

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်၊ စွမ်၊ လိတားအစွို၊

လိတ်ရဲဉ်း အမဲ့င်(၃၆)

ဝေင်၊ နပင်းသီးသင်း၊ တနပင်းလုမ်းဆဲင်းရာ၊

ဝေ နာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တွဲက်

ဝေင်၊ သီးသင်း

ပွေးပွန်ကောဝိဒ

(မွောစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)

နင်းငံးတေး ပဟိုးသံးယားဝွန်းဆောင်း

တဲမ်း

အမဲ့င်(၁၀)

နေင်း၊ ၁၃၇၉-ဟး၊ ဒေဉ်ဟားလာ

ပအိုဝ်းလိတ်ချ၊ စက် - ဝိန်၊ တောင်းကီ၊။

“ မျို၊ ရက် ခွန်ထွန်းလှိုင် ” တားဝွန်းခံ၊ ချ၊ ထန်းဖေး

ပထမလဲင်း၊ အုပ်ပေါင်း၊ (၁၅၀၀၀)

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွမ်၊လိတားအစွိုး

လိတ်ရဲဉ်း အမဲ့င် (၃၆)

ဝေင်၊နယ်းသီးသဲင်၊ တနယ်းလုမ်းဆဲင်၊ရာ၊
ဝေဏာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တို့က်
ဝေင်၊သီးသဲင်၊

ပွေးဗွန်ကောဝိဒ

(ဓမ္မာစရိယ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ၊
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ)
နဲင်၊ငံးတေား၊ ဗဟိုးသံဃားဂွန်၊ဆောင်း

တဲမ်း

ဓမ္မပဒ

အမဲ့င် (၁၀)

ငေါင်းတယ်အွဉ်

နောင်း ၁၃၇၉-ဟား၊ ဒဲဉ်ရုတ်ဆန်း(၃)နီ၊ ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊ စွစ်၊လီတား ဗဟိုးသံဃားစွါ၊ နောင်းခွပ်ပွယ်၊မော့ခွဲ ဝေင်၊နယ်း ကျောက်တလွံ၊တန် ကျောင်၊နောင်လုံကို ဆွံ၊ဖျတ်ချက်အလ၊ နောင်းလေ ၁၃၈၀-ဗွေ၊ ဗဟိုးသွဉ်တန်၊ အမဲ့င်(၃၄)၊ ဝေင်၊နယ်း ပင်လောင်၊ ကျောင်၊နောင်တရားကို အတွက်တား ကအွဉ်းထွာ ဒါး “ဓမ္မပဒ အမဲ့င်(၁၀)ဘားသား”နောင်၊တဲ့ ပွေးဗွန်-(ကောဝိဒ) ဝေန်ရာမလိတ်သွဉ်တို့က် ဝေင်၊သီးသင်း၊ ယံကတမ်းဖေးဖျင်သွာ အကျောင်၊ ပွေးပေါင်၊သံဃား ဖေးအပ်ယင်းဒျား တားဝွန်းနင်းနပ်၊ တေင် အွဉ်းသ၊မေတ္တား တမ်းဖေးဖျင်ဒျား နင်းယိုသွ။

ဓမ္မပဒကျမ်းယို ဗွန်ထိုပွေးဘုရာ၊ ကဟော်၊ခါ၊ဝတ္ထု ပဉ်စုစု ပဉ်ဗူးဗူး ပဉ်ဝဂ်ဝဂ်နပ်၊ အဝ်းနီဆီသူစုဗူး (၂၆-ဝဂ်)သွ။

နောင်အကို -

- ၁။ နောင်း ၁၃၅၇-ဟားနပ်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်၊အေးစေတီ လိတ်သွဉ် တို့က် တမ်းဖေး “ ယမကဝဂ် ”
- ၂။ နောင်း ၁၃၆၀-ဟားနပ်၊ ပွေးဗွန်ကျောင်၊အေးစေတီ လိတ်သွဉ် တို့က် တမ်းဖေး “ အပ္ပမာဒဝဂ် ”
- ၃။ နောင်း ၁၃၆၂-ဟားနပ်၊ ပွေးစင်၊တန်ကုဝေရ (ဟိုပုံ၊ ဆရား တမ်းလိတ်၊ ခွန်ကုဝေ-ပါခေတ်)တမ်းဖေး “ စိတ္တဝဂ် ”

- ၄။ နေင်း ၁၃၆၄-ဗားနော်၊ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေး “ ပုပ္ဖဝဂ် ”
- ၅။ နေင်း ၁၃၆၉-ဗားနော်၊တွဲ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမ
လိတ်သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ ဗာလဝဂ် ”
- ၆။ နေင်း ၁၃၇၁-ဗားနော်၊တွဲ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ ပဏ္ဍိတဝဂ် ”
- ၇။ နေင်း ၁၃၇၃-ဗားနော်၊တွဲ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ အရဟန္တဝဂ် ”
- ၈။ နေင်း ၁၃၇၅-ဗားနော်၊တွဲ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ သဟဿဝဂ် ”
- ၉။ နေင်း ၁၃၇၇-ဗားနော်၊တွဲ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ ပါပဝဂ် ”
- ၁၀။ နေင်း ၁၃၇၉-ဗားနော်၊တွဲ ဗွေးဗွန်ကောဝိဒ၊ ဇေနာရာမလိတ်
သွဉ်တို့က်၊ ဝေင်၊သီးသဲင်း တဲမ်းဖေးယင်း “ ဒဏ္ဍဝဂ် ”
ယိုသွ။ ။

ကတမ်း ဓမ္မပဒအမဲ့င်(၁၀)ယို အခြပ်အရဲဉ်းနဝ် -

- ၁။ ဝတ္ထုဇာတ်တွယ်၊
- ၂။ တရာ၊ဂါးထားပါဠိ
- ၃။ တရာ၊ဂါးထားအနက်
- ၄။ တရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင်
- ၅။ တရာ၊ဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အချွတ်
- ၆။ နားဗားတရာယိုအကျို၊
- ၇။ ထေန်ယံဖေး လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊အီ သတိ၊တရာ၊
- ၈။ ဟောင်တောင်၊ခရာ အဓိပ္ပါယ်၊
- ၉။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ၊
- ၁၀။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ဝတ္ထုတွယ်၊ တပျုတ်တပျုတ်ကိုနဝ်၊ တမ်းလွေ၊ အခြပ်အရဲဉ်း
ယိုအတိုင်းသွ။။

သွဉ်ဒါးထွ။ ဓမ္မပဒတရာယိုတင် ဗွေးမျတ်ဘုရာ၊ ကသွဉ်သင်
ကဆွဲ၊မ၊ခါးအတိုင်း၊ လွေ၊သင်၊အုံအောင်း၊ ဒေါ၊ဖြောင်းကျိုးမာ၊
ကျိုးစာ၊သောင်းသာလွေ၊သွော့၊ လွော့က၊နားကျိုးစာ၊ မဉ်းမာ၊နင်း
နဝ်၊နဝ်၊ ယိုခါခဝဲင်၊တာ၊ ချမ်၊သားအာမျို၊ အကျိုးအောင်းငါး မရေး
မရေးနောင်၊သွ။။

(ဃ)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၀)

ကဗျာမေတ္တာ

၁။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
ကလိုဒေသနား - တွက်တာနဝ်ရား
တမ်းဖေးဖျင်ရင် - ခွန် နင် သံဃား
သွဉ်သွံ့နား - ချမ်းသား လင်္ဂါဝါ ။

၂။ ဓမ္မပဒ - ယံကျဘားသား
(နေထူးသွဉ်သား - ခွိုင်းကားအများ)
နမ်းယိုတွမ်းသား - ယံခွလွေဗား
ဆုကွီဒျား - မေတ္တာ ပသာဝါ ။

တောင်ခါး -

၁။ (ကထင်းလွဉ်ဒါး - သံဃားအများ)

၂။ (ကထင်းသွဉ်ဒါး - တကားအများ)

၃။ (ကထင်းသွဉ်ထူး - နင်မူးအများ)

၄။ (ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရာနဝ်ရား)

လှိုင်းသော့နိုင်းနဝ်နော ။

မာတိကာလိတ်ကတူးစဉ်း

စဉ်း	အကျောင်းခရာ	လိတ်မဲ့ငါ
	ငေါင်းနယ်ထွဉ်း	‘က-ခ-ဂ-ဃ-င’
၁။	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းသီး (ပထမ)ဝတ္ထု	---- ၁
၂။	ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းသီး (ဒုတိယ)ဝတ္ထု	---- ၈
၃။	သမ္မဟုလကုမာရက(လှိုပေးဖုံးအာဝတ္ထု)	-- ၁၄
၄။	ကောဏ္ဍဓာနမထေရ်းဝတ္ထု	---- ၂၁
၅။	ဝိသားခါးစတင် သီးလသားအမူးစွိုဝတ္ထု	-- ၄၀
၆။	ရှူးတလင်တန်ပိတ္တာဝတ္ထု	---- ၄၇
၇။	ဗွေးမဟားမောဂ္ဂလာန်းဝတ္ထု	---- ၆၂
၈။	ဗဟုဘဏ္ဍိကရဟန်းဝတ္ထု	---- ၈၆
၉။	အမတ်တန်သန္တတိဝတ္ထု	---- ၁၀၁
၁၀။	ပိလောတိကတိဿမထေရ်းဝတ္ထု	---- ၁၁၆
၁၁။	သုခသားမဏေးဝတ္ထု	---- ၁၂၆
၁၂။	ငေါင်းရီလွှဲခန့်	---- ၁၆၄
၁၃။	ငေါင်းရီလွှဲခန့် အဖြေမဲဉ်း	---- ၁၆၆
၁၄။	ငေါင်းရဲပိနိဂုံးကဗျာ	---- ၁၆၈
၁၅။	ငေါင်းရဲပိနိဂုံးတွမ်း ငေါင်းဆုတောင်	---- ၁၆၉
၁၆။	ထွား အားကျွို ပိဋကတ်ကျမ်	---- ၁၇၀

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

၁၀။ ဒဏ္ဍဝဂ်

၁။ ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းသီး (ပထမ) ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝွန်းကျောင်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွို၊တွမ်း “ ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းသီး ” ဖုံးတင် ဟော်ဗား “ သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ ” စတင် တရားယိုသွ။

အိုးခဲတလင်း သတ္တရသဝဂ္ဂိ- (တဆီန္နုတ်ပါ၊စွို၊) ရဟန်း၊ ဖုံးနပ်၊ အင်းဖျင်ဟောင် ဖွမ်းဖျိုးကျောင်းခင်းလမ်းအုံ ခင်းလမ်းပင်း တွင်း ဆဗ္ဗဂ္ဂိ- (သူပါ၊စွို၊) ရဟန်း၊ဖုံးနပ်၊ရိုး “နီနပ်၊ သိက္ခာဝါးတန် လဲဉ်းကသီ၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ကျောင်းယိုနပ်၊ နီလ၊ထွိုက်ချား” ရိုးလွ နိုင်းနပ်၊သွ။

သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်း၊ဖုံးနပ်၊ရိုး -

“ကျောင်းယိုနပ်၊ နီဖျင်ရိုးချား၊ နီဖွမ်းဖျိုးရိုးချား၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ နီတဖေးနွောင်တင်း” လောင်းချာနိုင်းနပ်၊၊ ထွိုင်းလောင်းချာနိုင်း နပ်၊တွေ့၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်း၊ဖုံးနောင်၊ တွဲးနက်စွဉ်းချား သတ္တရသဝဂ္ဂိ ရဟန်း၊(ပေး)ဖုံးနပ်၊သွ။

သတ္တရသဝဂ္ဂိဖုံးနပ်၊ ငမ်းငါးထားသီတင် ငွိုးခြံငွိုးသန်မွေး စွဉ်းထား၊ နိဗ္ဗေဒဘုရားဟွိုန်လွေ၊ သတ္တရသဝဂ္ဂိသီး ငွိုးခြံထား

“ငေါင်းငွိုးခြံထားသူ၊ နှင်း ပါ၊ မုဲင်၊ ငေါင်းသူ၊”

“ရဟန်း၊ ပေးဖုံး ငေါင်းပွေးသြ”

“ပွိုးထမုဲင်၊ အီ မငွိုးခြံဟးတို့ထား၊”

“ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်း၊ တန်သီး တွဲးဆာပွေးသြ”

သဲစ်ကဟ္မုဲင်ငေါင်းနှင်းတဲ့ တလဲင်းချင်၊ နီပွေးဘုရား အမိန်း
လင်၊ စွဉ်းချား -

“ရဟန်း၊ သီးဖုံးဟွေး -

ကားယိုမာ၊ ငါနှင်း ရဟန်း၊ သီးအချင်၊ ချင်၊ တွဲးနက်လို့ဝင်၊
လ၊ တင်း၊ ရဟန်း၊ အပါ၊ မုဲင်၊ ရှိ၊ တောင်း ပေါးတွဲးနက်လို့ဝင်၊ နောင်၊
‘ပါစိတ်’ အပဲစ်ဟး - (ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုဿ ကုပိတော
အနတ္တမနော ပဟာရံ ဒဒေယျ ပါစိတ္တိယံ)” ပညတ်စွဉ်းချား ပဟာရ
သိက္ခာပုဒ်၊ ထုတ်စွဉ်းဥပဒေ၊ ဖေးစွဉ်းစီ၊ ကန်၊ တလဲင်းချင်၊ နှင်း
နှင်း၊ သွ။

နှင်းထွေတော့ မိန်းဒေါ့ထဲင်းနှင်းယို -

“ရဟန်း၊ သီးဖုံးဟွေး -

ရဟန်း၊ ကရို၊ နှင်း ‘ခွေနှင်းသ၊ ဝ၊ တံး၊ ခွေငမ်းထားသီ၊ ဝင်၊ တွဲး
သ၊ ဝ၊ တံး၊ ငမ်းထားသီ အပ္ပန်ပီခွေနေနေ’ နေးတွမ်းထားသေ
စားနားချာနမ်းနှင်းနှင်းတော့၊ ဟောင်တွဲးနက်တင်းဝင်၊ ဟောင်မာ၊
ယူးပက် တင်းဝင်၊ ဟောင်နီစွက်တင်းဝင်၊ ဟောင်မာ၊ သီတင်းဝင်၊”
မိန်းလင်၊ နှင်းနှင်းထွေခါ ဟော်၊ ပါတရာ၊ ဂါထား၊ နှင်းယိုသွ။

၁၂၉။ သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ၊ သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော ။
 အတ္တာနံ ဥပမံ ကတွာ၊ န ဟနေယျ န ဃာတယေ ။

၁၂၉။ ဂါးထားအနက် -

သဗ္ဗေ- ချွင်းကားတင် သုသက်ကအဝံးဒါး သတ္တဝါးဖုံးနဝံ၊
 တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ- သုဝုဆာခံး တံးအမျိုးမျိုးဖုံးသွ။ သဗ္ဗေ-
 ချွင်းကားတင် သုသက်ကအဝံးဒါး သတ္တဝါးဖုံးနောဝံ၊ ဘာယန္တိ
 မစ္စုနော- နမ်းခန္ဓာကဲ့င်လီ ငမ်းငါးထားသီဖုံးသွ။ အတ္တာနံ ဥပမံ
 ကတွာ- ဝင်္ဂတွဲးနီကဆာ ယူးချာဥပမား စားနားနမ်းထွ။တင်၊ န
 ဟနေယျ- နေးတွမ်းထားမား အားဏားလက်နက် ဟောင်နီစွက်
 တဝံးဝင်၊ န ဃာတယေ- တွမ်းတနတ်ခ၊ သတ်တွမ်းနုသွီးလီ
 ဟောင်မာသီတဝံးဝင်၊နဝံ၊သွ။

၁၂၉။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ချွင်းကားတင် သုသက်ကအဝံးဒါး သတ္တဝါးဖုံးနဝံ၊ သုဝု
 ဆာခံး တံးအမျိုးမျိုးဖုံးသွ။ ချွင်းကားတင် သုသက်ကအဝံးဒါး
 သတ္တဝါးဖုံးနဝံ၊ နမ်းခန္ဓာကဲ့င်လီ ငမ်းငါးထားသီဖုံးသွ။ ဝင်္ဂတွဲးနီ
 ကဆာ ယူးချာဥပမား စားနားနမ်းထွ။တင် နေးတွမ်းထားမား
 အားဏားလက်နက် ဟောင်နီစွက်တဝံးဝင်၊ တွမ်းတနတ်ခ၊ သတ်
 တွမ်းနုသွီးလီ ဟောင်မာသီတဝံးဝင်၊နဝံ၊သွ။

၁၂၉။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

ချင်းကားတင် သတ္တဝါးဖုံးနောင်၊ သ၊ဝ၊တံး၊ ငမ်းထားသီ၊
စားနားချာနမ်းတွေ့၊ ဟင်နိစ္စက်တမ်းဝင်၊ ဟင်မာသီတမ်းဝင်။

နားဟားတရာယိုကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ နားတရာသားလိုအာ လ၊ပါ
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဗား “ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းသီး(ပထမ)ဝတ္ထု”ယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

၁။ “နီယိုအစွိုးသား၊ နီယိုလိုတန်၊ နီယိုအားဏားအပ်၊ နီ
အဗားလ၊ချား၊ သီနပ်၊လိုပေး ဖေးဗားနီ၊ ရှိုးသေးဗားနီ”
အွဉ်းသ၊နှင်းနပ်၊တင် လိုအတ္တဒိဋ္ဌိသား၊ လိုမားနသား၊
လိုမဉ်၊လ၊ခြင် ဝင်၊တခြိုးသား နှင်းနပ်၊ဖုံးတဲ့အပ် -

၂။ လို၊ကုင်စွိုးနပ်၊ အံးနှောင်၊တွဲးနက် နိစ္စက်ဒါး လို၊ဟင်ဖုံး-

၃။ ကွပ်အမားအပ် (ပျိုးအကျောင်၊အောင်း)မ၊ နီဗွေးဘုရာ၊
ပညတ်ဗားသိက္ခာပုဒ် (ထုတ်ဗားဥပဒေ)လွဉ်းလွဉ်း -

- ၄။ ပေါးတနားတမ်း နီဗ္ဗေဒဘုရားငေါင်းနပ်၊ အပဲစ်အပ်းတဲင်
အပဲစ်အလို့က် ထို့က်ရားခံးဗားဒျား၊ (အပဲစ်တအဲဉ်ထမ်းတဲ
ကနပ်နားဆာခြင်ဖုံးနပ်၊ အားဏားသားကျိုက်၊ လို၊မို့က်
စူခြောင်ဖုံးဒျား) -
- ၅။ ခွင်းကားတဲင် သးသားသတ္တဝါးဖုံးနပ်၊ ငမ်းငါးတံး၊ ငမ်းငါး
ထာသီ -
- ၆။ စားနားချာနမ်းတဲင် ဟောင်နီစွက်တမ်းဝင်၊ ဟောင်မာသီ
တမ်းဝင်၊ -
- ၇။ ဘုရားရဟန္တား ပညားအပ်းသားဖုံးနပ်၊ အံ့ဒျားထာတရား
(ဓမ္မ)ဖုံး၊ ထာတရားတမ်း (အဓမ္မ)ဖုံးနပ်၊ အံ့တမ်း- စတဲင်
နဲင်းနပ်၊ သေထွေ၊ လအီသတိအာတန်သွ။ ။

ဟောင်တောင်၊ခရားအဝိပ္ပါယ်း

ဆဗ္ဗတ္ထိ (ဆ - သူ ၊ ဝဂ္ဂိ - အစို့၊) သူပါ၊စို့၊။
(ပဏ္ဍုက ၊ လောဟိတက ၊ မေတ္တိယ ၊ ဘူမကေ ၊
အဿဇိ ၊ ပုနဗ္ဗသုက - ယိုသူပါ၊ဖုံးသွ။)။

ငမ်းတောင်းထားသီသား ၄-စား

၁။ ဆင် အားဇာနည်၊

၂။ သေ အားဇာနည်၊

၃။ ဖိုးဥသဘာ အားဇာနည်၊

၄။ ရဟန္တာ၊

လွှဲယို ၄-စား ချင်းကားသတ္တဝါးဖုံးနောင်၊ ငမ်းထားသီ
လွဉ်းလွဉ်းသွ။

၁၂၉။ တရာဂါထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ သ၊သားသတ္တဝါး ၊ သ၊ဝ၊ငါး ၊ တံးချား ထာ၊ဆာသွ။

၂။ သ၊သက်အင်းဒါး ၊ သတ္တဝါး ၊ ငမ်းငါး ထာ၊သီသွ။

၃။ စားနားနမ်းသက် ၊ မာ၊ယူပက် ၊ တွဲးနက် မွှန်းဝင်၊သွ။

၁၂၉။ တရာဂါထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

သ၊ဝ၊ကဲဉ်းအာ - တံးဆာ ကချား

သ၊သားနင်၊ဟွေး - ငမ်းမွေးသီထာ၊

စားနားချာနမ်း - ထွာသမ်းမေတ္တာ၊

တွဲးနက်မွှန်း - ရက်ယွှန်း ကျို၊ဟောင်ထွာ။

ဓမ္မဂ္ဂိရဟန်၊သီး(ပထမ)ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုယိုသွ။

အံးနွောင်, တွမ်း နွောင်,အံး

၁။ “အံးနွောင်,” ကရိုနောင်, -

ဖေးကအံးခြင်ဗား၊ ဖေးကလုခြင် ဝင်,တခြို,တင်
 နေးတွမ်းအစို,အား၊ နေးတွမ်းအားဏား၊ နေးတွမ်းထာ,
 တကေး၊ နေးတွမ်းထာ,လွ,ထီး ထုမ်းဝင်,အပဲစ်၊ စစ်ဆေ,ဝင်,
 ထုမ်းသောက်ဝင်, (မော့,တမ်း ထမုဲင်,မုဲင်,တဲ့ယမ်း) ဒိုးနေး၊
 လောက်,နေး၊ အံးနွောင်,နေး၊ မာ,ဒုက္ခဝင်,၊ နိစ္စက်ဝင်,၊
 စွန်ဝင်,၊ ထူးနှိုင်း၊ သီမ်,နှိုင်းဝင်,တခြို, - စတင်နပ်,ဖုံးနောင်,
 တရာ,တောင်း၊ ထွာ“ အဓမ္မ ”၊ ထွာ“မိစ္ဆာဇီဝ”၊ ထွာ
 “အံးနွောင်,”နပ်,သွ။

၂။ “နွောင်,အံး” ကရိုနောင်, -

လောင်,နေးလိုဝင်, ပါ,မုဲင်,နွောင်, ပါ,မုဲင်,အံးတဲ့နပ်,
 ခံးယပ်,နွောင်, ချမ်မာ,နွောင်,တွေ့, နေးတွမ်းထာ,တရာ,ရာ,
 ထို့က်ထို့က်တန်းတန်း ကလုကအံးဗားနပ်, တရာ,ဒျား၊ ထွာ
 “ဓမ္မ”၊ ထွာ“သမ္မာအာဇီဝ”၊ ထွာ“နွောင်,အံး”နပ်,သွ။

၃။ “အံးနွောင်,”နပ်, အံးဝင်,တသို့,စက်,၊ ဟက်,ဝင်,မဲ့ထီ၊
 မဉ်းသီထဲငါးရဲင်,၊ တို့းခဲင်,ဖြော်ဗား၊ ထွာဒါးဝင်,သွဉ်း
 နောင်,သွ။

၂။ ဆဗ္ဗင်္ဂီ ရဟန်းသီး (ဒုတိယ) ဝတ္ထု

နိဗ္ဗေဒဘုရား သတင်သွားအပ်အံ့ သာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝှန်း
ကျောင်းကိုအတွင်း ပွိုင်းပွိုယ်ယင်းတွမ်း “ ဆဗ္ဗင်္ဂီ ရဟန်းသီး ” ဖုံး
နပ်တင် ဟော်ဗား “သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ” စတင် တရား
ယိုသွ။

ဆဗ္ဗင်္ဂီရဟန်းဖုံးနပ် မဉ်လဝင်ကျောင်းတင် ကရီးနောင်
တွဲနက် သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းပေးသီးဖုံးတွေ့ “ တွဲနက်လတမ်း”
ဗွေစမ်းဘုရား ပညတ်ခါသိက္ခာပုဒ်နပ်မ တွဲနေးလဒ္ဓါန်နပ်သွ။

မဉ်လစူစူဒျား ရဟန်းပေးသီးကျောင်းတင် ယိုတလင်းနပ်
မိုးနေးတွမ်းစူတဗ၊ သတ္တရသဝဂ္ဂီရဟန်းပေးသီးတဲ့ ခြောက်တအ၊
တအိစွဉ်းအငေါင်း၊ ဗွေစမ်းဘုရားဟွန်လွေဖျင် သတ္တရသဝဂ္ဂီသီး
ခြံတအ၊တအိ၊ အငေါင်းတွေ့ ရီစွေရဟန်းသီးဖုံး နှင်းယို -

“ကခြံတအ၊တအိ၊ငေါင်းသူနပ် ပါမုင်ငေါင်းသူ”

“ရဟန်းပေးသီးဖုံးငေါင်း ဗွေဩ”

“ပွိုးထမုင်အီ မခြံတအ၊တအိ၊ဗားတွိုးအငေါင်း”

“ဆဗ္ဗင်္ဂီရဟန်းသီး မိုးတွမ်းစူယာ၊ အင်းတဗ၊ဆာ ရဟန်း
ပေးဖုံး ဗွေဩ”

သဲစ်ကဟွန်ငေါင်းနပ်တဲ့ တလင်းချင်၊ နိဗ္ဗေဒဘုရား အမိန်း
လင်ဖျင်စွဉ်းဒျား -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ကားယိုမာ၊ငါနပ်၊ ရဟန်းသီးအချင်ချင်၊ မိုးလို့ဝင်၊ တွမ်း
စူတဗ၊ လ၊တဝ်း၊ ရဟန်းအပါ၊မဲ့င်၊တဲ့ယဝ်း ပေါးမိုးတွမ်း၊ စူတဗ၊
နပ်၊ ပါ၊စိတ်အပဲစ်ဗား (ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုဿ ကုပိတော
အနတ္တမနော တလသတ္တိကံ ဥဂ္ဂိရေယျ ပါစိတ္တိယံ)” ပညတ်စွဉ်းျား
တလသတ္တိက သိက္ခာပုဒ် ထုတ်စွဉ်းဥပဒေ၊ ဖေးဖျင်စွဉ်းစီ၊ကန်၊
တလဲင်းချင်၊နိုင်းနောင်၊သွ။

နပ်၊ထွ။တွေ့၊ မိန်းဒေါ့ထင်းနိုင်းယို -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ရဟန်းကရိုးနပ်၊ ‘ခွေနပ်၊သ၊ဝ၊တံ၊၊ ခွေရက်ခွေသက်၊ ဝင်၊တဲ့
သ၊ဝ၊တံ၊၊ ဝင်၊သက်ဝင်၊ရက်၊ အပ္ပန်ပီခွေနေနေ’ နေးတွမ်းထာ၊သေ
စားနားချာနမ်းနိုင်းနပ်၊တွေ့၊ ဟောင်မာ၊ယူးပက်တဝ်းဝင်၊၊ ဟောင်
နီစွက်တဝ်းဝင်၊၊ ဟောင်မိုးတဝ်းဝင်၊ တွမ်းစူတဗ၊” မိန်းလင်၊နိုင်း
နပ်၊ထွ။ခါ ဟော်၊ပါတရာ၊ဂါးထာ၊ နိုင်းယိုသွ။

၁၃၀။ သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ၊ သဗ္ဗေသံ ဇီဝိတံ ပိယံ ။

အတ္တာနံ ဥပမံ ကတွာ၊ န ဟနေယျ န ဃာတယေ ။

၁၃၀။ ဂါးထာ၊အနက် -

သဗ္ဗေ- ချိုင်းကားတင် သ၊သက်ကအဝ်းဒါ၊ သတ္တဝါးဖုံးနပ်၊၊
တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ- သ၊ဝ၊လွေဆာခံ၊ တံးအမျိုးမျိုးဖုံးသွ။ သဗ္ဗေသံ-

ခွင်းကားတင် အသက်ကအင်းဒါး သတ္တဝါးဖုံးနပ်၊ ပိယံ ဇီဝိတံ-
 ငမ်းထာယူပက် ရက်အသက်ဖုံးသွ။ အတ္တာနံ ဥပမံ ကတ္တာ-
 ဝင်တဗနီကဆာ ယူချာဥပမား စားနားနမ်းထွတ်င်၊ န ဟနေယျ-
 နေးတွမ်းထာမား အားဏားလက်နက် ဟောင်နိစ္စက်တင်းဝင်၊
 န ဃာတယေ- နေးတွမ်းဒေါးသ၊ ဟောင်တဗဆာတောင်းဝင်၊
 နဝ်သွ။

၁၃၀။ **တရာဂါထာ ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

ခွင်းကားတင် သသက်ကအင်းဒါး သတ္တဝါးဖုံးနပ်၊ သ၊ဝ၊လွ
 ဆာခံး တံးအမျိုးမျိုးဖုံးသွ။ ခွင်းကားတင် အသက်ကအင်းဒါး
 သတ္တဝါးဖုံးနပ်၊ ငမ်းထာယူပက် ရက်အသက်ဖုံးသွ။ ဝင်တဗ၊
 နီကဆာ ယူချာဥပမား စားနားနမ်းထွတ်င် နေးတွမ်းထာမား
 အားဏားလက်နက် ဟောင်နိစ္စက်တင်းဝင်၊ နေးတွမ်းဒေါးသ၊
 ဟောင်တဗတင်းဝင်၊နောင်သွ။

၁၃၀။ **တရာဂါထာ အဓိပ္ပါယ်အရွယ် -**

ခွင်းကားတင် သတ္တဝါးဖုံးနောင်၊ သ၊ဝ၊လွတံး၊ ရက်လွ
 အသက်၊ စားနားချာနမ်းတင် ဟောင်နိစ္စက်တင်းဝင်၊ ဟောင်တဗ၊
 ဆာတင်း ဝင်၊နောင်သွ။

နာမာတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ နာမာတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှင်းနပ်၊
ဖိုးသွေ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဟး “ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းသီး(ဒုတိယ)”ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

၁။ လို၊သွံ၊မား အားဏားသား၊ လို၊အတ္တဒိဋ္ဌိသား၊ လို၊မဉ်လ၊
ခြင် ဝင်၊တမြို့သားတဲ့အပ်း -

၂။ လို၊ကိုင်လို၊မေားဖိုးနပ်၊ ထီးဝင်၊အံးသွင်၊တပ်း၊ အင်းတဗ၊
အင်းတုပ်၊ အင်းတွဲ၊ အင်းခ၊ဒါးဝင်၊ မိုးဒါးဝင်၊တွမ်းတနတ်-

၃။ လို၊ကိုင်လို၊ကျား စူခွမ်သား ယင်ဟန်းနပ်၊-
“မဲ့၊ခွေခ၊ပ၊ နာ၊ကတူး - တွမ်းတနတ်မဲ့” ဒေါ၊ခတ်၊နား၊
ဒေါ၊လျားဒါးဝင်၊နဲင်းနပ်၊ -

၄။ တွဲးနက်နေး၊ ခ၊ပ၊နေး ဝင်၊ကတူး တွမ်းရိုးမျှန်း၊ အင်းတဗ၊
နေး တွမ်းစူငါမဉ်းတဲ့ နီဗွေဘုရား ကျိုက်တောင်း -

၅။ အပဲစ်အလို့က် ထို့က်ရားတံး ခံးဟးတေးတေး -

၆။ ခွင်းကားတင် အသက်ကအပ်းဒါး သတ္တဝါးဖိုးနပ်၊ သ၊ဝ၊
တံး၊ ငမ်းထာ၊ယူပက်၊ ရက်ချာအသက်လွဉ်းလွဉ်း -

၇။ စားနားချာနမ်းတင် သယ်ခံးယွန်းလုလု၊ ဟောင်တဗုတင်း
ဝင်၊- စတင်နှင်းနပ်၊ သေထွေလုအိသတိ၊ အာတန်သွ။

ဟောင်တောင်ခရာ အဓိပ္ပါယ်

“သတ္တရသဝဂ္ဂီ” ကရို၊နောင်၊-

(သတ္တ-နွတ်၊၊ ရသ+ဒသ-တဆီ၊ ဝဂ္ဂီ-အစွါ၊) “တဆီနွတ်၊ပါ၊
အစွါ၊” အဓိပ္ပါယ်လုနှင်းနပ်၊သွ။

တဆီနွတ်၊ပါ၊ကရို၊နပ်၊ -

ဥပါလိ- စတင် စင်ပေးတဆီနွတ်၊ပါ၊ဖုံးနပ်၊သွ။

၁၃၀။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ သက်အင်းခန္ဓာ၊ ၊ သု၊ဝ၊ငါး ၊ တံးချာ၊ ထာ၊ဆာသွ။

၂။ အင်းတဗု၊နေး ၊ ထီးနပ်၊ဟေး ၊ ငမ်းမွေး ယားဆာသွ။

၃။ စားနားနမ်းမု ၊ ရက်ပဲင်၊လု ၊ တဗု တင်းဝင်၊သွ။

၁၃၀။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာကဗျာ

သု၊သားကဲဦးအာ - တံးဆာ ကချာ၊

တဗု၊ဆာနေး - ငမ်းမွေး ခွေနာ၊

စားနားချာနမ်း - ထွာသမ်းမေတ္တာ၊

တဗု၊မွှန်း - သု၊ယွန်း ကျို၊ဟောင်ထွာ။

ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်၊သီး (ဒုတိယ)ဝတ္ထု ထွေယိုသွ။

မိုးနေးငါ - စူလွဉ်းမျှန်း

- ၁။ ကမိုးဝင်၊သားနပ်၊ ကွပ်လောဘ ဒေါသ မောဟ မားနု
ဒိဋ္ဌိ-တဲင် ကမိုးဝင်၊တွင်၊နောင်၊ ထွာသု၊(မနော်၊ကံး)
အကုသိုလ်း၊ မဉ်းဒိုးပါဝင်၊တဲ့ ဖြောင်း(ဝစီ၊ကံး)အကု-
သိုလ်းတဲ့ထွာ ။
- ၂။ မိုးနေးလွှမ်းကားတမ်း စူမဉ်းလွဉ်းလူးဝင်၊နပ်၊ ထွာနမ်း
(ကာယကံး) အကုသိုလ်း ။
- ၃။ စူလွဉ်းလူးဝင်၊နပ်၊ အဝ်းအရန်းရန်း (ဆာနေးလွှမ်းတဲ့
အဝ်း၊ သွီးနေးစွဉ်းတဲ့အဝ်း၊ နမ်းအဂီးတဟးဟးကိုင်ထိုး
စွဉ်းတဲ့အဝ်း၊ သီတဖေင်၊ထိုးစွဉ်းတဲ့အဝ်း၊ သီမွေးထိုး
စွဉ်းတဲ့အဝ်း) နဲင်းနပ်၊သွ။ ။
- ၄။ ပေါးစူလွဉ်းလူးသွ။ဝင်၊နပ်၊ ထွာအရန်းမဲ့င်၊တဲ့ယောင်း
စူကလွဉ်းသားတဲ့ ခိုးလျားဒုက္ခ၊ ကခံးဟးသားတဲ့ ခိုး
လျားဒုက္ခ ။
- ၅။ ကွပ်နပ်၊မ၊ မဉ်းမိုးတမ်းဝင်၊နပ်၊ (မဉ်းဒိုးတမ်းဝင်၊နောင်၊)
အဟောင်သွတ်၊၊ မဉ်းမိုးစိန်၊စွေ၊တဲ့ မိုးနေးငါ စူလွဉ်း
မျှန်း၊ လေားယွန်းလ၊လ၊သေ့့ ။

၆။ ပေါးစူလွဉ်းလူးသွၼ်ဝင်၊ နဝ်၊ တောင်ပြုန်းဟးဝင်၊ နဲ့၊ ယေား
ဟးဝင်၊ နဲ့၊ ထဲထောင်၊ နဲ့၊ တံးသီနဲ့၊ တနဲ့တဝ်းတဲတနဲ့၊
စူကလွဉ်းသားနဝ်၊ တဲ အီးခံးဟး၊ ဘဝယိုလွၼ်မံးကားတဝ်း
ဘဝပေါင်၊ အာ၊ ဘဝငါငါသူ၊ တဲ အီးခံးဟး ။

ရ။ နေးတွမ်းဉာဏ်းဝွေးဖန်၊ ယူးစဲင်းစဲင်းသွာ၊ စူကလွဉ်းလူး
ဝင်၊ တွင်၊ နဝ်၊ စက္ကန့်ပဲင်၊ မိနစ်ပဲင်၊ လွၼ်မံး၊ ကထိုင်းခံးချာ
ဟးနဝ်၊ အနောင်းတန့်၊ နေး၊ ဘဝပေါင်၊ နေး(မွေးတဝ်းနဲ့)
ကွပ်နဝ်၊ မ၊ “မိုးနေးငါ-စူလွဉ်းမွၼ်း” တောင်းနော ။

၃။ သမ္မဟုလကုမာရကဝတ္ထု (လိုပေးဖုံးအာ ဝတ္ထု)

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝ်းအံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်ဇေးတဝ်းကို
အတွင်၊ ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း လိုပေးဖုံးတဲင် ဟော်၊ ဟး “သုခကာမာနိ
ဘူတာနိ” စတဲင် တရားယိုသွၼ်။

အိုးခဲတရောင်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရား ကျွဲလွေ့တွံးသွမ်၊ ဝေင်၊
သာဝတ္ထိကို၊ တိုးတထွောင်းတဖူးလောင်းတွော့၊ ထီးခန်းလိုပေးဖုံး
တွမ်းခွဉ်း အဝ်းတွဲးရှူးတဟး။

“မောင်းပေးဖုံးနဝ်၊ တွမ်းခွဉ်း သီအဝ်းတွဲးထမဲ့င်၊ နဝ်၊” နီဗ္ဗေဒ
ဘုရား ရီနိုင်းနဝ်။

“တွမ်းခွဉ်း နီသွဉ်းသီး တွဲးရှူး ဗွေးသြ”

“သီမာ၊ထမုင်၊ မတွဲးတို့ဝင်၊”

“ငမ်းအအိုင်၊ နီသွဉ်းသီး ဗွေးသြ”

“ခွန်ပေးဖုံးဟွေး -

‘ရှူးဖေးကအင်းမွန်းနီ’ သီမဉ်လ၊ ထာ၊ချမ်၊သာ၊တင် သီတွဲး
ရှူးနိုင်းနပ်၊နပ်၊ သီတို့၊ဘဝမုင်၊ ဘဝမုင်၊တွဲယဝ်း သီတချမ်၊သာ၊
တဝ်း၊ နီနမ်းနပ်၊ ဖေးကချမ်၊သာ၊တင် တွဲးတော၊ဒျာ၊ဝင်၊ နိုင်းနပ်၊နပ်၊
ဟပ်မာ၊တဝ်း” ဗွေးစဝ်းဘုရာ၊ မိန်းနိုင်းနပ်၊ထွူတင် ဟော်၊ပါ
တရာ၊ဂါးထာ၊နိုင်းယိုသွူ။

၁၃၁။ သုခကာမာနိ ဘူတာနိ၊ ယော ဒဏ္ဍေန ဝိဟိသတိ ။

အတ္တနော သုခမေသာနော၊ ပေစ္စသော န လဘတေ
သုခံ ။

၁၃၂။ သုခကာမာနိ ဘူတာနိ၊ ယော ဒဏ္ဍေန န ဟိသတိ ။

အတ္တနော သုခမေသာနော၊ ပစ္စသော လဘတေ
သုခံ ။

၁၃၁။ ဂါးထာ၊အနက် -

ယော- ပါ၊မုင်၊ရို၊တောင်း၊ သောနော- အဝ်းထုမ်းကျုံး၊
အတ္တနောသုခံ- နမ်းတာ၊ထာ၊ချမ်၊သာ၊ သုခကာမာနိ ဘူတာနိ-

တို့ဝင်ကမဉ်လ၊ ထာချမ်းသာ၊ နှင်းနီနပ်၊ ဝိဟိသတိ ဒဏ္ဍေန-
တွမ်းခွဉ်းတွဲနက် နိစ္စက်မာသီဝင်၊ သော- ပါနပ်နပ်၊ န လဘ
တေ သုခံ- တလ၊ နွောင်တင်း ထာချမ်းသာသွ။

၁၃၂။ ဂါထာအနက် -

ယော- ပါမဲ့င်ရိုးတောင်း၊ သောနော- အဝ်းထုမ်းကျုံး၊
အတ္တနောသုခံ- နမ်းတာထာချမ်းသာ၊ သုခကာမာနိ ဘူတာနိ-
တို့ဝင်ကမဉ်လ၊ ထာချမ်းသာ၊ နှင်းနီနပ်၊ န ဟိသတိ ဒဏ္ဍေန-
တွမ်းခွဉ်းတွဲနက် နိစ္စက်မာသီတင်း၊ သော- ပါနပ်နပ်၊ လဘတေ
သုခံ- လ၊ နွောင် ထာချမ်းသာသွ။

၁၃၃။ ဂါထာပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါမဲ့င်ရိုးတင်း အဝ်းထုမ်းကျုံး နမ်းတာ ထာချမ်းသာ၊ တို့
ဝင်ကမဉ်လ၊ ထာချမ်းသာ၊ နှင်းနီနပ်၊ တွမ်းခွဉ်းတွဲနက် နိစ္စက်
မာသီဝင်၊ ပါနပ်နပ်၊ တလ၊ နွောင်တင်း ထာချမ်းသာသွ။

၁၃၂။ ဂါထာပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါမဲ့င်ရိုးတင်း အဝ်းထုမ်းကျုံး နမ်းတာ ထာချမ်းသာ၊
တို့ဝင်ကမဉ်လ၊ ထာချမ်းသာ၊ နှင်းနီနပ်၊ တွမ်းခွဉ်းတွဲနက် နိစ္စက်
မာသီတင်း၊ ပါနပ်နပ်၊ လ၊ နွောင် ထာချမ်းသာသွ။

၁၃၁။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

တို့၊နီနမ်းနပ်၊ ထုမ်းထားချမ်းသား၊ တို့၊ဝင်၊နပ်၊ သမ်းတွဲ၊
နက် နီစွက်နပ်၊ တလ၊နွောင်၊တမ်း ထားချမ်းသားသွ။

၁၃၂။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အချွတ် -

နီနမ်းထုမ်းထားချမ်းသားတင် တွဲနက်နီစွက်မွန်းဝင်၊မ၊ လ၊
နွောင်၊ ထားချမ်းသားသွ။

နားဟားတရားယိုအကျိုး

တရားယို ကထင်းသွတ်၊နောင်၊ လို၊ပေးပေါင်၊အာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း(ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “သမ္မဟုလ ကုမာရက လို၊ပေးဖုံးအာ”
ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

၁။ လို၊ပေးသီးအမျိုးနပ်၊ ပေါးထီးယူး၊ ပေါးထီးရှူးနပ်၊ အအုံ
ဒါးတမ်း ယိုင်ဗားမ၊ တွဲဗားမ၊ အသ၊ရေ၊ -

၂။ ယူးတဲ့ယမ်း ရှူးတဲ့ယမ်း (အဲင်းကိုင်တခြူး၊ အဲင်းသီလို၊တဲ့
ယောင်း) ပေါးမာ၊သီနပ်၊ ထွာပါဏာတိပါတကံ၊ ကခံ၊ခါ၊
သီးလနောင်၊ကိုင် -

၃။ ယားနီတဗျိုတွဲယဝ်း အဲင်းဒါးလိုတွဲယဝ်း တွမ်းခွဉ်းတွဲးနက်
နီစွက်နဲင်းနဝ်းနဝ်း ကတွဲးနက် ကနီစွက်သားနဝ်း လုနွောင်၊
တဝ်း ထာချမ်သား -

၄။ တွဲးနက်တဝ်းသညင်၊ နီစွက်တဝ်းဝင်၊မု လုနွောင်၊ ထာ
ချမ်သား -

၅။ ပေါးနား နီဗွေးဘုရာ၊ငေါင်း၊ ပေါးနားတရာ၊နောင်၊ (ပေါး
အားထွတ်တရာ၊နဝ်း) လုနွောင်၊မဂ်ဖိုလ်း- စတင်နဲင်းနဝ်း
သေထွေ လုအိသတိ၊အာတန်သွ။

၁၃၁။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ နီနမ်းအတား ၊ ယံချမ်သား ၊ ရေးဒျား နဲင်းနဝ်းသွ။

၂။ ဝင်၊လိုချမ်သား ၊ နီတွဲးမား ၊ ချမ်သား လုတဝ်းသွ။

၁၃၂။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

နီနမ်းကရေး - ယံဖေးချမ်သား

ဝင်၊မဉ်ချမ်သား - တွဲးမား ဝင်ပါ၊

ပဲစ်နဝ်းကျိုဖေး - ကရေး နီတား

ထာချမ်သား - လုမား ယိုတဝ်းခြာ။

၁၃၂။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ နီနမ်းအတား ၊ ယံချမ်သား ၊ ရေးဒျား နဲင်းနဝ်းသွ။

၂။ ဝင်၊လိုချမ်သား ၊ မတွဲးမား ၊ လုဒါး ချမ်သားသွ။

၁၃၂။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

နီနမ်းကရေး - ယံဖေးချမ်းသာ၊
ဝင်၊မည်ချမ်းသာ - တွဲးမား-မမား၊
ကျိုဟင်နပ်၊ဖေး - ကရေး နီတာ၊
ထားချမ်းသာ - လ၊ဗား ယပ်၊တမ်းခြာ။

သမ္မဟုလကုမာရကဝတ္ထု၊ ထွေယိုသွ။

အတ္တမဲ့ခေ့သား ၅-ဖြာ၊

၁။ “တောငါ လ၊ခွေတားငါ၊ ဝွေ့နပ်၊ မည်ထွာနဲ့င်းမဲ့င်ထွာ”
တယူးပါတောင်း ဝင်၊တား တစိ၊စိ၊နဲ့င်းနပ်၊နပ်၊ “အတ္တ
လောဘ”အွဉ်ငါ၊ ထွာ“အတ္တမဲ့ခေ့သား”တဖြာ၊ ။

၂။ “တောငါ လ၊ခွေတားငါ၊ ပါ၊နပ်၊ မည်ထွာနဲ့င်းမဲ့င်ထွာ၊
မားသီဗားခန်းပါ၊တဲ့ယောင်း” တယူးပါတင်း ဝင်၊တား
တစိ၊စိ၊နဲ့င်းနပ်၊နပ်၊ “အတ္တဒေါသ”အွဉ်ငါ၊ ထွာ“အတ္တ
မဲ့ခေ့သား”တဖြာ၊ ။

၃။ “တောငါ ခွေခြွေငါ၊ မည်ထွာနဲ့င်းမဲ့င်ထွာ၊ ပါ၊ဆွမ်းခန်းတဲ့
ယင်း၊ ထဲ့ဗားခန်းထောင်းတဲ့ယင်း” တသေယူးပါတင်း
ထားဒုက္ခတစိ၊စိ၊နဲ့င်းနပ်၊နပ်၊ “အတ္တမောဟ”အွဉ်ငါ၊ ထွာ
“အတ္တမဲ့ခေ့သား”တဖြာ၊ ။

၄။ “တောငါ ခွေနှောင်၊ဂွေငါ၊ တောငါ ခွေယံလဲဉ်းဂွေငါ၊
တရာ၊သော၊ တရာ၊တမ်းသော၊ သေနားသေနီးတမ်း”
ကျုံးကိုင်တိတ်၊တိတ်၊မာ၊ အွဉ်းထိုင်တိတ်၊တိတ်၊ပါ၊ နှင်း
နပ်၊နပ်၊ “အတ္တမာန”အွဉ်ငါ၊ ထွာ“အတ္တမဲ့ခေ၊သား”
တဖြာ၊ ။

၅။ “ခွေကထွာဗား နှင်းယိုနပ်၊ ပါ၊ကမော့၊ခွေ နှင်းယိုနပ်၊
ပါ၊ကသေထို၊ ခွေထာ၊မာ၊နှင်းယိုနောင်၊ ပါယိုဉာဏ်း
ပါ၊နပ်၊ဉာဏ်းသနယ်၊ ပါ၊ယိုဒျားရင်၊ ပါ၊နပ်၊ဒျားရင်၊”
ထင်းမားဝင်၊ ယျူးနှိုင်းဝင်၊ ဝင်၊တမွေးတမ်းတဲ့ ဝင်၊အပဲစ်
တအိုင်ထမ်းတဲ့ မာ၊ဒုက္ခခြင်ဝင်၊ မာ၊သွါမ်၊ခြင်ဝင်၊
ဝင်၊ဒုက္ခခြင်၊ ဝင်၊လိုသွါမ်၊ခြင်နှင်းနပ်၊နပ်၊ “အတ္တဒိဋ္ဌိ”
အွဉ်ငါ၊ ထွာ“အတ္တမဲ့ခေ၊သား”တဖြာ၊ ။

၆။ ပေါးရိုးအတ္တသားနပ်၊ ပါပဓမ္မ-တရာ၊ယျုတ်မဲ့ခေ၊ အဝ်း
ပေ့၊ခါ၊လွဉ်းလွဉ်း၊ ကွပ်တရာ၊ယျုတ်မဲ့ခေ၊ အဝ်းပေ့၊ခါ၊
တင် အတ္တမဲ့ခေ၊သား ထာ၊မာ၊ဖုံးနောင်၊ တတရာ၊တမ်း
လွဉ်းလွဉ်း ။

၇။ ပေါးရိုးတင် အတ္တသားနပ်၊ အတ္တအမျိုးမဲ့င်၊တဲ့ယောင်း၊
အတ္တအဖြာ၊မဲ့င်၊တဲ့ယောင်း၊ အတ္တအပါ၊မဲ့င်၊တဲ့ယောင်း၊
တယံတောင်းလွဉ်းလွဉ်းနောင်၊သွါ။ ။

၄။ ကောဏ္ဍဓာနမထေရ်းဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဒ္ဓိအာသဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝှန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း “ဗ္ဗေဒကောဏ္ဍဓာန”မထေရ်းတင် ဟော်၊ဗား “မာ ဝေါစ ဖရသံ ကိဉ္စိ” စတင် တရားယိုသွ။

“ဗ္ဗေဒကောဏ္ဍဓာန” နှစ် တဲးစွဉ်းကပိုင်စစင်၊ အနီ၊နှစ်၊ကား ပေါးဇွေ၊ဗ္ဗေဒ လွေ၊ချာလွေ၊ငါထာ၊နောင်၊ ဇွေ၊ဗ္ဗေဒဆချာနှစ်၊ ပါ၊မူး တဖြာ၊(အရွတ်) အဝိဒ္ဓိလွဉ်၊သေးသေးဇွေ၊ဗ္ဗေဒ။

ပေါးဇွေ၊ဗ္ဗေဒ တွံ၊သွမ်၊ဒုံကိုတဲ့ လို၊ဖုံးနှစ်၊ လူးသွမ်၊တစော ထွေ၊တွေ့၊ ဒေါ၊ပါနင်းယို-

“ဗ္ဗေဒ- သွမ်၊ယိုတစောနှစ်၊ နီဗ္ဗေဒတား၊ သွမ်၊ယိုတစောနှစ်၊ နီဗ္ဗေဒသွ၊မူးချာနှစ်၊တား” ရှိ၊နင်းနှစ်၊တင် လူးနီဗ္ဗေဒနီဗ္ဗေဒနင်းနှစ်။

“နီဗ္ဗေဒသွ၊မူးချာနှစ်၊” သွမ်၊တကားဖုံး အဝိဒ္ဓိထီးတွေ့၊ ဝင်၊ ဒေါ၊ပငါပရာ၊နင်းနှစ်၊တဲ့ တွံ၊ဇွေ၊ဗ္ဗေဒနှစ်၊ ထွားချာမဲ့၊ခါခါတဲ့ တထီး တဝ်း ပါ၊မူးနှစ်၊သွ။

ဇွေ၊ဗ္ဗေဒမားလွဉ် - အိ၊ပနိအွဉ် (အတိတ်ဝတ္ထု)

ဇာတ်ကရီးပနိအွဉ် ဇွေ၊ဗ္ဗေဒမားမားလွဉ် နင်းမဲ့၊နဲတင် - အိ၊ဗ္ဗေဒဘုရား ကဿပစိုးစခါ ရဟန်း၊နီပါ၊နှစ်၊ နင်းစွဉ်းအဝိဒ္ဓိ၊ဟို၊ တဖြိုးကို ထွန်ကတူးလင်၊ ရက်မွေးစွဉ်းလို၊ဝင်၊၊ ဖြမ်းမွေးစွဉ်းလို၊ ဝင်၊၊ အတွင်းနှစ်၊ သက်တန်၊ဆွာ၊တင် သက်တန်၊ဆွာ၊ ဗ္ဗေဒဘုရား စိုးနှစ်၊ စွမ်းနင်းနင်း တနင်းတလဲင်း တရိုးတောင်း၊ သူလာ

တလဲင်း၊ တရိုးတင်း၊ ရဟန်းသီးဖုံး၊ ပျဉ်ပုသ်တာ၊ လွှဲစု(အံ့ကံ့)
ဟးလိုဝင်၊ နှိပ်၊ သွ။

ကွပ်နှိပ်မ၊ ကဟောင်းငါးလိုဝင်၊ စင်၊ နီပါ၊ နှိပ်၊ တဲ့ လွေ၊ ကအီး
ပျဉ်ပုသ် သီမ်းကအင်းရာ၊ အရပ်သူ၊ သွ။

ရဟန်းသီးနီပါ၊ ကကျွဲလွေ၊ ထာ၊ နောင်၊ လူ၊ တာဝတိံသာ၊
တဖြာ၊ အင်းထီး၊ လူ၊ သ၊ မြိုက်တူးနှိပ်၊ ယူးနဲင်းယို-

“ရဟန်းသူ၊ နီပါ၊ နှိပ်၊ အဖြမ်းဗူး-ရောင်းရူးဟောင်းမွေးစွဉ်း
လိုဝင်၊ ဖေးကပ၊ နီခေါင်၊ ဖေးကဟောင်းမွန်းဒွါမ်လိုဝင်၊ နှိပ်၊ ခွေ
မာ၊ စံ၊ ကမ၊ အီးလ၊ နေမကောင်း”

ကွပ်စွဉ်းသူ၊ သေတင်းထာ၊ တဲင် အသ၊ မြိုက်တူး ယူးနဲင်းနှိပ်၊
ထွေ၊ တွေ့၊ ထွေလွဉ်၊ တွေ့၊ ရဟန်း၊ နီပါ၊ နှိပ်၊ ဆချာနှိပ်၊ သွ။

တိုးတခြာကို တဖူးလောင်း တထွောင်းတွေ့၊ ရဟန်း၊ နီပါ၊ ကို
ခ၊ တပါ၊ နှိပ်၊ မဉ်လွေ၊ (မြိုင်းသန်၊ ရေ၊) ခွဉ်းပေးခွဉ်းတန်တဲင်-

“ဩဗွေ- အံ့ပေါ့က ခွေသွဉ်းတဆင်းငါနော၊ ခွေသွဉ်းမဉ်
လွေ၊ ပသာထို၊ အဝွေးအဝက်၊ နှိပ်၊ အတွက် ကိစ္စအင်းတစီးပေး”
လောင်းအသွေ၊ နဲင်းနှိပ်၊ ထွေ၊ တဲင် ထန်းလွေ၊ တဖူးသောင်၊ နွီ၊ လွေ၊
ထာ၊ ပုံ တပုံကို၊ ဝွေ၊ ဗွေအင်းထာ၊ ပုံကို ကထိုင်းထန်းလွဉ်နောင်၊
လူ၊ မြိုက်တန်နှိပ်၊ ဖန်ဆင်၊ စွဉ်းအနမ်း လို၊ မူးတဖြာ၊ ထိုင်းလွေ၊
လွဉ်၊ ရဟန်း၊ နှိပ်၊ ဆချာ၊ အစူတပင်နှိပ်၊ အင်းဖြူ၊ ဗူးဟပ် အကလူ၊
အစူတပင်နှိပ်၊ အင်းခွါမ်ရုပ်ခါ၊ အနီးကတူး၊ ရဟန်း၊ ကထန်းတခြာ

နဝ်၊ တထိးချာတဝ်း ပါးမူးနဝ်၊သွ။

ကွဲးတော့၊ အသွ၊ရဟန်၊ ကအဝ်းအုံပေါး ဝွေ၊ဗွေ၊နဝ်၊ ထိး
ပါစွဉ်း ပါးမူးနဝ်၊၊ ထိးရိုးရိုးသံးမွေးတဝ်း ပါးမူးနဝ်၊နဝ်၊-

“အစူတပင် သံးအဝ်းဖြူဗူးဟဝ် အကလူ၊၊ အစူတပင်သူ၊
သံးအဝ်းခွမ်ရုပ်ခါ၊ အနီးကတူး”တဝ် ဝွေ၊ဗွေ၊ယူးဟဝ်ဒွမ် အသွ၊
တစိ၊စိ၊စွဉ်းချာ။

ကွပ်နဝ်၊မ၊ အသွ၊သဝ်ကတိုးလွဉ်တဲ ဆော့၊မဲ့ပသို၊ တဒိုး၊
ဒ၊ဒွမ်တရေး၊ ရိုးစွဉ်း အသွ၊ပေးနဲင်းယို-

“ပါးနဝ်၊- နာ၊နဝ်၊ သီးလကိုင်ထို၊လဲဉ်း”

“ဩဗွေ- ခွေသွဉ်းမာ၊ဗားကဲထမဲ့င်၊ ခွေသွဉ်းသီးလ မကိုင်
ထို၊တိုး”

“နာ၊အဝ်းလဲဉ်မွှန်းထာ၊နဝ်၊၊ နာ၊ကထန်းလွဉ် နဝ်၊ဟွဉ်းနဝ်၊
မူးနံ၊တဖြာ၊ အဝ်းထန်းလွဉ်၊ နာ၊ဆချာ၊ အဝ်းဖြူဗူးဟဝ်ပါ အကလူ၊၊
အဝ်းခွမ်ရုပ်ခါ၊ အနီး၊ ခွေအဝ်းထိးတွမ်းမဲ့ ဗော့၊ယိုခါခါ၊ ‘ခွေသွဉ်း
မာ၊ဗားကဲထမဲ့င်’ နာ၊မရိုးလဲဉ်တိုးထာ၊ နဲင်းနဝ်၊ဟောင်း”

(လူ၊နဝ်၊တဲ အသွ၊ရဟန်၊ ယူးမားလဲဉ်းတဝ် ငအိုးအဲင်စွဉ်း
ထာ၊၊ လွင်းညာ၊လွေ၊ထာ၊ပုံဗ၊၊ အွဉ်းထို၊မားပြေ၊ပြေ၊ခန်းအနမ်း)

ဟွန်ငမ်းသ၊ဝ၊၊ အသွ၊ထင်းမား၊ နဲင်းစွဉ်းတျားလင်၊ အက
တူး၊၊ ယူးထာ၊ဖြောင့်ဒွမ်နဝ်၊မ၊ ဒေါ့၊ယင်းအသွ၊နဲင်းယို-

“ဩဗွေ- ယားကိုင်ထို၊မွှန်း ခွေသွဉ်း၊ နီဗွေ၊ကရိုး ပါးမူးနဝ်၊

တမ္ဗေတောင်း၊ ခွေသွဉ်းတထီးတမ်း၊ ခွေသွဉ်းသီးလ တကဲ့င် တမ်းဗွေ”

“ခွေသွဉ်းထီးသွၼ် တွမ်းမဲ့ဟ သမ်းရိုးက ‘ခွေသီးလ တကဲ့င် တမ်း၊ တကဲ့င်တမ်း’ နှိုင်းမဲ့င်ဟောင်း၊ မာနှိုင်းမဲ့င်၊ အီးယွၼ်းဒွၼ် နာ”

“နီဗွေကရိုး ပါးမူးနပ်တဲ ခွေသွဉ်းတထီးတမ်း၊ ပဲစ်မားတဲ ခွေသွဉ်းတပဲစ်မားဟားတမ်း၊ ခွေသွဉ်းသီးလ တကဲ့င်တမ်း၊ ယွၼ်း သွော့ခွေသွဉ်း ဗွေဩ”

“အောင်းထီးသွၼ်တွမ်းမဲ့ဟ ထွဉ်းယွၼ်းနှိုင်းက နှိုင်းမဲ့င်၊ ဟောင်း၊ တယွၼ်းနှောင်တမ်းလာလာ” ရဟနံကအံ့ပွေးသား နပ်၊ တထွားဒွၼ်အသွ၊ ကျွၼ်ခေါ်ထိုးခန်းချား၊ တွမ်းကဗျားထိုးထိုး ခွဉ်း နီကွီးနပ်၊ ဗွန်စွဉ်းလို့ဝင်နပ်သွၼ်။

ရဟနံကအံ့ပွေးသားနပ်၊ အွဉ်းသးနှိုင်းယို -

“တွမ်းပါးရဟနံယို ခွေတပျုဉ်တမ်းဥပုသ် သိမ်းတဖြိုး ချင်း” ရိုးနပ်တော့ အံ့ခေါ်ညာထိုးချား။

ကမ်းဟား အသွယွၼ်းသီးလကဲ့င် ရဟနံနပ်တဲ -

“ဩဗွေ-

သံဃာဗွေသီးဖုံးဩ၊ ခွေသွဉ်းသီးလနပ်၊ နှိုင်းထာအီးဈ၊ ငါတဲ တဖြောင်းစံတမ်း ဗွေဩ” လောင်းစွဉ်းတျက်တျက်နှိုင်းနပ်။

ရဟနံကယွၼ်းသားနပ်တဲ -

“ခွေထီးသွၼ်တွမ်းမဲ့ဟ ဝွေမဉ်လောင်းနဲင်းမဲ့င်လောင်း ခွေ
တယျုမ်းတင်း” အင်းခံးဆွော့စွၼ်စွၼ်ဒျား နဲင်းနပ်းနေးနေး။

လူတားဝတီသားနပ်း ကတိန်းထီး ရဟန်းနပ်း နီပါဟောဝ်
ဒွါမ်လို့ဝင်း၊ ရဟန်းကအံ့ပွေးသားနပ်း ခံးပျဉ်းတင်းဥပုသ် တွမ်း
ရဟန်းကန္တိထာပုံသားနပ်းအကျောင် ကထိုင်းထီး ကထိုင်းသေ
တင် -

“အော်- ခွေထာစံးဝွေဗွေသီးနပ်း ဟးတင်မွေးစွဉ်း ဝွေဗွေ
သီးဗွေ” နောင်းတလးခါးခါး ဟွန်မားဆိုင်ယင်းတင် အံ့မို့လောင်း
အွဉ်းနယ်အနမ်း လောင်းတေ့ခန်း ရဟန်းကအံ့ပွေးသားနဲင်းယို-

“ဩဗွေ- နီဗွေသွေဟောဝ် ရဟန်းနပ်းနပ်း သီးလတကုင်
တင်းဗွေ၊ နီဗွေကထီး ပါမူနပ်း ခွေသွဉ်းဖန်ဆင်ဒျား (ပါမူဗွေ-
တမွေးတင်း)၊ ခွေသွဉ်းစံး နီဗွေသီးဒျား၊ တွမ်းနီဗွေသွေနပ်း ပျဉ်း
သော့ ဥပုသ်ဟိုင်းဗွေ”

လူမွိုက်တားဝတီသား အံ့မို့လောင်း လောင်းဖြောင်ယင်း
နဲင်းနပ်းတင် ကအံ့ပွေးသားရဟန်းနပ်း ယျုမ်းယင်းလူငေါင်း၊ ပျဉ်း
ညီယင်း အသွဉ်းဥပုသ်၊ ကွဲးတွော့ ဝွေဗွေမဲ့ကိုနပ်း အင်းထီးတမ္ဗာ
စွၼ်စွၼ်ဒျား ပါမူလွေလွဉ်း ဝွေသွေနဲင်းနပ်းတင် သရက်လို့ဝင်း
နဲင်းကရီးခါနပ်း အယွမ်းထိုအာတန်သွၼ်။

လူမွိုက်တားဝတီသားနပ်း ကွပ်စံးမားဝွေဗွေသီး နဲင်းနပ်း
တင် လင်ထဲ အဝီစိငါးရဲင်၊ ညစွဉ်းဒျား ဘုရားနီဆူးခါး၊ လင်ထဲ

ငါးရိုင်း၊ လဲင်းဗွိုးလဲင်းဗားထွမ္မ၊ လွစ်လုထန်းချာ၊ သဲင်းထွာတော
လို၊ သာဝတ္ထိခမ်း၊ ပဲ့င်ဗားခန်းသျှင်း၊ ခံးဗားခန်းစင်း။

တဲးစွဉ်းကပဲ့င်စင်၊ အနီ၊ နဝ်၊ ကား (တားဝတီသား-ထားယူး
ပါ၊ မူးဖန်၊ ဆင်၊ ဝဋ်နဝ်၊ ရင်၊ လွဉ်ဗား) ပါ၊ မူးရွတ် အဝ်းထွေ၊ လွဉ်၊
သေးသေးစွဉ်းဒျား ဝွေ၊ ဗွေဆချာ၊ “ဗွေကောဏ္ဍဓာန” ကျွေ၊ လွေ၊
မဲ့င်၊ မဲ့င်၊ တဲး ပါ၊ မူးအဝ်းထွေ၊ လွဉ်၊ အဆချာနဝ်၊ အဝ်းထီးပငါပရာ၊ တင်
တော့၊ ရဟန်းသီးဖုံး လွေ၊ ဒေါ၊ ဇေးတဝွန်းကျောင်၊ တကား အနား-
ထပိဏ်းသဋ္ဌေ၊ နိုင်းယို -

“ကျောင်၊ တကားသဋ္ဌေ၊ တန်ဟေး-

သီးလတအဲဉ်ထဝ်း ရဟန်းယို အဝ်းသော့၊ တကားကျောင်၊ ကို
ဝါးထန်းထို၊ သော့ဟဲ့င်း၊ ကွပ်သီးလအဲဉ်ထောဝ်း ရဟန်းယိုတင်
ကအဝ်းကဲ့င်ဒါ၊ ရဟန်းသီးလသိက္ခာ၊ အဝ်းသားဖုံးနောင်၊ (ဂုဏ်း
သိက္ခာ၊ အဝ်းသားဖုံးနဝ်၊) ဂုဏ်းသိက္ခာထဲရီး ပါ၊ ထီးဖွဲမဲ့င်လို့ပါ”
ဒေါ၊ လွနိုင်းနဝ်၊ ဖုံးသွ။

ကျောင်၊ တကား အနားထပိဏ်း လောင်းချာနိုင်းယို -

“ဩဗွေ-

ဇေးတဝွန်းကျောင်၊ ကိုသူ၊ နဝ်၊ နီဗွေဘုရာ၊ အဝ်းနေဟောင်း

ဩ”

“နီဗွေဘုရာ၊ အဝ်းဒျား တကား”

“ဩဗွေသီးဖုံးဩ -

ပေါးနီဗွေးဘုရား မဉ်းအင်းဒျား ကျောင်ကိုတဲ့ နီဗွေးဘုရား
နဝ်းမ၊ အသေသွတ်၊ မဲ့နီဗွေးဘုရား ထူးတားဝွန်းဒျားဗွေးသြ”
ကျောင်တကား အနားထပိဏ်းသဌေ လောင်းချာနင်းနဝ်း။

ရဟန်းသီးဖုံးနဝ်း လွေ့ထေ့တော မွိုးကျောင်ဝိသားခါး၊
ဝိသားခါးတဲ့ “နီဗွေးဘုရားမ၊ အသေသွတ်၊ မဲ့နီဗွေးဘုရား ထူး
တားဝွန်း ဒျားဗွေးသြ” လောင်းချာယင်းဒျား နင်းနဝ်းနေနေ။

ရဟန်းဖုံးနဝ်း ကျောင်တကား မွိုးဝိသားခါး၊ အနားထပိဏ်း
သဌေသီး ထူးဇေတဝ်း ဝွေ့ဗွေးသီးငေါင်းအတိုင်းတင် လွေ့ဒေါ၊
တောစွဉ်း ခွန်တန်ကောသလနင်းယို-

“တကားတေား ခွန်တန်ဟွေး -

ကမဉ်းဒါး “ကောဏ္ဍဓာန” မထေရ်နဝ်း အဉ်တွမ်းလို့မူးတဖြာ
အင်းလယ်းချာငါတာတင် ရဟန်းကားကအင်းဖုံးနဝ်း သီးလဂ္ဂဏ်း
သိက္ခာထဲရီး မဉ်းတအိးတင်းဒွါမ်၊ ရဟန်းနဝ်းနဝ်း အင်းတကား
တေား ခမ်းကိုယို ဝါးထန်းထို၊ခန်းလဲင်း”

“ဩဗွေး -

ရဟန်းမထေရ်နဝ်းနဝ်း အင်းအုံမဲ့င်ကို ဗွေးသြ”

“အင်းအုံ အိူးကျောင်တို့က်ကိုသူ၊”

“အင်းကျောင်အဖြိုးမဲ့င်”

“အင်းကျောင်အဖြိုး ကမဉ်း--နဝ်းနဝ်း”

“ပေါးနဝ်းတဲ့ နီဗွေးသီး ကျွေ့လွေ့ရီးဟဲင်း၊ ရဟန်းနဝ်းနဝ်း

မဲ့တကာတော့ ခွေသွဉ်းဆွမ်းဒျား ပွေးသြ” ခွန်လောင်းချာ နဲင်း
နပ်သွ။

အနီနပ် မူးခွယ်တန်ချိန်းနပ် ခွန်ကောသလ ဟဲ့တွမ်းအလို
ထင်းကျောင်း၊ ထွဉ်းအလိုဝဲက်ခါ၊ ပွေးကောဏ္ဍဓာန(ကအုံ)ကျောင်း
နပ်၊ ခွန်ကောသလနမ်းနပ်၊ လွေမိုးထေ ပွေးကောဏ္ဍခါန၊ ပွေး
မထေရ်နပ်၊ ဟွန်လိုငေါင်းတင် အောင်းကျောင်းကို ထန်းလွဉ်
လွေအုံကျောင်းငါနပ်သွ။

ဝွေပွေးဆချာ ပါမူး(ရွတ်)နပ်၊ ခွန်ကောသလအင်းထီး၊
ဝွေပွေးနပ်၊ ခွန်ကောသလလွဉ်တင် ကျွထင်းယင်းကျောင်းကီ၊
ပါမူး ပါထင်းလွဉ်တဲ့ ခွန်အင်းထီး၊ ခွန်ကောသလ ထင်းလွဉ်၊
ကျောင်းကီ၊ ဝဲင်းတင်းပွေးမထေရ်၊ တွိုးကျောင်းကီ(ကျောင်းကို)နပ်၊
ထီးဒွမ်ပါမူးတော့၊ ခွန်ကောသလ လမ်းထုမ်းထွား တခါစောက်
ယင်၊ ဝွေပွေးကူးဆလယင် ထီးတင်း၊ ကွပ်နပ်မ၊ ရီလင်းနဲင်းယို-

“သြပွေး -

အရပ်ယို(ကျောင်းငါ)နပ်၊ ခွေသွဉ်းထီး ပါမူးတဖြာ အင်း
ထွေထင်းလွဉ်၊ နီပွေးဆချာ၊ တွိုးကျောင်းကို ယိုခါသမ်းထီးတင်း
ဒွမ်၊ ပါမူးနပ်၊ အင်းမဲ့င်ကိုပွေး”

“ပါမူးနပ်၊ ခွေထီးတင်း တကာ့”

“အမျိုနဲ့ ခွေသွဉ်းထီးတွမ်းမဲ့ ယိုခါခါ အင်းထွေထင်းလွဉ်၊
နီပွေးဆချာနပ်”

“ခွေတထီးတောင်း မွေးမွေးချားတကာ”

‘အို့- မဆန့်ဟောင်းငါး ထမဲ့င်၊ခရားတန်နဲ’၊ ခွန်သ၊ကို
ယူးနဲင်းနပ်၊ထွူတော့၊ လောင်းဒေါ၊ယင်းနဲင်းယို -

“ဩဗွေး -

နီဗွေးထွိုင်းထွူတော့၊ လွေအုံစံ၊ယင်း ကျောင်၊ထန်းသူ၊
မွိုင်အော်”

(ခွန်တဲထန်းလွဉ်၊)၊ ဗွေးမထေရ်၊ ကထွိုင်းလွေအုံကျောင်၊
ထန်းနပ်၊ ပါ၊မူးလွဉ်အုံထွိုင်းယင်း ဝွေဗွေးငင်းဆချာ၊ ခွန်ထီးပါ၊မူး
နပ်၊တင် ခွန်ထင်းယင်းကျောင်၊ကီ၊ (ဗွေးမထေရ်တဲ ထင်းယင်း
ကျောင်၊ကီ)၊ ခွန်လွဉ်ထေဝွေဗွေးထျ၊တင် ဝွေဗွေးအုံလင်၊ယင်း၊
တို့၊နပ်၊ခါ ခွန်ထုမ်းထွားစွမ်းစွမ်းယင်း ပါ၊မူးနောင်၊ ထီးတင်းဒွါမ်၊
ကွပ်ထီးတင်းတင် ရီလောင်းယင်းဝွေဗွေး -

“ဩဗွေး -

ပါ၊မူးကအုံ နီဗွေးဆချာ နပ်၊ဟွဉ်းနပ်၊ ယိုခါ အင်းမဲ့င်၊ကို”

“ခွေတထီးတောင်းနယ်၊ တကာ”

“နီဗွေးထီးတင်း အမျိုးမွေးနဲ့ဗွေး၊ ပါ၊မူး နီဗွေးဆချာနောင်၊
ခွေသွဉ်းအင်းထီးဟေ့၊ ယိုခါခါဗွေး”

“တကာ၊ခွန်တန်ဟွေး -

လှို၊အလောင်းအလင်ဖုံးတဲ့ အထီးတွမ်းမဲ့ နှိုင်းနပ်၊နေနေ၊ လှို၊ဖုံးရို၊
'ပါ၊မူးအင်းထွေလွဉ်၊ ခွေဆချာ'တဲ့ တွိုးခွေနပ်၊ တထီးတင်း တ
လင်းလင်း”

တွိုးနပ်၊မ၊ ခွန်ကောသလ သ၊ကိုနပ်၊ယူး-

“ပါ၊မူးနပ်၊နပ်၊ အလွိုးလှို၊မူးမွေး တမွေးတင်း၊ (ပါ၊မဉ်ယား
တရေ၊ ဝွေ၊ပွေးတင် နေးတွမ်းဉာဏ်းဟွေး တစွိုးစွိုးမာ၊) အလွိုး
လှို၊မူးအတု၊-လဲဉ်ပါ၊တန်လယ်းကျွံနဲ့” ပွေးမျတ်ဖေးကချူ၊ မတ်
ယူးထို၊ခန်း နှိုင်းနပ်၊ထွေခါ လောင်းပါနှိုင်းယို -

“ဩဗွေး -

နီဗွေး ကိန်းလင်၊အုံစံ၊ယင်း ကျောင်၊ငါသူ၊မြိုင်အော်”

ခွန်တဲ့လင်၊၊ ဝွေ၊ပွေးတဲ့လင်၊၊ ပါ၊မူးလွဉ်ယင်း၊ ခွန်ထင်း
ယင်းကျောင်၊ကီ၊ မထေရ်းတဲ့ ထင်းယင်းကျောင်၊ကီ၊ တွိုးကျောင်၊
ကီ သမ်းတထီးတင်းခွါမ် ခွန်ရီယင်း -

“ပါ၊မူးနပ်၊ လဲဉ်းလွေ၊မိုင်းပွေး”

“ခွေတသေတင်း၊ ခွေတထီးတင်း”

ခွန်သ၊ကိုယူး “ပါ၊မူးနပ်၊တဲးတဲ့ ခွေကယူးအတွိုင်၊နောင်၊
မွေးလဲဉ်းဒျားရင်၊၊ ပါ၊မူးမွေး-တမွေးတင်း၊ ပါ၊မူးအတု၊ အလဲဉ်တန်
လယ်းကျွံ၊ဒျား” ယျမ်းခြင်းခြံ၊ အွဉ်းထွေထဲ နှိုင်းနပ်၊ထွေခါ လောင်း
ပါနှိုင်းယို -

“ဩဗ္ဗေ -

သားသနားရန်သူ၊ ပါးမှုအပ်ထွေလွှင့်၊ နီဗ္ဗေဆချာ၊ ထွာ
သားသနားခြူးခြီး၊ ဝင်အပ်ထီး၊ ပင်ပရာတင် ဝင်တကေးညှိုး
တင်းနီဗ္ဗေ၊ ဝင်တရိုးသေးတင်းနီစင်း၊ ကောလောင်သွမ်သား
မဲ့အံ့ထင်းတဖြာဖြာ၊ ကွပ်နပ်မ၊ နီဗ္ဗေကျွေဟေ့၊ ခွေသွင်းဟော်
ကို၊ နီဗ္ဗေပစ္စေလစ်ပါ၊ အတွက်တာ၊ တကားတော့ခွေသွင်း
ခံလူ၊ ထူးတာဝွန်းဖေးဒျား ဗ္ဗေဩ”

ခွန်တန်ကောသလ ပင်လောင်းနှင်းနပ်ထွေတင် သင်ထို၊
ခန်းဒျားနပ်သွေ။

ရဟန်းနောင်၊ ခွန်ထူးရေတင်း၊ ရဟန်းနပ်၊ ခွန်ဝါးထန်းထို၊
တင်းခမ်း၊ သမ်းအားမခံထင်းတောဒျား၊ ပစ္စေလစ်ပါ၊ တကားတင်
ရဟန်းသီးဖုံး၊ ကေးနပ်တင်း ဒေါလွင်ဝင်းနှင်းယိုဖုံး -

“ဗ္ဗေသီးဖုံး -

ထွားမွိုင်း၊ ခွန်ယွတ်အအံ့အအောင်၊ အဒေါ၊ အဖြောင်းနပ်၊
မွိုင်း၊ ‘ကောဏ္ဍဓာနနပ်၊ ဝါးထန်းထိုကျောင်း၊ အွင်းပြောင်ထို၊
ခန်း ခမ်းဟင်း’ နီထွင်းနှင်းနပ်တဲ တမာလွှင့်တင်း၊ လွေထေ
ကောဏ္ဍဓာနထူးထွေတော့၊ လောင်းဒေါတောဒျား၊ ပစ္စေလစ်ပါ၊
အတွက်တာ၊ ခံထွာတောဒျား၊ ကောဏ္ဍဓာနတကားထွေခါ သင်၊
ချာတော့တော့ဟေ့၊ နှင်းနောင်၊” ကဲ့ရဲ့သဲ့သွမ်လွ ခွန်ကောသလ
နှင်းနောင်ဖုံးသွေ။

ကဲ့ရဲ့သွဲ့သွမ်းပါစဉ်း ကောဏ္ဍဓာနမထေရ်နဲ့ခင်းယိုယင် -

“လိုသီးလ တအေဉ်ထဝ်း ကောဏ္ဍဓာနဟွေး -

နာတကာ၊ ခွန်တန်ကောသလတဲ့ ခွန်တကျတဝ်း၊ ယိုခါ
ဝွေထွာလဲဉ်းလိုသွမ်း” ရှိလွနဲးနဝ်။

ပွိုင်းလဲဉ်းနောင် ကောဏ္ဍဓာနမထေရ် ဒေါချာဝွေမွေးသီး
ပွိုန်တဝ်း၊ ယိုခါနဝ် ခွန်တန်ကောသလ အံလဲဉ်းဝွေမွေးဖွဲတွေ့၊
ဒေါဆော့ချာစဉ်းနဲးယို -

“သီးလတအေဉ်ထဝ်းနဝ် နီမွေးသီးဒျား၊ ကထွာလိုသွမ်းနဝ်၊
နီမွေးသီးဒျား၊ လိုမူးအွဉ်ပါ ကလွေချာငါထာနဝ် နီမွေးသီးဒျား”
မွေးကောဏ္ဍဓာနမထေရ်တဲ့ စော့ချာစဉ်းတျက်တျက်၊ ဒေါချာစဉ်း
ချက်ချက်နဲးနဝ်သွ။

ကခံးဟးအစော့ချာ၊ ကခံးဟးအဒေါဆာ ရဟန်းသီးဖုံနဝ်၊
လွေလောင်းစဉ်းဒျား ဆရာမွေးဘုရာနဲးယို -

“မွေးမျတ်ဘုရာ မွေးဩ -

ကောဏ္ဍဓာနမထေရ်နဝ် နီသွဉ်းသီးရှိ၊ ဝွေမွေးတင် ဝွေမွေး
ခွန်းချာ နီသွဉ်းသီး၊ ရှိ ‘နီသွဉ်းသီး သီးလအေဉ်ထဝ်း’တဲ့ မွေးဩ”
လောင်းလွနီမွေးဘုရာ နဲးနောင်သွ။

နီမွေးဘုရာ ထွဉ်းလွေဟဲ့လွဉ် ကောဏ္ဍဓာနမထေရ်၊
မွေးမထေရ် ထွိုင်းဖျော်လွဉ်တင် -

“တပဲ့ရဟန်းဟွေး -

နာရီ၊ ‘ရဟန်းသီးဖုံးယို သီးလအဲဉ်ထဝ်း’ ခွေဟ့ၣ်နီၣ်ငေါင်းနဲင်းနဝ်၊
မွေးနေဟောင်း”

“မွေး ပွေးဩ”

“ပွိုးထမဲ့င်၊ နာမရီတို့နဲင်းနဝ်”

“ဝွေပွေးသီးရီ၊ ‘ခွေသွဉ်း သီးလအဲဉ်ထဝ်း’ တွော့၊ ခွေသွဉ်း
တဲ့ ဒေါ့ချာဝွေပွေးသီး နဲင်းနဝ်ပွေးဩ”

“တပဲ့ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ကောဏ္ဍဓာန-သီးလအဲဉ်ထဝ်း၊ သီမရီတို့ဝွေယို နဲင်း
နဝ်ဟောင်း”

“ဩပွေး -

ကောဏ္ဍဓာန လွေထာဆချာ နီသွဉ်းသီးထီး ပါမူအဝ်း
ပါလွဉ်းတွော့၊ နီသွဉ်းသီးဒေါ့နဲင်းနဝ်၊ ဝွေတဲ့ ဒေါ့ချာနီသွဉ်းသီး
အွဉ်ပါပါမူတဲ့- ပွေးဩ”

“တပဲ့ကောဏ္ဍဓာနဟွေး -

နာဆချာနဝ်၊ ဝင်ထီးပါမူပါတဲင် ဝင်ရီနာ၊ ဝွေသီးဆချာ
ယို ပါမူတပါတဝ်း၊ နာတထီးတဝ်းမွော့ နာမရီတမ္ဗိတမာတို့
ရဟန်းသီးဖုံးယိုဟောင်း။

တပဲ့ကောဏ္ဍဓာန -

ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် ကွပ်နာမာလွဉ် ထာမာမာတဲင် နာ
သဲင်ခံးဟးနဲင်းယို၊ ယိုခါ နာသမ်းရီငီးငါဖျင်တို့ဝင်ဟောင်း”

ဗွေဘုရားဆွဲ၊မ၊ ကောဏ္ဍဓာန နှိုင်းနှိုင်းထွေခါ ရဟန်းသီးဖုံး
လောင်းငါနှိုင်းယို -

“ဩဗွေ -

ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် ကောဏ္ဍဓာနယို မာမားလွဉ်ဗား
အကုသိုလ်းကံး နှိုင်းမဲ့င်ဗွေဩ”

တို့၊နှိုင်းတင် နီဗွေဘုရား ဟော်၊နယ်ချာ ကောဏ္ဍဓာန
ကထွာလူတားဝတီသား၊ ကစံမားထို၊ ရဟန်းနီပါ၊ အကျောင်၊
အခရားနှိုင်းထွေတွော့ ဒေါဖေးတပဲ့ပေး ကောဏ္ဍဓာနနှိုင်းယို-

“တပဲ့ကောဏ္ဍဓာန -

ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် နားအွဉ်းထွေလွဉ်ဝင်၊ တွမ်းပါ၊မူး နား
ကဖန်းဆင်၊နှိုင်းမ၊ တို့၊ဘဝယိုတဲ့ နားအင်ခံးဗားက ဒုက္ခဝဋ်တူး
ပါ၊မူးအင်ထွေလွဉ်၊ နားနှိုင်းသွ။

ကားယိုမာငါနှိုင်း နာရို၊ငီးငါထင်းမွန်းဒွမ် ရဟန်းသီးဖုံးနော၊
တကောက်တောင်၊ အက္ခိ၊ကီ တပစ်ထို၊နှိုင်း အငေါင်းယေန်
ကတစ်၊တန်၊ နားတဲ့ နှိုင်းတကောက်တောင်တပစ်-အွဉ်းယေန်
တစ်ထို၊ခန်း နားငေါင်း၊ ရို၊ငါဗွန်းတောင်းဒွမ် ပါ၊မဲ့င်မဲ့င်နော
တပဲ့ပေး” ဒေါဖေးနှိုင်းနှိုင်းထွေခါ ဟော်၊ပါဖေးဗား တရားဂါးထား
နှိုင်းယိုသွ။

၁၃၃။ မာ ဝေါစ ဖရသံ ကိဉ္စိ၊ ဝုတ္တာ ပဋိဝဒေယျံ တံ ။
ဒုက္ခာ ဟိ သာရဗ္ဗကထာ၊ ပဋိဒဏ္ဍာ ဖုသေယျံ တံ ။

၁၃၄။ သစေ နေရေသိ အတ္တာနံ၊ ကံသော ဥပဟတော ယထာ ။
သေ ပတ္တာတိ နိဗ္ဗာနံ၊ သာရဗ္ဗော တေ န ဝိဇ္ဇတိ ။

၁၃၄။ ဂါးထားအနက် -

ဗရသံ- ငေါင်းကျံထံယို၊ မာ အဝေါစ ကိစ္ဆိ- ရှိမျှန်းဒွမ်
ဝင်တဖြာဖြာဟိုင်း၊ ဝုတ္တာ- ကခံးဗား အရိုးသားဖုံးနပ်၊ တံ
ဝဒေယျံ- အရိုးချာလွနာ၊ ဖျားရင်၊ ဟိ- မွေးဒျား၊ သာရဗ္ဗကထာ-
ငေါင်းရိုးဆာလို့ဝင်ဖုံးနပ်၊ ဒုက္ခာ- ထွာအီထာ၊ ဒုက္ခတန်ဒျား၊
ပဋိဒဏ္ဍာ- ဝင်ကရိုးပြန်း ငေါင်းတံးဖုံးနပ်၊ ဖုသေယျံ တံ- နာ၊
ခံးဗားချာဒျားသွ။

၁၃၄။ ဂါးထားပြန်းပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ငေါင်းကျံထံယို ရှိမျှန်းဒွမ် ဝင်တဖြာဖြာဟိုင်း၊ ကခံးဗား
အရိုးသားဖုံးနပ်၊ အရိုးချာလွနာ၊ ဖျားရင်၊ မွေးဒျား၊ ငေါင်းရိုးဆာ
လို့ဝင်ဖုံးနပ်၊ ထွာအီထာ၊ ဒုက္ခတန်ဒျား၊ ဝင်ကရိုးပြန်း ငေါင်းတံး
ဖုံးနပ်၊ နာခံးဗားချာဒျားသွ။

၁၃၄။ ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အဓမ္မတံ -

တွမ်းငေါင်းကျံထံနပ်၊ ရှိမျှန်းဝင်၊ ဝင်ရိုးချာလို့၊ ငေါင်း
ရိုးဆာလို့ဝင်နောင်၊ ထွာအီထာ၊ ဒုက္ခ၊ ဝင်ငေါင်းဆာနောင်၊ ခံး
ချာဗားနောင်သွ။

၁၃၄။ ဂါးထားအနက် -

ဥပဟတော- မာ၊ထဲထို၊အဋ္ဌဉ်၊ရဲစ်၊ (တက္ခိ၊)မာ၊ကီ၊
ကံသော- ထိတကောက်၊တောင်၊နပ်၊ (နိဿဒွေိ- အငေါင်း
တသင်းတင်းဒွါမ်) ယထာ- နာ၊ဖြောင်းနာ၊ပေ၊ နာ၊အုံတေ့၊သော့
ထာ၊နိုင်းနပ်၊ဟိုင်း၊ နေရေသိ- နာ၊ဖြောင်းနာ၊ပေ၊ သ စေ ဝေ
သတိ- နာ၊မဉ်းအုံတေ့၊နောင်၊ နိုင်းနပ်၊နပ်၊ သေ ပတ္တောတိ
နိဗ္ဗာနံ- တွမ်းနာ၊ကတိ၊ နိဗ္ဗာန်၊နပ်၊ဗွန်ဝင်၊ သာရဗ္ဗော တေ-
ငေါင်းရိုး၊ဆာနာ၊နပ်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- အမျိုးအင်းဒွါမ်နဲ့။

၁၃၄။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

မာ၊ထဲထို၊ အဋ္ဌဉ်၊ရဲစ်၊ (တက္ခိ၊)မာ၊ကီ ထိတကောက်၊
တောင်၊နပ်၊ အငေါင်းတသင်းတင်းဒွါမ်၊ နာ၊ဖြောင်းနာ၊ပေ၊ နာ၊
အုံတေ့၊သော့ထာ၊နိုင်းနပ်၊ဟိုင်း၊ နာ၊ဖြောင်းနာ၊ပေ၊ နာ၊မဉ်းအုံတေ့၊
နောင်၊နိုင်းနပ်၊နပ်၊ တွမ်းနာ၊ကတိ၊ နိဗ္ဗာန်၊နပ်၊ဗွန်ဝင်၊ ငေါင်းရိုး၊
ဆာနာ၊နောင်၊ အမျိုးအင်းဒွါမ်နဲ့။

၁၃၄။ ဂါးထားအဓိပ္ပါယ်အဇ္ဈုတ် -

မဉ်းအုံတေ့၊တေ့၊နောင်၊ထာ၊နပ်၊ တွမ်းကတိ၊နိဗ္ဗာန်၊ဗွန်ဝင်၊
ဟွန်ဒွါမ် ဝင်၊ရိုး၊ဆာနောင်၊သွ။

နားဗားတရာယိုအကျို၊

တရာယိုကထင်းသွတ်နပ်၊ နားတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နင်းနပ်သွ။

ကောဏ္ဍဓာနမထေရ်နပ်တဲ အုံလွဉ်နီဗွေးဘုရာ၊ ဩဝါဒ
အတွိုင်တော့၊ တညတမ်းချိန်းခါး ထွာစွဉ်းရဟန္တာ၊ ကျောင်းရီး
လွေ့နေးမိုးလောင်း တွိုးလွေ့ (ဝေင်ဂုဏ္ဏ၊ မဟာသုဘဒ္ဒါးပွယ်၊
ပင်အရိယားခြင်ခြင်) ပိုးဗားရီးရီးစွဉ်း “မဟာဒုဂ်မဲ” နောင်မ၊
လစွဉ်း ဘုရာကဖေး “တေဒဂ်” ဘွဲတဗား၊ ဘုရာအံးဖြားဗားစွဉ်း
နပ်သွ။

ဟော်ထွေးသွဉ်ဗား “ကောဏ္ဍဓာနမထေရ်” ဝတ္ထုယိုတင်
လဗဟုသုတ ၊ လသတိနင်းယို -

၁။ လူ(တာဝတိံသာ)ခန်းတဲယောင်း၊ လူဟောင်အောင်း၊
လူကိုင်အင်း -

၂။ ပေါးမာပ၊ ဝင်လွောင်းပူး၊ ပေါးမာဟူး ဝင်မေတ္တာ၊ ပေါး
ဗျားထို့ ဝင်ထာရက်နောင်၊ ယူးပက်ဒုက္ခဆိုင်၊ ထဲဗား
ငါးရိုင် -

၃။ “ဝဋ်” ကရီနပ်- နီကမာဝင်ပွဲးစံးအတွိုင်၊ ခံးချာဗားနပ်၊
အတွိုင် -

- ၄။ ရဟန်းကရိုးသေး သီးလသိက္ခာသားဖုံးနပ်၊ ငမ်းငါးဂ္ဂုဏ်း သိက္ခာလင်၊ ငမ်းငါး ဝင်၊ထီးဖို့ -
- ၅။ ခွန်(လို၊တန်)ကရိုးနပ်၊ ကိစ္စအမျိုးမဲ့၊တဲယပ်း နမ်းလွေ၊စစ်ဆေး စင်းစင်းစွဲစွဲနပ်၊မ၊ လ၊အမဲဉ်းတရာ၊ -
- ၆။ ခါးလား ကရိုးလျားလို့ဝင်နပ်၊ အုံတော့တော့ဟော့နောင်၊ အပစ်ဆေးထင်း- စတင်နှင်းနပ်၊ သေးထွေ၊ လ၊အီသတိ အာတန်သွ။

၁၃၃။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ငေါင်းကျံ၊ရွှင်၊ရင်၊ ၊ ရိုးလျားဝင်၊ ၊ လဲင်းချင်၊ ဝင်၊ရိုးနော။
- ၂။ ငေါင်းလျား ငေါင်းဆာ ၊ ဒုက္ခထွာ ၊ တံးအာ ခံးဟးနော။

၁၃၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ နာ၊ဖြောင်းနာ၊ပေ၊ ငေါင်းထန်းဆေး၊ အုံတော့ သွေ့ထား၊နော။
- ၂။ အုံတော့၊ငို၊တန်း ၊ ခွ၊အမန်း ၊ နိဗ္ဗာန်း ဗွန်ဝင်၊နော။

၁၃၅။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာကဗျာ

- ငေါင်းကျံ၊ရွှင်၊ရင်၊ - ရိုးဝင်၊နပ်၊မား
- ကခံးသူ၊သား - ရိုးလျားချာထား၊
- ငေါင်းလျား-မကျ - ဒုက္ခ ထွာဟး
- ငေါင်းဆာပြန်း - နာ၊ခံး ဒုက္ခအာ။

၁၃၄။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

နာ၊ဖြောင်းနာ၊ပေ၊ - အံ့တေ့၊ဟောင်းငါး
 မဉ်းအံ့တေ့၊ဒါး - လျားဗားဒွမ်ထား၊
 ဖြောင်းပေ၊မိဋ္ဌာန် - နိဗ္ဗာန်၊ဗွန်ဒျား
 ငေါင်းရိုးလျား - ထို၊မား ဖေတငါ။

ကောဏ္ဍမာနဝတ္ထု၊ ထွေယိုသွေ။

မဲ့ပ၊ တွမ်း မာ၊ပ၊

- ၁။ လွေ၊ထီးဝင်၊ တကေးဝင်၊ နားလိုးတမ်းဝင်၊တဲင် ဝင်၊အဝ်း
 ရူးရူး၊ ဝင်၊အဝ်းပူးနဝ်၊ နေးတွမ်းဒေါသ၊ မောဟတွေ့၊
 လွေ၊မာ၊ပ၊ဒါးဝင်၊ ထာ၊ရူး၊ လွေ၊ဖ၊ဒါးဝင်၊ထာ၊ပူး။
- ၂။ နာ၊မာ၊ပ၊ချာ နာ၊မဲ့ခူ၊ မဉ်းပွိုန်နဝ်၊ လွေ၊မာ၊ပ၊ဝင်၊ လ၊
 ဒျား၊ နာ၊မာ၊ပ၊ချာ နာ၊မဲ့ခူ၊ မဉ်းတပွိုန်နဝ်၊ လွေ၊
 မာ၊ပ၊မွန်နဝ်၊နော။
- ၃။ နာ၊မဉ်းမာ၊ပ၊ချာ နာ၊မဲ့ခူ၊နဝ်၊ နာ၊ခံးဗား ဘဝယိုလွမ်း၊
 နာ၊သီထွေ၊ တွိုးဆဲင်၊ ထဲဗားတမ်းငါးရဲင်၊။
- ၄။ နာ၊မာ၊ပ၊ချာ နာ၊မဲ့ခူ၊နဝ်၊ ထဲဗားတမ်းငါးရဲင်၊ တွိုးနဝ်၊
 နဝ်၊ နာ၊မာ၊ပ၊ နာ၊မဲ့ခူ၊ သမ်းပွိုန်နဝ်၊ နာ၊မဉ်းမာ၊ပ၊

ဝင်၊ နှစ်၊ ထဲဟု ငါးရဲ့ ဝှိုးထဲတစ်ငါးရဲ့ နှစ်၊ မာပု၊
သမ်းပွန်းတစ်၊ ဝှိုးထဲငါးရဲ့ နှစ်၊ မာပုသမ်းပွန်း၊ မင်း
ထွာနင်းနှစ်၊ “အတ္တသန်လဲဦးနာ၊ အဲဉ်ထင်း၊ ထာယူ၊
ဆေ့၊ တို့က-မို့ကလဲဦးနာ၊ အဲဉ်ထင်း” ကွေးနော။

၅။ ဝိသားခါးစတင် သီးလသား အမူးစို့၊ ဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒရာ၊ အင်းအံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းပုဗ္ဗရုံကျောင်း၊
အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း ပုဗ္ဗရုံကျောင်းတကာ၊ ဝိသားခါးစတင် သီးလ
သားအမူးစို့၊ ဆောက်တယ်ဥပုသ်ခရားတွေ့၊ ဟော်၊ ဟား “ယထာ
ဒဏ္ဍေန” စတင် တရာယိုသွ။

သာဝတ္ထိခမ်းကို ကအင်းအံဒါ၊ ဝိသားခါးစတင် အမူးစို့၊
လို၊ ငတ်၊ ရှာ၊ ဖုံးနှစ်၊ ထင်းဆောက်တယ်ထာ၊ အစိုးပုဗ္ဗရုံကျောင်း၊
လို၊ မူးသီးလသား ငတ်၊ ရှာ၊ ကိုနှစ်၊ မိုးကျောင်းဝိသားခါး လွေ့ထေ့
ရီးခန်း မိုးဖြားစို့၊ ရီခန်းမိုးဖြားဖုံးနင်းယို -

“မိုးဖြားသီးဖုံးဩ-

မိုးဖြားသီး ရေးရွယ်ထဲမင်း၊ ထင်းဆောက်တယ်၊ ဥပုသ်
ဟောင်း”

မိုးဖြားသီးဖုံး ဒေါ့ချာနင်းယို -

“နီယို ဖြားငါးလဲဦး ဟော့သီသွ။ မင်းသီသူ၊ နှစ်၊ မင်းလ၊ ငါး

လူချမ်းသား၊ မဉ်ထွာငါး နင်လူမူး၊ မဉ်ကျူးငါးထာ၊ လူခမ်းတင်
ထင်ဆောက်တယ်းဟးနင်းယို” မွိုးဖြားသီးဖုံး ဒေါလွနင်းနပ်။

နပ်ထွေတွော့ မွိုးကျောင်ဝိသားခါး လွေထေ့တော ပိုမွိုး
သက်တန်တန်သားထျတင် ရီနင်းယို -

“သွမူးသီးဖုံးဟေး-

သွမူးသီး ရေးရွယ်ထမဲ့င်၊ ထင်ဆောက်တယ်း ဥပုသ်
ဟောင်း”

“ဖေးနေး ကအုံညီဟးမွန်းတွမ်း ဝါမာပေး” ရေးနင်းနပ်၊
တင် ဆောက်တယ်းဟးနင်းယို”

ပိုမွိုးသက်တန်ဖုံးနပ်၊ ဒေါလွနင်းနပ်သွ။

နပ်ထွေတွော့ မွိုးကျောင်ဝိသားခါး လွေထေ့ပိုမွိုးသက်ပေး
(ပိုလအေ့ထဝ်းဒွါန်း)သားထျတင် ရီနင်းယို -

“ပိုမူးသီးဖုံးဟေး-

ပိုမူးသီး ရေးရွယ်ထမဲ့င်၊ ထင်ဆောက်တယ်း ဥပုသ်
ဟောင်း”

“အဝ်းနမ်းလောင်းယို မဉ်းလွပိုနပ်၊ ဖေးကထွာရီးရီးအခို၊
မဉ်လပိုခိုယင်းနင်းနပ်တင် ဆောက်တယ်းဟးနင်းယို”

ပိုမွိုးသက်ပေးဖုံးနပ်၊ ဒေါလွနင်းနပ်သွ။

နပ်ထွေတွော့ မွိုးကျောင်ဝိသားခါး လွေထေ့တော မူးနံ၊
စွါတင် ရီနင်းယို -

“လီ၊မူးသီးဖုံးဟွေး -

လီ၊မူးသီးဖုံး ရေးရွယ်းထမုဲင်၊ ထင်းဆောက်တယ်း ဥပုသ်
ဟောင်း”

“ဖေးကလ၊ စမ်းစမ်းဝါ၊ ဖေးကလ၊ ဝါဟောင်ဝါဒါ၊ ဖေး
ကသင်္ဃ်လွဉ်းဟေးစမ်းစမ်းဝါတင် ထင်းဆောက်တယ်းဟေးနင်းယို”

မူးနံ၊စွါ၊ဖုံး ဒေါ၊လွနင်းနပ်၊သွ။

မိုးကျောင်၊ဝိသာဒါ၊ ကထိုင်းသေဟေး လို၊မူးလစ်၊စွါ၊ ရေး
မိုးချက်နင်းနပ်၊ထွ။တင် ကားကအမ်းနပ်၊ ဟဲ့၊လွေ၊လို၊ နီဗွေးဘုရာ၊
ထု၊၊ လောင်းနယ်ပု၊ နီဗွေးဘုရာ၊နင်းယို -

“ဘုရာ၊မျတ်ဗွေးဩ -

သီးလသား အမူးငတ်၊ရုာ၊ယိုအကို ခွေသွဉ်းမည်သေ ဂွေသီး
ကဆောက်တယ်းထာ၊ ရေးမိုးချက်တင် ခွေသွဉ်းရီပဉ်စွါ၊စွါ၊ မိုး
ဖြားစွါ၊နပ်၊ အရီ၊လွနင်းယို -

မည်လ၊ငါး လူ၊ချမ်းသား၊ မည်ထွာငါး နင်၊လူ၊မူးတဲ့ ဗွေးအော်။

ပိုမိုးသက်တန်တန်သားစွါ၊နပ်၊ အရီ၊လွနင်းယို -

ဖေးနေကအံ့ညီ၊ဟေးမွန်း တွမ်းဝါ၊မာပေးတဲ့ ဗွေးအော်။

ပိုမိုးသက်ပေးသားစွါ၊နပ်၊ အရီ၊လွနင်းယို -

မည်းလွှးပိုနပ်၊ ဖေးကထွာရီးရီး အခို၊ မည်းလ၊ပိုခိုယင်းတဲ့
ဗွေးအော်။

မူးနံ၊စွါ၊နဝ်၊ အရိ၊လွနဲင်းယို -

ဖေးကလ၊စဝ်းစဝ်းဝါ၊ ဖေးကသဲင်၊လွဉ်၊ စဝ်းစဝ်းဟးဝါ၊ တဲ့
ဗွေးအော်။

မူးစွါ၊လောင်းချာ - ငေါင်းကဗျာ

* မွိုးဖြားစွါ၊နမ်း	-	လူ၊ခမ်း မဉ်တို့း
မာပေး မနွိုး	-	ပိုမွိုးတန်စွါ၊
ပိုမွိုးပေးယို	-	ပိုခိုယင်းလိုး
မူးနံ၊ပေး	-	ယံဖေး စွမ်ယို၊ယို။

နီဗွေးဘုရာ၊ ကထင်းဟွန်ဗား မွိုးကျောင်၊ဝိသားခါးလောင်း
ငေါင်းနဲင်းနဝ်၊တင် နီဗွေးဘုရာ၊ရိ၊-

“ဝိသားခါးပွေး-

သတ္တဝါးသီးနမ်းကို ကအင်းဒါး ထာ၊ကျွတ်ဒုက္ခ၊ ထာ၊ဖြား
ဒုက္ခ၊ ထာ၊ဆာဒုက္ခဖုံးနဝ်၊ အဗ္ဗန်ပီ တီဖိုးသား၊ အင်းထာ၊ကျွတ်
ဒုက္ခနဝ်၊ ဝါးလွေ၊ထေ ထာ၊ဖြားဒုက္ခထျ၊ အင်းထာ၊ဖြားဒုက္ခနဝ်၊
ဝါးလွေ၊ထေ ထာ၊ဆာဒုက္ခထျ၊ အင်းထာ၊ဆာဒုက္ခနဝ်၊ ဝါးလွေ၊
ထေ ထာ၊သီဒုက္ခထျ၊ ပေါးတို့းသွ။ ထာ၊သီဒုက္ခထျ၊နဝ်၊(တွမ်း
နမ္မူ၊ကျွတ်၊ တွမ်းပါ၊ကဗက်၊သီဖိုးနဝ်၊ ပိဝင်၊) ခန္ဓာ၊ကိုင်လီ သီထို၊
ဟးစွဉ်း၊ အင်းထီးသွ။တွမ်းမဲ့၊ အင်းသေသွ။နဲင်းနဝ်၊တဲ့ အင်းကျော၊
မောင်၊ဒျာနေက ထာ၊ဒုက္ခသံးသရားဂွဉ်၊ ကမဉ်လွစ်ထန်၊ ထာ၊
ဒုက္ခ၊ ကမဉ်လ၊လွ နိဗ္ဗာန်သားနဝ်၊ အဲဉ်ထဝ်း” ဗွေးစဝ်းဗုဒ္ဓ တဖျ

နင်းနင်၊ထွူခါ ဟော်၊ပါစဉ်းဒျား တရာ၊ဂါးထားယိုသွ။

၁၃၅။ ယထာ ဒဏ္ဍေန ဂေါပါလော၊ ဂါဝေါ ပါဇေတိ ဂေါစရံ ။
ဧဝံ ဇရာ စ မစ္စု စ၊ အာယံ ပါဇေန္တိ ပါဏိနံ ။

၁၃၅။ ဂါးထားအနက် -

ဂေါပါလော- တီဖိုးသားနင်၊ ဒဏ္ဍေန- တွမ်းခွဉ်း၊ ပါဇေတိ
ဂါဝေါ- အဝ်းဝါးလွေ၊ အဖိုးဖုံး၊ ဂေါစရံ- အျိုးဖိုးတကြက်၊သူ၊
ယထာ ဧဝံ- အဗွန်ပီ နင်းနင်၊နေနေ၊ ဇရာစ- ထာ၊ဖြားတဲ့နင်၊
မစ္စုစ- ထာ၊သီတဲ့နင်၊ ပါဇေန္တိ- အဝ်းဝါးလွေ၊ ပါဏိနံ အာယံ-
သတ္တဝါးသီး အသက်ယိုသွ။

၁၃၅။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

တီဖိုးသားနင်၊ တွမ်းခွဉ်း အောဝ်းဝါးလွေ၊ အဖိုးဖုံး အျိုးဖိုး
တကြက်၊သူ၊ အဗွန်ပီနင်းနင်၊နေနေ ထာ၊ဖြားတဲ့နင်၊ ထာ၊သီတဲ့
နင်၊ အဝ်းဝါးလွေ၊ သတ္တဝါးသီး အသက်ယိုသွ။

၁၃၅။ ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အချွတ် -

သတ္တဝါးသီး အသက်ယို ထာ၊ဖြားထာ၊သီ အဝ်းဝါးလွေ၊
ဗွန်ပီနင်း တီဖိုးသား ကဝါးလွေ၊ အဖိုးနောင်၊သွ။

နာမာတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ နာမာတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဟး “ဝိသားခါးစတင် သီးလသားအမူးစွါ”
ဝတ္ထုယိုတင် လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

၁။ နီလိုသီးယို ဆောက်တယ်းထာ၊ ဗွန်လိုဝင်၊တဲ့ ထာ၊ရေး
မိုးချက် ပီတင်းလိုဝင်၊ -

၂။ နီလိုသီးယို ဆောက်တယ်းကီထာ၊တဲ့ မဉ်လ၊ချာ၊ လောကီ၊
ထာ၊ချမ်သားနပ်၊အာ၊ မဉ်လ၊နီဗ္ဗာန်သားနပ်၊ဆော့ -

၃။ လို၊ဘဝတမူ၊စဉ်းနပ်၊ “ကွတ်၊ ဖြား၊ ဆာ၊ သီ” -

၄။ ထာ၊ဖြား၊ ထာ၊ဆာ၊ ထာ၊သီ အဝ်းဝါးလွေ၊နီ အွိုးသင်းခဲင်၊
သူ၊- စတင်နှင်းနပ်၊ သေထွ၊ လ၊အီသတိ၊ အာတန်သွ။

၁၃၅။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ ဖိုးသားဗွန်ပီ ၊ ဖိုးဖုံးတီ ၊ ခွဉ်းအီ ဝါးလွေ၊ဖိုး။

၂။ ထာ၊ဖြား ထာ၊သီ ၊ ဝါးလွေ၊နီ ၊ ယဝ်းအီ လို၊တစိုး။

၁၃၅။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ကတီဖိုးသား - ဝွေဝါး လွေပြုံး
တကြက်ဟင်စား - မီးဆား ထားလုံး
ထားသီ ထားဖြား - ဝွေဝါး လိုဖုံး
သင်းခင်းတော့ - မီးဒေါ့ ပဉ်ပုံပုံ။

ဝိသားခါးစတင် သီးလသားအမူးစွဲ၊ဝတ္ထု ထွေယိုသွေ။

အင်းထီးသွေတဲ့ တငမ်းတောင်း

- ၁။ ဝင်းအင်းဖြားနယ်၊ ဝင်းအင်းဆာနယ်၊ ဝင်းအင်းသီနယ်
သွေတဲ့ အင်းထီးတွမ်းမဲ့၊ တသေငမ်းတောင်း။
- ၂။ တွိုးလွေသင်းခင်း၊ ဖျော်လွေပင်စား၊ အောင်းထွားသွေ။
လိုသီအောင်၊ အောင်ည၊ အောင်ယ၊ အောင်တသာ၊
အောင်ယိုခါဖုံးတဲ့ အင်းထီးတွမ်းမဲ့၊ တသေငမ်းတောင်း။
- ၃။ အင်းထီးသွေ ပါအွေဒပ်၊ ပါစွယ်ဒပ်၊ ပါကေနံ၊ ပါခြော၊
ပါဒုက္ခ၊ ပါဗိုမ်းဖေါ၊ ပါတကြောက်၊ ပါတယောက်၊
(ပါအသည်းခြောက်) ပါသွန်းသင်း၊ ပါယောင်ပင်၊ ပါ
ထိုင်းဗတင်း၊ ပါသီစင်း၊ အင်းထီးဒျားသွေတဲ့ အင်းအွေ၊
ဒျားစွဲစွဲ၊ အင်းတွေဒျားနှိုင်းနှိုင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းသီစောင်း၊
အတငမ်းတောင်း။

၄။ အဝံးထီးသွ။ ပါးဆွဉ်းယာဖြေင်း၊ ပါးဆွဉ်းယာဗွာ၊ ပါးဆွဉ်းယာမ၊ ထွာထိုးလိုသွ၊ မ်တဖြာ၊ ကေနံနယ်၊ ခြာနယ်၊ (ကြောင်နယ်)၊ ဗားနယ်၊ သီနယ်သွတဲ အဝံးဆွဉ်းဒျားစွ။ အဝံးတွဒျားခွိုင်းခွိုင်း၊ ပွိုင်းပွိုင်းသီစောင်း၊ အတငမ်းတော်း။

၆။ ရူးတလင်၊ တန်ပိတ္တာဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရာ၊ အဝံးအံးရားဂျိုဟ်းခမ်း ကျောင်းဝေဠုဂွန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွမ်း “ရူးတလင်၊ တန်ပိတ္တာ” ဟော်းဗား “အထပါပါနီ ကမ္ဘာနီ” စတင် တရာယိုသွ။

အစိုးခေတလင်၊ ဗ္ဗေဒမောဂ္ဂလာန်းနောင်၊ တွမ်းဗ္ဗေဒလက္ခဏာ အဝံးဂိဇ္ဈကုဋ်ကောင်လောင်း ကထိုင်းလင်၊ နဝ်၊ ဗ္ဗေဒမောဂ္ဂလာန်း နေးဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်းထီးခန်း “ရူးတလင်၊ တန်ပိတ္တာ” ဆွာ၊ မရေးမရေးတဟးနဝ်သွ။

ရူးတလင်၊ တန်ပိတ္တာနဝ်၊ မေးခိုး တဲးအကတူး ဗုလ္လေစွဉ်း အမေးနာ၊ မေးခိုး တဲးအမေးနာ ဗုချာစွဉ်း အကတူး၊ အောင် အကတူးခိုးလ္လေ၊ ဗုလ္လေ၊ အနမ်းတထဝကို၊ အဝံးအမေးခိုးလွဉ် ဗုလွဉ် အနမ်းတထဝကို၊ မေးအကတူးတွမ်း မေးအမေး လွဉ်ခိုး ညီလိုဝင်၊ အနမ်းထဝကိုနဝ်သွ။ (နီ၊ နီ၊ နာ၊ နာ၊ တသေးသေး၊ မေးအဝံးခိုးလ္လေ၊ နဝ်၊ အထိုင်းသွ။)

ဗွေမောဂ္ဂလာန်း၊ ထီးမေးခိုး ရူးတလင်၊တန်ပိတ္တာနောဝ်၊
ပယျုမ်းစင်းစွဲမွေးစွဉ်းထား၊ ဗွေမောဂ္ဂလာန်း၊ ကပယျုမ်းထားနဝ်၊
ဗွေလက္ခဏာ အဝ်းထီးတင် -

“ဩဗွေ -

နီဗွေမွေ့ ငပယျုမ်းငါးထားနဝ်၊ အကျောင်အခရာ အာဝ်း
နှင်းမိုင်ဗွေ”

“ဗွေလက္ခဏာ -

ယွယွရီက ခွေနှော၊ တွိုးနီဗွေဘုရာ၊ငါမ၊ ရီနှော၊ ယိုခါနဝ်၊
အချိန်းခြင်းနယ် အခရာ လေးမွေးတင်း”

ဗွေစဝ်းမောဂ္ဂလာန်း၊ ဒေါ့ထန်းနှင်းနဝ်၊ထွဲခါ ကျွဲငါလွေ၊
တွဲ၊သွမ်၊ ဝေင်၊ရာ၊ဇျိုဟ်းကိုနဝ်၊သွဲ။

တွဲ၊သွမ်၊ထွဲ သွဲ၊သွမ်၊ သွဲ၊သွမ်၊ထွဲ ကျွဲလွေ၊ဝိုင်၊ နီဗွေ
ဘုရာ၊ တွိုးနီဗွေဘုရာ၊ငါနဝ်၊ ဗွေလက္ခဏာရီ မောဂ္ဂလာန်းနှင်းယို-

“ဩဗွေ -

ဟန်းရောင်၊ ခွေသွဉ်းတွမ်းနီဗွေ၊ အဝ်းဂိဇ္ဈကုဉ်ကောင်လောင်း
လင်၊တွင်၊နဝ်၊ ထီးနီဗွေ၊ ပယျုမ်းစင်းစွဲ မွေးစွဉ်းထား၊ နီဗွေ၊ ကင
ပယျုမ်းငါးထားနဝ်၊ အကျောင်အခရာ အာဝ်းနှင်းမိုင်ဗွေ”

ဗွေလက္ခဏာ ရီနှင်းနဝ်၊တင် ဗွေမောဂ္ဂလာန်း၊ ဒေါ့ထန်း
နှင်းယို-

“ဩဗွေလက္ခဏာ-

နီသွဉ်းသီး အေဘင်းဂိဇ္ဈကုဋ်ကောင်လောင်လင်တွင်၊ နောင်၊
ခွေသွဉ်းထီး ရူးပိတ္တာဒုတဗား၊ ရူးပိတ္တာဒုနောင်၊ တန်မွေးစွဉ်းထာ၊
ဆွာ၊ မွေးစွဉ်းထာ၊ ‘ရူးတန်ဆွာ၊ နှိုင်းယိုနပ်၊ ခွေထီးဖိုတင်းနပ်၊ ဟွေး’
ခွေသွဉ်းယူးနှိုင်းနပ်၊ တင် ပယျုမ်းဗားဒျား”

တိုးနောင်၊ တွေ့၊ နီဗွေးဘုရားတဲ့ ထောက်ခံးသော့၊ ဗွေး
မောဂ္ဂလာန်းနှိုင်းယို -

“တပဲ့၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ခွေတပဲ့၊ သာဝကဖုံးနောင်၊ လ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်းဖုံးတွေ့၊
ထီးဒါးနှိုင်းနှိုင်းလဲဉ်းသွူဖုံးဟွေး၊ ဗွေးမောဂ္ဂလာန်း ကထီးနပ်၊ မွေးဒျား၊
အကျောင်၊ ”ထောက်ခံး စတင် နှိုင်းနပ်၊ ထွူတွေ့၊ သွပ်သော့၊
မိန်းငါနယ်လွေ၊ နှိုင်းယိုသွူ -

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ရူးပိတ္တာဒုနပ်၊ နပ်၊ ခွေထီး၊ ခွေကအင်း အိုးဟေမိညောင်းမွူး
တန်ဆ၊ လနပ်၊ ခါကာ၊ အိုးနပ်၊ ခါတွင်၊ ခွေမဉ်းဒေါ့၊ နယ်ဝင်၊ တဲ့
(ဝင်၊ တထီးနှိုင်းတင်းတင်) ဝင်၊ အီးတယျုမ်းတင်း၊ ‘ဝင်၊ မဉ်းတယျုမ်း
တင်းနပ်၊ အကျို၊ အေဉ်ထင်း’ တွေ့၊ ခွေတဒေါ့၊ နယ်တင်းဝင်၊ ယိုခါ
နပ်၊ မောဂ္ဂလာန်း ထီးလဲဉ်းနှိုင်းနှိုင်းတင် အသက်သေးအင်းလဲဉ်း
နပ်၊ မ၊ ခွေတဲ့ ထီးဒျားအကျောင်၊ ဒေါ့၊ ထန်းဗားနှိုင်းယိုသွူ”

“မွေးသွူဗွေး -

ဝွေ၊ ကထွာဗား ရူးပိတ္တာဒုတန်နပ်၊ ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် ဝွေ၊

မာမားလွဉ်ဗား အကုသိုလ်း အမျိုးမိုင်ဟောင်း ပွေးသြ

ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးလောင်းရီ စောင်းနီဘုရား ဟော်ကျာ၊
နယ်ချာ “စခါအမား ပိတ္တာဘဝ” လယို အတွိုင်သွ။

ရှူးပိတ္တာ - ထာမား (အတိတ်ဘဝ)

ဗွေးဘုရားကဿပစိုးစခါ “သုမင်္ဂလ” ကရီဒါး တကား
သဠေတန်တဖြာနပ်၊ ခြွေမွေးမိုင်းစွဉ်းထာ၊ (သွန်းသဗ္ဗာစင် မွေး
မိုင်းစွဉ်းထာ)နပ်သွ။

ဗွေးဘုရားအတွက်တား တကားသဠေတန် ဆို့လူးယံမွေး
စွဉ်း “ဂန္ဓကုဋီ” ဘုရားကျောင်းတကျောင်း၊ ဆို့ကျောင်းတဲ့ ခံးလို
အာမွေးစွဉ်း၊ နားကျောင်းကျိုတဲ့ ခံးလိုအာမွေးစွဉ်းနပ်သွ။

တို့တရောင် ထာဟမ်းစမ်းစမ်းနေနပ်၊ အီးထင်းဝိုင်း နီဗွေး
ဘုရား၊ အမ်းလမ်းထင်းလွဉ် တို့ဝေင်တခါငွါထူး တရွပ်တဖြိုးငါ၊
ထီးလွေ့ခန်း ပါအမ်းပင်းထာ တရွပ်လောင်း၊ ပါနပ်နပ် တွမ်း
အခွမ်းလာစုမ်းနပ်၊ အမ်းကုတ်ခါ အကတူး၊ အခင်းနပ် ထွာစွဉ်း
ဟံးဟော့လွဉ်းလွဉ်း၊ တဟော့လီး တဟော့လွဲတန်။

သဠေတန်ရီ -

“ပါသူအခင်း ထွာစွဉ်းဟံးဟော့လွဉ်းလွဉ်း၊ အလို့လယ်း
ခေ့လယ်းနာထာသိုင်၊ အသိုင်ပင်းထာနဲ့” စွော့လွေ့ဗားခန်း
ခိုင်းနပ်။

တခွန်နပ်၊ ကထိုင်းဟွန် သဋ္ဌေရိ၊ဝေ၊တင် ဗွာင်အမဲ့င်၊
ထွားချာသဋ္ဌေ၊ အသ၊နပ်၊ ဒိုးတေ့၊ခါ၊နဲင်းယို -

“ရိုးတဲ့ယင်းလဲင်းဝေ၊ နာ၊ကရိုးခွေ တဟေ့၊ဟေ့၊ နာ၊ကဒေါ၊
ခွေ လယ်၊ခွေ၊ထာ၊နပ်၊ မဲ့၊နာ၊အီးသေဗား” ဒိုးတေ့၊ခါ၊နဲင်းနပ်၊သွ။

ဒိုးတေ့၊နဲင်းနပ်၊ထွေတွေ့၊ တွမ်းမေးလဲ့၊ကိုင်ထိုးစွဉ်း သဋ္ဌေ၊
လဲင်းနွတ်၊လဲင်း (တထွောင်း-တလဲင်း) တွမ်းနု၊ဗက်၊ သဋ္ဌေ၊ဖိုးခင်း
ဖိုးဖွိုင်၊ကိုနွတ်၊လဲင်း၊ တွမ်းမေးလဲ့၊(ခွေ) သဋ္ဌေ၊လမ်းနွတ်၊လဲင်း၊
(မာ၊သွ၊မ်း၊သဋ္ဌေ၊ ပဉ်တကားနပ်၊တဲ့ သဋ္ဌေ၊တထုမ်းဆွမ်း၊တမ်း၊
ပါ၊ယိုပါ၊နပ်၊တဲ့ တထုမ်းရီတမ်း) ကွပ်နပ်၊မ၊ တခွန်နပ်၊ ယားဗားသွ။
တကားနပ်၊တဲ့ သ၊လ၊ရေ၊ဒွါန်းပေးပေး၊ တကေးနပ်၊တမ်းဒွါန်း
လာ၊လာ၊ အမ်းမဉ်ယားမာ၊နေကနပ်၊သွ။

ကွပ်နပ်၊မ၊ လွေ၊မာ၊သွ၊၊ လွေ၊မာ၊မ္ဗိုတ်ခန်း သဋ္ဌေ၊လို၊
တဖြာ၊ ကထိုင်းမ္ဗိုတ်မွေးတွေ့၊ ရီတေ့၊ခန်းနဲင်းယို -

“ယိုသွ၊ -

နာ၊သဋ္ဌေ၊ အနစ်သက်သွတ်၊သွတ်၊ (မဉ်းကိုင်ထိုးတဲ့ အရ
လော၊ကားသွတ်၊သွတ်၊)နပ်၊ ထာ၊အမျိုးမဲ့င်၊”

“သဋ္ဌေ၊ကနစ်သက်သွတ်၊သွတ်၊၊ ကရလော၊ကားသွတ်၊
သွတ်၊နောင်၊ အမ်းဒျား ဝေ၊ကလူးတဲဝါးခါ၊ ပေးဘုရာ၊ဂန္ဓကုဋ်
ကျောင်၊နပ်၊လွ၊မ်း၊ လွှဲကျောင်၊နောင်၊ ကနစ်သက်အလင်နောင်၊
အဲဉ်ထမ်း”

ကတိန်းဟူ၍နိဇ္ဈိကတင် တခွန်သုကို ခိုးတော့ခါနင်းယို-

“မွေးသွော့နပ်အတိုင်းဟိုင်း၊ တွမ်းမေးလဲ့ဟေး၊ ဝွေက နပ်သက်ငါး၊ ဂန္ဓကုဋိကျောင်းနပ်မ၊ ခွေဒေါသအီးပြေး၊ ခွေအီး ကေးနပ်ဟေးသွ။” ခိုးတော့ခါနင်းနပ်သွ။။

တို့ခဲတရောင်၊ ဗွေးဘုရားတွမ်း တပဲ့သံဃာ၊ ကျွဲလွေ၊ တွဲလို့သွမ်းဆချာ၊ တခွန်နပ်၊ နို့တော့သော့၊ ဂန္ဓကုဋိကျောင်းကို၊ တွဲပထိအွေ့ဖွိုင်း၊ ဝွေကရေးတို့င်း၊ ကျောင်းနပ်၊ လဲ့စွဉ်းတွမ်းမေး နပ်သွ။။

“မေးခိုးဂန္ဓကုဋိ ဗွေးဘုရားကျောင်း-တဲ့” သဋ္ဌေကတို့င်း ဟူ၍နိဇ္ဈိကတင် ထင်းထွေးကျောင်း၊ သဋ္ဌေတန် ကတို့ထင်းချိန်း နပ်၊ မေးခိုးကျွမ်းလို့လဲဉ်းကျောင်း၊ သဋ္ဌေတန် “သုမင်္ဂလ” ကထင်း ထီး မေးခိုးထိုအကျောင်းနပ်၊ တတျာကလူနာငါတဲ့ သုဆာတမ်း တစိစိ၊ အပျော့မွေးတော့ဒျာထား၊ ကွပ်နပ်မ၊ -

အွဉ်းတုပ်၊ အစူလောင်၊ ပင်စေး သုအင်လောင်း၊ တွမ်း အစူယာ၊ ပင်ထွေ့နပ်၊ တဗုအစူဟောင် ပင်စေး ‘ဗက်ဗက်’၊ ဆဲမ်း အခင်း ပင်ထွေ့ ကဒက်ထာ၊ ‘ဒက်ဒက်’၊ ငအွီးစွဉ်းထာ၊ ‘အက် အက်’ နပ်သွ။။

တို့နပ်ခါ လိုကအင်းဟော့၊ နပ်ကိုဖိုးနပ်၊ ရီကျောင်းတကာ၊ သဋ္ဌေနိဇ္ဈိကတင် -

“ကျောင်းတကာသဋ္ဌေတန်ဟော့ -

နီဗ္ဗေဒကဆို့လူ၊ ကျောင်းယိုနောင်၊ လို့တဲ့ကလိုအာ၊
မေးကထင်းခိုးထိုး၊ ဂန္ဓကုဋ်ဘုရားကျောင်း နှင်းယိုခါ နီဗ္ဗေဒကထင်း
ထီးဗားနပ်၊ နေရားသီး၊ လောကားနားမတပ်၊ ‘တို့ယိုနပ်၊ နီဗ္ဗေဒ
သုံးပျော့တော့ဒျား၊ တဗ၊စွဉ်းစူမောင်- ဗက်ဗက်၊ ငအိးတေား
စွဉ်းထား၊ ‘အက်အက်’နပ်၊ ပွိုးထမဲ့အီဗ္ဗေဒ’ ရီလွနင်းနပ်၊ဖုံးသွ။

ကျောင်းတကားသဌေ၊ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဒေါ့နယ်နင်းယို-
“ဖူးဝေးသီးဖုံးဟွေး-

ခွေလူတဲဝါးဗား ကျောင်းအဖြိုးရီး (မေးကခိုးထိုး)နပ်၊တဲ့
ခွေလို့၊သော့ဗား ကုသိုလ်းဥစ္စား သားသနားတော့ကို၊ ကုသိုလ်း
နပ်၊နပ်၊ “မေး”စတင် ရန်သူ၊ ခိုးထူးလ၊တပ်။

‘ယိုတလဲင်းတဲ့ အီးလူတဲဝါးဗားယင်းကျောင်း၊ အီးလို့၊သော့
ဗားယင်း ကုသိုလ်းဥစ္စား သားသနားတော့ကိုမွေ့ဟွေး’ ယူးစွေး
ငါလွေ၊ သ၊ရေ၊နပ်သက်ငါး ကုသိုလ်းတာမ၊ ‘တဗ၊စူမောင် ဗက်
ဗက်၊ ငအိးထား၊ အက်အက်’ နှင်းနပ်၊သွ။နယ်ဟွေး” ကျောင်း၊
တကားသဌေ၊ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဒေါ့နယ်ချာနှင်းနပ်၊သွ။

သဌေတန်(သုမင်္ဂလ)နပ်၊ ခံးလို့အာအာရွှဉ်ထား နှင်းကရီး
နပ်၊အတိုင်၊ ဆို့လူတသာသာယင်း ဂန္ဓကုဋ် ဘုရားကျောင်း၊
တကျောင်း၊ ဆို့လူကထင်းထွနပ်၊ ဖစ်ယင်းလို့အာအာ၊ မ၊
ပွယ်နားကျောင်းကျိုး၊ တခွန်နပ်၊တဲ့ လွဉ်အံ့လို့အာခြာ၊ ထွားတေး၊
အခေးအခေး၊ သဌေနပ်၊ ကျောင်းတသာယိုတဲ့ အပ်လူဗ္ဗေဒဘုရား

ကဿပ တွမ်းရဟန်းပေါင်၊ နီသောင်နပ်သွ။

တခွန်ကအုံ လိုအာခြာ ကထွားတွေ၊ အခေးအနေနပ်၊
သဋ္ဌေသ၊သမ်းတကိုင်တမ်းတင် တခွန်သ၊ကိုနပ်၊ ရေးတေးစွဉ်း
အထွ။ တွဲတေးစွဉ်း အမွိုက်နင်းယို-

“ပါ၊သူနပ်၊ ခွေယားဝွေထာ၊ နင်းမဲ့င်မဲ့င်တဲ့ အွဉ်းပီပဲဒျား
အလွီး၊ သ၊ကိုင်တသွီးစံတမ်း၊ တဲယမ်းဝွေဟင်း၊ ယိုတလဲင်းတဲတဲ့
ထောင်းတိုစွဉ်းအဋ္ဌဉ်၊ မာသီနေစွဉ်းမ၊” အသ၊ကိုနပ်၊ အွဉ်းထွေ
ဆွဲ၊ဖျတ်စွဉ်း နင်းနပ်သွ။

သဋ္ဌေမာပွယ်၊ နားကျောင်းကျို၊ နွတ်နီပဉ်၊ တခွန်နပ်၊
ဒျ၊တွေန၊ပေး ရေးမာသီ သဋ္ဌေနောင်၊ နွတ်နီလုမ်းလုမ်းတဲ့
သဋ္ဌေနပ်၊ လိုအမ်းခူသေးသေး အခေးနေဖေးတမ်း၊ “ဟန်းနီယို
နပ်၊ နွတ်နီဗွေ အဆိုင်သွတ်နီလဲဉ်းသွ။ မာသီထွေထွေ ဟန်းနီ
ယိုမ၊” အွဉ်းသ၊နင်းနပ်၊တွေ၊ အုံဟမ်းဗော့ဗော့စွဉ်း သဋ္ဌေထျ၊၊
အုံဟမ်းခြ၊ခြ၊စွဉ်း သဋ္ဌေသောင်နပ်သွ။

သဋ္ဌေနပ်၊ နားကျောင်းကျို၊၊ ဖစ်လိုပင်သံဃာ၊ နွတ်နီ
စွဉ်းဒျား ကပ်ဗားသွမ်း၊ လောင်ဗား၊ လူးဗား၊ စားဂဗားဖူးဝေး
လိုအာတင် အသ၊ရေးမွေးမဲ့င်းစွဉ်းထာ၊ အီးနားသွတရာ၊ လို၊
အမျာပရိသတ် အမ်းခြပ်အမ်းခြပ်နေလဲဉ်းသွ။ ဗွေးဘုရာတွမ်း
ရဟန်းသံဃာသီးဖူးတဲ့ ဗွေမဲ့ကေးညို၊ ဆဲခိုးဖဲ့သူ၊ အမ်းဗွေဗိတ်
လဲဉ်းသွ။

တို့၊နောင်ချိန်းခါး ကျောင်တကာသဌေ့နောင်၊ ဝိုင်းရိုးရိုး
သေးသေး၊ နီဗွေးဘုရားထွူခါ လောင်းပါ နီဗွေးဘုရားနိုင်းယို-

“ဩဗွေး ဘုရားမျတ်ဗွေးဩ-

အဖြာတဲး တသေတဲး၊ ပါ၊ခိုတဖြာနပ်၊ တွမ်းမေးလဲ့ကိုင်
ခွေသွဉ်းလုင်းနွတ်လင်း၊ တွမ်းနု၊ ဗက်ထို၊ခွေသွဉ်းဖိုးခင်း၊ ဖိုးဖျေါင်၊
ကိုနွတ်လင်း၊ တွမ်းမေး လဲ့ခွေသွဉ်းလမ်းနွတ်လင်း၊ ကလဲ့ထို၊
ဂန္ဓကုဋ္ဌိ နီဗွေးဘုရားကျောင်နပ်၊တဲ့ အလွိုး ဝွေ့နပ်၊ဒျားဗွေးဩ၊
ကေးဇူးတင်းမွေးစွဉ်း ဝွေ့နပ်၊ဗွေးဩ။

ပွိုးထမုင်၊နဲတင်-

ဝွေ့မဉ်းတလဲ့ကိုင်ထိုတင်းနပ်၊ ခွေသွဉ်းတလဲ့ထင်းတင်း
ကုသိုလ်းနိုင်းယို၊ ကွပ်ဝွေ့လဲ့ထို၊ ကျောင်နပ်၊မ၊ ခွေသွဉ်းဆို၊လူး
ယင်း၊ လ၊ယင်းကုသိုလ်းနိုင်းယို၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ကုသိုလ်းယို ဖန်းရီးရီး
ဝွေ့ယို-

‘ပါ၊ကလဲ့ထို၊ ဂန္ဓကုဋ္ဌိ ဗွေးဘုရားကျောင်နပ်၊ ယံကလ၊
ညီညီ၊ ယံကလ၊တွာတွာသွေ့ ကုသိုလ်းအပွန်းအတားယိုနော’

ခွေသွဉ်းဖန်းဖေးရီးဗား ဝွေ့ကုသိုလ်းနိုင်းယိုနပ်၊ ခွေသွဉ်း
သ၊ရေ၊မွေးစွဉ်းထာ၊ ဗွေးဩ” သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ သဌေ့လောင်း
နီဗွေးဘုရားနိုင်းနပ်၊သွ။

တခွန်နပ်၊ ကထင်းဟွန်(ဖန်းဖေးဝွေ့ကုသိုလ်းတွမ်း) သဌေ့
လောင်း နီဗွေးဘုရား နိုင်းနပ်၊တင် ယူးယော့တဝ်းလဲဉ်းသွ။ထာ-

“ခွေထာ၊မာ၊မာ၊ယို မာ၊ယော့မွေးစွဉ်းထာ၊၊ အပဲစ်တန်မွေး
စွဉ်းထာ၊ပွေး၊ ခွေကယားကဲ့င်သွၼ်ဝွေထာ၊ ပဉ်ကားမဲ့င်၊မဲ့င်၊သွၼ်
နော်၊ တစိ၊တစု၊ပေးငါတွဲ သ၊တလျားစံ၊တောင်းခွေ၊ ထာ၊လူး
ကုသိုလ်းယိုတွဲ ဖန်းဖေးရီးရီးစွဉ်းခွေ၊ ခွေနဝ်၊ ပဲစ်မာ၊တဝ်မွေးစွဉ်း
သဌေယို၊ ပေါ၊ခွေတကန်းတော့၊ချာတောင်း သူးတော့၊ကောင်၊
ကျောင်၊တကာ၊ လို၊မျတ်နဲင်းယိုနဝ်၊ လူ၊သီးလက်နက် တနတ်
စက်မေး တျားအီးဆေးပ၊ ခွေကတူးဒျားရင်၊”

သ၊ဝီးသ၊ဝ၊ ယူးလ၊နဲင်းနဝ်၊ထွၼ်ခါ လွေ၊ငါသဌေ၊ခင်းထျ၊၊
ဝိုင်းရိုးရိုးသေးသေး သဌေ၊ထွၼ်တော့၊ လောင်းဒေါ့၊နဲင်းယို-

“သဌေ၊မွေးဩ-

ခွေသွဉ်းတောင်၊ပြန်၊ သယ်၊ခံ၊သော့ ခွေသွဉ်းယိုမွေးဩ”

“နာ၊တောင်၊ပြန်၊ခွေ၊ နာ၊ထွဉ်းသယ်၊ခံ၊ခွေနဝ်၊ နာ၊ပဲစ်မာ၊
ဟးခွေ အမျို၊မဲ့င်၊”

“ကလဲ့၊နီ၊မွေးလဲ့င်း၊ ကဗက်၊နီ၊မွေးဖိုး၊ ကလဲ့၊နီ၊မွေးလမ်း၊
ကလဲ့၊ဘုရာ၊ကျောင်၊ဖိုးနဝ်၊ ခွေသွဉ်းမာ၊လွဉ်းလွဉ်းမွေးဩ၊ ကွပ်
နဝ်၊မ၊ ခွေသွဉ်းတောင်၊ပြန်၊ သယ်၊ခံ၊သော့ ခွေသွဉ်းယိုမွေးဩ”

“အို- နာ၊နဝ်၊ ခွေတဲ့တသေငါ၊တဝ်၊ ခွေမာ၊လျားဟးဖိုနာ၊
အမျို၊မဲ့င်၊ နာ၊သ၊လျားခွေတော့၊ နာ၊မလိန်၊ယားကဲ့င်မွေးမဲ့င်းစွဉ်း
ခွေထာ၊အီ”

“အနဲင်းယို သဌေ၊မွေးဩ -

ခ၊တရောင်၊ နီဗ္ဗေဒိအီးထင်းဝိုင်းဘုရား၊ တွိုးဝေင်၊တခါ၊ဠါ၊
 ထွားငါလွေ၊ တရွပ်ကို၊ ထီးခွေသွဉ်း ဗေင်းတခွေထာ၊ နီဗ္ဗေဒိရိုး-
 ‘ခွေသွဉ်းခင်း ထွာဟံးဟေ၊ နီဗ္ဗေဒိ၊ ခွေသွဉ်း လယ်ခွေ၊
 ထာ၊’

ငေါင်းနပ်၊ မွေးတဲမွေးဒျား၊ ကွဲးတွော့၊ ဆော့ခွေသ၊ရား၊
 လျားဟးသဌေ့နပ်၊တာ၊ ယားဟးသဌေ့ထာ၊ နှိုင်းနပ်၊သွူ။”

“အော-မွေး၊ ခွေတောင်၊ချာလဲဉ်း၊ ခွေတဲ ထိန်၊တောင်၊
 ဖြောင်း၊ လောင်းလွဉ်းဖြေ၊ လွေ၊စွေ၊မားနာ၊တွော့၊ ထွာထို၊ခန်း
 ဒျား၊ ဖြောင်းပဲစ်၊ ဖြေ၊ပဲစ်၊ ခွေအပဲစ်နပ်၊နပ်၊ နာ၊သယ်၊ခံးဖေးသွော့
 ခွေနော၊ နာ၊ကပဲစ်မားခွေတဲ ခွေသယ်၊ခံးဒျား၊ ထိုင်းဟိုင်း လွေ၊
 အံ့ယင်း နာ၊ခင်းလမ်းသူ၊”

“ဩဗ္ဗေဒိ ခွန်သဌေ့ဟေး-

နီဗ္ဗေဒိမဉ်းသယ်၊ခံးမွေး ခွေသွဉ်းနပ်၊ ခွေသွဉ်းတွမ်းပိုမာ ဖေး
 ထွာသွော့သွဉ်း နီဗ္ဗေဒိလမ်းနပ်၊ ဗ္ဗေဒိအော်”

“ခွေရိုး၊ကျိုး၊နာ၊ ခင်းတဟေ၊ ခွေဒေါ၊ကျိုး၊နာ၊ လယ်ခွေ၊
 ထာ၊မဉ်းတဲ နာ၊သ၊လျားခွေ၊ နာ၊ယားခွေထာ၊ ပဉ်တကားယို၊
 အံ့ညီ၊လို့ဝင်၊ တလမ်းချင်း၊ ဒေါ၊ရီလို့ဝင်၊ တစွိုးတမျိုး၊ မဲ၊ရိုး၊မား
 လို့ဝင်၊ တငွါငွါ၊ နာ၊အံ့ညီ၊ခွေ တထွာတင်း၊ သင်၊အံ့ဒျား နာ၊
 လမ်းသူ၊ဟိုင်း၊ ခွေသယ်၊ခံးမွေးမွေးဒျားနာ၊ နာ၊ယူးမွန်းထမဲ့င်၊
 မဲ့င်၊” သဌေ့တဖေးအံ့ညီ၊တင်း ဝွေ၊နပ်၊သွူ။

တခွန်၊နဝ်၊ ကွပ်ပွိုးမာ၊မား(အကုသိုလ်းကံး)ဖုံးနဝ်၊တဲင် သီ
ထွဲနဝ်၊ လင်၊ထဲ အဝီစိငါးရဲင်၊ ခံးငါးရဲင်၊ဒုက္ခ ညမရမကထွဲမ၊
လွစ်လ၊ငါးရဲင်၊ ဝှင်ဆဲင်၊ကံးနာ ယိုခါ ထွာတောရူးပိတ္တား၊ ခံးဗား
မေးခိုးဒုက္ခ နဲင်းနဝ်၊သွ။

နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊နယ်ချာ၊ စခါမာ၊မား ရူးပိတ္တား
အကျောင်၊နဝ်၊ထွဲတဲင်-

“ရဟန်း၊သီးဖုံးဟွေး -

လို၊မွိုက်သီး ကရိုးနဝ်၊ ကမာ၊မွိုက်ထာ၊တွင်၊နဝ်၊ အီးခံးဗား
ချာ-အီးထွာနဲင်းယို နဲင်းနဝ်၊ အတသေယူးတဝ်းဖုံး၊ တျိုးဆဲင်၊နဝ်၊မ၊
အထာ၊မာ၊မားနဝ်၊ နဲင်းစွဉ်းဒျား မေးတခြာ၊ ခိုးကျွမ်းချာ အဗွေး
နဲင်းနဝ်၊သွ။”

မိန်းထွဲနဲင်းနဝ်၊ခါ အွဉ်းသွပ်ချာ တရာ၊ယား၊ ဟော်၊ပါ
တရာ၊ဂါးထား နဲင်းယိုသွ။-

၁၃၆။ အထ ပါပါနီ ကမ္မာနီ၊ ကရံ ဗာလော န ဗုဇ္ဈတိ ။
သေဟိ ကမ္မေဟိ ဒုမ္မေဓော၊ အဂ္ဂိဒဗျောဝ တပ္ပတိ ။

၁၃၆။ တရာ၊ဂါးထားအနက်

ဗာလော- လို၊မွိုက်နောင်၊ ပါပါနီ- ထာ၊ယျုတ်ညမ်းဖျိုး
အကုသိုလ်းဖုံးယို၊ အထ ကရံ- ကမာ၊တွင်၊နဝ်၊ နဗုဇ္ဈတိ- အီး

ခံးဗားချာ၊ လျားငါဝဋ်တူး တသေယူးတင်း၊ ဒုဓမ္မဓော- ထာယူး
ဆေ့တို့က် ပါ၊ လို၊ မွိုက်နပ်၊ သေဟိ ကဓမ္မဟိ- ကွပ်အထာမာ၊
မားဖုံးနပ်၊ တဲင်၊ အဂ္ဂိဒဇောဝ- မေးခိုးချာဒျား ဝွေသွဲရင်၊ တပွတ်
(နိရယေ)- ငွိုးခြင်ဗားဆဲင်၊ အွိုးငါးရဲင်၊ သူသွဲ။

၁၃၆။ **တရာဂါးထာ၊ ပြန်းပအိုဝ်းခြင်ခြင် -**

လို၊ မွိုက်နပ်၊ ထာယွတ်ညမ်းဖွိုး အကုသိုလ်းဖုံးယို ကမာ၊
တွင်နပ်၊ အီးခံးဗားချာ၊ လျားငါဝဋ်တူး တသေယူးတင်း၊ ထာယူး
ဆေ့တို့က် ပါ၊ လို၊ မွိုက်နပ်၊ ကွပ်အထာမာ၊ မားဖုံးနပ်၊ တဲင် မေးခိုး
ချာဒျား ဝွေသွဲရင်၊ ငွိုးခြင်ဗားဆဲင်၊ အွိုးငါးရဲင်၊ သူသွဲ။

၁၃၆။ **တရာဂါးထာ၊ အဓိပ္ပါယ်အရွှတ် -**

လို၊ မွိုက်နပ်၊ ကမာအကုသိုလ်းခါနပ်၊ တသေယူးချာငါတင်း
ထာ၊ ကွပ်အကုသိုလ်းနပ်၊ တဲင် မေးခိုးလျားဆဲင်၊ ငွိုးဗားထာ၊
အွိုးငါးရဲင်၊ သူသွဲ။

နားတရာယိုအကျိ၊

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ နားတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှဲင်းနပ်၊
ဖုံးသွဲ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဟး “ရူးပိတ္တာ” ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နိုင်းယို -

၁။ “လွေ့တရော့တောင်းတကာ-ဒေါ့တရော့တောင်းတငွါ”
ကရို၊နောင်အတို့ဉ်၊ ကွပ်ငေါင်းမားတငွါတင် ထွာအီဒါး
အန္တရာယ်း -

၂။ လို၊သ၊စင်ဗွာနပ်၊ မဉ်ထွာနိုင်းမဲ့၊ထွာ၊ ယူးဒျား အဟင်စား၊
ထွားဒျား အကျို၊အင်း -

၃။ ဖြော်ချာနီးတွမ်း ဒေါသနပ်၊- တခွ၊နောင်တင်း၊ ခံးချာထင်း
ဟး ထာမားအကျို၊ အမျို၊မျို၊ဒုက္ခ -

၄။ ကခံးဟး ထာမားအကျို၊နပ်၊ အဗွန်ပီချာ ကမားဝင်၊ခါနပ်၊
အတို့ဉ်၊ စတင်နိုင်းနပ်၊ သေထွေ၊ လ၊အီသတိ၊ အာတန်သွူ။

၁၃၆။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ

၁။ ဒေါ့၊ငေါင်းတငွါ ၊ ရော့တင်းခါ ၊ မော့ထွာ အန္တရာယ်း။
၂။ အိုးမားမွိုက်တွင်၊ ၊ ယူးတင်းရင်၊ ၊ ဂွိုးခြင်၊ အိုးအပါယ်း။

၁၃၆။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ဒေါ၊မားတငါ - မော့ထွာ အန္တရာယ်၊
 ဝင်ကျိုး ပါယား - ခိုးလျား ပဉ်တွယ်၊
 ကွပ်မွိုက်ဝွေမား - လေ့ဗား အပါယ်၊
 လွစ်သွူယင်း - ထွူတင်း ဝှဉ်ထွေပယ်။

ရူးပိတ္တာဝတ္ထု ထွူယိုသွ။

အဟောင်း တွမ်း အကဲ့င်

- ၁။ ထီးလိုဟောင်းတဖြာ၊ နာရိုဝင် “ထီး” တဲင် လိုဟောင်း
 ရိုချာ “ခွေနပ်၊လိုချား၊ ထီးမွေးတောင်း” ဟွန်ငေါင်း
 နှင်းနပ်၊လုပ်။
- ၂။ ထီးလိုကဲ့င်တဖြာ၊ နာရိုဝင် “ထီး” တွေ့ လိုကဲ့င်
 ရိုချာ “ထီးခွေနပ်၊ နာရိုစွဉ်း ထီး နှင်းမဲ့င်ဟောင်း”
 ပါလိုကဲ့င်နပ်၊ တွမ်းစူတုပ်၊ အွဉ်းထိုင်စွဉ်း နာနားထျ၊
 ကွပ်နပ်၊မ၊ ရိုမွန်းဝင်၊နော။
- ၃။ ထီးတွိုင်းတွမ်းမဲ့ - ဖြောင်းဒေါ့တဲ့ တရော့တောင်း၊
 အာငေါင်းဒါးလိုဝင်။
- ၄။ ထီးခန်းတဲ့ - မဲ့ဆိမ်း၊ ဖြောင်းသီမ်းအုံတေ့၊ အပဲစ်
 ဆော့ငါး၊ သ၊ချမ်းသာနောင်၊သွ။

၇။ ဗွေမဟာမောဂ္ဂလာန်ဝတ္ထု၊

နိဗ္ဗေဒဘုရား အဝိဒ္ဓိအံ့ရားကျိုဟ်းခမ်း ကျောင်းဝေဠုဂ္ဂန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း “ဗ္ဗေမဟာမောဂ္ဂလာန်းမထေရ်” တင် ဟော်၊ ဗား “ယော ဒဏ္ဍေန” စတင် တရားယိုသွ။

တိုး၊ခ၊တလဲင်း၊ တိတ္ထိ(တက္ကတွင်း)သီးဖုံး အုံပြုံးလို့ဝင်း၊
တဖြ၊တွမ်းတဖြ၊ ရီချာငါလို့ဝင်းနင်းယို-

“ဗွေသီးဖုံဟွေး—

ပွိုးထမဲ့င်၊ ရဟန်းတန်ဂေါတမ ပူးဇေးသက္ကာရ၊ လာဘ်
လာဘ ကလျိုင်းအာ မရမကအကျောင်းနပ်၊ သေလွနေဟောင်း”

“နိသ္မုဉ်းသီးတဲး-သေတဝ်း၊ နိဗ္ဗေသီး သေနဲ့”

“သေအီ၊ ကွပ်ဇွေ့သီး အားကျိုး မဟာနမောဂ္ဂလာန်းမထေရ်၊
နဝ်၊ တပါးနဝ်မ၊ လအာလာဘ်နဲင်းနဝ်၊”

“မောဂ္ဂလာန်၊ ဝွေးဖန်၊မာ၊ဖေးနင်းမိုင်၊အီ”

“မဟာမောဂ္ဂလာန်နဝ်၊ ထင်းလူခမ်း၊ ထင်းရီလူသီး၊
‘ဇာတ်ကရီး သီမာကုသိုလ်အမျိုးမဲ့’ ရီထွူနွဲးနောင်၊ဝေတ္တု၊
လင်၊ဒေါနယ်ချာ လိုဖုံနွဲးယို-

‘ပါးယိုပါးယိုနပ်၊ မာကုသိုလ်း အမျိုယို အမျိုနပ်တင်
ယိုခါ ထင်းထွာ လူခမ်းယိုခမ်းနပ်၊ ထင်းခံးစာမားစွဉ်း လူသီး
စေ့စိန် နှင်းယိုနှင်းနပ်၊’ လင်ဟော်နယ်ချာ လိုသီးဖုံးနှင်းနပ်။

ယလဲင်းလဲင်းတဲ့ ဝွေ့နပ်၊ လင်တောငါးရဲင်ခမ်း၊ လင်ရီ
တော လိုကထဲငါးရဲင်၊ ‘သီမာအကုသိုလ်း အမျိုမဲ့င်၊ သီမထဲ
ဟးတို့ငါးရဲင်ယို’ ရီထွူနဲင်းနပ်တွေ့၊ သဲင်ဒေါ့ချာ လိုဖုံးနဲင်းယို-

‘ပါယိုပါယိုနပ်၊ မာအကုသိုလ်း အမျိုယို အမျိုနပ်တင်
ယိုခါ လင်ထဲဟးငါးရဲင်၊ အဝ်းခံးဟး ငါးရဲင်ဒုက္ခ၊ လျားမရမက၊
နောင်တကော့မား၊ ငွိုးဟးနေးစွဉ်းထာ၊ နဲင်းယိုနဲင်းနပ်၊’

သဲင်ဟော်နယ်ချာ လိုသီးဖုံးနဲင်းနပ်။

ကွပ်နပ်မ၊ လိုဖုံးနောင်၊ ကေးညှိုးမောဂ္ဂလာန်း၊ လူးအာ
တန်အာမောဂ္ဂလာန်း၊ တခံးလူးတောင်းဒွမ်နီ၊ နီမဉ်းမာသီထို၊
မောဂ္ဂလာန်းနပ်မ၊ နီအီးလုအာယင်းလာဘ်၊ လိုဖုံး အီးဆယ်ကပ်
ယင်းနီ၊ အီးလူးအီးတန်ယင်းနီ နောင်သနယ်ဟေး၊ မွေးတဝ်းနဲ။”

“မွေးတဲးမွေးဒျား၊ မဟာမောဂ္ဂလာန်းနပ်၊ အီးမာနဲင်းမဲ့င်၊
မာသီ”

“နပ်နပ်၊ နန်းမွှန်း၊ မာသီနယ်၊ အဝ်းဒျား”

အဆရာကထင်းဒေါ့၊ နဲင်းနပ်တင် ကားကအဝ်းဖြမ်းလွ၊
ဆန္ဒဗွန်ညီ၊ အွဉ်းအတီးထွူတွေ့၊ ဒေါ့အတကာဖုံး ကေပ်ရွဉ်၊
လရွဉ်တရေင်နပ်သွ။

လရွဉ်ထွူတွေ့၊ ဒေါ့ဖေးစွန်သားနဲင်းယို-

“မဟာမောဂ္ဂလာန်းနောင်၊ အဝ်းအုံဝေင်ရားဇျိုဟ်းထျ၊
ဣသိဂိလိကောင်ဖဲင်း၊ ကာဠသိလာ(လုံးဖြင်း)စံးပျားလောင်းသူ၊

လွေ့သူ့ကိုတွေ့၊ မာသီစွေ့ထို၊ မောဂ္ဂလာန်းနဝ်၊ နော၊ မာသီ
ဗျုန်းဒျားကရီ”

စွန်သားဖုံးနဝ်၊ မဉ်လုရွဉ်တင်-

“ဗျုန်းဒျား ဗွေးဩ” အားမခံးစွဉ်းဒျားနဲင်းနဝ်။

“မွေးသွ။ ပေါးနဝ်၊ တဲ- ယိုရွဉ်တရေင် ထူးလွေ့ဟဲင်း”

စွန်ဖုံးနောဝ်၊ တဲ ကွပ်မဉ်လုရွဉ်တင် ခံးမာသီစွဉ်း မဟား
မောဂ္ဂလာန်းနဝ်၊ သွ။

စွန်သားဖုံးနဝ်၊ ဟဲ့၊ စုတေ့၊ လိုဝင်၊ ထွဉ်ခါ တို့တဟာတွေ့၊
လွေ့ဝဲက်စွေ့၊ မဟားမောဂ္ဂလာန်း၊ ဗွေးမောဂ္ဂလာန်း နေးတွမ်း
ဈာန်း ကျောင်းထင်းမို့၊ လောင်း၊ ကွပ်နဝ်၊ မ၊ စွန်သားဖုံး ထုမ်းတမော့
တဝ်း၊ နဲင်းမွူးရောဝ်၊ ဟာ လွေ့ဝဲက်ဖျင်၊ ဝွေ့ဗွေးကျောင်းထို၊ လဲ၊
ဖျင်နဲင်းနဝ်၊ ထို၊ လဲ၊ သူဟာ၊ ခုခါစွန်ထုမ်း မော့တဝ်းတဟာဟာ။

ကွဲးတွေ့၊ နွတ်၊ ဟာကိုနဝ်၊ ဝဉ်ပန်ချာထွဉ်၊ ငင်း ကျောင်းထင်း
မို့၊ လောင်းလ၊ ဒွါမ်၊ စွန်ဗျုမ်၊ စွန်တွဲး၊ ရွဲးဖေးကသီတင် နေးအား
ဗျုမ်နက်၊ နိစွက်အဝ်းသို၊ ဆွတ်၊ ထိုဖွန်းဖန်း၊ “မောဂ္ဂလာန်း
သီလဲဉ်း” ယူးနဲင်းနဝ်၊ တွေ့၊ ယွတ်ရောင်အွဉ်းထျ၊ ထာပုံဗ၊ ထွဉ်ခါ
သင်ချာလွခန်းဒျားနဝ်၊ သွ။

ဗွေးမောဂ္ဂလာန်းနဝ်၊ ကံးလွေ့ဝဲင်းဘုရာအဝ်း၊ လိုးလွေ့ဝဲင်း
ကဘုရာ၊ လိုးလွေ့လောင်းနေက ဘုရာတင် ကူထိုတဝ်းနိဗ္ဗာန်း
သတိလ၊ ချာ၊ နေးတွမ်းဈာန်းတရာ၊ မာဟောင်ချာဆောင်းယင်း

အနမ်း၊ ရတဉ်းရဆွေ့သွၼ်နဝ်မ၊ ကျွဲလွေ့နေးမို့လောင်း၊ တွိုး
နီဗွေးဘုရားထူးတော့၊ ဝဲင်းရိုးရိုးသေးသေး၊ နီဗွေးဘုရားထွၼ်ခါ
လောင်းပါနိုင်းယို -

“ဩဗွေး ဘုရားမျတ်ဗွေးဩ -

ခွေသွဉ်းအီးကျွဲသွၼ် ပရိနိဗ္ဗာန်၊ ဗွေးဩ”

“တပဲ့မောဂ္ဂလာန် - နာအီးကျွဲသွၼ် နိဗ္ဗာန်နဲ့”

“မွေးဗွေး- အီးကျွဲသွၼ် နိဗ္ဗာန်ဗွေးဩ”

“ပေါးနဝ်တဲ တပဲ့မောဂ္ဂလာန်-

ဟော်ဖေးကခွေတရာ မဉ်းထွၼ်မ (ပူးဇေးနယ်ခွေ တရာ
မဉ်းထွၼ်မ) ကျွဲလွေ့ဟိုင်း၊ ခွေတပဲ့ သာဝကတပါ၊ လိုယံနိုင်းနာ၊
ယိုနဝ် တွိုးဆဲင်းချာ အီးထီးဟးဒွါမ်”

“ဗွေးမျတ်ဘုရား ဗွေးဩ-

ဗွေးမျတ်ဘုရား ကမိန်းအတိုင်း တပဲ့ခွေသွဉ်း မာလွဉ်းချား
ဗွေးဩ”

လောင်းနိုင်းနဝ်ထွၼ်တင် ဝဲင်းနီဗွေးဘုရား၊ ကျောင်းကီထင်း
မို့လောင်း (နိုင်းဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ ကကျွဲနိဗ္ဗာန်နီနဝ် အတိုင်း)
ဗွေးမောဂ္ဂလာန်တဲ ပျာနယ်တံခို၊ အမျိုးမျိုး၊ ဟော်တရာထွၼ်
ကျွဲလင်ဝဲင်း နီဗွေးဘုရား၊ ဝဲင်းနီဗွေးဘုရားထွၼ် ကျွဲလွေ့ချာ
ဣသိဂိလိကောင်ဖိုင်း တခြာကို၊ ကျွဲဒင်းကာဠသိလာ လုံး(ဖြင်း)
စံးပျားလောင်းထွၼ်ခါ ကျွဲငါခန်းချား ပရိနိဗ္ဗာန်နဝ်သွၼ်။

“စွန်ဖုံး မာ၊သီထို၊လဲဉ်း ပွေးမဟားမောဂ္ဂလာန်း- တဲ့”
သတင်၊နဝ်၊ တလဲဉ်းချင်၊ ကျော့စွစ်၊စဲစ်၊စွဉ်းဒျား တခမ်းလုမ်း၊
ခွန်အဇာတသတ်တဲ့ ဟွန်တင် အွဉ်းစွ၊အလို၊ “လို့၊လဲမ်၊တေ့၊”ဖုံး၊
ထွဉ်းလွေ့၊ထုမ်းဆွမ်၊ ကောမာ၊သီသားစွို၊ စွန်ဖုံးနဝ်၊သွ။

စွန်သားတဲ့ (ထွံ၊စံးအတို၊လဲ၊ လ၊ရှဉ်တင်တော့၊) လွေ့၊အွေ့၊
လွေ့ဒေါင်၊ ဒေါင်ဆဲဉ်းကို (ကထွိုဉ်းတကယ်ပသား ဒေါင်တင်) ဒေါင်
သားတဖြာ၊နဝ်၊ တဗ၊ခန်း အသွေ့ငင်း၊ ကခံးဟားသားဒေါ့၊ချာ-

“ပါ၊မွပါ၊နုတ်၊တန်နဝ်၊ နာ၊ကျဉ်းထန်းမဲ့ဉ်း၊ နာ၊တဗ၊မေး
တွမ်း ခွေငင်းဟောင်း”

“ယိုပါ၊မွနဝ်၊ ကမာ၊သီမောဂ္ဂလာန်းနဝ်၊ ခွေဗျမ်ရီးနဲ့ နာ၊ဗျမ်
ရီးနဲ့- ယူးဟဲ့ဉ်း”

“ခွေဗျမ်ရီးဒျားနဝ်၊ နာ၊သေတဝ်းနဲ့”

“မွေးတဝ်း၊ ခွေဗျမ်ရီးနာ၊ဒျား”

“နာ၊ဗျမ်ရီး မွေးတဝ်း၊ ခွေဗျမ်ရီးဒျား”

ကထင်းဟွန် စွန်သီးငေါင်းထောင်လို့ဝင်၊နဝ်၊တင် စွန်ဖုံးနဝ်၊
ခွန်လို့၊(လို့၊လဲမ်၊တေ့၊သား) ဆွမ်၊လို့ထွေ့တော့၊ လွေ့၊အွဉ်းနယ်
ခွန်အဇာတသတ်နဝ်၊သွ။

ခွန်အဇာတသတ် ရီစဲစ်နဲဉ်းယို -

“ပွေးမဟားမောဂ္ဂလာန်းနဝ်၊ သီမာ၊သီဟား မွေးနဲ့”

“နီသွဉ်းသီး မာ၊သီဟားမွေး ပွေးအော်”

“ပါမဲ့င်ထွဉ်းသီ- မာသီ”

“အစေလက တိတ္ထိတက္ကတွဉ်းသီး ထွဉ်းမာသီ ပွေးအော်”

ခွန်အဇာတသတ်တဲ့ ထွဉ်းလွေ့ဆွမ်းပါစွဉ်း ကောကထွဉ်း
မာသီသား တက္ကတွဉ်းဖုံးနောင် အဖြာပေါင် ငတ်ချာ၊ တွမ်းစွန်
သားလို့လို့နပ် ငတ်ချာ၊ ခွန်ထွဉ်းအလိုဖုံး ခူးထားအောင်တွိုး
ငင်းဒေင်ရပ်၊ စွန်သားတွမ်း တက္ကတွဉ်းဖုံးနပ် လို့တခွောင်းသော
ထားအောင်ကို၊ ငင်းဒေင်မာကီနပ် အွဉ်းထန်း၊ ခွန်ထွဉ်းတောဒင်း
ပေဖူ၊ ပေဖူနပ် လဲ့တွမ်းမေး၊ နပ်ထွေတွော ထွဉ်းထိုင်တပပ်၊
တွမ်းထိုင်၊ ကားကအပ်၊ သီတကိုင်လို့စွဉ်းနပ်သွေ။

ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးဒေါလွနင်းယို-

“ပွေးသီးဖုံးဟေး-

ပွေးမဟာမောဂ္ဂလာန်းနပ် တန်းတင်းတွမ်း သီတကိုင်ဟေး
ထား၊ အမာလွဉ်ဟေး ထားမာအမျိုးမဲ့င်တန်နဲ”

အပ်ဒေါလွနင်းနပ်တွင် နီပွေးဘုရာ ဂျာလွဉ်၊ ရီရဟန်း
သီးဖုံးနင်းယို-

“ရဟန်းသီးဖုံး-

သီအုံပြုံး ဒေါလွငေါင်း အမျိုးမဲ့င်ဖုံးဟောင်း”

“ဘုရာမျတ်ပွေးဩ-

နီသွဉ်းသီးရီ၊ ‘ပွေးမဟာမောဂ္ဂလာန်းနပ် တန်းတင်းတွမ်း
သီတကိုင်ဟေးထား၊ အမာလွဉ်ဟေး ထားမာ အမျိုးမဲ့င်တန်နဲ’

နီသွဉ်းသီး ဒေါ့လွနဲင်းနဝ်၊ ဗွေဩ”

“တပဲ့ရဟနီသီးဖုံးဟွေး-

မဟာမောဂ္ဂလာနီနဝ်၊ မဉ်းထွားနဲင်း ဘဝယိုတဲး တန်းတဝ်း တွမ်း သီတကိုင်ထား၊ ကွဲးတွော့ ကွပ်ဝွေထာမား ဇာတ်ကရီး လဲင်းပြွတ် ဝဋ်ယိုင်ထွနဝ်မ၊ တန်းယင်းတွမ်း သီတကိုင်ဟားထာ၊ နဲင်းနဝ်သွ။

“ဩဗွေ ဘုရားမျတ်ဗွေဩ-

ဗွေမဟာမောဂ္ဂလာနီနဝ်၊ (ပျတံခိုဒါဒိ အမျိုးမျိုးလိန်ထင်း တွိုးဒါးစွဉ်း လူခမ်း၊ လင်လင်တွိုးဒါးစွဉ်း ငါးရဲင်၊) ကွပ်ထမိုင်၊ စွန်သားမွော့ မာသီလတွိုး) ပွိုးထာမား အမျိုးမိုင်၊ မသီတကိုင် ဟားတွိုးထာနဝ်ဗွေ”

ရဟနီဖုံး မဉ်သေအကျောင်၊ အခရားတိုင် ဗွေမျတ်ဘုရား ဟော်ကျာနယ်ချာ မော့နဝ်ခါ မောဂ္ဂလာနီ အကုသိုလ်းကံးအစ လယိုအတိုင်သွ။

ဗွေမောဂ္ဂလာနီ အတိတ်ဝတ္ထု -

အိုးစခါ ကအဝ်းအံဒါဒိ ဟားရားဏသီးခမ်းကို ပါးခိုပင်းတန် တဖြာနဝ်၊ လွူးချာ မွိုးပါမဲခွေတိုင် ထောင်းဗွ။ လင်ထီ၊ ဒွိုးဒဲင်- စတိုင် ထာမားဖုံးနဝ်၊ ဝွေနမ်းနမ်း မားဒျားလွဉ်းလွဉ်း၊ မားဝွေ တဖြာဒျားတိုင် အဓိကယူနဝ်၊ ဟွန်ခွိုး၊ အမွိုးကယူနဝ်၊ ဟွန် ယပ်၊ ကွပ်နဝ်မ၊ ချာနားဖေးအပို ခိုပင်းတန်နဲင်းယို-

“ယိုပိုဆို -

နာနဝ်၊ လမ်းကိုယိုယင်၊ သွို့ကိုခြံကို တခြာကိုသူယင်၊
မာနာတဖြာဒျား၊ နာယပ်၊ အစွိုးစွိုး၊ နာရွှိုး အမျိုမျို၊ နီအီး
ရီဖေးနာ၊ မူးနံတဖြာ၊”

“မိုးဗွေး ဖါစောင်းဟွေး -

ရီဖေးမွန်းတင်း၊ ပိုဆို မည်တေားလမ်းတင်းဒွိုန်း၊ ပိုဆို တသက်
လမ်း လွူးရွှန်းဒျား နီဖါ-လွူးချာဒျား နီမွိုး၊ မည်ရွှိုးရွှိုး မည်ယပ်ယပ်၊
ပိုဆို မာနောင်ဒျား၊”

နာတင်းမွိုးငေါင်း စူတင်းဖါငွါ၊ အင်းပယ်ထိုးချာနင်းနဝ်၊
စွမ်းလင်းလင်းနဝ်သွ။

မွိုးဒေါ၊ ကားမဲ့င်စားစား၊ ဖါချာနား ကားမဲ့င်လင်းလင်း၊
လတင်းတင် အမွိုးအဖါ ရီဖေးနှိုင်းနှိုင်းစွဉ်း ပါမူးတဖြာ၊ ခိုပင်း
တန်နဝ်တဲ တစင်းမာဒွမ်တွေ့၊ ဒေါဒွမ်နင်းမဲ့င်မဲ့င်၊ စူတော့တော့
ဟော့ နင်းနဝ်သွ။

ပါမူးနဝ်နဝ်၊ နီနီသွံနီကိုတဲး ဝတ်ပတ်ဟောင်မွေးစွဉ်း အဖူ
အဖီ၊ လဲဉ်းနဝ်ဆိုင်တွေ့၊ မည်စွော့ဒွမ်အဖူအဖီ၊ မည်ထီးမည်ထွား
ဒွမ်အဖူအဖီ။

“အုံနီမွိုးသီးငါ အုံနီဖါသီးလမ်းပါးနဝ်၊ တယပ်ငါးတောင်း
နင်းယိုဟား” ဒေါသေနားစသွ။ ထာနင်းနဝ်။

ဒေါသေနားသွ။ နင်းနဝ်တဲ အဝါအုံပီပီပဲ့ဒျား၊ တဒေါချာ

တင်း နှိုင်းမိုင်မိုင်တင် “ခွေဝွတ်ပတ် သီမွိုးဖါမဲ့ခွေယို တတ်နှောင်၊ တင်း၊ တွမ်းသီမွိုးဖါ မည်အံညီ၊ဒွမ် တလမ်းချင်း” ဒေါသင်းစွဉ်း တရွဉ်းစွဉ်းနှိုင်းနပ်။

“နာဂွတ်ပတ်တင်းတဲ့ ခွေဝွတ်ပတ်ဒျာ၊ ခါးလား ခွေကလ၊ နာကား ခွေအပ်းဂွတ်ပတ်ဒျာရင်၊”

အဝါ၊ သမ်းဒေါ၊ဆွေ့ချာ ပသာထားနှိုင်းနပ်၊တော့၊ လို၊မူး သီး နည်းဗျူဟာအတိုင်း၊ ချော့ချာဆွေ့ဆွေ့ အံတော့ခန်းထား၊ အဝါ၊လွေ့ထားဆချာနပ်၊ အမာမာ၊လီ တောင်ဖွမ်၊ဈးဖုံး၊ ဒေဉ်ဈး ဖုံး၊ အဝါ၊လွေ့ထားသင်၊ သင်၊ထီးထားအီး၊ ဒေဉ်ဈးတဟော့တဗ၊ နှိုင်းနပ်တင် ရီအမာ-

“ထွာစွဉ်းထားအီး၊ ထွာစွဉ်းဒေဉ်ဈး၊ ပါမိုင်မာ၊ တဟော့တဗ၊ ထားယို”

“မဲ့တထီးတင်းထားသား မွိုးဖြားဖါဖြားသီး မာတအီး မာ၊ တဟော့ဒျာ၊ မာတအီးထား၊ မာတဟော့ထား၊ စွမ်စွဉ်းတလမ်းကို၊ တွမ်းလို၊ဖြားမဲ့ခွေဖုံးယို အံညီ၊တလမ်းချင်း အဆင်းတပြေးတင်း၊ တအံညီ၊နှောင်တင်း” အမာလောင်းချာနှိုင်းနပ်၊ အဝါ၊နပ်၊ ရိုးသေး မွေးမွိုးဖါ၊ ရက်မွေးမွိုးဖါ၊ ကွဲးတော့၊ အမာတိန်းဒေါ၊ အာလင်း အာလင်းတင် ထားရက်မွိုးလောင်း ကွဲပြာပြာ၊ မေတ္တာဖါလောင်း ကွဲဆွေ့ဆွေ့ထိုးစွဉ်း၊ ဖြူ၊ဗေလွဉ်ပါးရမီး အားဇာနီး မောဂ္ဂလာန်း အလောင်း၊ သူးတော့ကောင်၊စစ်စစ်တဖြာ၊ အီးထွာဘုရာတပဲ့တန်

စူစေးရုံး(အဂ္ဂသာဝက)တန်သ္မုမဉ်းတဲ့ လို၊မူးလွ၊ဗျာ အမာလဲဉ်လ၊
ဆာသ၊မ္ဗိုးဖါ မေတ္တားပြာထို၊လွ၊မ်၊ တကားတဝ်း၊ အီးတဝ်းဒွါမ်မ္ဗိုး
နွိုးတဝ်းဒွါမ်ဖါ၊ ထွာတောစွဉ်း လို၊မ္ဗိုက်တဖြာ၊နဝ်၊သ္မု။

ထွာနဲင်းမုင်၊နဲတင်-

သူးတေားကောင်၊တဖြာ၊ အဝါ၊နဝ်၊နဝ်၊ လို၊မူးယျုတ်ဗျာ၊
အံးစာလဲဉ်ထာ၊ အဝါ၊ထင်းအမွေး-

“မာ၊တအီးတွဲယဝ်းဝွေ၊ဟိုင်း၊ သက်တန်ခွဉ်းဆေ၊ ထာ၊မဲဆေ၊
ဖုံးယို သီမာ၊တအီးထာ၊နဝ်၊ သီအီးသေဟးသ္မုကွေး” ဒိုးတေ၊နဲင်း
နဝ်၊ထွူခါ လွူးအမ္ဗိုးအဖါဒဲဉ်၊ အံးဒဲဉ်ထွူတော့၊ ဒေါ၊နဲင်းယို-

“မ္ဗိုးဖါဖုံးဟေး-

မ္ဗိုးဖါသီးဖူးဝေး အီးဒုံသူ၊နဝ်၊ သေနန်းငါး မ္ဗိုးဖါသီး၊ အထွဉ်း
မ္ဗိုးဖါသီး လွေ၊လယ်၊ လွေ၊- လွေ၊လယ်၊ဝွေ၊သီးသူ၊”

ရိုးနဲင်းနဝ်၊ထွူတင် အမ္ဗိုးဖါနဝ်၊ ဝွေ၊ဒင်၊လွေ၊နေးတွမ်းလော၊
တိုးလွေ၊ တခြာတန်ထဝကိုတော့၊ ဒေါ၊ဖေးအမ္ဗိုးဖါနဲင်းယို-

“တခြာတန်ကိုယိုနဝ်၊ စွန်တခွန်၊သားဖုံးအုံ၊ နီဖါခွါမ်ဖိုးဖြီ၊ယို
ဟိုင်း၊ ဖိုးဖုံးနဝ်၊ မဲ၊အသေလွေ၊ဒျာ၊ တွမ်းခွဉ်းဝါး၊ ခွေလင်၊ကလော
ခွေလွေ၊ခင်းနေးဒျာ၊”

ရိုးနဲင်းနဝ်၊ထွူတင် ဖိုးဖြီ၊နဝ်၊ သော့၊ဖေးအဖါစူကို၊ ဝွေ၊နဝ်၊
လင်၊လော၊ လွေ၊ခင်းနေးတော တဆင်းပေး၊ အွဉ်းပေးအွဉ်းတန်
အွဉ်းကြာ၊အငေါင်း၊ မာ၊နဲင်းခန်း တခွန်၊စွန် လော၊ဟုံဝွေ၊သီးပွဲ၊

အမျိုးအပါ ကထင်းဟူ၍နီငေါင်းဖုံးနပ်၊တင် ထင်းမွေးစွဉ်း စွန်တခွန်၊
လော့ဝွေ့သီးတော့၊ နဲစ်လော့ဒေါ့အပို နဲင်းယို-

“ပိုခိုဟွေး-

မျိုးမိသီးယိုနပ်၊ သက်တန်ဖြားလဲဉ်း၊ အရေတန်ဒျား ပိုခို၊
ရဲဟောင်ဟောင်နမ်း၊ လွင်းလွစ်လွစ်ပိုခိုနော့”

အမျိုးအပါ အဝ်းဒေါ့နဲင်းနပ်၊တွင်၊ သညင်၊တဝ်းဒွမ်မျိုးမိ၊
တွဲးသွီးစွဉ်းမိ၊ တွဲးဆာစွဉ်းမျိုး၊ အွဉ်းကိုင်မျိုးသင်၊ချာ၊ အွဉ်းကိုင်မိ
သင်၊ထို၊စွဉ်းဒျားနပ်၊သွ။

နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ကျာ၊နယ်ချာ အွိုးစခါ မောဂ္ဂလာန်း
အကုသိုလ်းကံ၊ နဲင်းနပ်၊ထွ။တင်-

“တပဲ့၊တပန်၊ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

မောဂ္ဂလာန်းနပ်၊ ကွပ်အကုသိုလ်းကံ၊နောင်၊တော့၊ ညစွဉ်း
နောင်၊ပေါင်၊ အသောင်၊အသိန်၊ ထဲဟးငါးရဲင်၊ ငါးရဲင်၊ပျမ်၊ ငါးရဲင်၊
နက်၊ ငါးရဲင်၊နီစွက် မျိုးမျိုးမင်မင်ထွ။မ၊ လွစ်လ၊သင်၊ချာ၊ ဝဋ်နာ
အစော့၊ မော့ဟးဝင်၊ခွဉ်း၊ သီတကိုင်လွဉ်းလွဉ်း နဲင်းယိုနပ်၊ ဘဝ
ပေါင်၊ အရူ၊တန်၊နေးလဲဉ်းသွ။ ကွပ်ပျိုးနပ်၊မ-

မောဂ္ဂလာန်းနပ်၊ ဝွေ့အကုသိုလ်းကံ၊ အွဉ်းထိုင် သီတကိုင်
ဟးထာ၊ နဲင်းနပ်၊သွ။ စွန်သားငတ်၊ရူ၊ တွမ်းတိတ္ထိတက္ကတွဉ်း၊
ငတ်၊ရူ၊ဖုံးနပ်၊တဲ့ တဟောင်ပဲစ်မားတဝ်း ခွေတပဲ့၊မောဂ္ဂလာန်းနပ်၊
ဝွေ့သီး လွေ့ပဲစ်မားတင်တော့၊ ဝွေ့သီးတဲ့ သီတကိုင်စော့ဟးထာ၊

ဖုံးနေနေ၊ တဟောင်ပဲစ်မားတင်း ပုဂ္ဂိုလ်းဖုံးယို မဉ်းပဲစ်မားနဝ်၊
ခံးဟားတံး အပါ၊တဆီအကျောင်း” ဟောင်တောင်၊ခရား ဟော်၊ဖေး
တွမ်း တရားဂါးထား လယိုဖုံးသွ။

၁၃၇။ ယော ဒဏ္ဍေန အဒဏ္ဍေသု၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု ဒုဿတိ ။
ဒသန္တ မညတရံ ဌာနံ၊ ခိပ္ပမေ နိဂစ္ဆတိ ။

၁၃၈။ ဝေဒနံ ဖရသံ ဇာနိ၊ သရီရဿ ဝ ဘောဒနံ ။
ဂရုကံ ဝါပိ အာဗာဓံ၊ စိတ္တက္ခေပံ ပါပုဏေ ။

၁၃၉။ ရာဇတော ဝါ ဥပသဂ္ဂံ၊ အတ္တက္ခာနံ ခါရုဏံ ။
ပရိက္ခယံ ဉာတိနံ၊ ဘောဂါနံ ပဘဂုံရံ ။

၁၄၀။ အထ ဝါဿ အဂါရာနိ၊ အဂ္ဂိ ခုဟတိ ပါဝကော ။
ကာယဿ ဘောဒါ ဒုပ္ပညော၊ နိရယံ သောပပဇ္ဇတိ ။

၁၃၇။ တရားဂါးထားအနက် -

ယော- ပါ၊မဲ့င်၊ရိုးတင်း၊ အဒဏ္ဍေသု- လို၊အပဲစ်အဲဉ်ထင်း
အလောင်း၊ အပ္ပဒုဋ္ဌေသု- လို၊ပဲစ်မားဒါးတင်း ဝင်၊အလောင်းနဝ်၊
ဒဏ္ဍေန- တွမ်းနမ်းတွဲယင်း တွမ်းငေါင်းလဲ့သင်၊ ဒုဿတိ- ပဲစ်မား
ဟား၊ သော- ကပဲစ်မားဟား ပါ၊နဝ်၊နဝ်၊ ဒသန္တ ဌာနာနံ- အပဲစ်
အီးခံး-တံးအမျို၊တဆီကို၊ အညတရံ ဌာနံ- တံးတဟားဟားယို၊
နိဂစ္ဆတိ ခိပ္ပမေ- မွိုင်ကြိုင်ယိုခါ အီးခံးချာဟားစဉ်းနဝ်၊သွ။

၁၃၈။ တရာဂါးထားအနက် -

ဖရသံ ဝေဒနံ- ကတူးဆာငါး၊ ဂွေးဒနားအတတ်စား တရိုး
တောင်း၊ ဇာနီ- ကလေးထွေတခြို့၊ သွမ်းခြင်ထိုး တရိုးတောင်း၊
သရီရဿ ဘောဒနံ ဝါ- စူဠသေဝ်ဒါး အဂါးကိုင်ထိုး တရိုးတင်း၊
ဂရုကံ အာဗာဓဝါပိ- ရောဂါးတန်ဗွိုး၊ သီတက္ခိ၊ သီတခေါင်
ထားဆာအတော်စား တရိုးတင်း၊ စိတ္တက္ခေပဝါ- ရှုရားလော်
လယ် ကွယ်ကယ်ဗားဗီး တရိုးတောင်း၊ ပါပုဏေ- တွိုးဗားစွဉ်း
ဘဝနိုင်းနပ်ဖုံးသွေ။

၁၃၉။ တရာဂါးထားအနက် -

ရာဇေတော ဥပသဂ္ဂဝါ- မော့ဗားခွန်တံး၊ ခံးဗားသွမ်းခြင်
တရိုးတင်း၊ ဒါရုဏံ အဗ္ဘက္ခာနံ ဝါ- ခံးဗားတဲဝါး ဝင်ယားတရား
တရိုးတင်း၊ ဉာတိနံ ပရိက္ခယံ ဝါ- ပိုလီတင်လိုင် ပြင်ကိုင်ပုလီ
သီထိုး တရိုးတင်း၊ ဘောဂါနံ ပဘင်္ဂရံ ဝါ- ရွှင်ခံတခြို့၊ သွမ်းထိုး
ကိုင်အာ တရိုးတင်း၊ ပါပုဏေ- တွိုးဗားစွဉ်း ဘဝနိုင်းနပ်ဖုံးသွေ။

၁၄၀။ တရာဂါးထားအနက် -

အထ- နပ်လွမ်း တကားတင်း၊ အဿ ဂါရာနီ- ကပဲစ်
မားဒါးဝင်သား အလမ်းအပါးဖုံးနပ်၊ အဂ္ဂိဝါ ခုဟတိ- တျားဆေး
မေးခိုးထိုးဒါး၊ ပါဝကော ခုဟတိ- အလျားတစွိုးစွိုး အင်းလွိုးလွိုး
ခိုးထိုးဒါး၊ ဒုပ္ပညော- အိုင်ထင်းပညား ကပဲစ်မားဒါးဝင်၊ သော-

ပါ၊နင်၊နင်၊ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ- ခန္ဓားကိုင်လီ မဉ်းသီထွ။
နင်၊ ဥပပဇ္ဇတိ နိရယံ- အီးတိုးဆိုင်၊ထွာ ငါးရိုင်၊ခြာသူ၊သွ။

၁၃၇။ တရားဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပါ၊မိုင်၊ရိုးတမ်း၊ လို၊အပဲစ်အိုင်ထမ်းအလောင်း၊ လို၊ပဲစ်မား
ဒါးတမ်း ဝင်၊အလောင်းနင်၊ တွမ်းနမ်းတွဲယမ်း တွမ်းငေါင်းလဲ့သင်
ပဲစ်မားဟား၊ ကပဲစ်မားဟား ပါ၊နင်၊နင်၊ အပဲစ်အီးခံ-တံးအမျိုးတဆီ
အကို တံးတဟားဟားယို မွိုင်ကြိုင်ယိုခါ အီးခံးချာဟားစွဉ်းနင်၊သွ။

၁၃၈။ တရားဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ကတူးဆာငါး ဝွေးဒနားအတင်စား တရိုးတမ်း၊ ကလ၊ထွ။
တခြိုး သွ၊မ်းခြင်ထို၊ တရိုးတမ်း၊ စူခင်းထို၊ဒါး အဂါးကိုင်ထို၊
တရိုးတမ်း၊ ရေးဂါးတန်ဗွိုး သီတက္ခိ၊ သီတခေါင် ထားဆာ
အတောင်စား တရိုးတောင်၊ ရှု၊ရာ၊လော်လယ် ကွင်ကယ်ဟားမီး
တရိုးတမ်း တိုးဟားစွဉ်း ဘဝခိုင်းနင်၊ဖုံးသွ။

၁၃၉။ တရားဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

မော့ဟားခွန်တံး၊ ခံးဟားသွ၊မ်းခြင်ထို၊ တရိုးတမ်း၊ ခံးဟား
တဲဝါး ဝင်၊ယားတရေး တရိုးတမ်း၊ ပိုလီ၊တင်၊လိုင် ပြင်၊ကိုင်ပ၊လီ
သီထို၊ တရိုးတမ်း၊ ရွဉ်ခံးတခြိုး သွမ်းထို၊ကိုင်အာ တရိုးတမ်း
တိုးဟားစွဉ်း ဘဝခိုင်းနင်၊ဖုံးသွ။

၁၄၀။ တရားဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

နောင်လွှမ်းတကာတဝ်း ကပဲစ်မားဒါဝင်သား အလမ်း
အပါးဖုံးနပ် တျားဆေး-မေးခိုးထိုးဒါ၊ အလျားတစွိုးစွိုး အဝ်းလွိုး
လွိုး ခိုးထိုးဒါ၊ အဲဉ်ထဝ်းပညား ကပဲစ်မားဒါဝင် ပါနပ်နပ်၊
ခန္ဓာကိုင်လီ မဉ်းသီထွူနပ် အီးတွိုးဆဲင်ထွာ ငါးရဲင်ခြာသူသွ။

၁၄၁။ တရားဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

ဝင်လိုဟောဒျား လွေပဲစ်မားတဲင် ပါနပ်နပ် တံးအမျိုး
တဆီကို တမျိုးမျိုးယို အီးခံးမွိုင်ကြိုင်ချာဗားနပ်သွ။

၁၄၂။ တရားဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

ကတူဆာ၊ တမြို့သွမ်း၊ စူခင်းထို၊ ဆာတဝ်၊ ဗားဗီး၊
တွိုးဗားစွဉ်း ဘဝနဲင်းနပ်ဖုံးသွ။

၁၄၃။ တရားဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

ခံးဗားခွန်ဖေးတံး၊ ဝင်ယားတရေး၊ ဖူးဝေးပိုလီ၊ ကိုင်ကီသီ
ထို၊ တမြို့ကိုင်အာ၊ ထွာဗားစွဉ်း ဘဝနဲင်းနပ်ဖုံးသွ။

၁၄၄။ တရားဂါးထား အဓိပ္ပါယ်အရွတ် -

ကပဲစ်မားဒါဝင်သား အလမ်းနပ် မေးခိုးထိုးဒါ၊ ငွေနပ်၊
မဉ်းသီထွူ လင်ထဲဗား ငါးရဲင်နပ်သွ။

နာမာတရာယိုအကျို၊

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ နာမာတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှင်းနပ်၊
ဖိုးသွ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဟး “ဗွေးမဟာမောဂ္ဂလာန်း” ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

၁။ ပေါးမာ၊ကုသိုလ်းနောင်၊ တွိုးထင်းဟးလူ၊ခမ်း၊ ပေါးမာ၊
အကုသိုလ်းနပ်၊ လင်၊ထဲဟးငါးရဲင်၊ -

၂။ ဝင်၊ကကေးညိုး ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊နပ်၊ ပူးစေးသက္ကာရ၊ လာဘ်
လာဘလွှိုင်းအာ -

၃။ ပေါးတနားလိုတပ်း ဝင်၊နပ်၊ တွိုးဒါးထာ၊ကျုံးသီဝင်၊ -

၄။ ပေါးမာ၊သီသွ။ဝင်၊နပ်၊ ကမာ၊သီသားတဲ့ သီဟး၊ မော့ဟး
ထာ၊ဒုက္ခ၊ နှင်းပေါင်၊ညတန် -

၅။ လို၊မူးရက်မွိုးဖါ-ရက်ဖူဖီနောင်၊ လို၊မူးလိန်းမား၊ ပေါးရက်
တပ်းမွိုးဖါ ပေါးလွ၊ထီးဖူဖီနပ်၊ လို၊မူးကဲ့င်၊ လို၊မူးဗော့ဗွဲ၊
လို၊မူးစောက်ခွဲက်၊ လို၊မူးသောက်သွဲက် ကဲဉ်းအာအာ -

၆။ လို၊ရက်စွ။စွ။ဒျား မွိုးဖါ၊ မွိုးဖါနပ်၊ ထုမ်းတသာသာထင်း
တလ၊တပ်း-

- ၇။ လိုးယျုမ်းတငါတဝီတဝ်း မာဇေါင်း၊ မာနဝ်၊ ထုမ်းတသာသာ
ဖျင် လးဒျား -
- ၈။ မောဂ္ဂလာန်းအလောင်၊ သူးတေားကောင်၊တဖြာ၊ ယျုမ်းမား
မာဇေါင်း လွစ်တဝ်းငါးရိုင်၊ ဝွဉ်ဆိုင်ကံးစော့၊ မော့ဟးနေက
ဒုက္ခ သံးဝွေဂ လးခရားတန် -
- ၉။ “ဝွဉ်” ကရိုးနဝ်၊ ပြတ်တလးတဝ်း၊ ဗွေစောင်းဗုဒ္ဓ သာဝက
ရဟန္တာ၊ ခံးဟးဒျားနေနေ- စတင်နိုင်းနဝ်၊ သေထွေ လး
အိသတိ အာတန်သွ။

၁၃၇။ တရာ၊ဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ လိုးဟောင်စစ်စစ် ၊ ကင်၊အပဲစ် ၊ ဆဲစ်နဲစ် လိုးသးဗွာ။
- ၂။ ပဲစ်မားတဝ်းဝင်၊ ၊ အပဲစ်ကင်၊ ၊ ဝွေရင်၊ လိုးဟောင်ထွာ။
- ၃။ ပေါးလွေပဲစ်မား ၊ တံးဆီဟး ၊ တဝ်ငါး မော့ယိုခါ။

၁၃၇။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

- လိုးဟောင်အစစ် - အပဲစ်ကင်၊ဒျား
ဝင်၊လွစ်ပဲစ်မား - ဟောင်ဒါး တဖြာ၊
သူးသေတဝ်းထာ - လွေမာ၊ ပဲစ်မား
တဆီတံး - သီခံး မော့ယိုခါ။

၁၃၈။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ ကတူ၊ဆာငါး ၊ ခံးမဒါး ၊ သွမ်၊ဗား တချို့အာ။
 ၂။ စူခင်း ထို့ဒါး ၊ ကိုင်အဂါး ၊ တင်ငါး မော့ဆော့ဆာ။
 ၃။ လော်လယ်သ၊ယား ၊ ရှု၊ရာ၊လျား ၊ လို့ဗား တဖြာ၊ထွာ။

၁၃၉။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- ကတူ၊ဆာစူ - သီးမူ၊တောင်ငါး
 သွမ်၊ခြင်ဥစွား - မော့ဗား ဆာထား၊
 စူထို့ ခင်းထို့ - ကိုင်လို့ အဂါး
 သ၊ထို့ယား - လို့ဗား တဖြာ၊ထွာ။

၁၄၀။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ ခွန်စောင်းရားဇား ၊ ဖေးတံးဒါး ၊ ခံးဗား ဒုက္ခအာ။
 ၂။ ဝင်၊ယားတရေး ၊ မဲ့ငါပေး ၊ ဝဋ်မေး ခံးဗားချာ။
 ၃။ ဖူးဝေးသီဒျား ၊ သွမ်၊ဥစွား ၊ မော့ဗား ယိုခါခါ။

၁၄၁။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- ခွန်ဖေးတံးဗာ - ဒုက္ခ မော့ဗား
 ဝင်၊ယားတရေး - ဝဋ်မေးလွဉ်မာ၊
 ဖူးဝေးတင်၊လဲ့င် - ပြင်၊ကိုင်ထို့ဒါး
 ပြိုင်ဥစွား - ကိုင်ဗား သွမ်၊တောင်အာ။

၁၄၀။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ ပဲစ်မားဟောင်းငမ်း ၊ ဝွေအလမ်း ၊ မေးသမ်း ခိုးယိုခါ။
၂။ တလီထွားပြင်၊ ၊ တျားဆေးလင်၊ ၊ လျားရင်၊ မေးခိုးပါ။
၃။ သက်လို့စိုးဝိုင်၊ ၊ ထဲငါးရိုင်၊ ၊ တွိုးဆိုင်၊ ခံးဗားအာ။

၁၄၀။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာကဗျာ

- ပဲစ်မားဟောင်းငမ်း - အလမ်း အပါး
တျားဆေးမေးခိုး - သွယ်၊စိုးထွေးထာ၊
သီထွေးတွိုးဆိုင်၊ - ငါးရိုင်ထဲဗား
ဝွဋ်ကော့မား - မော့ဗား ဒုက္ခအာ။

တောင်ခါး- (၁)

တဟောင်ပဲစ်မားတင်း မွိုးဖါဆရာစတင် ပုဂ္ဂိုလ်းဖုံးယို
မဉ်းပဲစ်မားနပ်၊ မော့ဗား “တံး - အပါးတဆီ” ၊ တံးတဆီနောင်၊
တွက်သွော့နှိုင်းယို-

ဂါးထာ၊ ၁၃၈-ကို

- ၁။ ကတူဆာ
၂။ တမြို့သွယ်၊
၃။ စူခင်းထို့ (အဂါးကိုင်)
၄။ ဆာတောင် (မော့ရော့ဂါး)
၅။ ဗားဗီး

ဂါးထာနု ၁၃၉-ကို

၆။ မော့ခွန်တံး

၇။ ဝင်ယားတရေနု

၈။ ဖူးဝေးကဲ့င်သီ

၉။ တခြို့ကဲ့င်အာ

ဂါးထာနု ၁၄၀-ကို

၁၀။ မေးခိုးအလမ်း

ယိုအမျိုးတဆီနဝ်၊ ဟဲ့ “တံးပါးဆီ-ဒဏ်ဆယ်ပါး” နောင်၊
သွ။ (ထဲငါးရဲင်နဝ်၊ တံးဘဝငါတားဒျားသွ။)

တောင်၊ ခါး- (၂)

ဗွေမဟာနုမောဂ္ဂလာနုနု ဝတ္ထုယို ကတွဲအမျိုးအဖါခန့်နဝ်၊
ငတ်၊ ရှာ၊ ငတ်၊ ဆီ ဇာတ်ဝတ္ထု၊ ပဉ္စမတွယ်၊ “သရဘင်္ဂဇာတ်” ကို
နဝ်၊ တွဲမျိုးဖါထွ။ နောင်တလ၊ အီသင်ချာ၊ မျိုးဖါသီတောင်း-
ရိုးနိုင်းနဝ်။

ဓမ္မပဒ ဗွေမဟာနုမောဂ္ဂလာနုနု ဝတ္ထုကိုယိုနဝ်၊ တွဲမျိုးဖါထွ။
အီသင်ချာတောင်း၊ (တွဲသီ) အွဉ်းကဲ့င်တငါ တခြာကို- ရိုးနိုင်းနဝ်။

ယိုနောင်၊ ဓမ္မပဒတဲင် တမ်းလွဉ်၊ ဓမ္မပဒ-ကိုအတွိုင်၊
“တွဲသွီးစွဉ်းဖါ၊ တွဲဆာစွဉ်းမျိုး၊ အွဉ်းကဲ့င်မျိုးသင်ချာ၊ အွဉ်းကဲ့င်
ဖါ သင်ထို၊” ရိုးဟးနိုင်းနဝ်သွ။

ဗွေမဟာနုမောဂ္ဂလာနုနုဝတ္ထုထွယိုသွ။

တဆင်းအမား - ခံးဟးညတန်

- ၁။ “မားမားဝင်း” နဝ်၊ ထွာကာယကံးဝွဉ်ပဲစ်၊ ထဲဟးငါးရဲင်၊ အော်းငါးရဲင်၊ လွစ်ချာ၊ ဝွဉ်နာခံးဟး “နဲင်းကမားဝင်း” နဝ်၊ အတွိုင်၊။
- ၂။ “ရိုးမားဝင်း” နောင်၊ ထွာဝစီးကံးဝွဉ်ပဲစ်၊ ထဲဟးငါးရဲင်၊ အော်းငါးရဲင်၊ လွစ်ချာ၊ ဝွဉ်နာခံးဟး “နဲင်းကရိုးမားဝင်း” နဝ်၊ အတွိုင်၊။
- ၃။ ကွပ်နောင်မ၊ “မားမွန်းဝင်း၊ ရိုးမွန်းဝင်း၊ အပဲစ်ကင်၊ ချမ်းသာ၊ ခံးဟးတဝ်းဝွဉ်” အယံသွတ်၊ နဝ်၊ သွ။
- ၄။ ကမားဝင်းခါ၊ ကရိုးဝင်းခါနဝ်၊ တဆင်းပေးချာ၊ ကထွိုင်၊ ခံးဟးချာနဝ်၊ အာငါးမရမက၊ ညငါးမရေးမရာ၊ ကော့၊ မားနောင်တ၊ တလို့လနောင်၊ ဒွမ်။

၈။ ဗဟုဘဏ္ဍိကရဟန်၊ ဝတ္ထု

နီဗွေးဘုရာ၊ အဝ်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်၊ ဇေးတဝွန်းကို အတွင်၊ ပွိုင်းစွဲ၊ တွမ်း “အသွံ့၊ အဆောင်တား အဝ်းအာလွဉ်၊ ငါး” ရဟန်၊ တပါးတင် ဗွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ ဟး “န နဂ္ဂစရိယာ” စတင် တရာ၊ ယိုသွ။

သာဝတ္ထိခမ်းကို ကအမ်းအံ့ဒါး တကားလို၊ခြေတဖြာ၊နပ်၊
ကွပ်အမာသီထိုးတင် ထင်းပိုင်ရဟန်း-တဲ့။

ပါ၊လို၊ခြေ ထိုင်းအီးထင်းပိုင်ရဟန်း၊နောင်၊ မာ၊ကျောင်းယံ
အင်းခေါ်ဝင်၊ ဒွါးသွတ်၊သော့တား ကျောင်းတမျိုး၊ သော့တမြို့၊
တား ကျောင်းတဖြိုး၊ သော့ပြုံးပြင်းစဉ်းဒျား နားမန်း ထောပတ်-
စတင် နှင်းနပ်၊ဖုံးထွေးမ၊ ထင်းပိုင်ရဟန်း၊နပ်၊သွ။

ပိုင်ရဟန်းထွေးနပ်၊တဲ့ ဟဲ့ထင်း အသွဉ်းအသယံးဖုံးထွေးတင်
ငွေ၊ကမက်နပ်၊လျှိုက် ငွေ၊ကကျိုက်နပ်၊ ထွဉ်းဒွါးထွေးတွေ့၊ သွံ၊အီး
အံးဟောင် စွမ်းနီ၊နီ၊နပ်၊သွ။

အသွံ၊အဆောင်းတား တမြို့၊ဘဏ္ဍားတဲ့ အာမွေး၊ ကွဉ်ရွံး
ပိုင်တား ပရိက္ခရားတဲ့ အာမွေး၊ မွူးယာခိုးနပ်၊ ပိုင်ခေါ်ခေါ်ဒျား
သင်္ကန်းတစွဲ၊ မွူးယာခိုးနောင်၊ ရွံးခေါ်ခေါ်ဒျား သင်္ကန်းတမျိုး၊
မွူးရပ်၊ခိုးတဲ့ အံ့ညီ၊တင်း သံဃားခြာ၊ မွူးယာခိုးတဲ့ နွဲ့တင်း
သံဃားစွဲ၊ အားကျိုးဒျား အကျောင်းပေး၊ အံ့ခေါ်သေးသေးဒျား
အကျောင်းပေးကိုနပ်၊သွ။

တို့၊တနီ၊-

ယာခိုးဟောင်ထာ၊ချိန်း၊ မွူးယာခိုးတိန်းတိန်းတွင်၊ ရဟန်း၊
ပဟုဘဏ္ဍိကနပ်၊ အွဉ်းလိုအသင်္ကန်း၊ အဟံ့၊ အထာ၊ဒါအာမျိုး၊
တနီ၊ ရဟန်း၊သီးဖုံး လယ်းချာငါထာ၊ တို့၊လွေ၊ငွေ၊မွေးထူးတင်
ထီးဆန်၊ငါးတွေ့၊ ရီစံ၊စွေ့၊နှင်းယို-

“ယိုဗွေး-

ယိုဖုံးနပ်၊ ပါ၊မိုင်၊သင်္ကန်း၊ဖုံးယို”

“ခွေသွဉ်း သင်္ကန်း၊ဖုံး”

“ယိုဖုံးနပ်၊ ပါ၊မိုင်၊ဟုံထား၊ဒါဖုံးယို”

“ခွေသွဉ်း ဟုံထား၊ဒါဖုံး”

“တခြုံ၊ဖုံးယို ပါ၊မိုင်၊ တခြုံ၊ဖုံးယို”

“ခွေသွဉ်း တခြုံ၊ဖုံးနေနေ”

“ဩဗွေး-

နီဗွေးဘုရား ဖေးခွင်၊ကွို့၊ သင်္ကန်း၊သွံဖွူ၊လွှမ်း၊ကွေး၊ ထား
လို၊ ဖေးနေးကဆေ့၊တင် ထင်းမိုင်တေ့၊သွူ၊ရဟန်း၊ သားသနား
တော့ကိုယိုမွော့ ထွာသွူ၊ရဟန်း၊ ယိုခါ မအွဉ်းအာငါ၊ တခြုံ၊နင်းမိုင်၊
လွဉ်ယိုဟိုင်း၊ လွေ့-လွေ့၊ ဘုရားထျှေသျှေ”

ရဟန်း၊ဖုံးဟဲ့၊တင် ရဟန်း၊နပ်၊နပ်၊ မားရား၊ဒါး၊ခွမ်တော့၊ လွေ့
လွဉ်တေ့၊တေ့၊ဟား၊ တွိုးဗွေးဘုရားထျှေတော့၊ ရဟန်း၊သီးဖုံး လောင်း
ဗွေးဘုရား၊နင်းယို-

“ဘုရား၊မျတ်ဗွေးဩ-

ရဟန်း၊ယိုနပ်၊ အတခြုံ၊ အင်းအာမွေးမိုင်းစွဉ်းထား၊ ဗွေးဩ”
ရဟန်း၊ဖုံး လောင်း၊နင်းနပ်၊တင် နီဗွေးဘုရား၊ရိုး-

“ရဟန်း၊ဟေး-

ထား၊လို၊ဖေးနေး ကဆေ့၊တင် ခွေအင်းဟော်၊ဖေးသွူ၊ တရား
မွော့ ပျိုးထမိုင်၊ မအွဉ်းအာငါ၊ တခြုံ၊နပ်”

ဗဟုဘဏ္ဍိက (ရဟန်းကအွဉ်းအာ တမြို့)နဝ်၊ ဗွေဘုရား ရှိလယ်းကျွဲ၊ နိုင်းနဝ်လွမ်၊တဲ့ အဲ့တင်းမဲ့ထွား သးလျားထား တွေ့၊ လွင်းထိုင်းစွေ့၊ လျိုးတကဲ့င် ဝေါင်းထို၊စွဉ်း သင်္ကန်းမဲ့င်၊ အဝ်းကဲ့င်သင်္ကန်းပွိုင်း၊ အံ့ထိုင်းတနွောင်းစွဉ်း ဘုရား၊လိ၊ လောင်း ချာစွဉ်း ဗွေဘုရားနိုင်းယို-

“တဲးစယိုခါ ဟန်းနီ၊ ကျင်သွံ၊အံ့တလီ၊ဗော့၊ နိုင်းယိုငါ ဗွေသြ”

အွဉ်းဆွေ့၊အငေါင်း လောင်းစွဉ်းနိုင်းနဝ်သွ။

တို့းနဝ်ခါ နီဗွေဘုရား မဉ်ကယ်းချစ်ငါး ဗဟုဘဏ္ဍိက ရဟန်းနဝ်တဲင်-

“ရဟန်းဟေး-

နားနဝ်၊ အွိုးစိုးရီးခါ ထုမ်းဟးဖို “ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ”(ထား ဝင်၊သ၊ ထားငမ်း) တရားယိုနီပါ၊ မော့နဝ်ခါ နားအဝ်းထွာလဲး ကွဲ၊ “ဘီလူးပွေထီ”တွင်မဉ်းတဲ့ နားထုမ်း “ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ”တရား ညဆွာပဉ် တဆီနီနောင်းနောင်ဟေး၊ နားနောင်ယိုခါ အံ့ဘုရား သားသနားတော့ကို လိန်မဲ့င်သွ။ရဟန်းမော့ ပရိသတ်လစ်ပါ၊ခြာ၊ ဘုရားဆင်၊ အံ့တနွောင်း၊ ဝေါင်းသင်္ကန်းချ၊ သေဝင်၊သ၊ဝင်၊သိ ဒွမ်ပါ၊ မော့ပယ်းညားထိုတော့ဒျား “ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ”တရား နိုင်းမဲ့င်ဟောင်း”

ရဟန်းဗဟုဘဏ္ဍိက ထိုင်းဟွန် နီဗွေဘုရားငေါင်းနိုင်းနဝ်၊

တဲင် လောနုပိုင်ယင်းသင်္ကန်း၊ ဟွန်ဝင်၊သ၊ ဟွန်ဝင်းယင်းဝင်၊
အုံလင်၊တရေ၊ရေ၊ ပိုင်လွေယင်း နီဗွေဘုရား။

ရဟန်းသီးဖုံ မည်သေစင်းငါး “ဗဟုဘဏ္ဍိက-ဘဝဇာတ်ရီး”
အခရာနဝ်တဲင် အိွးအိုင်လျောက်လောင်း ဗွေစောင်းဘုရား ဟော်၊
ကျာနယ်ချာ စခါဘဝ လယိုအတွိုင်၊သွ။

ရဟန်းဗဟုဘဏ္ဍိက - အတိတ်ဘဝ

အိွးစခါ ဘုရားလောင်းနောင်၊ ကွတ်အုံသန္ဓေ၊ ခွန်ဗွေ
ဗားရားဏသီး၊ အဂ္ဂမဟေးသီး ဒေးဝီးနင်တန်ဟို၊ကို၊ လွှဲပိုဘုရား
လောင်းနဝ်၊ အမည်၊ဖန်ဖေး “ခွန်ပေးမဟီသ”၊ နင်တန်နဝ်၊ ဆိုင်၊
နောင်၊ လွှဲပျိုင်ပိုပေး ဖန်ဖေးအမည် “စန္ဒကုမာရ”၊ စန္ဒကုမာရ
လွေထာ၊ထိုင်းဒါးနဝ်၊ အမွိုးသီထို၊ခန်းချား နဝ်၊သွ။

ခွန်ဗားရားဏသီးနဝ်၊ ဒေးဝီးနင်တန် သီထို၊တဲင် နင်ပေး
တဖြာ၊နဝ်၊ အွဉ်းထွာတောနင်တန်၊ နင်နဝ်၊တဲ့ လွှဲလင်၊ပိုပေး
ဖန်ဖေးအမည်၊ “သူရိယ”၊ ခွန်တန်နဝ်၊ ရက်မွေးစွဉ်း အပိုပေးနဝ်၊
တဲင် ဒေါ၊ဖေးအမွိုးနိုင်းယို-

“နာပိုပေးတာ၊ မည်လ၊ငါးဆု၊ အမျို၊မိုင်၊၊ ခွေအီးဖေး”

“တို့၊ဆိုင်၊ဆိုင်၊ မဉ်းလိုးမ၊ထူး” နင်၊မူးလောင်းချာ နိုင်း
နဝ်၊သွ။

တို့၊တနီ၊-

နင်၊မူးနင်၊ အပိုခိုသူရိယ အရွယ်လဲလဲဦးတင် လင်းခွန်တန်
နင်းယို-

“ခွန်တန်ဗွေသြ-

ဖူးမူးပိုပေးခါနင်၊ နီဗွေအင်းဖေးဆု၊ ယိုခါ ဖူးမူးပိုခို သူရိယ
နင်၊ ဖေးသွော့ခွန်ဆု၊ အွဉ်းထွာသွော့ခွန် ဗွေသြ” နင်၊မူးလောင်း
နင်းနင်။

ခွန်တန်ရိုး-

“ခွေပိုခိုတန်နီဖြာ၊ အင်းထင်းသျာ၊ နင်းမေးပြိုးနင်၊ဟေး၊
နာပိုပေးနင်၊ ခွေတဖေးခွေင်တင်း ခွန်အရာ” ဖက်၊ထဲထို၊စွဉ်း
ဒျာ၊ နင်၊မူးငေါင်း၊ ကွေးတွော့၊ နင်၊မူးချော့တင်း၊ ဆင်းဆင်းလောင်း
ကွီ၊ ရန်းသီရန်းပဲစ်မွေးစွဉ်းထာ၊ ခွန်စဉ်၊စာ၊ ယူးတိုးစွဉ်းနင်းယို-

“နင်၊မူးယို မဲ့အကျုံးတကိုင်တေ့ဒါ၊ ခွေပိုခိုတန်ဖုံးဟယို”
သ၊ကို ယူးနင်းနင်၊တွော့၊ ဟဲ့လွဉ်စွော့စွဉ်း အပိုခိုတန် နီဖြာ၊
ဒေါ၊သေ၊ခါ၊နင်းယို-

“ပိုခိုသီးဟေး-

သူရိယပေးခါနင်၊ နီဖါဖေးမားထို၊ သီမွိုးပေးဆု၊ သူရိယသီး
မွိုးနင်၊ အထွဉ်းခွေဒင်းဖေး အပိုပေးခွန်အရာ-တဲ့၊ ခွေမဉ်ဒင်းဖေး
တင်း၊ ဆင်းဆင်းငေါင်းထန်း၊ အင်းရန်းသေးသေးထာ၊ (လိုးမူးသီး
အမျိုးယို တသေလွဉ်တင်းအသ၊ကို) သူရိယမွိုးနင်၊ မဲ့အကျုံး
တကိုင်ဒါ၊ ပိုခိုသီးမကောင်း၊ ပိုခိုသီး ထို၊လဲ့ဆောင်းသွော့ ယိုခါ၊

လွေ့အုံသော့ တခြာကိုသူ၊ မွူးရောင်တရူ၊ ဖါမဉ်းအိုင်ထောင်း
ဒွါမ်မ၊ ပိုခိုသီးသင်ချာ၊ သင်ထွာသော့သော့ခွန်နော့”

ခွန်တန်နပ်၊ ဒေါ့ပအီးပအောင်း၊ ထွဉ်းထိုလဲ့ထို၊ အပိုခိုတန်
နီဖြာ၊ နှင်းနပ်သွ။

ပိုခိုနီဖြာနပ်လဲ့ တပ်တဲပဲင်းထွအဖါ၊ ဆွတ်ချာဒွါတ်မဲ့ထီ၊
အဝ်းဟော်ကီလင်လ၊ ခင်းကာ ယွယွထွထွထွ (တကာ၊ နီကာ၊
သွံကာ- အာကာ)ဖျော်လင်ဟော်ငါ၊ တွိုးနောင်ခါတွေ့၊ အဖူး
သူရိယစွေရီး-

“နီဝေးသီး အီးလွေ့မဲ့င်ကို၊ ဖူးခိုတဲ့ လွေ့လွဉ်း”

အဖူးပေးသူရိယနပ်တဲ့ အဝ်းသေအခရာ၊ ဆီးနှင်းမဲ့င်ဆီးတဲ့
တလ၊တပ်း၊ လွေ့လွဉ်းနှိုင်းနှိုင်းဒျာ၊ အဝေးခိုနီဖြာ၊ တွိုးလွေ့စွဉ်း
ဒျာ၊ ဟိမဝန္တာတခြာကို။

ဝွေသီးယို အုံပဆား၊ သောင်းမွူးဆလ။

“ဖူးခိုသူရိယ-

နာလင်၊ အွိုးထီနောင်သူ၊ နာလူးထီ၊ အွေထီထွမဲ့ တထုံ၊
ဗိုလား၊ တွောင်သင်ဖေးပါနီ-ထီနောင်နော့”

အဝေးခိုတန်မဟိသ ထွဉ်းနှင်းနပ်တင် အဖူးခိုသူရိယ လင်၊
ထီနောင်ထျ၊ တွိုးထီနောင်ထျတွေ့၊ ခွဲစွေ့စွဉ်းဘီလူတဖြာ၊
ဘီလူနပ်နပ်၊ ပွေထီနောင်နပ်တာ၊ လအားဏားခွန်လူ “ဝေသ-
ဝဏ်” ထျ၊ ခွန်လူဝေသဝဏ် ချခါဖေး အမိန်းနှင်းယို-

“လို့ပေါးလင်၊ ထီနောင်ယိုနပ်၊ ရီဆွမ်းဒေဝဓမ္မ’တရာ၊
ဟဲ့င်း၊ ပေါးလို့သေ ‘ဒေဝဓမ္မ’တရာနပ်၊ လူးထီနောင်ယိုလ၊
အွ၊ထီနောင်ယို ဖေးခွင်သော့နော၊ လွှဲနပ်၊ ပေါးလို့တသေတမ်း
‘ဒေဝဓမ္မ’တရာသားနပ်၊ ပေါးလင်တို့၊ ထီနောင်ယိုနပ်၊ နာအံ့ခွင်၊
လ၊ဒျား”

ခွန်လူဝေသဝဏ် ချ၊ခါဖေး ဥပဒေးစီကန်၊ နှဲင်းနပ်၊တင်
တဲးနပ်၊မာ၊ငါ ဘီလူနပ်၊နပ်၊ ပေါးလို့လင်၊ ထီနောင်ထျ၊တဲ့ ဝွေရီ
ဆွမ်းဒေဝဓမ္မ’တရာ၊ လို့တသေတမ်းသားဖုံးနပ်၊ ဝွေအံ့ကျား
ဆွမ်းဟးစွဉ်း တိတ်၊တိတ်၊နပ်၊သွ။

ခွန်ပေးသူရိယနပ်၊ တသေတမ်း အခရူးခရား၊ တသေယူး
ယားတမ်းတင် လင်၊တမ္ပိ၊တမာ၊မာ၊ထာ၊ ဘီလူရီဝွေ-

“ပါ၊နပ်- နာသေနေး ‘ဒေဝဓမ္မ’တရာဟောင်း”

“ဒေဝဓမ္မတရာ- ကရီ၊နပ်၊ ‘လာတွမ်းမွူး’နပ်၊သွ။” ဝွေဒွ။
တငါတင်စွဉ်းနှဲင်းနပ်။

တို့၊နပ်၊တွေ၊ ဘီလူရီ-

“နာဒေါ၊တမ္ပိ၊လဲးကွိ၊ထာ၊ နာယိုသေတောင်း ဒေဝဓမ္မ
တရာ” ရီ၊နှဲင်းနပ်၊တင် ဆွမ်းခါ၊စွဉ်း ခွန်ပေးသူရိယ စွိုင်သော့၊
စွဉ်း ဘီလူဟော်ကိုနပ်၊သွ။

“ယိုဖူးရီ စန္ဒကုမာရ-

ဖူးပေးသူရိယ မညငါးနှဲင်းနပ်၊နဲ၊ နာလင်၊ထွားလွဉ်းစံ၊မွိုင်”

အဝေးတန်မဟီသ ထွဉ်းနဲင်းနဝ်တဲင် စန္ဒကုမာရ လင်ထွား
လွဉ်း၊ စန္ဒကုမာရနဝ်တဲ ဘီလူးရီ-

“ဟွေ့ပါးနဝ်- ‘ဒေဝဓမ္မတရာ’ ကရိုနောင်၊ နာသေနေ
ဟောင်း”

“သေအီ၊ တွို့ကွဉ်းနဝ်ထင်၊ ခွန်နင်ကဟဲ့၊ အရပ်လစ်ပဲ့
နဝ်၊ ဝင်ဟဲ့ ‘ဒေဝဓမ္မတရာ’ သွဉ်သနယ်”

“မွေးတင်း၊ နာပြေးလော်လယ် လဲးကွို့ထာ” ဘီလူးရီ
နဲင်းနဝ်တဲင် စန္ဒကုမာရနဝ်တဲ ဘီလူးကျသော့စွဉ်း ဘီလူးဟော်
ကိုနဝ်နေနေသွဉ်။

ဘုရာလောင်နဝ်၊ စန္ဒကုမာရ(အဖူးနီဖြာ) ထွိုင်းညါးတဲင်
ဝွေ့နမ်းလင်လွဉ်း၊ “ခွေဖူးဖုံးတဲး မော့ခွဲလဲဉ်း အန္တရာယ်၊ တမုို၊ မုို၊
ဒျားရင်” ယူးလင်နဲင်းနဝ်တော့ လင်စွော့မွိုမာတင်း၊ ထီးဒျား
အဖူးနီဖြာ ခင်းခြောင်ကလင်လွမ်၊ ခင်းခြောင်ကထင်းချာနဝ်၊
ထီးတင်း၊ “ထီနောင်ယိုနဝ်၊ ဘီလူးအုံပေါ” သေနဲင်းနဝ်တဲင် ဆင်န၊
သန်လျက် အုံထွိုင်းတနွောင်း (ထွားချာထွားငါ)၊ ဘီလူးနဝ်၊ ထီး
ခွန်မဟီသ လင်လွဉ်တင်းတော့၊ ဖန်ဆင်အနမ်း လိုလွေ့မာထာ၊
တခြာကိုပွဲ၊ လွဉ်ထေ့ဘုရာလောင်ထျ၊ ရိုနဲင်းယို-

“ပါးနဝ်၊ နာလွေ့ထာ၊ ကရွိုးနဝ်၊ ပွိုးထမဲ့င် လင်လူးတင်း
ထီ၊ လင်အွတင်းထီ၊ လင်အံးတင်းမိုဒီး၊ လင်ကဉ်းဒျာတင်း
မိုကောင်း၊ အဝ်းအုံထွိုင်းခြင်တို့ထာ၊ မာထမဲ့င်ဟောင်း”

ရိုးခဲင်းနပ်၊။

ဘုရားလောင်း၊ သစ်ကထီး ပါးနောင်တဲ့ ရိတ်ခေးထွူစွဉ်း
(အမဲ့ထင်းတင်း၊ အယောင်ထီးတင်းတင်) “ပါးယိုတဲးတဲ့ ဘီလူးချား
ရင်၊” သေခဲင်းနပ်တွေ့၊ ရီစွော့စွဉ်းခဲင်းယို-

“ခွေဖူးခို ဝင်၊နီနပ်၊ နာဆွမ်းထိုး မွေးနေဟောင်း”

“မွေး”

“ပျိုးထမဲ့င်၊ မဆွမ်းထိုးတို့”

“ပေါးလိုလင်၊ ထီနောင်ထူးယိုနပ်၊ ခွေအံးခွင်လ၊”

“နာအံးခွင်၊ လလိုစွဉ်း ကားကအပ်နဲ့”

“အွဉ်းကိုင်ထိုး လိုကသေ ဒေဝဓမ္မတရား-နပ်လွှမ်း၊ ပေါး
လွှဲနပ်နပ်၊ အံးခွင်လလို”

“နာမည်သေ ဒေဝဓမ္မတရား-နဲ့”

“မည်သေအီ”

“ပေါးနပ်တဲ့ ခွေဟော်ဖေးနာယို”

“ပေါးနပ်တဲ့ ဟော်ဟိုင်း”

“ခွေတဟော့ငါးနေယို၊ ခွေလူးကထီ၊ လူးထီထွူမ၊ အီးဟော်၊
ဖေးနာ” ဘုရားလောင်း(ခွန်မဟိသ) ရိုးခဲင်းနပ်သွူ။

ဘီလူးနပ်၊ အွဉ်းလူးဘုရားလောင်းထီ၊ ဖေးအွေ့ဘုရားလောင်း
ထီ၊ မြိုင်းဖေး သေးခေါင်းသေးချား ဘုရားလောင်း(ဖန်ဆင်မဏ္ဍပ်၊
ဖန်ဆင်ပလ္လင်) ပင်၊ဒင်ပလ္လင်လောင်းထွူတင် ဘီလူး(ဝွေ)နပ်၊

အံ့ဘုရားလောင်း၊ (ပလ္လင်ဆင်) ဘုရားလောင်းခင်းထူး၊ နှစ်မ၊
ဘုရားလောင်းရိုး “နားရိုးရိုးသေးသေး တရာ၊ဟိုင်း၊ ဟော်၊ဖေးသွေ
နာ၊တရာ၊ယို” -

ဟိရိ ဩတ္တပ္ပ သမ္ပန္နာ၊ သုက္ကဓမ္မ သမာဟိတာ။
သန္တော သပ္ပုရိသာ လောကေ၊ ဒေဝဓမ္မာတိ ဝုစ္စရေ။
ဟော်၊ဖေးခန်းဒျား တရာ၊ဂါးထားနိုင်းနှံ၊သွေ။

ဒေဝဓမ္မ တရာ၊ဂါးထားအနက် -

ဟိရိ ဩတ္တပ္ပ သမ္ပန္နာ- ထာဝင်၊သ၊ ထာဝမ်း၊ အဝိးလွ
နမ်းလောင်းသေးသေး၊ သုက္ကဓမ္မ သမာဟိတာ- တရာ၊စင်ဗွာ
အွဉ်းထွာလွသေးသေး၊ သန္တော- ငိမ်၊ခွ၊ကူ၊ခြွေး ယေန်းကေးလွ
တသေးတနား၊ သပ္ပုရိသာ- သွံမျိုးအဝိးသေး၊ ဝွေ၊ဗွေးသီးဖုံးနှံ၊
ဝုစ္စရေ ဒေဝဓမ္မာတိ- လူ၊တရာ၊ဗွိုးနမ်း သွံခမ်းလောက ဟဲ့လွ
နိုင်းနှံ၊သွေ။

ဒေဝဓမ္မတရာ၊ဂါးထား ပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ထာဝင်၊သ၊ ထာဝမ်း အာဝိးလွနမ်းလောင်းသေးသေး၊
တရာ၊စင်ဗွာ အွဉ်းထွာလွသေးသေး၊ ငိမ်၊ခွ၊ကူ၊ခြွေး ယေန်းကေးလွ
တသေးတနား၊ သွံမျိုးအဝိးသေး၊ ဝွေ၊ဗွေးသီးဖုံးနှံ၊ လူ၊တရာ၊
ဗွိုးနမ်း သွံခမ်းလောက ဟဲ့လွ နိုင်းနှံ၊သွေ။

ဘီလူးကထိုင်းဟွန်ဗား တရာယားယိုနပ်၊ ကေးညိုမွေး
စွဉ်း ဘုရားလောင်တင် အိုးအင်ငေါင်းမျို၊ လောင်းရိုးနင်းယို-

“လို့ဟောင်ဇာတိ ပညားသိုဟွေး-

ခွေနပ်၊ စွမ်းသို့လို့ပိုး ကေးညိုမွေးစွဉ်းနာ၊ အီးဖေးချာ
နာဖူးတဖြာ၊ အီးဟဲ့လွဉ်ဗား နာဖူးအဖြာမဲ့င်”

“ဟဲ့လွဉ်ဖူး အဖြာပေး ‘သူရိယ’ နပ်ဟဲ့င်း”

“အား- နာနပ်၊ သေသွူဒေဝဓမ္မတရာတဲ့ ဒေဝဓမ္မတရာ၊
အတိုင်း အလို့နာတကျင်သွဲ့လွဉ်တင်းဗား”

“ပွိုးထမဲ့င်ခရာအီး”

“နာယူးမြိုင်ဟွေး- စန္ဒကုမာရနပ်၊ အဖြာတန်၊ သူရိယနပ်၊
အဖြာပေး၊ နေးရားသီးဟ ဖေးရေဗားရီး အဖြာတန်မတောင်၊
တို့ယိုနပ်၊ သမ်းထွဉ်းဟဲ့လွဉ်တောဒျား အပေး၊ ရိုးသေးတောင်း
အတန်၊ တယံတင်း တတရာတင်း မွေးတင်းနဲ့”

“အံ့ပေါထီဖူး ခွန်ဘီလူးဟွေး-

ခွေနပ်၊ ဒေဝဓမ္မတရာတဲ့ သေဒျား၊ ဒေဝဓမ္မတရာအတိုင်း
တဲ့ ကျင်သွဲ့လွဉ်ဒျား၊ (နားစင်းစင်းဟဲ့င်း) လင်ဗားဟော်ထာ
နီကအံ့နို့ဗားထာ၊ တခြာကိုယိုနပ်၊ ကွပ်ဖူးပေးသူရိယနပ်၊ သနယ်၊

သူရိယပွိုးနပ်- အင်းရန်းသီရန်းပဲစ်နီဖါ၊ သူရိယနပ်၊ အပွိုး
ရိုး ‘ဖေးကဒင်းဖေး ခွန်အရာ၊ အွဉ်းထွာဖေးသွော့ ရားဇာခွန်တန်’-
တဲ့၊ သူရိယနပ်၊ ပွိုးပေးပို၊ နီနပ်၊ ပွိုးတန်ပို၊ ‘အဗားမဉ်းထွာခွန်နပ်၊

ခွေပိုတန်ထွာဒျာဒ်၊ နီဖါဒေါ့စွဉ်းနဲင်းနပ်၊။

ဒေါ့သွူနဲင်းနပ်တဲ နီဖါ ကအင်းဖေးဆုအတိုင်း၊ ‘သူရိယနပ်၊
ဒင်းဖေးအရာလဲင်း၊ အွဉ်းထွာခွန်ဟဲင်း’ အင်းကွီတိတ်၊တိတ်၊စွဉ်း
နဲင်းနပ်၊ နီဖါနပ်၊ ငမ်းနီမိုးပေး ကျဲးတကိုင်နီတင် ထွဉ်းနီလွေ့အုံ
ဆောင်း တခြာကိုယို၊ သူရိယနပ်၊ နီတဖေးလွေ့လွဉ်းတင်းတဲ
ဝွေသမ်းလွေ့လွဉ်းနှိုင်းနှိုင်းနီ။

ဘီလူ- နာယုးစဲင်းစဲင်းစံးမို့၊ နီဖါမဉ်းအဲဉ်ထင်းဒွမ် တနီ၊
ခါ နီမဉ်းသဲင်ချာ၊ သူရိယ မဉ်းပါသဲင်တင်းမို့၊

‘သူရိယ လဲဉ်းလွေ့မဲ့င်၊’

ပူးရှင်းဝင်၊အီးရီ၊ နီမဉ်းရိုး-

‘သူရိယနပ်၊ ဘီလူအံးထိုးလဲဉ်း’

နီမဉ်းရိုးနဲင်းနပ်၊နပ်၊ ဝင်၊စောင်းအီးယျမ်းနဲး၊

‘သူရိယနပ်၊ ဝွေသီးမာ၊သီထိုးဒျာဒ်ရင်၊’

ဝင်၊အီးကဲ့၊ရဲ၊သွဲ၊သွမ်၊နီ နဲင်းနပ်၊သနယ်၊

ကွပ်၊ခွေငမ်း ဝင်၊ သွဲ၊သွမ်၊ နဲင်းနပ်၊မး’ (ကွပ်ခွေကျင်၊သွဲ၊
လွဉ်း၊ ဩတ္တပ္ပ- ထာ၊ငမ်းတရာ၊နပ်၊ အတိုင်း၊မး) ခွေထွဉ်းဟဲ့၊
သူရိယနဲင်းနပ်၊။

ဝင်၊မဉ်းသွဲ၊သွမ်၊ခွေ နဲင်းနပ်၊နပ်၊ ‘ခွေဝင်၊သ၊ငါးဝင်၊’၊ ကွပ်
(ခွေကျင်၊သွဲ၊လွဉ်း၊ ဟီရိ- ထာ၊ဝင်၊သ၊ တရာ၊အတိုင်း၊)နပ်၊မး
ခွေထွဉ်းဟဲ့၊ သူရိယနဲင်းနပ်၊ဒျာဒ်”

ဘုရားလောင်း(ခွန်မဟီသ) ကထိုင်းသျှင်နယ် နှိုင်းနောင်၊
တင် ဘီလူးနပ်၊ သဘော၊ ဖောင်သေစင်း၊ ယိန်းကေးညှိုးထင်းစွဉ်း
ဘုရားလောင်း၊ ကွပ်နပ်မ၊ ဒေါချာနှိုင်းယို-

“လို့ဟောင်ဇာတိ ပညာသျှိဟွေး-

နားကရိုးနပ်၊ မဲဉ်းမွေးစွဉ်းထား၊ နားနပ်၊ သေတဲ့သေ ဒေဝ-
ဓမ္မတရာ၊ ကျင်သွံ၊တဲ့ ကျင်သွံ၊လွဉ်၊ ဒေဝဓမ္မတရာအတိုင်း၊
ယံမွေးစွဉ်းထား၊ ကွပ်နပ်မ၊ နားဖူးနီဖြာဖြာ၊ ခွေဖေးလို့လို့ချာ
ယင်းနား”

ရိုးနှိုင်းနပ်၊ထွူတင် ဖေးလို့ချာယင်း အဖူးနီဖြာဖြာဖူးနပ်၊သွူ။

“ဘီလူးဟွေး-

နားထွာဘီလူးတင် ထားရက်မေတ္တာ၊ ထားသညင်၊သတ္တဝါး
တဲ့ အဲဉ်ထင်း၊ အင်းသေသေသွူ ဝင်၊ငမ်း၊ အင်းထီးထီးသွူ ဝင်၊
ငွိုးထား၊ အင်းထီးထီးသွူ ဝင်၊မဲ့တလဉ်လဉ်တဲ့ နေးတွမ်း နားသ၊
တသဉ်သဉ်၊ မားသီစွဉ်းဝင်၊ အံးတသဉ်ဆော့စွဉ်း ဝင်၊ယား၊ အံး
ဟးဝင်၊ယားနပ်၊ နားရိုးအိုး၊ အွေးဟးဝင်၊သွီးနပ်၊ နားရိုးယံ၊ တွိုး
အပဲစ်ကတန်နပ်၊ နားသေတင်း၊ တွိုးအိုးခံးဟးချာဝွဉ်နပ်၊ နားသေ
တင်း၊ ကားယိုမားငါနပ်၊ မားသီမွန်းဒွါမ်ဝင်၊ဟဲ့င်း”

ဟော်၊ဖေးတရာ၊ ထွဉ်းဆို၊တယ်ခါ၊ သီးလငတ်၊ပါ၊ နှိုင်း
နပ်၊သွူ။

ဘုရားလောင်းသီး တဖူးဝေးတွမ်း ဘီလူးနပ်၊နပ်၊ ဟပ်လဲဉ်း

သွၼ်လို့ဝင်တင် ဘီလူးပွေဖေးပါဒျားဝွေသီး၊ ဝွေသီး အံတခြာကို ထွၼ်ခါ အဖါကထင်းလယ်ထိုးနပ်၊ သင်ချာဗားရားဏသီးခမ်း၊ ဟဲ့ သင်ပါဘီလူး၊ မဟီသနပ်၊ ထွာခွန်၊ စန္ဒကုမာရနပ်၊ ထွာခွန်ဟော်ငါ၊ (ခွန်လောင်) သူရိယနပ်၊ ထွာစဲ့ပိုးတန်၊ ဘီလူးနပ်၊ အွဉ်းအွိုးဝွေ၊ ကပျားရားအရပ်၊ မာဖေးနေးလူးဟော်၊ ဝွေလာဘ်ဖေးနေး ကသွင်းတဲ့ ခွန်စီးရင်းဖေးပါနပ်သွၼ်။

နီဗွေးဘုရား ဟော်ကျာနယ်ချာ စခါအခရားထွၼ်တင် “မော့နပ်ခါ ဘီလူးကပွေဒါးထီနောင်နပ်၊ ယိုခါ ထွာရဟန်း၊ ဘဏ္ဍားအာယို၊ သူရိယနပ်၊ ထွာအားနန္ဒား၊ စန္ဒကုမာရနပ်၊ ယိုခါ ထွာသာရိ-ပုတ္တရား၊ မဟီသနပ်၊ ယိုခါ ထွာဘုရား(ခွေ)ယိုအကျောင်း၊” ပေါင်ချာဇာတ် နှင်းနပ်ထွၼ်တွေ့၊ မိန်းဒေါ့နှင်းယို-

“ရဟန်းဟေး-

နာယူးချာမွိုင်၊ မော့နပ်ခါ နာအင်းထွာလယ်းကျို့ဘီလူး ဘဝမဉ်းတဲ့ နာထုမ်းဒေဝဓမ္မတရား၊ နာအံလွဉ်းတွမ်း ထာဝင်သ၊ ထာဝမ်း၊ မာနမ်းတွမ်းကူခြွေး၊ ယေန်းယေန်းကေးကေး လွေ့ချာငါ၊ တွိုးယိုခါ လင်ထွာသွၼ်စင်၊ ဝင်ပရိသတ်လစ်ဖြာခြာ နာအံ ထွိုင်တနှောင်းထာ၊ ဘုရားခွေဆငါယိုနပ်၊ နာရိုးမောင်းစွဉ်း-

‘တဲးစယိုခါ ဟန်းနီ၊ ကျင်သွံ့အံတလီဟေ့၊ နှင်းယိုငါ ဗွေးသြ’

ဟောင်ရိုးမောင်းတမ်းထာ၊ နှင်းနပ်၊ တစိစိကွေး၊ ပယ်းထို

သင်္ကန်း၊ မာ၊ဆန်း၊အံတလီ၊ဟော့၊ထာ၊ နိုင်းနပ်၊လျှမ်းနပ်၊ တထွာတဝ်း
 ဒွါန်းရဟန်း” ဗွေ၊မျတ်ဘုရာ၊ ဆွံ၊မ၊နိုင်းနပ်၊ထွူ၊ခါ ဟော်၊ပါစွဉ်းဒျား
 တရာ၊ဂါးထား၊ နိုင်းယိုသွူ။

၁၄၁။ န နဂ္ဂစရိယာ န ဇဉ္ဇာ န ပင်္ကာ ၊
 နာနာသကာ ထဏှိလသာယိကာဝါ ။
 ရဇောဇလ္လံ ဥက္ကဋ္ဌိကပ္ပမာနံ ၊
 သောဓေန္တိ မစုံ အဝိတိဏှကဓံ ။

၁၄၁။ တရာ၊ဂါးထား၊အနက်

အဝိတိဏှကဓံ- သုံးသယထင်းမား (ဝိစိကိစ္ဆာ)ကိလေးသား
 ယို တယားပွန်း လ၊ဒွါန်း၊ မစုံ- ချင်းကအောင်းဒါ၊ သတ္တဝါးယို
 (အတား)၊ နဂ္ဂစရိယာ- အကျင်၊အံတလီ၊ထာ၊နပ်၊ နသောဓေန္တိ-
 တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တောင်း ကိလေးသား၊ ဇဉ္ဇာ- အကျင်၊အွဉ်း
 ကထုမ်းနပ်၊ နသောဓေန္တိ- တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တင်း ကိလေးသား၊
 ပင်္ကာ- အကျင်၊အံသို၊ ဟံးဟော့၊နပ်၊ နသောဓေန္တိ- တမာ၊စင်
 ထို၊နွောင်၊တောင်း ကိလေးသား၊ အနာသကာ- အကျင်၊ခံးအံမ
 အာဟားရနပ်၊ နသောဓေန္တိ- တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တင်း ကိလေး
 သား၊ ထဏှိလသာယိကာဝါ- အကျင်၊ပင်းလွင်းထာ၊ ဟံးလောင်း
 နပ်၊ နသောဓေန္တိ- တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တောင်း ကိလေးသား၊
 ရဇောဇလ္လံ- အကျင်၊အံဝွေ၊ အံတဟော့၊တဗ၊သေးသေးထာ၊နပ်၊

နသောဓန္တိ- တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း ကိလေးသား၊ ဥက္ကဋ္ဌိ-
ကပ္ပဓာနံ- အကျင်၊အုံစောင်းပေါင်ထား၊နပ်၊ နသောဓန္တိ- တမာ၊
စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း ကိလေးသား၊နပ်၊သွ။

၁၄၁။ တရာ၊ဂါးထား၊ ပြန်၊ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

သံးသယထင်းမား (ဝိစိကစ္ဆာ)ကိလေးသားယို တယားပွန်း
လ၊ဒွိန်း ခွင်းကအောင်းဒါ၊ သတ္တဝါးယို(အတား)- အကျင်၊အုံ
တလီ၊ထား၊နပ်၊ တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း ကိလေးသား၊ အကျင်၊
အွဉ်းကထုမ်းနပ်၊ တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း ကိလေးသား၊ အကျင်၊
အုံသို့ဟံးဟော့၊နပ်၊ တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း ကိလေးသား၊ အကျင်၊
ခံးအုံမ အာဟားရနပ်၊ တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်းကိလေးသား၊
အကျင်၊ပင်းလွင်းထား၊ ဟံးလောင်းနပ်၊ တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း
ကိလေးသား၊ အကျင်၊အုံဝွေး အုံတဟော့တဗ၊သေးသေးထား၊နပ်၊
တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း ကိလေးသား၊ အကျင်၊အုံစောင်းပေါင်
ထား၊နပ်၊ တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တမ်း ကိလေးသား၊နပ်၊သွ။

၁၄၁။ တရာ၊ဂါးထား၊ အဝိပ္ပါယ်၊အချွတ် -

အုံတလီ၊ထား၊ အွဉ်းကထုမ်း၊ အုံသို့ဟံးဟော့၊ အုံမ
အာဟားရ၊ ပင်းလွင်းဟံးလောင်း၊ အုံဝွေးတဟော့ထား၊ အုံစောင်း
ပေါင်၊ အကျင်၊ယို(နွတ်၊မျို)ဖုံးနပ်၊ တမာ၊စင်ထို၊နွောင်၊တောင်း
ကိလေးသား၊နပ်၊သွ။

နာမာတရာယိုအကျိုး

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ နာမာတရာသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း (ထွာသောတာပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နှင်းနပ်၊
ဖုံးသွ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဟး “ဗဟုဘဏ္ဍိကရဟန်ဝတ္ထု” ယိုတင်
လဗဟုသုတ ၊ လသတိနှင်းယို -

- ၁။ ထာမက်၊ ထာစွယ်၊ ထာအိုးဖုံးယိုနပ်၊ အီးပယ်းထိုဟး
တလဲင်းချင်နပ်၊ တယိုတမ်း -
- ၂။ လိုဒေါသတန်၊ လိုမားနတန်၊ လိုထာယူးဆေးယို စွေ၊
တရောကြို့တမ်း၊ ထေဒါအသ၊ -
- ၃။ ကွပ်ရက်ပိုမာတင် အင်းဖေးယို အင်းဖေးနပ်နပ်၊ ဖေးမွေးမ၊
ပေါးတလတမ်းနပ်၊ ရန်းဆိုင်ဒါထာ၊ ပေါးတဖေးနွောင်၊
တမ်းနပ်၊ သဒုက္ခဆိုင်ဒါ -
- ၄။ မဉ်းကွဉ်ကတမ်း ခွမ်လာနပ်၊ ဝင်အမျာင၊ “ထွာလိုမ္ဗိုက်
အပေးစား”၊ မဉ်းကွဉ်ကတမ်း သီးလနပ်၊ “ထွာလိုမ္ဗိုက်
အတလောင်စား”၊ မဉ်းကွဉ်ကတမ်း ဟိရီဩတ္တပ္ပ(သုက္က
ဓမ္မ၊ လောပါလ) တရာယိုနပ်၊ “ထွာစွဉ်း လိုမ္ဗိုက်အတန်
စား” နပ်သွ။ ။

၁၄၁။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

- ၁။ အံတလီ၊သေး၊ ၊ နွတ်၊မျိုးဖေး၊ ၊ ကိလေး၊ စင်နှောင်၊တင်း။
၂။ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ ၊ ကိလေး၊သား၊ ၊ အင်း၊ဒျား၊ တပွန်း၊တောင်း။

၁၄၂။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

- အံတလီ၊ထား - ကမာ၊ ကျင်းမား
လို၊ရွှိက်ကျင်းပား - နွတ်၊စားနပ်၊ရာ၊
လို၊တငွို့၊သား - ဖြားဆား အံးဖြား
တလင်းလင်း - ထွားစင်း၊ ဝိုင်းလွဉ်၊ပါ ။

ဗဟုဘဏ္ဍိကရဟန်း၊ဝတ္ထု၊ ဝတ္ထုယိုသွ။

လို၊လဲဉ် တွမ်း လို၊လူး

- ၁။ ကလဲဉ်သားနောင်၊ လဲဉ်ဝင်းဒါး၊ ဝင်းဖေးကထင်းတန်တင်
ခင်းကန်မားကုသိုလ်း၊ လို၊တငွို့၊သားနပ်၊ ကေးညို၊တွေ့၊
ဝင်းဒေါ၊နဲင်းမိုင်းတွဲယွမ်း။
၂။ အင်းဒျားထားယွမ်းအံးလွမ်း၊ ထားဝွေးဖန်းညာဏ်း၊ အဲဉ်ထင်း
နောင်၊မ၊ ဝင်းလဲဉ်လ၊တိတ်၊တိတ်၊ လူးဝင်းတိတ်၊တိတ်၊
ဝင်းထူးတိတ်၊တိတ်၊နပ်၊သွ။
၃။ အီးသင်၊ထွာဗားလို၊နပ်၊ တယို၊တင်း၊ ထွာဗားသွ။လို၊တွဲ
ဝင်းလဲဉ်ထို၊လ၊နပ်၊ ဆာသ၊ငါး၊ ဘဝသွမ်းထို၊ငါးနပ်၊သွ။

၉။ အမတ်တန် သန္တတိဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်းဇေးတဝွန်းကို အတွင်း ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း အမတ်တန် “သန္တတိ”တွေ့၊ ဟော်၊ဗား “အလင်္ကာတော စေတီ” စတင် တရားယိုသွ။

အိုးခဲတလင်း ပသေနဒီခွန်တန်ကောသလခမ်းမော့ ပစ္ဆန္တရစ် ဒုံတဒုံနပ်၊ ထီးခွန်ခြင်းချာ တခြာသားအုံခိုးတင် အမတ်တန် သန္တတိအဉ်ငါ လွေ့တို့က်၊တခြာသား အောင်းလု၊ ကွပ်နပ်၊မ၊ ကထိုင်းဖျော်သင်ချာနပ်၊ ခွန်တန်ကောသလ အားရနစ်သက်ငါး တင် ဖေးစွဉ်းခွန်စေတီနိုး နွတ်၊နီ၊လုမ်းလုမ်း၊ ကျူးထားဒါး၊ တချင်း ငေါင်းဒါး၊ မူးနံ၊လိန်းမား တဖြာ၊နပ်၊တဲ့ ဖေးပါနပ်၊သွ။

အမတ်တန်နပ်၊ နွတ်၊နီ၊လုမ်းလုမ်း အံးအိုးအံးဟောင် မွန်၊ ဒေါပ်စွမ်းနီ၊နီ၊ တိုးနွတ်၊နီ၊ကိုနပ်၊ ခြိုင်းနမ်းအမျိုးမျိုး၊ ခြိုင်းခြိုး စွမ်းစီးထွတ်တင် ထုမ်းဆင် လင်းလွေ့ထိတွ။ ဝေင်၊တခါ၊ငှါနပ်၊ ခွဲဆွမ်းနီဗ္ဗေဒဘုရား ကျူးလွဉ်တွံ၊သွမ်း၊ အမတ်တန်နပ်၊ အံးအိုး ဆင်ငင်းလောင်း ငေါက်၊ကတူး ဝဲင်းလင်း နီဗ္ဗေဒဘုရားနပ်၊သွ။

တိုးနပ်၊ခါ နီဗ္ဗေဒဘုရား ငပယျမ်းထားတင် -

“ဗ္ဗေဒမျတ်ဘုရား ငပယျမ်းထားနပ်၊ အကျောင်းအခရား အံးဒါးခင်းမဲ့၊ ဗ္ဗေဒဩ”

ဗ္ဗေဒအားနန္ဒာ လောင်းရီခင်းနပ်၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရိုး -

“တပဲ့၊ အားနန္ဒာ -

ထွားမှိုင် အမတ်တန် သန္တတိသူ၊မှိုင်း၊ ဟန်းနီယိုသွ။
အင်းမြိုင်းနမ်းသူ၊အတိုင်း၊ ဝွေအီးဖျော်လွဉ် ဘုရာ၊ခွေထု၊ ခွေအီး
ဟော်ဖေးတရာ၊ နားတရာ၊နပ်မဉ်းထွူနပ်၊ ဝွေထွာစွဉ်းရဟန္တာ၊
ထန်မွူးနွတ်၊သွပ်ကို၊ ကထိုတသွောင်း မို့လောင်းကီသူ၊ ဝွေအီး
ကူ၊ပရိနီဗ္ဗာန်း” နီဗ္ဗေဘုရာ၊မိန်းထန်း နဲင်းနပ်၊သွ။

နီဗ္ဗေဘုရာ၊ ကဒေါဖေး ဗ္ဗေအားနန္ဒာနပ်၊ လိုဖုံးအင်းဟွန်
လွတ်င် လိုဖုံးနပ်၊အကို လိုထာ၊ယူးမား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသားဖုံးနပ်၊ရိုး-

“ထွားမှိုင် ရဟန်းဂေါတမ အလျိုးအဝဲင်နပ်၊မှိုင်း၊ နားမှိုင်
အထာဒေါ၊နပ်၊မှိုင်း၊ ကားကထန်းလယ်းကျွံ၊ဖြောင်း၊ ကားက
လောင်းလယ်းကျွံ၊ဖြေလွမ်း။

‘ဟန်းနီယိုသွ။ အမတ်တန်သန္တတိနပ်၊ အင်းမြိုင်းနမ်းသူ၊
အတိုင်း၊ ဝွေအီးဖျော်လွဉ် ဘုရာ၊ခွေထု၊ ခွေအီးဟော်ဖေးတရာ၊
နားတရာ၊နပ်မဉ်းထွူနပ်၊ ဝွေထွာစွဉ်းရဟန္တာ၊ ထန်မွူးနွတ်၊
သွပ်ကို ကထိုတသွောင်း မို့လောင်းကီသူ၊ ဝွေအီးကူ၊ပရိနီဗ္ဗာန်း-
ထဲ’

(အမျိုးအီးထွာနွောင်နဲ့)‘နေးတွမ်းမုသာဝါဒ- အမုအံးလဲဉ်
ထာ’တင် ဟန်းနီယိုမ၊ အီးစွတ်စွယ်ယူးပက်၊ အီးနီစွက်ဗား
ဟပ်ဟပ်သွ။ ရဟန်းဂေါတမယို” သ၊ကိုယူးလွ နဲင်းနပ်၊ဖုံးသွ။

ထာ၊ယူးဟောဝ် ထာ၊ယူးမဲဉ်း ကအင်းဒါး(ပုဒ္ဒဘားသား)
သမ္မာဒိဋ္ဌိသားဖုံးနပ်၊ရိုး-

“နီဗ္ဗေဒဘုရားသီး ဉာဏ်တေား၊ မျတ်အာနုဘေားနောင်၊ အံးဖြားခရာ၊ ဟောင်ငါးဟွေး၊ (လိန့်အံးသေရီးစွဉ်း စင်းစင်းစဲ့စဲ့ နှိုင်းနှိုင်းဟွေး) နီဗ္ဗေဒဘုရား ထားတင်းတယ်တဲနပ်၊ အမတ်တန် သန္တတိ ထားတင်းတယ်တဲနပ်၊ အီးထီးဗားသွ။ ဟန်းနီယို” သးကို ယုးလွှဲနှိုင်းနှပ်ဖုံးသွ။

အမတ်တန်သန္တတိနပ်၊ ချမ်ဆိုးထီ၊ ထီတွဲနပ်၊ တမ္ပယာ လုမ်းလုမ်းထွဲတင် မွဲခွယ်ပသားချိန်းနပ်၊ သဲင်တောဥယျာဉ်ကို၊ အုံလင်၊ “ဒေါပ်ပင်” ဟံးလောင်းနပ်သွ။

မူးနံကကျူးထားနပ်တဲ ထွိုင်းလွေ့လိုအာခြာ၊ စင် အီး ကျူးထား၊ စတချင်ငေါင်းလွမ်း၊ သီးမူးပသားသားလဲဉ်းသွ။ မူးနံ နပ်နပ်၊ ဝွေယုး ‘ကျူးထားဖေးကပ္ပိ၊ ဖေးတရေသေးသေး’ ရေး နှိုင်းနှိုင်းတင် နွတ်နီလုမ်းလုမ်း အံးကျိတောင်းဒဲဉ်၊ အံးဆွေ အာဟားရ၊ တွိုးထားကျူးနပ်၊ ကျူးဗားသေးသေး၊ တချင်ငေါင်းတဲ ခြောင်ဗားသေးသေးတော့၊ သွီးအားပေး၊ တလီနိုး အဟိုကို၊ ကွပ်နပ်မ၊ အံးကျူးကျူးထားတွင်၊ အံးတချင်ပါ ငေါင်းတွင်၊ တလီဆန်စွေ၊ တလီထောင်းသော့အသးရား၊ ဝုပြားနပ်ကိုခြာ၊ ကြွားမဲ့ဗွာ၊ ပြောင်းအင်ကီ၊ သီထိုစွဉ်းတလဲင်းချင်နပ်သွ။

အမတ်တန်သန္တတိနပ်၊ သးဝီးသးဝး-

“ပါမူးပေးနပ်၊ ထွာထမဲ့င်၊ သီလော့ထွားစံးမွိုင်း၊ လော့ စံးစံးမွိုင်း”

ဒေါ့လွေ့နင်းနပ်တင် လိုဖုံးရိုး-

“တလှတင်းဒွါမ်၊ အသီတငါထိုးလဲဦးဗွေ”

အမတ်တန်သန္တတိ သစ်ကဟိုန်ငေါင်းနပ်တင် လော့ကာ
ဖြူဖြူ၊ သောကမေးခိုးတွေ့၊ နှုတ်နီလှမ်းလှမ်း ကအွေခါဒါး
သူရားဒေါင်ထီဖုံးနပ်တဲ ဗွန်ပီစွဉ်း ထီကတပဲက်သော့၊ ဗွိုင်းခင်
လျား၊ ထိုးမားသင်တခြစ်လိုစွဉ်းနပ်သွ။

အမတ်တန်သန္တတိနပ်၊ ယူးနင်းယို-

“ကခိုးခွေသရား (ဟဒယ)သောကမေးယို၊ လိုကအီး မာ
ဖေဖေခွေခင်းနပ်၊ လွှဲဗွေဘုရားအဲဉ်ထင်း၊ တရေဗွေဘုရားမ၊
မာဖေခွေခင်း” ယူးနင်းနပ်တင် ဝွေလိုဖုံးဟဲ့ပါ ဒိုင်ကာလွေ့ထေ့
ဘုရားထူး၊ ဝဲင်းရိုးရိုးသေးသေးထွမ၊ လောင်းနယ်ပျ၊ နီဗွေဘုရား
နင်းယို-

“ဩဗွေ ဘုရားမျတ်ဗွေဩ-

ခွေသွဉ်းလိုမူးတဖြာနပ်၊ အောင်းကျူးထာတွင်း အင်း
တချင်းအငေါင်းတွေ့၊ သီဇွေထိုးတင် ဆာစင်သရား၊ ခိုးလျားငါး
ခွေသွဉ်းဗွေ၊ သောကမေးယို လိုကအီးမာဖေဖေခွေခင်းနပ်၊ လွှဲ
ဗွေဘုရားအဲဉ်ထင်း၊ ဗွေဘုရားမ၊ မာဖေဖေခွေခင်း ယူးနင်းနပ်၊
တင် အားကျိုးတရေ လွဉ်ထေ့နီဗွေနင်းယိုသွ။ မေးအွှဲခိုးလျား
ယားဖေဖေသော့၊ နေးတွမ်းတရားထီဆေ-ဆူဖေဖေသော့၊ ထွ
သော့ ခွေသွဉ်းထာအားကျိုးဗွေဩ”

သုရားလျားမေး ယံဖေးဖေ့စောင်း လောင်းနီဗွေးဘုရား
နင်းနပ်းသွ။

တို့နပ်းခါ နီဗွေးဘုရားရိုးဖေး ခွန်တန်နင်းယို-

“သုရားလျားမေး ကမာဖေဖေးခွောင်သားထျှ နားဖျော်
ဗလဲဉ်းသွ။ လဲပ်ငေါင်းတချင် ကျင်းထာကျူး ပါးမူးပေးယိုသီတင်
နာဂွိုးထာထွေ့ ကဟူးလင်ဒါး နာမဲ့ထီဖုံးနပ်း အာလဲဉ်းကထီ
လစ်သမုဒ္ဒရာ” မိန်းဒေါ့နင်းနပ်းထွါ ဟော်ပါ တရားဂါးထား
လယိုသွ။-

ယံ ပုဗ္ဗေ တံ ဝိသောဓေဟိ၊ ပစ္ဆာ တေ မာဟု ကိဉ္စနံ ။

မဇ္ဈေ စေ နော ဂဟေဿတိ၊ ဥပသန္တော စရိဿတိ ။

“ကရီးခါ ကဠိုးဗား၊ လျားသုရားသောက၊ ပရိဒေဝမေး
ဖုံးနပ်း မာဖေထိုခန်းလဲဉ်း၊ တို့ဆဲဉ်းချာနပ်း မေးကထွာထင်းမျှန်း
ဒွါမ် ထာရိုးလျားဟဲဉ်း၊ ချာငါဘဝ ပစ္စုပ္ပန်ကားလ ယိုခါခဲးခဲးတဲ့
နာမဉ်းထူးဒွါမ် (ထာရိုးလျားယို)နပ်း လျားဒွါမ်နာသ၊ ငိမ်းခွယိုခါ
နာအီးကာလွေဗားသွ။နယ်”

တရားဂါးထားယို ကထင်းသွတ်နပ်းခါ “သန္တတိအမတ်တန်
ထွာစွဉ်းရဟန္တာ၊ ဝွေအာယုသင်္ခါရ- အသက်အခန့်တို့ငြ် အီး
ဗောဗောလို့သွ။နပ်းတဲ့ သေပါစွဉ်းချားတင် လောင်းနီဗွေးဘုရား
နင်းယို-

“ဩဗ္ဗေ- ဘုရားမျှတ်ဗ္ဗေဩ-

အွဉ်းစွ၊ခွဉ်းသော့ ခွေသွဉ်းကူ၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ဗ္ဗေဩ” လောင်း
နီ၊ဗ္ဗေဘုရား နှင်းနပ်၊သွ။

နီဗ္ဗေဘုရားနပ်၊ ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် အမတ်တန်ယို ကမား
လွဉ်ဗား ကုသိုလ်းနပ်၊ အဝ်းသေလိုဒျားစွဉ်းတဲ့-

၁။ နေးတွမ်း မုသာဝါဒ-အမု၊အံးလဲဉ်ထာ၊တင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသား
ကအီးစွတ်စွယ်၊ခွေတဲ့ ဖေးကစွတ်စွယ်၊ လ၊မွန်းဒွမ်တဲ့နပ်၊-

၂။ နီဗ္ဗေဘုရား ထာ၊တင်းတယ်းတွမ်း အမတ်တန်သန္တတိ
ထာ၊တင်းတယ်းနပ်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိသား ဖေးကထီးဗားတဲ့နပ်၊-

၃။ ဟွန်ဗား အမတ်တန်သန္တတိ ကမားလွဉ် ကုသိုလ်းပန်ချာ
တင် ဖေးနေး ကယိန်းမဉ်မားအာအာ ကုသိုလ်းတဲ့နောင်၊
နီဗ္ဗေဘုရား ရေးမိုးနှင်းနပ်၊တွေ့၊ မိန်းဒေါ့၊ချာ အမတ်တန်
သန္တတိနှင်းယို-

“ပေါးနားအီးကူ၊သွ။ ပရိနိဗ္ဗာန်တဲ့ ‘ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ် နား
မားလွဉ်ဗား ကုသိုလ်းနှင်းမုဲင်၊’ကရီးနပ်၊ ဟော်၊နယ်ဒွန်းကခွေ
လဲဉ်း၊ အုံဟံးလောင်းယို ဟော်၊မွန်း၊ ထန်၊မွူးနွတ်၊သွပ်ကို ကထို
တသွောင်း ဟော်၊အွိုးမိုး၊လောင်းသူ၊ဟုင်း”မိန်းဒေါ့၊နှင်းနပ်၊သွ။

အမတ်တန်သန္တတိ(ရဟန္တာ) လောင်းချာနှင်းယို-

“ဟောင်မွေးသွ။ ဗ္ဗေဩ-

ဗ္ဗေဘုရားကမိန်းအတွိုင်၊ ခွေသွဉ်းမားလွဉ်းဒျား ဗ္ဗေဩ”

အားမခံလောင်းချာ နှိုင်းနပ်၊ထွူတင် ရိုးရိုးသေးသေး၊ ဝိုင်း
နီဗွေးဘုရား၊ နေးတွမ်းတံ၊ရိုးကျ၊ထင်း ထန်၊မွူးနွတ်၊သွပ်ကို ကထို
တသောင်း အိုးမိုး၊လောင်းသူ၊တွေ့၊ ဟော်၊ဒေါ၊နယ်ချာ စခါပန်အွဉ်
ဝွေ၊ကမားလွဉ် ကုသိုလ်းကံ၊ လယိုအတိုင်း၊သွူ။

ဟော်၊လောင်းနယ်ချာ စခါအတိတ်ကုသိုလ်းကံ၊

အောင်၊ဘဒ္ဒကမ္ဘာယို မဉ်းနပ်တွက်ချာ အိုးကွတ်၊ဆီပိုင်
တကမ္ဘာကိုနပ်၊ ဝိပဿီ၊ဘုရားပွင်၊ အတွင်းနပ်၊ခါ ခွေသွဉ်းသင်၊
ထွာလို၊ “ဗန္ဓုမတီး”ဝေင်၊ကို။

“ထာ၊မာ၊ တမာ၊သီတင်းဝင်၊၊ ထာ၊မာ၊ တနိစ္စက်တင်းဝင်၊
နပ်၊ ထာ၊မာ၊အမျိုးမိုင်၊နဲ” ခွေသွဉ်းယူ၊တွေ့၊ နှိုင်းနပ်၊ဗွေး၊ဩ၊ နေး
တွမ်းဉာဏ်၊ ကထင်းယူ၊နှိုင်းနပ်၊တင်-

“ဝင်၊ဖေးနေး ကနားတရာ၊ ဆော၊တမာထာ၊မာ၊” နပ်၊နပ်၊
ထာ၊မာ၊ မာ၊သီတင်းဝင်၊၊ ထာ၊မာ၊နိစ္စက်တင်းဝင်၊ ယူ၊နှိုင်းနပ်၊
တွေ့၊ တယ်၊နောင်၊မာ၊ငါ ဆော၊တမာ ဝင်၊ဖေးကနားတရာ၊၊
ထွဉ်းဝင်၊အမျာ၊ ခံ၊ထူးသီးလ။

“ဥပုသ်နီ၊ဖုံးနပ်၊ ခံ၊ထူးသီးလ ဆောက်တဲးလွေသွဉ်းလင်း၊
လူးတန်၊စားဂ-မာ၊လွဒါးနဟိုင်း၊ နားလွတရာ၊ဖုံးလင်း၊ ရတနား
ကအီးဗွန်ပီ ဘုရား၊ရတနား၊ တရာ၊ရတနား၊ သံဃာ၊ရတနားနပ်၊
အိုင်ထင်း၊ ပူးဖေးသက္ကာရ အားကျိုးလွေသွဉ်း ရတနားသွံပါ၊ဟိုင်း”

ခွေသွဉ်းလယ်၊ဆော၊တမာနှိုင်းနပ်၊ ဗွေး၊ဩ၊ ကထိုင်းဟို၊နိ

ခွေသွဉ်းငေါင်းဆော့တမာနဝ်၊တင် ပွေးဘုရာ၊ တကားဖါ ဗန္ဓုမတီး
ခွန်တန်နဝ်၊ ဟဲ့၊လွဉ်ခွေသွဉ်းထွူတော့၊ ရီခွေသွဉ်းနဲင်းယို-

“ယိုမောင်း- နာ၊လယ်ဆော့ထာ၊ အမျိုးမဲ့င်၊”

“ခွန်တန်ပွေးဩ-

လယ်ဆော့ချင်းနယ်စင်းစင်း ရတနာသွံပါ၊ ဂ္ဂုဏ်းကော၊ဇူ၊
ဖုံးထွူတင် ထွဉ်းလို၊အများဖုံး မာ၊ကုသိုလ်း၊ ထွဉ်းခံးထူး သီးလ
ပငါပရာ၊ လယ်ဆော့မာ၊နဲင်းနဝ်၊ ပွေးဩ”

“နာ၊မာ၊နဲင်းမဲ့င်၊ လွေ့ချာငါဟောင်း”

“လွေ့ခင်းချာငါနေး ပွေးဩ”

“မောင်း- နာ၊နဝ်၊ လို၊အမျိုးလွေ့ခင်းထာ၊ မွေးတဝ်း၊ ဟဲ့
တွမ်းကောင်းပြွယ်၊ယို ထိုမ်းနေးသေ လွေ့ချာငါဟဲ့င်း” ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊တင်
ဖေးခွေသွဉ်းကောင်းပြွယ်၊တွမ်း သေတမာ၊တော့၊ ခွေသွဉ်းတဲ့ ဟဲ့
ကောင်းပြွယ်၊ ထိုမ်းသေ လယ်ဆော့ နာ၊တရာ၊တာ၊ပွေးဩ။

ဆိုင်၊နဝ်၊ ခွန်တန်ဟဲ့၊ယင်း ခွေသွဉ်းတလဲင်း ရီဖျင်-

“မောင်း- နာ၊မာ၊နဲင်းမဲ့င်၊ လယ်ဆော့ချာငါထာ၊”

“ခွေသွဉ်း ဟဲ့ကောင်းပြွယ်၊ ထိုမ်းသေ၊ လယ်ဆော့ပွေးဩ”

“မောင်း- နာ၊နဝ်၊ တွမ်းသေလော့က်၊တဝ်းခွီး၊ အံ့ဒင်းနေး
ရထားလောင်း ဆော့ဟဲ့င်း” ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊တင် ဖေးယင်းခွေသွဉ်း
သေလစ်၊မာ၊ တွမ်းသေလော့(ရထား)တဆွိုင်၊ ပွေးဩ”

ဆိုင်၊နဝ်၊ခွေသွဉ်း ဆော့ထာ၊ ခွန်တန်ဟွိုန်တင် သွံလဲင်းပွေ

ဟဲ့၊ခွေသွဉ်း ရီဖျင်-

“မောင်း- နာ၊မာ၊နဲင်းမဲ့င်၊ လယ်၊ဆော့ချာငါထား၊”

“ခွေသွဉ်း သော့၊သေလစ်၊ဗား၊ အုံသေလောရထား၊လောင်း
လယ်၊ဆော့ ပွေးဩ”

“မောင်း- နာ၊နဝ်၊ တွမ်းသေလောရထား၊ လွောကံ၊တဝ်း
ဒွိုန်း” ရှိ၊နဲင်းနဝ်၊တဝ် ဖေးခွေသွဉ်း စေ၊စိန်းတမြို့၊တဲ့ အာတန်၊
အမြိုင်းအမြို့၊တဲ့ အာတန်၊ ဖေးပါစွဉ်း ဆင်တန်တဗားပွေးဩ၊
ခွေသွဉ်းနဝ်၊ မြိုင်းနမ်း တွမ်းခွန်တန်ကဖေးနဝ်၊တွေ့၊ ထုမ်းဆင်၊
အုံဆင်ငင်းလောင်း ဆော့တမာဖူးဝေးအမျာ၊ ဖေးကနားလွတရာ၊
ဆော့နားတရာ၊ ထာ၊မာ၊နဝ်၊နဝ်၊(နဝ်၊ခါလို၊သီး သက်တန်းအလ၊)
ခွေသွဉ်းမာ၊ခွောင်၊စွဉ်း နေင်းပေါင်၊သွမ်၊သောင်၊လုမ်းလုမ်းပွေးဩ၊
ကွပ်ကုသိုလ်းနဝ်၊တဝ် ခွေသွဉ်းနမ်းလွီးနဝ်၊ နွမ်၊ဟွမ်စန္ဒကူးနံးသား
လွီး၊ ခွေသွဉ်းပြောင်းကို နွမ်၊ဟွမ်ဗိုတချားအွူးလွီး၊ နွမ်၊ဟွမ်တို့၊
စွဉ်းယိုခါ၊ ခွေသွဉ်မာ၊လွဉ်ဗား ကုသိုလ်းအမျို၊နဝ်၊သွူးပွေးဩ”

အမတ်တန်သန္တတိ (ရဟန္တား) လောင်းနယ်နီပွေးဘုရာ၊
နဲင်းနဝ်၊သွူး။

အမတ်တန်သန္တတိ (ရဟန္တား) ကူ၊နိဗ္ဗာန်းခန့်၊

အမတ်တန်သန္တတိ(ရဟန္တား)နဝ်၊ လောင်းနယ် ဝွေပွေးကမာ၊
လွဉ်ဗား ကုသိုလ်းနဲင်းနဝ်၊ထွူးတဝ် အုံပို့၊လောင်း “ဝင်၊စာ၊တေဇာ
ကသိုဏ်းဈာန်း” မေးထန်းခိုးဝွေပွေးနမ်း၊ ကူ၊ခန်းပရိနိဗ္ဗာန်းနဝ်၊သွူး။

မေးတင်းနမ်းတဟးလုမ်း၊ ခိုးလို့ထို၊ အသွီးအယား၊ ဓာတ်
တေား(ဆွတ်၊တေား) နှဲင်းကောင်းခံ၊ဖုံးနပ်၊ အဝ်းကုင်ဒျား၊ နီဗွေး
ဘုရာ၊ ဒွူးခါ၊တွမ်း ပိတ်ကြောင်းကြောင်းတင် ဓာတ်တေားဖုံးနပ်၊
အဝ်းမိုးလောင်း လင်၊ထဲသော့၊ ပိတ်ကိုနပ်၊သွ။

ဓာတ်တေားဖုံးနပ်၊ သော့တေားသပိတ်ကို၊ “လို့ဖုံးမည်းဝဲင်း
ဟး ရဟန္တာ့ဓါတ်တေားယိုနပ်၊ အီးလ၊ကုသိုလ်းအာတန်” ထီးနှဲင်း
နပ်၊တင် နီဗွေးဘုရာ၊ ထွင်းတဲးခါ၊စေးတီး တဖူ၊လမ်၊လီးဆွမ်းကို
နပ်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးဒေါ၊ရီလို့ဝင်၊ နှဲင်းယို-

“ဗွေးပေးသီးဖုံးဟွေး-

အမတ်တန်သန္တတိနောင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်၊ဖေးတရာ၊
(ဂါးထား) ကထိုင်းသွတ်၊တင် လ၊အရဟတ္တဖိုလ်း (တွိုးရဟန္တာ့
အရန်း)တွေ၊ အဝ်းမြိုင်းစွ။စွ။ဒျား အနမ်းနှဲင်းနပ်၊တွင်၊ ကူ၊ထို၊
ပရိနိဗ္ဗာန်း မိုးလောင်းကီသူ၊

အီးရိုးဟးနှဲင်းမဲ့င်၊နပ်၊-

အမတ်တန်သန္တတိနပ်၊ အီးရိုးဟး‘သမဏ’နဲ့၊ မွေးတဝ်းတဲ့
အီးရိုးဟး ‘ဗြာဟ္မဏ’နဲ့”

အဝ်းရီလို့ဝင်၊ နှဲင်းနပ်၊တွင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ကျွ၊လွဉ်၊ ရီရဟန်း၊
သီးဖုံးနှဲင်းယို-

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

သီအုံပြုံးလိုဝင်ယိုနပ်၊ သီဒေါလွင်ဝင်း အမျိုးမဲ့င်”

“နီသွဉ်းသီးရိုး-

အမတ်တန်သန္တတိနပ်၊ နားတရာထွေ ထွာရဟန္တာ၊ အဝ်း
ကွဉ်ကဒျား လိုလမ်းအခြိုင်းအခြိုင်းတွင်၊ သမ်းကူပရိနီဗ္ဗာန်၊ မို.
လောင်းတင် အီးရိုးဗား “သမဏ”ဟောင်း၊ အီးရိုးဗား “ဗြဟ္မဏ”
ဟောင်း၊ နီသွဉ်းသီး အဝ်းရီလိုဝင်၊ နှင်းနပ်ပွေးဩ” လောင်းလွ
နှင်းနပ်သွေ။

တိုးနပ်တင် နီပွေးဘုရားရိုး-

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

ခွေတပဲ့သန္တတိနပ်၊ ရို ‘သမဏ’တဲ့ လဒျား၊ ရိုး ‘ဗြဟ္မဏ’တဲ့
လဒျား” မိန်းနှင်းနပ်ထွေတင်ခါ ဟော်ပိတရာဂါးထာ လယိုသွေ။

၁၄၂။ အလင်္ကာတော စေပိ သမံ စရေယျ ၊

သန္တော ဒန္တော နိယတော ဗြဟ္မစာရီ ။

သဗ္ဗေသု ဘူတေသု နိဓာယ ဒဏ္ဍံ ၊

သော ဗြဟ္မဏော သော သမဏော သ ဘိက္ခု ။

၁၄၂။ ဂါထာအနက် -

ယော- ပုဂ္ဂိုလ်းမဲ့င်ရိုးတပ်၊ အလင်္ကာတောပိ- အဝ်းခြိုင်း
အနမ်း(ကွဉ်ကခွမ်လာလိုလမ်း)ခန်းတဲ့ယပ်၊ စေ စရေယျ သမံ-
နမ်းပြောင်းသဖုံးယို မဉ်းကျင်လွဉ်၊ မဉ်းမဉ်းတနုနု တရာအတွိုင်၊
နပ်၊ သန္တော- ရားဂစတင်နောင်ဖုံး ငိမ်ဖေထိုး၊ ဒန္တော- ထိန်၊

ကုဋေဒါ၊ နိယတော- လွေ့မိုးစွဉ်းတရွဉ်းစွဉ်း မင်္ဂလစ်၊ပါ၊သူ၊၊
 ဗြဟ္မစာရီ- ကျင်၊သေးသေးဒျား အကျင်၊မျတ်၊ သဗ္ဗေသု ဘူတေ
 သု- ချွင်းကားသတ္တဝါးအလောင်းဖုံးနပ်၊ နိဗ္ဗာယ ဒဏ္ဍံ-
 အဉ်းလင်၊ထိုးလဲဉ်း ကာယဒဏ္ဍာ စတင်နဲင်းနပ်၊တင် (မာ၊သီတင်း
 သတ္တဝါး ကားကအပ်းတင်) သော- ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊နပ်၊၊ ပြာဟ္မဏော-
 ခြစ်၊ထန်းထိုးလဲဉ်း ထာ၊တဟောဝ်တောင်း(အကုသိုလ်း)တွေ့၊ မဉ်း
 “ဗြာဟ္မဏ” ဒေါ၊ရိုးနဲင်းနပ်၊တဲ့နပ်၊၊ သော- ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊နောင်၊၊
 သမဏော- မာ၊ဖေ့ငိမ်းနောင်၊လဲဉ်း ထာ၊တဟောဝ်တောင်း(အကု-
 သိုလ်း)တွေ့၊ မဉ်း “သမဏ” ရိုးနဲင်းနောင်၊တဲ့နပ်၊၊ သ(သော)-
 ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊နပ်၊၊ ဘိက္ခု- ဟိုးပ၊ထိုးဒါး ကိလေးသားခြိုးစုတွေ့၊
 မဉ်း “ဘိက္ခု” ဟဲ့နဲင်းနပ်၊တဲ့နပ်၊၊ (ဝတ္ထဗ္ဗော- သွံငွါသွံမျိုး ရိုးနဲင်း
 မိုင်၊မိုင်၊တဲ့ လ၊ဒျားနပ်၊သွူ။)

၁၄၂။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ပုဂ္ဂိုလ်းမိုင်၊ရိုးတပ်၊၊ အပ်းခြိုင်းအနမ်း(ကွဉ်က၊ခွမ်၊လာ၊လို၊
 လမ်း)ခန်းတဲ့ယပ်း နမ်းဖြောင်းသ၊ဖုံးယို မဉ်းကျင်၊လွဉ်း မဲဉ်းမဲဉ်း
 တနု၊နု၊ တရာ၊အတိုင်းနပ်၊ ရားဂစတင်နောင်၊ဖုံး ငိမ်းဖေ့ထိုး၊
 ထိန်၊ကုဋေဒါ၊ လွေ့မိုးစွဉ်းတရွဉ်းစွဉ်း မင်္ဂလစ်၊ပါ၊သူ၊၊ ကျင်၊
 သေးသေးဒျား အကျင်၊မျတ်၊ ချွင်းကားသတ္တဝါးအလောင်းဖုံးနပ်၊
 အဉ်းလင်၊ထိုးလဲဉ်း ကာယဒဏ္ဍာ စတင်နဲင်းနပ်၊တင် (မာ၊သီတင်း
 သတ္တဝါး ကားကအပ်းတင်) ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်၊နပ်၊၊ ခြစ်၊ထန်းထိုးလဲဉ်း

ထာ၊တဟောဝ်တောင်း(အကုသိုလ်း)တွေ့၊ မဉ်၊ “ဗြာဟ္မဏ”၊
ဒေါ၊ရိုးနင်းနပ်းတဲနပ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်းနောင်၊ မာ၊ဖေင်မ်၊နောင်၊လဲဉ်း
ထာ၊တဟောဝ်တောင်း(အကုသိုလ်း)တွေ့၊ မဉ်၊ “သမဏ”ရိုးနင်း
နပ်းတဲနပ်း၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်းနပ်း၊ ဟိုးပ၊ထိုးဒါး ကိလေးသားခြိုးစုတွေ့၊
မဉ်၊ “ဘိက္ခု” ဟဲ့၊နင်းနပ်းတဲနပ်း၊ သွံငါသွံမျိုး ရိုးနင်းမဲ့င်၊မဲ့င်၊တဲ
လ၊ဒျားနပ်းသွ။

၁၄၂။ ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အချွတ် -

ကျင်၊လွဉ်းမဲဉ်းမဲဉ်း ဘုရားတရားအတွိုင်၊တင် ပေါးပယ်းထိုး
လို့လ၊ ကိလေးသားနပ်း ထွာလဲဉ်းရဟန္တာတွေ့၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနပ်းနပ်း
“ဗြာဟ္မဏ၊ သမဏ၊ ဘိက္ခု”နပ်းသွံမျိုး ရိုးနင်းမဲ့င်၊မဲ့င်၊တဲ လ၊
ဒျားသွ။

နားဗားတရားယိုအကျိုး

တရားယိုကထင်းသွတ်၊နပ်း နားတရားသားလိုအာ လ၊
သောတာပတ္တိဖိုလ်း(ထွာသောတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နင်းနပ်း
ဖုံးသွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဗား “အမတ်တန်သန္တတိ”ဝတ္ထုယိုတင်

လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နင်ယို -

၁။ ဝင်၊ဖေးကနားဗားတရား ဆေားတမာဖေးနောင်၊ အကျိုး
တန်ငါး -

- ၂။ နိဗ္ဗေဒဘုရားသွယ်မည့်တဲ ကွဲနားနေတရား၊ နီနားသီးယို ယိန်း
လိုနားငါးတရား -
- ၃။ ရက်လွဉ်းငါးတဲ ထွာသောက၊ မော့အိဒါး ထားဒုက္ခ -
- ၄။ မာဖေဖေးခွောင်၊ သောကမေးလျားနပ်၊ အဝ်းနိဗ္ဗေဒဘုရား
တွမ်းနိဗ္ဗေဒဘုရား တရားလွယ်၊ -
- ၅။ ကွဉ်ကုခွမ်းလာလိုလမ်း၊ သမ်းထွာရဟန္တာနောင်၊ ဟဲ့
“ဗြာဟ္မဏ၊ သမဏ၊ ဘိက္ခု” လ၊လိုသွံမျို၊ -
- ၆။ နိဗ္ဗေဒဘုရားနမ်းနမ်း ထူးရဟန္တာ၊ ဓာတ်တေား၊ ထွဉ်းတဲး
စေးတီး၊ (ဌားပနား)သော့စေးတီးကို- စတင်နိုင်နောင်၊
သေထွေ၊ လအိသတိ၊ အာတန်သွ။

၁၄၂။ တရားဂါးထား ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ကွဉ်ကုခြိုင်းနမ်း ၊ ပွဲးလိုလမ်း ၊ သမ်းထွာ ရဟန္တား။
- ၂။ ဘိက္ခု-ဗြာဟ္မဏ ၊ သမဏ ၊ ကမ်းသ၊ ဟဲ့လ၊ဒျား။

၁၄၂။ တရားဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

အဗ္ဗေဒနပ်ခါ	-	သမ်းထွာ ရဟန္တား
ကွဉ်ကုခြိုင်းနမ်း	-	လိုလမ်း တဖြာ
ဘိက္ခု-ရဟန်း	-	ဟဲ့ဆန်၊ ဗြာဟ္မဏား
သမဏ	-	ကမ်းသ၊ လ၊သွံငါ ။

အမတ်တန်သန္တတိဝတ္ထု ထွယ်သွ။

မေးနီမျို၊ အကျိုဟော်၊

- ၁။ ပကတိမေးနင်၊ လျား၊ ခိုးဒါးလို၊။
- ၂။ ကိလေးသာမေးတဲ့ လျား၊ ခိုးဒါးလို၊နေနေ။
- ၃။ ပကတိမေး မဉ်းခိုးလို၊နင်၊ “သူးဖြူဗား” ဆရာ့လို၊လမ်းသီး တသီး။
- ၄။ ကိလေးသာမေး မဉ်းခိုးလို၊နင်၊ “ထူးအွဗား” ဗွေ့ဘုရာ၊ တသီး။
- ၅။ ပကတိမေးနင်၊ လို၊ဟော်သီး သွံ၊အီအလေတား။
- ၆။ ကိလေးသာမေးနင်၊ လို၊မွိုက်သီး သွံ၊အီအခေတား။
- ၇။ ပကတိမေးခိုးတင်တင် မဉ်းသီနင်၊ ထဲတင်းငါးရိုင်။
- ၈။ ကိလေးသာမေး ခိုးတင်တွေ့၊ မဉ်းသီနင်၊ ထဲဒါးငါးရိုင်။
- ၉။ မေးအမျိုမဲ့င်၊တဲ့ယင်း အလျားလွဉ်းလွဉ်း၊ အခိုးဒါး လို၊ လွဉ်းလွဉ်းတင် မေးဖေးနေ၊ ကလွဉ်းခိုးနင်၊ နေးတွမ်း သတိ ပညာတွေ့၊ အုံအဝံးလွဉ်းမား၊ ခွမ်စံးဒါးဒါးသွော့နော။

၁၀။ ပိလောတိက တိဿမထေရ်းဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒရာ၊ အဝ်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ကျောင်၊ဇေးတဝွန်းကို
အတွင်၊ ပွိုင်းပွို၊တွမ်း ပိလောတိက မထေရ်းတင် ဟော်၊ဗား
“ဟိရီနိသေခေါ” စတင် တရာ၊ယိုသွ။

အိုးခေတလင်း၊ ဗွေအားနန္ဒာနဝ်၊ ထီးပါ၊ပေးတဖြာ၊ ကွဉ်က၊
ခွမ်၊လာ၊ယ၊ ခွမ်တကောက်၊ယ၊ လယ်းကွီအံးဝင်၊ဒဲဉ် ဝွေ၊ဗွေရိုး-
“ယိုမောင်းပေး-

နာ၊မဉ်းပိုင်သျှင်းနဝ်၊ မျတ်လဲဉ်းက (ယံလဲဉ်းက) နာ၊လယ်း
ကွီအံးဗားဝင်၊နဲင်းယို မွေးတဝ်းနဲ.”

“ပါ၊မဲ့င်၊ကဲ အီးအွဉ်းပိုင် ခွေသွဉ်းသျှင်းအီး”

“ခွေအီးအွဉ်းပိုင်နာ၊သျှင်း”

“သ၊ရေ၊ငါး ဗွေ၊သြ”

ဗွေအားနန္ဒာ၊ ဟဲ့သဲင်၊အိုးကျောင်၊ ဝွေ၊ဗွေနမ်း ကြွေ၊ဗေး
ကလူ၊ အွဉ်းလူးဗေးထီ၊ တွမ်းစူဒွူဗေးခြူးဒီး၊ ကြောင်းစင်ထွူတင်
ဒေါ၊နယ်ငေါင်း ကမ္မဋ္ဌာန်၊ထွူတွော့၊ အွဉ်းပိုင်သျှင်း၊ အွဉ်းပိုင်သျှင်း
ထွူ ထိုင်းယွိုင်းထွား အခွမ်၊လာ၊ယနောင်၊ အီးစဲစဲအီထီတာ၊
ပိတ်ယားဟောင်ဟောင်(တစူဗားယာ၊ငါတဲ့)အဲဉ်ထဝ်း၊ သဲ့သဲ့သသ၊
တိုတိုတာတာတန်တင် တွမ်းအတကောက်၊ယနဝ်၊ အွဉ်းဒင်၊ညီ၊
ခန်းဒျားလို့ဝင်၊ သေင်းပင်လောင်းနဝ်၊သွ။

(အပိတ်ယနဝ်၊ အလွီးတိတ်၊ဟောင်သော၊ တကောကိယ၊
ကို၊ အလွီးအွဉ်းတခိုးဒင်း၊ သောင်းပင်ခါး၊ နဝ်၊မ၊အခံးညသွ။)

ပါ၊ပေးနဝ်၊ ဗိုင်သျှင်းထွ။(သက်ထင်းလ၊) ဗိုင်တောစင်၊တင်
ဗွေးဘုရာ၊သီး ကသွံ၊ဆောင်းမျို၊ အအွီးအဟောင်နဝ်၊တဲ့ သွံ၊
ဆောင်းဟး၊ သက်နီ၊ဟောင်ဟောင် အငို၊ကားကားစားနဝ်၊တဲ့
ရွံးဗိုင်ဟး၊ လွေ၊ချာငါဟး၊ ချမ်၊ချမ်၊သားသားတွော့၊ သွီးယားတရေ၊
လွဉ် ပြောင်းလွဉ်နဝ်၊သွ။။

တိုးနဝ်၊ခါ ဝွေ၊ဗွေးယူးနိုင်းယို-

“ခွေနဝ်၊ဟွေး- အံ့သားသနားကိုတဲ့ ပျေးဒွမ်၊ လွေ၊ထိုးလဲဉ်း
တင် ဝင်၊အများနေးတွမ်း သဒ္ဓါးတရာ၊ ကလူးကတန်၊ သက်နီ၊ယို
ခွေဗိုင်ထွ။တွော့၊ လယ်းပျင်းချာငါထာ၊နဝ်၊ အကျို၊အဝ်းကဲထမဲ့င်၊
(မဲ့၊ခွေခံးဟးထင်း သက်နီ၊ပဲစ်လျမ်၊) ခွေသင်၊ကွဉ်က၊ယင်းဒျား
ပိတ်ယသူ၊မ၊” သ၊ယူးနိုင်းနဝ်၊သွ။။

ကွပ်နဝ်၊မ၊ ကျွေ၊လွေ၊ အခွမ်၊လာ၊ယ ကအဝ်းအရပ် သောင်း
ပင်ဆလ၊နဝ်၊တင် ထူးလင်၊အတကောကိယတွမ်း ခွမ်၊လာ၊ယ၊
ဝွေ၊ဗွေးထွား တကောကိယတွမ်း ခွမ်၊လာ၊ယတွော့၊ ဆွံ၊မ၊ချာ
အနမ်းနိုင်းယို-

“လို၊ဝင်၊သ၊ဒါးတဝ်းဝင်၊၊ လို၊ထာ၊ဝင်၊သ၊ အဲဉ်ထောင်းမ၊
ကွဉ်က၊ဗွန်၊ ခွမ်၊လာ၊နိုင်းယို၊ ယိုခါ နားဘဝကွဉ်က၊ ခွမ်၊လာ၊ယ
နဝ်၊ နားစွဉ်၊ထိုးထွ။တင် နားလဲင်၊ထွာလ၊လဲဉ်းသွ။ ရဟန်၊တပါ၊

ယိုခါ နာကွဉ်ကယင်း ခွမ်လာယ၊ ခွမ်ယင်းတကောက်ယ၊ မဉ်လယ်ကွီအံးယင်း ဝင်းဒဲဉ်နဲ” ဆွဲမချာ အနမ်းနင်းနဝ်၊ ကထွိုင်း ဆွဲမချာ အနမ်းနင်းနဝ်တွင်နဝ်၊ အသုစ္ဈလွဉ်ယင်းနဝ်သွ။

ကွပ်နဝ်မ၊ အခွမ်လာယနောင်၊ အဉ်းဟောင်ချာယင်း အခင်းလမ်း၊ ဝွေဗွေ ကျွဲသင်ယင်းကျောင်၊ ထိုင်းလဲဉ်း နီနီသွံနီ၊ တင် သတရေင်ယင်း၊ လွေထူးထွားယင်း အခွမ်လာယ ဆွဲမ ယင်းအနမ်း၊ သုစ္ဈယင်း အဉ်းဟောင်ချာယင်း၊ သင်ယင်းကျောင်၊ လ၊ နီနီသွံနီတင် သတရေင်ယင်း၊ လွေယင်းခွမ်လာယထူး ထွားယင်း၊ ဆွဲမယင်းအနမ်း၊ သုစ္ဈယင်း၊ သင်ယင်းကျောင်နဝ် သွ။

ရဟန်းလင်ဖုံးထီး ပိလောတိကမထေရ်း လွေယင်း၊ သင် ယင်း၊ အလင်းလင်း အခြိုက်ခြိုက်နင်းနဝ်တင် ရီလွနင်းယို-

“ဩဗွေ- နီဗွေကျွဲလွေ အရပ်မဲ့င်”

“ဩဗွေ- ခွေသွဉ်းလွေ ဆရာထူးဗွေဩ” လောင်းချာ နင်းနဝ်သွ။

(ဆရာကရီနဝ်၊ ရေးရွယ်ဒျာ အခွမ်လာယဒျာ) ထွား ထွား အခွမ်လာယနဝ်၊ သံဃဝွေဂလ၊ သုစ္ဈတင် အုံထာအင် ယူးလသေးသေးစွဉ်းဒျာ အခွမ်လာယနောင်တွေ၊ သတဲစ္ဈ သေးသေးစွဉ်းဒျာ (ကွပ်အားထွတ်တရာထွာ) ဆွဲမနမ်းလ၊ သုစ္ဈသေးသေးနင်းနဝ်တင် နီနီသွံနီဒျာ ထွာစွဉ်းရဟန္တာနဝ်သွ။

(အခွမ်းလာယထျှတဲ့ အတကျွတ်းဒွါမ် ကွပ်နပ်၊မ)အသွ့ဖုံးရီ-

“ဩဗွေ-

ထွာထမဲ့င်၊ခရာ၊ မလွေတတ်းဒွါမ် ဆရာ၊ထျှအီ၊ တဖူးယို
နပ်၊ နီဗွေတဖူး လွေဆရာ၊ထျှ မွေးတတ်းနဲ့”

“ဩဗွေ-

တွမ်းဆရာ၊ မဉ်းလိုးမော့ခွဲလို့ဝင်တဲ့ လွေထေ့ဗား၊ ယိုခါ
နပ်၊တဲ ထာ၊ကလို၊မော့ခွဲ ဆရာ၊နပ်၊ ခွေသွဉ်းယားကိုင်ထိုးလဲဉ်း၊
ကွပ်နပ်၊မ တခံးလွေထေ့နှောင်တတ်းဒွါမ်ဆရာ”

လောင်းချာနဲင်းနပ်၊သွ။

ရဟန်းသီးဖုံးနပ်၊ လွေလောင်းနီဗွေဘုရာ၊နဲင်းယို-

“ဗွေဘုရာ၊ ဗွေဩ-

ပိလောတိကမထေရ်နပ်၊ (ထာ၊ကလို၊မော့ခွဲ ဆရာ၊နပ်၊
ဂွေယားကိုင်ထိုးလဲဉ်း၊ တခံးလွေထေ့နှောင်တတ်းဒွါမ်ဆရာ) ‘ဂွေ
ထွာလဲဉ်းရဟန္တာ၊ အဒေါ၊စွဉ်းဒျား နဲင်းနပ်၊ဗွေဩ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေ- သီရိ၊ထမဲ့င်၊လဲဉ်း”

“နီသွဉ်းသီးရိ- ပိလောတိကမထေရ်နပ်၊ ဂွေရိ၊ ဂွေထွာ
လဲဉ်း ရဟန္တာတဲ့အော်”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေ-

ခွေတပဲ့၊ ပိလောတိကနပ်၊ ‘တွမ်းဆရာ၊ မဉ်းလိုးခွဲလို့ဝင်တဲ့
လွေထေ့ဗား၊ ယိုခါနပ်၊ ထာ၊ကလို၊ခွဲ ဆရာ၊နပ်၊ ခွေတပဲ့၊ ယား

ကဲ့င်ထိုလဲဉ်း၊ ဝွေ့နမ်းတွမ်းဝွေ့နမ်း ရဲချာလ၊ ခွံ့မချာနှောင်တဲင်
တို့လဲဉ်းအရဟတ္တဖိုလ်း (ထွာလဲဉ်းရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်း)” မိန်းဒေါ့နဲင်း
နဝ်းထွဲတွော့၊ ဟော်သော့ပါ တရာဂါးထာ၊ လယိုဖုံးသွ။

၁၄၃။ ဟိရီနိသေဓော ပုရိသော၊ ကောစိ လောကသ္မိံ ဝိဇ္ဇတိ ။
ယော နိဒ္ဒံ အပဗောဓေတိ၊ အသော ဘဒြော ကသာမိဝ ။

၁၄၄။ အသော ယထာ ဘဒြော ကသာနိဝိဇ္ဇော ၊
အာတာပိနော သံဝေဂိနော ဘဝိယ ။
သဒ္ဓါယ သီလေန စ ဝီရိယေန စ ၊
သမာဓိနာ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယေနစ ။
သမ္ပန္နဝိဇ္ဇာစရဏာ ပတိဿတာ ၊
ဧဟိဿထ ဒုက္ခမိဒံ အနပ္ပကံ ။

၁၄၃။ **ဂါးထာအနက်**

အသော ဘဒြော- သေဟောပ်နဝ်း၊ အပဟရတိကသာ-
ခံးဟးတဝ်း ခွဉ်းရေးဟး၊ (ပယ်းထိုဒါးစွဉ်းရေး) ဣဝ- နဲင်းနဝ်း
နေနေ၊ ယော ပုရိသော- ပါ၊ခိုမဲ့င်တဲယဝ်း၊ နိဒ္ဒံ အပဗောဓေတိ-
ခံးပေင်းတဝ်းထာ၊ (အားထွတ်တရာ၊) မဲ့အဝ်းသေချာ၊ ဟိရီနိ-
သေဓော- နေးတွမ်းထာဝင်သ၊ ရဲလးထို ထာကျိုးကဲ့င်၊ သော
ပုရိသော- ပါ၊ခိုနဝ်းနဝ်း၊ လောကသ္မိံ- လောကကိုယို၊ ဝိဇ္ဇတိ
ကောစိ- ခြောမရေးမရာ၊ အဝ်းညာညာ၊ တဖြာချားသွ။

၁၄၄။ ဂါးထားအနက် -

အသော ဘဒြော- သေဟောဝ်နဝ်၊ ကသာနိဝိဋ္ဌော-
 ပေါးခွဉ်းရေး ဟးပသားတဲ့၊ အာတာပိ- နှစ်လွေ့မွိုင်စွဉ်းထား၊
 သံဝေဂီ- ငမ်းငါးခွဉ်းရေး၊ သ၊ဝ၊မွေးစွဉ်းထား၊ ယထာ- ထွားနှိုင်း
 သေဟောဝ်နဝ်၊ တုမ္မေ- သီဖုံးနောဝ်၊ အာတာပိနော ဘဝထ-
 နှစ်ပယ်မွိုင်မွိုင်လွသော့ ကိလေးသားဖုံးနဝ်လဲင်း၊ သံဝေဂီနော
 ဘဝထ- သ၊ဝ၊သေငမ်းဒါး ကိလေးသားဖုံးနဝ်ဟဲ့င်း၊ သမ္ပန္နာ-
 ကုမ်းလုမ်း(ပြု၊စွဲ)လွသော့၊ သဒ္ဓါယစ- တွမ်းသဒ္ဓါးယင်းကယ်၊
 သီလေန- တွမ်းသီလယင်ကယ်၊ ဝီရိယေန- တွမ်းဝီရိယယင်
 ကယ်၊ သမာဓိနာစ- တွမ်းသမာဓိယင်ကယ်၊ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယေန-
 တွမ်းထားသေတရာ၊ ခွံ၊ဖျတ်ထားဖုံးယင်ကယ်လဲင်း၊ ဝိဇ္ဇာ-
 စရဏာ- ဝိဇ္ဇာစရဏအင်းအင်း၊ ပတိဿတာ- နေးတွမ်းသတိ၊
 ဟပ်ဟပ်တင်၊ ဇဟိဿထ- ပယ်လလလလွသော့၊ အနပ္ပကံ-
 အာငါးမရမက၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ- သံသရားဝွဉ်ဒုက္ခယိုဟဲ့င်း။

၁၄၅။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြေင်ခြေင် -

သေဟောဝ်နဝ်၊ ခံးဟးတဝ်း ခွဉ်းရေးဟး၊ (ပယ်ထိုးဒါး
 စွဉ်းရေး)နှိုင်းနဝ်၊နေနေ ပါးခိုမဲ့င်တဲ့ယဝ်း ခံးဗေင်းတဝ်းထား၊
 (အားထွတ်တရာ) မဲ့အင်းသေဒျား၊ နေးတွမ်းထားဝင်သ၊ ရဲလထိုး
 ထားကျုံးကဲ့င်၊ ပါးခိုနဝ်နဝ်၊ လောကကိုယို ခြောမရေးမရား၊
 အင်းညာညာ၊ တဖြာဒျားသွ။

၁၄၄။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

သေဟောင်နဝ်၊ ပေါးခွဉ်းရေး ဗားပသာဒတဲ နဲစ်လွေ့မွိုင်စွဉ်း
ထား၊ ငမ်းငါးခွဉ်းရေး သုဝုဗ္ဗေစွဉ်းထား၊ ထွားနဲင်း သေဟောင်နဝ်၊
သီဖုံးနောင်၊ နဲစ်ပယ်းမွိုင်မွိုင်လွသွော့ ကိလေးသားဖုံးနဝ်လဲင်း၊
သုဝုဗ္ဗသေငမ်းဒါ၊ ကိလေးသားဖုံးနဝ်ဟိုင်း၊ ကုမ်းလုမ်း(ပြု၊စွဲး)
လွသွော့ တွမ်းသဒ္ဓါးယင်ကယ်း၊ တွမ်းသီလယင်ကယ်း၊ တွမ်း
ဝီရိယယင်ကယ်း၊ တွမ်းသမာဓိယင်ကယ်း၊ တွမ်းထားသေတရာ၊
ခွဲးဖျတ်ထားဖုံးယင်ကယ်းလဲင်း၊ ဝိဇ္ဇာစရဏအဝ်းအဝ်း၊ နေးတွမ်း
သတိဟောင်ဟောင်တဲင် ပယ်းလုလုလွသွော့၊ အာငါးမရမက
သံသရာ၊ ဝုဋ်ဒုက္ခယိုဟိုင်း။

၁၄၅။ ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်းအချူတ် -

သေဟောင်နဝ်၊ ဝင်လွစ်တွယ်း သေလွေ့ဒျား၊ အနဲင်းနဝ်၊
နေနေ လိုဟောင်နဝ်၊ ဝင်လွစ်ဒေါ၊ သေအားထွတ်မွေးဒျား
တရာ၊ လိုနဲင်းနဝ်နဝ်၊ ခြောတန်၊ အဝ်းညာညာ၊ တဖြာလွမ်း။

၁၄၆။ ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်းအချူတ်

သေဟောင်နဝ်၊ ပေါးခွဉ်းရေး ဗားပသာဒတဲ ငမ်းခွဉ်းရေး
နဲစ်လွေ့မွိုင်စွဉ်းထား၊ သီတဲ ငမ်းသွော့ကိလေးသား၊ ပယ်းမွိုင်မွိုင်
သွော့ ကိလေးသားလဲင်း၊ ကုမ်းလုမ်းလွသွော့ တွမ်းသဒ္ဓါး၊ သီလ၊

ဝီရိယ၊ သမာဓိ၊ ဓမ္မဝိနိစ္ဆယဖုံးနပ်၊ယင်ဟဲ့င်း၊ ဝိဇ္ဇာစရဏအဝ်းအဝ်း၊
 နေးတွမ်းသတိဟောင်ဟောင်တင် ပယ်းလွသွော့ သံသရားဝွဉ်
 ဒုက္ခဟဲ့င်း။

နားဟားတရာယိုအကျို

တရာယို ကထင်းသွတ်နပ်၊ နားတရာသားလိုအာ လ၊
 သောတာပတ္တိဖိုလ်း(ထွာသေားတားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင် နှိုင်းနပ်၊
 ဖုံးသွ။

ဟော်ထွားသွဉ်ဟား “ပိလောတိကတိဿမထေရ်း”ဝတ္ထုယိုတင်
 လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နှိုင်းယို -

၁။ ထီးလိုခြောဒုက္ခ ထာ၊ကွီအံးသားခန်းတွဲယပ်း ထင်းဖွီလ၊
 တပ်း၊ ဝွေဖေးကလွစ်လ၊ ထာ၊ဒုက္ခနပ်၊ မာ၊ဖေးဟား -

၂။ ခွေကအံးဟားဟောင် ခွေကကွဉ်က၊ဟားဟောင်ယို တွမ်းခွေ
 နမ်းအကျဉ်၊ တွမ်းခွေထာ၊မာ၊နပ်၊ လွော့က၊ဖက်၊နဲ့ လွော့က၊
 ဖက်၊တပ်းနဲ့ ယူးချာ ဝွေဖန်းချာဟား -

၃။ ဖေးကတန်းတွမ်း ထာ၊အံးဟောင်၊ ကွဉ်က၊ဟောင်နောင်၊
 ကျဉ်၊ဟောင်ဟောင်ဟား၊ မာ၊ကဲ့င်းကဲ့င်းဟား -

၄။ ပေါးတယူးတပ်း ထာ၊ဒုက္ခ၊ ပေါးတထူးတပ်း သံးဝွေဂနပ်၊
 ထိန်၊သ၊လ၊တပ်း၊ သ၊တရေင်ဒါး -

၅။ ပေါးယူထား၊ဒုက္ခ၊ ပေါးသုံးဝွေးဂလ၊နဝ်၊ သ၊စူ။ ပေါ၊သ၊
စူ၊နဝ်၊ အားထွတ်တရာ၊လ၊ယို၊ -

၆။ နမ်းမာ၊ထမိုင်၊ ဒေါ၊ထမိုင်၊ ယူ၊ထမိုင်၊ နမ်းအသေချာသွတ်၊
တင် နမ်းတွမ်းနမ်း မဉ်းခွံ၊မ၊ချာနဝ်၊ အတိုးခြောင်၊သွတ်၊
အဟောင်သွတ်၊ လ၊ယို၊တရာ၊- စတင်နှင်းနဝ်၊ သေထွ၊
လ၊အိသတိ၊ အာတန်သွ။

၁၄၃။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ သေဟောင်လိန်းမား ၊ ဝွေ၊ငမ်းငါး ၊ ငမ်းဟား ခွဉ်းရေးသွ။

၂။ ထာ၊ကိုင်ယူမား ၊ ဝွေ၊ရဲဒါး ၊ ခြောငါး လို၊နဝ်၊သွ။

၁၄၄။ တရာ၊ဂါးထား၊ ငေါင်းလင်္ကာ၊

၁။ သေဟောင်လိန်းမား ၊ ပေါးခွဉ်းဟား ၊ နဲစ်ဒါး လွေ၊မြိုင်သွ။

၂။ လို၊ဟောင်လိန်းမား ၊ ကိလေးသား ၊ ငမ်းငါး နဲစ်ပယ်းသွ။

၁၄၅။ တရာ၊ဂါးထား၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

သေနားဖွဲ၊ခေါင် - သေဟောင် သေဒါး

ခွဉ်းရေးမဟား - ငမ်းငါး လွေ၊ထား

လို၊လိန်းမားဟွေး - ငမ်းမွေး ယူမား

လို၊နဝ်၊စား - ခြောခြား ညာ၊တဖြာ ။

၁၄၄။ တရာ၊ဂါးထာ၊ လင်္ကာ၊ကဗျာ

သေနာ၊ဖဲခေါင်	-	သေဟောင် သေဒါး
ပေါးခွဉ်းရေးဗား	-	နဲစ်ငါး လွေ့ထာ၊
လှို၊လိန်းမားနမ်း	-	ငမ်း ကိလေးသား
ယံပယ်းလ၊	-	အွဉ်းသ၊ နဲစ်ကျို၊စာ၊

ပိလောတိက တိဿမထေရ်းဝတ္ထု၊ ထွေယိုသွ။**ထာ၊ဝင်၊သ၊ တွမ်း၊ ဆွဲ၊မ၊ချာနမ်း**

- ၁။ အမျို၊တမာ၊တမ်း မဉ်းမာ၊၊ အမျို၊တဒေါ၊တမ်း မဉ်းဒေါ၊
နပ်၊ ဝင်၊သွမ်းသွဲ၊ဒါးတင် ထွာထာ၊ဝင်၊သ၊မျို၊၊ ထာ၊မာ၊
အမျို၊နပ်၊နပ်၊၊ ထာ၊ဒေါ၊အမျို၊နပ်၊နပ်၊၊ ဟောင်ဝင်၊သ၊ဝင်၊-
- ၂။ ထာ၊ဟောင်ဝင်၊သ၊ဝင်၊ယို ဖေးနေး ကသေဝင်၊သ၊ဝင်၊၊
ဖေးကမာ၊မားမွို၊နီး၊ ဖေးကဒေါ၊မားမွို၊နီးနပ်၊၊ ဆွဲ၊မ၊ချာနမ်း-
- ၃။ ထာ၊ဟောင်ဝင်၊သ၊ဝင်၊ယို မဉ်းသေဝင်၊သ၊ဝင်၊၊ မဉ်းမာ၊
တမ်း၊ မဉ်းဒေါ၊တမ်းနပ်၊၊ သူးတော၊ကောင်းတရာ၊ (ဟိရိ-
ထာ၊ဝင်၊သ၊) တပါ၊မွို၊နမ်း-
- ၄။ ပေါးသူးတော၊တရာ၊မွို၊နမ်း၊ ပေါးဆွဲ၊မ၊ချာနမ်းလ၊နပ်၊၊
ထွာသူးတော၊ကောင်း၊ ထွာလို၊ဟောင်တဖြာ၊တန်သွ။

၁၁။ သုခသာမဏောဝတ္ထု

နီဗ္ဗေဒဘုရား အင်းအုံသာဝတ္ထိခမ်း ဇေးတဝ္ဂန်းကျောင်းကို အတွင်း ပြိုင်းဂွိုမ်းတွင်း “သုခသာမဏော”တင် ဟော်ဇေးဗား “ဥဒကံ ဟိ” စတင် တရားယိုသွ။

အိုးစခါ ဗားရားဏသီးခမ်း သဋ္ဌေနဝ်၊ အပိုခိုအင်းတဖြာ၊ အမဉ်းဟဲ့ “ဂန္ဓ”၊ ဂန္ဓသီးမိ ဗားရားဏသီး သဋ္ဌေတန် ကထိုင်း သီထိုးနဝ်၊ ခွန်တန်ဗားရားဏသီး ဟဲ့လွဉ်သဋ္ဌေပိုဂန္ဓ၊ နေးတွမ်း ထားပူဇော် တန်တန်အာအာတင် ဒင်းဇေးဂန္ဓသဋ္ဌေအရား၊ တယ်း နဝ်မာ၊ ငါ ဂန္ဓနဝ်၊ “ထွာသဋ္ဌေတန်တဖြာ” ဝင်းသေငါစင်းအာ စွဉ်းဒျားနဝ်သွ။

တိုးနဝ်ခါ ဂန္ဓသဋ္ဌေအလို ကထိန်းတခြံ၊ ဘဏ္ဍာသားနဝ်၊ ဗောင်နယ် ဘဏ္ဍာခန်းတခါထွေတင် ဒေါနယ်ဂန္ဓသဋ္ဌေနင်းယို-
“ယိုဗွေးသဋ္ဌေ-

တခြံ၊ ခွင်းကားယိုနဝ်၊ သီမိတခြံ၊ တခြံ၊ ခွင်းကားယိုနဝ်၊ သီမိဖြားတခြံ” ထူးထန်းထွေတွော့ အွဉ်းဒေါနယ်နင်းနဝ်သွ။

ဂန္ဓသဋ္ဌေနဝ်၊ ထွားတခြံ၊ ပွမ်းဖုံးနဝ်ထွေတင် ရီနင်းယို-
“နီမိ၊ နီမိဖြားသီးဖုံးနဝ်၊ ပွီးထမဲ့၊ မအီလွေပါ၊ တောင်း တခြံ၊ ဖုံးယိုဟောင်း” ရီနင်းနဝ်။

“ခွန်သဋ္ဌေဟွေး-
အီမိတခြံ၊ ကသီထိုးနောင်၊ တအဲဉ်ထောင်း၊ ကသီထိုးဒါး

သတ္တဝါးဖုံးနောင်၊ အအီလွေ၊ဒါးဒျား အကမာ၊ခါ၊ ကုသိုလ်းကံး၊
အကုသိုလ်းကံးဖုံးနင်၊လွှမ်း”

တို့၊နင်၊တွေ့၊ ဂန္ဓသဌေ၊ ဒေါ၊နင်းယို-

“နီဖါ၊ နီဖါပြားသီးဖုံးနင်၊ ကွပ်လိန်းမားတင်းတင် ရွမ်အာသွ။
တခြ၊တဲ့ အွဉ်းကုင်ပြားထွ။ လွေ၊ခြင်လွဒျားထာ၊၊ ခွေတးတဲ့
အီလွေ၊ပါက တခြ၊ဖုံးနင်၊မ၊” ဒေါ၊နင်းနင်၊၊ အသ၊ကိုတဲ့ ယူ၊နင်း
နင်၊သွ။

ယူ၊နင်းနင်၊ထွ။တွေ့၊-

“ခွေအီးလူးကမ၊၊ ခွေအီးပူးဇော၊ကမ၊” အသ၊ယူ၊နင်းနင်၊
မွေးတင်း။

“ကားကအင်းယိုနင်၊ ခွေအံးလွေ၊လို့၊လို့၊ကမ၊” အသ၊ယူ၊
ဒျား နင်းနင်၊သွ။

ဂန္ဓသဌေ၊နင်၊နင်၊ ထေရွဉ်တသိန်၊ထွ။တင် ဝွေ၊ထီလူးခန်၊
နင်၊ ထွဉ်းမား၊နေးသင်၊ ဖေးရွဉ်တသိန်၊ ထွဉ်းမား၊ပလ္လင်၊၊ ဖေးရွဉ်
တသိန်၊ ထွဉ်းမား၊(အံးသော့၊တား)ဝန်၊၊ ဖေးရွဉ်တသိန်၊ ထွဉ်းမား၊
မဏ္ဍပ် အံးသော့၊ဒေဉ်၊ ဖေးရွဉ်တသိန်၊ ထွဉ်းမား၊အွတ်သော့၊အီဝန်၊၊
အလမ်းပတင်ပေါက် အုံရူ၊တား ကအွဉ်းခံးပါဒါး၊ ချင်းသော့၊ရွတ်
နင်၊ ထွဉ်းမား၊ယံယံ၊ ခံးလို့၊ တသိန်၊နင်၊သွ။

ဝွေ၊ဒေဉ်ရောင်၊ တတားနင်၊ ထေဖေးတရောင်၊ ဝွေ၊ဒေဉ်ဟာ
တတားတဲ့ ထေဖေးတရောင်၊ လာဗွေ၊နင်၊တံး ဒေဉ်ဟန်းအံးအွေ၊တား

ထေဇေးတသိန်၊ ဝွေကအီးအံး ဒဲဉ်ဟန်းတန်းတသိန်၊ အနီနဝ်၊ နဝ်၊ ထေရွဉ်တသိန်၊ ထွဉ်းဂြိုင်းတရေဝေင်၊ (ဂြိုင်းတရေတဖူ) ထွူတဲင်-

“ဟန်းနီယို ဂန္ဓသဋ္ဌေ အံးဒဲဉ်ဟန်း တန်းတသိန်၊ ဟန်းအို ဒဲဉ်ဝန်း ထာအံးနဲင်းမဲ့င်၊ အအံးနဲင်းမဲ့င်၊ အံးယံနဲင်းမဲ့င်- ကရိုနဝ်၊ ပေးတန်ဖြားဆား လွဉ်ထွားလွသွော့ဟဲ့င်း” ဒံးတွမ်းထုံ (အလို) လယ်းဆေား နဲင်းနဝ်သွူ။

လိုဖိုးနဝ်၊ ခွေထွား နာထွား၊ ဆချာသားနဝ်၊ ထီးတဝ်းတဲင် ကူးခွဲးကလာထဲင် အွဉ်းဆင်းလိုဝင်ထွူတော့ ထင်းအံဒင်းထွား အဝ်းပြိုးအဝ်းပြင်းနေးစွဉ်းသွူ။

ဂန္ဓသဋ္ဌေနဝ်၊ အံသော့(အငိုကတန်းတသိန်) သဲင်ထီလူး ခန့်ကို၊ အံဒင်းထာထွိုး (အငိုကတန်းတသိန်)လောင်း၊ ပွိုန်းလူး နံးသားထီ၊ ဖွိုင်တဆီသူဖြိုးကိုထွူတဲင် ဗွာင်ပတဲင်ပေါက် အံ ရှူးတား(ကတန်းတသိန်)နဝ်ထွူတော့ အံဒင်းပလ္လင်(ကတန်း တသိန်)လောင်းနဝ်သွူ။

ထွိုးနဝ်ခါ အအွတ်(ကတန်းတသိန်)ကိုနဝ်၊ အွဉ်းသော့ဝန်း (ကတန်းတသိန်)ဖိုးနောင်ထွူတဲင် ဝွေသော့ဒဲဉ်ဟန်း ထာအံး (ကတန်းတသိန်)ဖိုးနဝ်သွူ။

ဂန္ဓသဋ္ဌေနဝ်၊ ထွဉ်းမူးနံးဖိုး အွဉ်းအံ့ခူဝွေ၊ ထွဉ်းကျူးထာ၊ ထွဉ်းတချင်ငေါင်း၊ နေးတွမ်းလောကစေစိန် အစားစား အံးကျား

နယ်ဒဲဉ်ဟန်း (ကတန်းတသိန်း)ဖုံးနောင်သွ။

တို့ခဲတလဲင်း ဒုံသားတဖြာနပ် အီးလွေဒင်း ဝွေတခြါ၊
သိုထီစရိပ် ရိက္ခာစတင် နပ်ဖုံးနပ် ဒင်းသော့လောလောင်း ထွါ
တို့ငါလွေဝေင်ကို၊ လွေမာထဉ်း အုံခန်း အသွလမ်း တလမ်း၊
အနီနပ်နပ် တော့လာဗွနီ။

“ဂန္ဓသဋ္ဌေ သုံ့ဆောင်းယံ အံကျားထာသူ လွေထွား
လွသော့လဲင်း” ဒုံတွမ်းထုံ ဆော့ထာဝေင်ကို နှင်းနပ်သွ။

တို့နပ်ခါ အသွပါလိုဝေင်နပ် ရီခန်းအသွ ပါလိုဒုံ
နှင်းယို-

“ယိုသွ-

ဂန္ဓသဋ္ဌေ သုံ့ဆောင်းယံ အံကျားထာနပ် နာထီးဖို
နေဟောင်း”

“ထီးဖိုတောင်း”

“ပေါးနပ်တဲ လွဉ်ဟဲင်း၊ နီလွေထွားနယ်၊ ဂန္ဓသဋ္ဌေလို၊
ဒုံတွမ်းထုံ ဆော့ထာဝေင်ကိုနပ်ဟွေး၊ နီလွေထွား ဂန္ဓသဋ္ဌေ
စေစိန်းချမ်းသာ တဲတဲဝါးဝါးသူနယ်” အသွပါလိုဝေင်နပ်
ဟဲလွေထွား အသွပါလိုဒုံ နှင်းနပ်သွ။

လိုဖုံးနပ်တဲ ထင်းအုံဒင်း ကူးကလာထင်လောင်း ထွားပငါ
ပရာ အာမွေးစဉ်းထာ၊ ပါလိုဒုံနပ် ကထိုင်းနှုမ်းဗား ဒဲဉ်ဟန်းလွီး
နပ်တင် ဒေါနယ်အသွ ပါလိုဝေင် နှင်းယို-

“ယိုသွ၊-

ခွေမည်အံးမွေးစွဉ်း သဋ္ဌေဒေဉ်ဟန်း ဝန်းကိုသူ၊”

“သွ၊ဟွေး-

နာ၊တွမ်းကော့မောင်မွန်း သဋ္ဌေဒေဉ်ဟန်းသူ၊ အမျိုလ၊
နွောင်၊ မွေးတောင်း”

“သွ၊ဟွေး-

ပေါးခွေတအံးဟးတဝ်း သဋ္ဌေဒေဉ်ဟန်းသူ၊နဝ်၊ ခွေသက်
တဆွာ၊နွောင်၊ဒွါမ်ဒျားရင်၊”

အသွ၊ပါ၊လို၊ဝေင်၊နဝ်၊ ဒေါ၊ရဲအသွ၊ နိုင်းမဲ့င်၊မဲ့င်၊တဲ ထိုင်း
တလ၊တဝ်းတင် အံ့အိဉ်းပရိသတ် အမော့ထွူတော့၊ နေးအားခြောင်
လွေ၊စွဉ်းနိုင်းယို-

“သဋ္ဌေဗွေးဩ-

ခွေသွဉ်းငေါက်၊ကတူ၊ ရိုးသေးလွေ၊ ဗွေးသဋ္ဌေသွံလဲင်း
ဗွေးအော်”

“ပါ၊မဲ့င်၊နဝ်၊ဟွဉ်း”

“ခွေသွဉ်း (လို၊ဝေင်၊ကိုယို)ဒျား ဗွေးဩ”

“နာ၊ကခြောင်လွဉ်ဟး ငေါင်းနဝ်၊ အကျောင်၊အခရားအဝ်း
နိုင်းမဲ့င်၊ဟောင်း”

“ဩဗွေး-

ခွေသွဉ်းသွ၊ပေး ပါ၊လို၊ဒုံတဖြာ၊ယိုနဝ်၊ အမည်အံးမွေးမဲ့င်းငါး

နီဗ္ဗေဒေဉ်ဟန်းဖုံးနဝ်တင် သညင်တန်တန်ဝွေတော့၊ နီဗ္ဗေဒေဉ်ပဲင်း
သော့၊ ဒေဉ်တထုမ်ပေးငါ ပွေးဩ”

သဌေဒေါချာ-

“အမျိုလုနွောင်၊ မွေးတမ်း”

“နဝ်သွ၊-

သဌေငေါင်းနဝ်၊ နာဟွိန်ချာ၊ မွေးတမ်းနဲ့”

“ဟွိန်တဲး ဟွိန်ချာ၊ ဟွိန်စဉ်းတဲးယဝ်၊ ခွေမဉ်းလုဒေဉ်သူမ၊
ခွေသက်မွန်နွောင်၊ ပေါတလတမ်း ဒေဉ်သူနဝ်၊ ခွေရသီထိုသွ”

ကွပ်အသွဒေါတွထာ၊ နိုင်းနဝ်တင် အသွပါလို့ဝေင်နဝ်၊
ခြောင်လွေယင်းတလဲင်း-

“သဌေပွေးဩ-

ပေါလတမ်း နီဗ္ဗေဒေဉ်နဝ်၊ ဝွေအီးသီထိုစဉ်းတဲး၊ ကွပ်နဝ်မ၊
သညင်ဟွိန်ရက် ဖေးသော့ဝွေသက်နဝ်၊ ပွေးဩ”

“အိုး ပါနဝ်ဟေး-

ဒေဉ်တထုမ်ကရိုနဝ်၊ တစွဲတဲးတန်းချာ၊ တကုမ်တဲး တန်း
ချာ၊ အိုးနဝ်ကွိ အိုးနဝ်ကွိ၊ ပေါဖေးမွိုင် ပါကကွိသား အိုးနဝ်၊
အိုးနဝ်ဟ ခွေအီးအံးဖွမ်ထမဲ့င်”

“ဩသဌေဟေး-

ပါယိုနဝ်၊ ပေါလတမ်းမွေး (ဒေဉ်တထုမ်)နဝ်၊ မဲ့အသီမွေး
ထို၊ ဖေးသော့ဝွေယို အသက်ပွေးအော်”

“အင်္ဂါအခါလၢတၢ်း၊ ဖေးခြင်နေးန့ၣ်၊ ဖေးခြင်နွှာင်းတၢ်း၊ ပေါးလၢတၢ်းမွေး မၤဉ်းသီထိုၣ်မွေး မၤဉ်းမဲးဉ်းမွေး န့ၣ်အတိုၣ်န့ၣ်၊ လွၣ်ထွာဟးသွဉ်းခွေလမ်း၊ လွၣ်မာၤဖေးဟး ခွေထာၤမာၤ သွံန့ၣ်လုၤလုၤလမ်း၊ ဒေါၣ်န့ၣ်ဟ့ၣ်၊ မၤဉ်းမာၤနွှာင်း န့ၣ်န့ၣ်န့ၣ်(ထွဉ်းခွေလိုၣ်) ဒွါးဖေးဝွေ၊ ဒဲၣ်ဟးန့ၣ်န့ၣ်ယို”

ပါးလိုၣ်ဒံၣ် ကထိုၣ်ဟ့ၣ်န့ၣ် သဠေၤငေါၣ်န့ၣ်န့ၣ်တၢ်း-

“ယိုသွၤ-

ဖေးကဒွါးဖေးမွေးသွၤ ငေါၣ်န့ၣ်အတိုၣ်လုၤလုၤ (သဠေၤ ငေါၣ်ကတိကုၣ်မ့ၢ်န့ၣ်သွၤဟ့ၣ်)

ပါးလိုၣ်ဒံၣ်န့ၣ်၊ ဒေါၣ်ဖေးအသွၤပါးလိုၣ်ဝေၣ် န့ၣ်န့ၣ်ထွၢ်တၢ်း သံၣ်ဒွါးလမ်း အွဉ်းကုၣ်စွဉ်း အပိုအမာ။

“ဖေးကလၢဒဲၣ်ဝနံၣ်၊ ဖေးကအံၤဟး ကတၢ်န့ၣ်တသိၣ်န့ၣ်န့ၣ်၊ သွံန့ၣ်လုၤလုၤလမ်း ခွေမာၤဖေးက သဠေၤထာၤမာၤမၤ” ချၢသးန့ၣ်န့ၣ်ထွၢ်တၢ်း၊ နွံၤလွေၤစွဉ်း သဠေၤလမ်းန့ၣ်သွၤ။

ပါးလိုၣ်ဒံၣ်န့ၣ် အအံၤစင်းနမ်း သဠေၤလမ်းတဲး မာၤဖေးဟောၣ်မွေးစွဉ်း သဠေၤထာၤမာၤ၊ လမ်းကိုတဲးန့ၣ်၊ တခြာကိုတဲးန့ၣ်၊ မွူးဟာခိုးတဲးန့ၣ်၊ မွူးယာခိုးတဲးန့ၣ်၊ ထာၤမာၤကားကအာၣ်န့ၣ်၊ တားဝွန်န့ၣ်၊ ကေးကေး မာၤဖေးထွၢ်ထွၢ်လိၤဒျာၣ်၊ ကွပ်န့ၣ်မၤ ကျေားကျေားနေးစွဉ်းဒျာၣ် “ဘတ္တဘတိက-ဒဲၣ်တတား ခံးထွာစွဉ်းဒျာၣ် ဝင်သွဉ်း” န့ၣ်န့ၣ်သွၤ။

တို့တနီ-

ဘတ္တဘတိက-ဒေဉ်တတာ၊ ခံးထွာစဉ်း ဝင်၊သွဉ်းတင် ဝွေ၊
ကမာ၊ဖေး သဌေ၊ထာ၊မာ၊နဝ်၊ သွံနောင်းဗွေသွ။ ဟန်းနီ၊ ကော
ကစီးရင်း၊ ဒွိုးသွတ်၊ဖေးဒါ၊ ဒေဉ်ဟန်းအွဉ်ငါသား(ဖျိုင်၊လို၊တန်)နဝ်၊
လောင်းဟွိုန် သဌေ၊နင်းယို-

“သဌေ၊ဗွေ၊ဩ-

ဘတ္တဘတိက ကမာ၊ဖေး နီဗွေ၊ထာ၊မာ၊နဝ်၊ သွံနောင်းဗွေ
လဲဉ်းသွ။ ဘတ္တဘတိကနဝ်၊ သွံနောင်းလုမ်းလုမ်း အံးစင်းအနမ်း၊
လို၊တိုင်၊တမာ၊နွောင်၊တင်း ထာ၊မာ၊ယို ဝွေ၊မာ၊နွောင်၊လဲဉ်းသွ။
ထာ၊မာ၊တမျိုးတမျိုးပေးငါတဲ့ လွတ်ထို၊ ကိုင်ထို၊ တမျိုးမျိုးအဲဉ်
ထင်း” လောင်းနယ်သဌေ၊ နင်းနဝ်၊သွ။

တို့တနီ၊ခါ သဌေ၊နဝ်၊ ဝွေ၊အတွက် ဒေဉ်ဟာတာ၊ ဒေဉ်ရောင်၊
တာ၊နဝ်၊ ထွဉ်းထေဖေးနီရောင်၊ ဘတ္တဘတိက ဒေဉ်ရောင်၊တာ၊နဝ်၊
ထွဉ်းထေဖေးတရောင်၊ ထွဉ်းထေဖေးရွဉ်သွံရောင် နင်းနဝ်၊ထွ။တွော၊
ဒေါ၊ဖေးဖျိုင်၊လို၊တန် နင်းယို-

“ဟန်းနီ၊ ကလို၊မာ၊ဖေးဒါ၊ ခွေတာ၊ အခွမ်အမာ၊ဖုံးနောင်၊
ခွမ်မာ၊ဖေးလို၊လို၊တော ဘတ္တဘတိကတာ၊နောင်၊လဲဉ်း၊ အွဉ်းကိုင်
ခွေမာ (စိန္တာမဏိ)နဝ်၊တဖြာ၊ငါ၊ လျို၊လို၊လင်ဖုံးနဝ်၊ အုံရံးဖေးလို၊လို၊
ဘတ္တဘတိကနဝ်၊ဟဲဉ်း”

ဒေါ၊ဖေးနင်းနဝ်၊ထွ။ခါ ခွင်းကားတင် သဌေ၊အတာ၊ စေ၊စိန်း

ချမ်းသာနက်၊ အပ်လိုစွဉ်းဒျား၊ ဘတ္တဘတိကနက်သွ။

ဘတ္တဘတိကနက်၊ နွီသော့သဌေထီလူးခန့်ကို၊ အံဒင်း
ထာတျိုးကတန်း၊ တသိန်လောင်း၊ ဗျိုန်နံးသားထီ လူးထီ၊ လူးထီ
ထွ။ ကွဉ်ကသဌေခွမ်လာ၊ အံဒင်းသဌေပလ္လင်း (ကတန်း
တသိန်)လောင်းနက်သွ။

သဌေတဲထွဉ်းအလို၊ ဒိုးတွမ်းထုံ ဆော့ထာဝင်ကိုနင်းယို-
“ဘတ္တဘတိကနက်၊ သွံနင်းလမ်းလမ်း အံးစင်းနမ်း သဌေ
လမ်း၊ မာဖေးသဌေထာမာတင် လလဲဉ်းဒဲဉ်ဝန်း၊ ဟန်းနီယို
ဘတ္တဘတိက ဟန်းအိုဒဲဉ်ဝန်း ထာအံးနင်းမဲ့င်၊ အအံးနင်းမဲ့င်၊
စွမ်းစီးနင်းမဲ့င်- ကရိုနက်၊ ပေးတန်ဖြားဆား လွဉ်ထွားလွသွာ
ဟိုင်း” ဒိုးတွမ်းထုံ(သဌေလို) လယ်ဆော့ဖေး နင်းနက်သွ။

လိုဖုံးနက်၊ အံဒင်းကူးကလာထင် အဆင်းဆင်းလောင်း ထွား
လွ၊ ကထွားခင်းလမ်းနောင်၊ တနဲဉ်တနန်နေးစွဉ်းလိုဝင်၊ လိုမူး
ထာကျူးသားဖုံးတဲ အံ့စူစွေ၊ ဘတ္တဘတိကဆင်နောင်၊ ဝေါဒဲဉ်
ဝေါဟန်း၊ အွဉ်းတံဖေးစွေနက်သွ။

အချိုန်းနက်နက်၊ ဂန္ဓမာဒနကောင်လောင်းသူနက်၊ ဗွေးဘုရာ၊
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးတစ်ဆူး အံ့ချူးတရာ၊ သမားပတ် နွီတ်နီဗွေတင်
ထွိုင်းထွ။ နေးတွမ်းညာဏ်၊ ဆင်းချင်းထွားနင်းယို-

ဟန်းနီ၊ အီးလွေတွံးဟးသွမ်၊ အရပ်မဲ့င်ယို (အီးကဲးထွိုက်
ဟးပါမဲ့င်ယို) ကထွိုင်းဆင်းချင်းထွားနက်၊ ထီးခန်း “ဘတ္တဘတိက”
နက်သွ။

တို့နက်၊ခါ ဗွေပစ္စေကဗုဒ္ဓါနက်၊ ဆင်းချင်းထွားသွပ်ငါယင်း
နင်းယို-

“ဘတ္တဘတိကသူနက်၊ အံးစင်းနမ်း သွံနင်းလုမ်းလုမ်းတင်
လ၊ဒေဉ်ဝန်း၊ ‘ဘတ္တဘတိကသူနက်၊ သဒ္ဓါတရာ၊အင်းဟောင်း/အဲဉ်
ထင်းဟောင်း’၊ ‘အင်းဒျား’၊ ‘အအီးလူးနေခွေဟောင်း/လူးနောင်၊
တင်းဟောင်း’၊ ‘လူးနောင်၊ဒျား’၊ ဘတ္တဘတိကနက်၊ ကွပ်လူးနောင်၊
ခွေတင် အီးလ၊မွေးငါး စေ၊စိန်းချမ်းသာ၊” သေနင်းနက်၊တင် ရွံး
သင်္ကန်း၊ ဆင်သပိတ်၊ ကျွဲလွေ၊နေမိုးလောင်း၊ ကျွဲလင်းပရိသတ်
ငါ၊ အုံထိုင်းဘတ္တဘတိကထု၊ အွဉ်းပျနယ် ဝွေဗွေနမ်းနက်၊သွ။

အတွင်းနက်၊နက်၊ ဘတ္တဘတိက အီးအံးကျားသွ။ဒေဉ် အင်း
ဟွားအစူတွင်း ကထိုင်းထီး ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနက်၊တင် သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊
ဝွေ၊နစ်ယူးနင်းယို-

“ခွေယိုနက်၊ ဇာတ်ကရီးပန်အွဉ်သူ၊ ကွပ်လူးဖိုတင်းထာ၊တင်
အီးအံးဟး ဒေဉ်ပေးယိုတတားနက်၊ အံးစင်းဟးစွဉ်းနမ်းဝင်းလမ်း ပဉ်
သွံနင်း တရေ၊ရေ၊ ယိုခါ ခွေမဉ်းအံးဒေဉ်ယိုနက်၊ ဒေဉ်ယို အီးအုံဟို၊
လယ်းကွို၊ တနီ၊တွမ်းတနာ၊လွမ်း၊ ဒေဉ်ယို ခွေမဉ်းလူး ဗွေမျတ်
နက်၊ ထွာတင်းအခြေင် ကမ္ဘာ၊ကုဋေ၊ အရောင်နေးစွဉ်း အီးအုံဟို၊
သေးသေး၊ အီးဖေးခွေထာ၊ချမ်းသာ၊ ကွပ်နက်၊မ၊ ဒေဉ်ယိုနက်၊ လူးငါ
ဗွေမျတ်ငါ(ခွေအံးတင်းဒွမ်း)” ယူးယံမွေးစွဉ်းထာ၊ နင်းနက်၊သွ။

ဘတ္တဘတိကနောင်၊ သွံနင်းလုမ်းလုမ်း အံးစင်းနမ်းတင်

ကလ၊လွဉ်ဒါး၊ ဒေဉ်ဟောင်းဟန်းအီးဖုံးနဝ်၊ တထုမ်၊တဌါပေးငါတဲ
တခံးတာသော့၊ဒွါမ်အဖြောင်း၊ ကမဉ်အံးတထဲ၊ သ၊လောဘ
တဟော့၊လဲ၊နဝ်၊ ပယံးထို၊ နမ်းတွမ်းနမ်း အီဒေဉ်ဝန်း၊ လော့ပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါးထျ၊ ထွဉ်းဝင်၊ခွါမ်ဖေးဆောင်း ဒေဉ်ဝန်း၊ ဝွေ၊နဝ်၊ နေးတွမ်း
ခွေါင်းရွတ်၊ပါ၊ အံလင်၊ဝဲင်း ရိုးရိုးသေးသေး ပွေးပစ္စေကဗုဒ္ဓါးထွါခါ
အံထွိုင်း၊ ထူးချာယင်း အဒေဉ်ဝန်း၊ စူပင်စေးနဝ်၊ ခွါမ်ဒေဉ်ဝန်း၊ စူပင်
ထွေ့နဝ်၊ ခွတ်သော့၊ပစ္စေကဗုဒ္ဓါး သပိတ်ကို၊ ဒေဉ်သွမ်၊ကထွိုင်းထဝ
တင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးနဝ်၊ တွမ်းစူရဲပေးခါ၊ သပိတ်ဌါ၊ တွိုးနောင်၊ခါ
ဘတ္တဘတိက လောင်းပစ္စေကဗုဒ္ဓါးနိုင်းယို-

“ဩဗွေ-

ဒေဉ်သွမ်၊ယိုနဝ်၊ တဖြာ၊တားလွါမ်၊ ဒေဉ်တဖြာ၊တားလွါမ်၊ယို
မာ၊ထို၊နီဖြာ၊တားနဝ်၊ တထွာတင်း(တက္ခိ၊တင်း)၊ ပင်းထိုဖေးမွှိုန်း
ခွေသွဉ်းပစ္စုပ္ပန်၊ ဘဝယိုတား၊ ပင်းထိုဖေးချား ခွေသွဉ်းဘဝငါတား
ပွေးဩ၊ အွဉ်းကိုင်ဒွါမ် တစိ၊စိ၊ လူးလို၊လူးစင်စွဉ်းပွေးဩ” လောင်း
နိုင်းနဝ်၊ထွါတင် လူးလို၊မွေးမွေးထို၊စွဉ်း နဝ်၊သွ။

ဘတ္တဘတိကနဝ်၊ လောင်းနိုင်းနဝ်၊ လူးလို၊နိုင်းနဝ်၊ထွါခါ
ဝဲင်းယင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးတလဲင်း၊ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဝွေ၊လင်းနိုင်းယို-

“ဩဗွေ-

ကွပ်မဉ်အံး ဒေဉ်ယိုပေးတတားတင် ခံးထွာစွဉ်းချား ဝင်၊သွဉ်း၊
အံးစင်းနမ်းဝင်၊လမ်း မာ၊ဖေးဝင်၊ထာ၊မာ၊ ခံးယပ်၊ဒုက္ခလဲဉ်းသွ။

ပဉ်သွံနင်းလုမ်းလုမ်း ပွေးဩ၊ လူးဟးလဲဉ်းသွမ်၊ နှင်းယိုခါတင်
 ကားယိုမာ၊ ငါနပ်၊ ဘဝမဲ့၊ ဘဝမဲ့၊ တဲယပ်း ခွေသွဉ်းအတား ဖေး
 ကထွာဒျားသွေ့ ထာချမ်းသာ၊ ငါပွေးဩ၊ နီပွေးသီး ကသေကလ၊
 ဒါ၊ တရာ၊ ဖုံးနပ်၊ တဲ ခွေသွဉ်းဖေးကသေ ဖေးကလ၊ နှင်းနှင်းသွေ့
 ပွေးဩ” ကွီဆု၊ ပတ္တနား လောင်းစွဉ်းဒျား နှင်းနပ်၊ သွေ့။

ပွေးမျတ်ပစ္စေကဗုဒ္ဓါးတဲ ဟော်၊ ချာဖေး သွမ်၊ အနုမောဒနား
 တရာ၊ ဂါးထား လယိုအတိုင်၊ သွေ့။

(က) ကုဏ္ဍိတံ ပတ္တိတံ တုယံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပိ၊ စန္ဒော ပန္နရသော ယထာ။

(ခ) ကုဏ္ဍိတံ ပတ္တိတံ တုယံ၊ ခိပ္ပမေဝ သမိဇ္ဈတု။

သဗ္ဗေ ပူရေန္တု သင်္ကပ္ပိ၊ မဏိဇောတိရသော ယထာ။

ကုဏ္ဍိတံ ပတ္တိတံ ဂါးထားအနက်

(က) ကုဏ္ဍိတံ- ကလိုအပ်ဒါး၊ ပတ္တိတံ- ကကျော့မောင်ဒါး၊

(ဆု၊ ချမ်းသာ၊ တွမ်းတရာ၊) အမျိုးနပ်၊ တုယံ- နားအတား၊

ခိပ္ပမေဝ- မြိုင်မွေးယိုခါ၊ သမိဇ္ဈတု- လိုးတိုင်၊ မော့ ကျော့တိုင်၊

ဗွေစွဉ်းသွေ့နော၊ သဗ္ဗေသင်္ကပ္ပိ- ချွင်းကားတင် နားထာ၊ ကျုံး

ဟောင်ဖုံးနပ်၊ ပူရေန္တု- ဗွေစွဉ်းသွေ့ယိုခါ၊ စန္ဒော ပန္နရသော

ယထာ- ဖေးကနှင်းစွဉ်း လာဗွေတဆီငတ်၊ ဟာနပ်၊ နော။

(ခ) ဣစ္ဆိတံ- ကလိုဒ်အပ်ဒါ၊ ပတ္တိတံ- ကကော့မောင်ဒါ၊
(ဆုချမ်းသာတွမ်းတရာ)အမျိုးနပ်၊ တုယံ- နာအတာ၊
ခိပ္ပမေဝ- မွိုင်မွေးယိုခါ၊ သမိဇ္ဈတု- လိုဒ်တိုင်မော့ ကော့တိုင်၊
ဗေဓ္မစဉ်းသော့နော၊ သဗ္ဗေသကံပ္ပိ- ခွင်းကားတင် နာထာကျံး
ဟောပ်ဖုံးနပ်၊ ပူရေန္တု- ဖေးကဗေလွန်းစဉ်းထာ၊ မဏိဇောတိ-
ရသောယထာ- ဖေးကနဲင်းစဉ်း “မဏိဇောတိသင်ပတ္တမျာ၊ လိုရာ၊
အမျိုးမဲ့င်လေ” နပ်နော။

(က) ဣစ္ဆိတံ ပတ္တိတံဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ကလိုဒ်အပ်ဒါ၊ ကကော့မောင်ဒါ (ဆုချမ်းသာတွမ်းတရာ)
အမျိုးနပ်၊ နာအတာ၊ မွိုင်မွေးယိုခါ လိုဒ်တိုင်မော့ ကော့တိုင်၊
ဗေဓ္မစဉ်းသော့နော၊ ခွင်းကားတင် နာထာကျံးဟောပ်ဖုံးနပ်၊ ဗေဓ္မစဉ်း
သော့ယိုခါ ဖေးကနဲင်းစဉ်း လာဗေတဆိတ်ဟာနပ်နော။

(ခ) ဣစ္ဆိတံ ပတ္တိတံဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

ကလိုဒ်အပ်ဒါ၊ ကကော့မောင်ဒါ (ဆုချမ်းသာတွမ်းတရာ)
အမျိုးနပ်၊ နာအတာ၊ မွိုင်မွေးယိုခါ လိုဒ်တိုင်မော့ ကော့တိုင်၊
ဗေဓ္မစဉ်းသော့နော၊ ခွင်းကားတင် နာထာကျံးဟောပ်ဖုံးနပ်၊ ဖေးကဗေ
လွန်းစဉ်းထာ၊ ဖေးကနဲင်းစဉ်း “မဏိဇောတိသင်ပတ္တမျာ၊ လိုရာ၊
အမျိုးမဲ့င်လေ” နပ်နော။

ဗွေပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ၊ ဟော်၊အနုမောဒနာ၊ ဖေးဆု၊ခိုင်းနံ၊
ထွေတင်-

“လို့ဖုံးထွေးလွှင်းခွေ ဖေးကထီးတို့စွဉ်း ကောင်ဂန္ဓမာဒနသူ၊
(ခွေကအီးလူးတောတောနံ၊တဲ့ ဖေးကထီးလို့လို့သွေ့နော)”

အဓိဋ္ဌာန်းခိုင်းနံ၊ထွေတော့၊ ကျွေကီထင်းမို့၊လောင်း၊ ကျွေငါ
လွေ၊ ကောင်ဂန္ဓမာဒန၊ ကထင်းတို့လွေ၊ ကောင်ဂန္ဓမာဒနတင်
(ဘတ္တဘတိက ကလူးဒါး)သွမ်၊နံ၊နံ၊ (ဝွေဗွေဇေးတံ၊ခို၊ ဖေး
ကလို့ထို့မို့ခိုင်းတင်) ဝွေဗွေလူးတောတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အဆူး
ငတ်၊ချာ၊ ဗွေပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ၊တဲ့ ချင်းဒျားအဟို့၊ ထူးတပါ၊ကွို့၊
တားဖုံးလွှမ်းသွေ။

(ဝွေဗွေကဓိဋ္ဌာန်းခါ၊အတိုင်၊) လို့ဖုံးနံ၊ ဗွေပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
ကကျွေလွေတဲ့နံ၊ ကလွေလူးတောတောတဲ့နံ၊ အင်းထီးလွှင်း
လို့လို့တော့၊ ခွေဒေါ၊နာ၊အံးဖြား၊ သားခုစွဉ်းဒျား၊ စွမ်းဖြာ၊ဖြာ၊
သားခုငေါင်း အရောင်အချာ၊နံ၊ အီးခိုင်းတောစွဉ်း တျားကလင်၊
ငေါင်းနံ၊သွေ။

ဂန္ဓသဋ္ဌေ၊ ကထိုင်းဟို့န် လို့ဖုံးငေါင်းဝေါက်သန်စွေ့၊ထာ၊
ခိုင်းနံ၊တင် ဝွေသ၊ကို ယူးခိုင်းယို-

“ဘတ္တဘတိကသူ၊နံ၊ ခွေကဖေးဒါ၊ စေ၊စိန်းချမ်းသားနံ၊
အသွံ၊ဆောင်းဒါးတင်းဟ၊ ဝင်၊ငရောင်၊ ပါ၊ခြောင်ရောင် မတောင်
သူ၊” ဝွေယူး(ဖို့ဖိုင်)တောဒျား ခိုင်းနံ၊သွေ။

ဂန္ဓသဋ္ဌေနှင့်၊ ဖေးနေးကသေ(လို့ဖုံးရောင်ထား၊) အကျောင့်၊
အခရာတွေ့၊ အွဉ်းစွ၊လွေ၊ အလို၊ဖုံး ထွဉ်းလွေ၊ရီ၊ လို၊ကလွေ၊ရီ
သားဖုံးနှင့်၊ သင်၊လောင်းနယ်ချာ ဂန္ဓသဋ္ဌေ၊နှင်းယို-

“ခွန်သဋ္ဌေ၊ဗွေးသြ-

လို၊ကခြေခြား စေ၊စိန်ချမ်းသားသားဖုံးနှင့်၊ ဖေးကထွေးနှင်း
လွသွေ့ ဘတ္တဘတိကသူ၊ဗွေးသြ”

“ဘတ္တဘတိက မာ၊ထမဲ့င်၊ခရာ၊ မထွေးနှင်းဟးတို့၊ ဝွေ၊သူ၊
ဟောင်း”

“အနှင်းယိုဗွေး-

ဘတ္တဘတိက အီးအံးသွူဒြဉ်လေးလေး၊ အံးဟွေးစူတွင်၊
နောင်၊ ဗွေးပစ္စေကဗုဒ္ဓါးတစ်ဆူး၊ ကျွ၊လင်၊စွေ၊ ပရိသတ်ဆင်၊
ဘတ္တဘတိကထျ၊၊ ဘတ္တဘတိက ကထိုင်းထီး ဗွေးပစ္စေကဗုဒ္ဓါး
နှင့်၊ ဖင်၊တွမ်းအဒြဉ်ဝန်း လွေ၊ထေပစ္စေကဗုဒ္ဓါး၊ ဝိုင်းရိုးရိုးသေးသေး
ထွူတင် ဝွေ၊ဒြဉ်နှင့်၊ လူးလို၊ထို၊စွဉ်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါး၊ ဝွေ၊ဆု၊တောင်၊
ပတ္တနားထွူတွေ၊ ဗွေးပစ္စေကဗုဒ္ဓါးဟော်၊ဖေး အနမေးဒနားတရာ၊
ဖေးဆု၊ထွူခါ ကျွ၊သင်၊ချာမို့၊လောင်း၊ တို့၊သင်၊ကောင်ဂန္ဓမာဒန
နှင့်၊ သင်၊လူးတောတောစွဉ်း ဗွေးပစ္စေကဗုဒ္ဓါးငတ်၊ချာ၊ နေးတွမ်း
ဝွေ၊ဗွေးတံ၊ခို၊တင် သွမ်းနှင့်၊တလို၊ထို၊တမ်း၊ ဗွေးစမ်းသီးခံးထူး၊
ခိုမူးစွမ်းဖြာ၊(ဝွေ၊ဗွေးကဓိဋ္ဌာန်းခါ၊အတို့၊) ထီးလွဉ်းလို၊လို၊နှင့်၊မ၊
သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဟဲ့၊လွေ၊သားခု၊ သားခုငေါင်းဝေါက်ကောင်၊

လိုရောင်ထား၊ နှိုင်းနပ်၊ဒျား၊ ပွေးသြ”

ဂန္ဓသဋ္ဌေ၊နပ်၊ ကထင်း၊ဟို၊နီ အကျောင်း၊အခရားနပ်၊တင်
တွမ်း၊ပီတိတ်၊ပါ၊ ထာ၊နပ်၊သက်၊ငတ်၊ဒေါင်း၊ စောင်း၊စွမ်း၊လို၊နမ်း
တမား၊လုမ်း၊တွေ့၊ ဒေါ၊ထန်း၊လို၊လ အံ၊ဖြား၊မွေး၊စွဉ်း၊ ဘတ္တဘတိက
နှိုင်းယို-

“အံ၊ဖြား၊လို၊ဒါ၊ခွမ်၊ထား၊ဟွေး၊ ဘတ္တဘတိကနပ်၊ လဲင်၊လူး
လို၊စွဉ်း၊ နှိုင်းနပ်၊ဟွေး၊ တွိုး၊ခွေ၊တန်၊ယို၊နပ်၊ စေ၊စိန်း၊သုခ၊ ခြွေ၊ခြား
ထား၊ ကည၊ပဉ်၊တကား၊နပ်၊နပ်၊ တစိုး၊တမျိုး၊ပေး၊ငါ၊တဲ့ တလူး၊ဖို၊ဖို
တင်း၊ဟွေး”

ဒေါ၊နှိုင်းနပ်၊ထွေ၊တွေ့၊ ထွဉ်း၊လွေ၊ဟဲ့၊လွဉ် ဘတ္တဘတိက၊
ဘတ္တဘတိက ကထိုင်း၊ဖျော်၊တင် ဂန္ဓသဋ္ဌေ၊ရီ၊နှိုင်းယို-

“နာ၊ဒေဉ်၊အီး၊အံ၊တား၊နပ်၊ နာ၊လူး၊လို၊ထို၊စွဉ်း၊ ပစ္စေက၊ဗုဒ္ဓါ၊
ခွေ၊ဟို၊နီ၊နှိုင်းနပ်၊ မွေး၊နေ၊ဟောင်း”

“မွေး- သဋ္ဌေ၊ပွေး၊သြ”

“ယို၊ဘတ္တဘတိက-

ထူး၊ရွဉ်၊တရောင်၊ယို၊လဲင်း၊ နာ၊ဖန်း၊တွာ၊တွာ၊ဖေး၊လဲင်း၊သွေ့ ခွေ
နာ၊ကုသိုလ်း၊နပ်၊ဟဲ့င်း”

ဘတ္တဘတိကတဲ့ သဋ္ဌေ၊ကရိုး၊အတွိုင်း၊ ဝွေ၊ထူး၊ရွဉ်၊တရောင်
ထွေ၊ခါ ဝွေ၊ဖန်း၊ဖေး၊ပါ သဋ္ဌေ၊တား၊ ဝွေ၊ကလူး၊ဟား၊သွမ်၊ ကုသိုလ်း
နပ်၊သွေ့။

ဂန္ထသဋ္ဌေနဝ်၊ (သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဟဲ့၊ “သားဓု-သားဓု-သားဓု” သွံလဲင်းထွဲတင်) ဝွေ၊ကပဲင်းဒါ၊ ခွင်းကားတင် တခြို့ဖုံးနဝ်၊ ဖေးထို၊စွဉ်း ဘတ္တဘတိက တထဝနဝ်၊သွ။

တို့၊ဆဲင်းနဝ်၊တော့၊ ခွန်တန်တဲ့ ဟို့နဲင်းနဲင်း ဘတ္တဘတိက လူးရဲင်းမွေးထာ၊နဲင်းနဝ်၊တင် ဟဲ့၊လွဉ်ဘတ္တဘတိကတော့၊ ဖေးရှဉ်တရေင်၊ ထွဉ်းဘတ္တဘတိက ဖန်းဖေးကုသိုလ်း၊ ဘတ္တဘတိက ဖန်းဖေးကုသိုလ်းတင် ခွန်တဲ့ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊ ဟဲ့၊သားဓုသွံလဲင်း၊ သ၊စွမ်းသွို့၊ နစ်သက်ငါးနဝ်၊မ၊ ဖေးအာမွေးစွဉ်း ဘတ္တဘတိက ရှဉ်ခံ၊ဥစ္စား၊ ဒင်းဖေးပါ သဋ္ဌေအရာ၊ တယ်းနဝ်၊မ၊ငါ အမဉ်းတွင်းစွဉ်း “ဘတ္တဘတိက သဋ္ဌေတန်” နဲင်းနဝ်၊သွ။

ဘတ္တဘတိကသဋ္ဌေတွမ်း ဂန္ထသဋ္ဌေနောင်၊ ထွာခန်းဒျား သွ၊ဟောင် အံးညီ၊အွ၊ညီ၊ ညနီ၊အာလာ ကထိုင်းသီငါတော့၊ ဘတ္တဘတိကနဝ်၊ တို့၊ထင်းလူ၊ခမ်း စံးစာ၊လူ၊ချမ်းသာ၊ ညစွဉ်းဒျား ဘုရာ၊နီဆူးအခါးကိုနဝ်၊သွ။

တို့၊လွဉ် နီဗွေးဘုရာ၊ဂေါတမစိုးယို ဘတ္တဘတိကနဝ်၊ သဲင်းအံသန္ဓေ၊ ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ သွမ်းတကားမနမ်းလောင်း ကထွာဖို ဘတ္တဘတိကကဋ္ဌေ၊ ပါ၊ပေး ကအံသန္ဓေ၊ အမွိုးနဝ်၊ ရက်နမ်းခွမ်းပိုတင် အပိုပေးအံသန္ဓေ၊ ကထိုင်းလ၊ နီနီ၊သွံနီ၊နဝ်၊ အသ၊ကို မဉ်မာ၊နဲင်းယို-

“ပဲင်တွမ်းပိတ်စုမ်း၊ ပင်းဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ တွမ်းသံဃာ၊

အာအာ၊ ကပ်ပါသွမ်၊ သွံ့ခရာ၊ အရသာအီးအီးဖုံးနပ်၊ ထွါခါ
 ပွေးသံဃာသီး သွမ်လွှါဟန်းကင်နပ်၊ ဂွေါသော့ဝန်းခံ၊ အုံအီး
 ပွေးရဟန်းသီး အမော့တော့၊ မဉ်းအံးဟးနဲင်းနပ်၊ ဟောင်ငါး
 မွော့ဟွေး”

သးကိုထွာစွေး(တထဲ)နဲင်းနပ်၊ ကွပ်ပွိုးသးကို ထွာနဲင်းနပ်၊
 တင် မာလွဉ်းစွဉ်း သးကိုကထွာအတိုင်းနပ်၊ တော့၊ ထာတထဲ၊
 (သးတခြံ)နပ်၊ ထိုမားထိုစွဉ်းနပ်၊ သွ။

အမ္ပိုးနပ်၊ အဝ်းကဲ့င် ထာလူးမင်္ဂလာအလင်လင်တဲ့
 မာနဲင်းနပ်၊ အတိုင်း၊ လူးနဲင်းနပ်၊ အတိုင်းသွ။

အမ္ပိုးလူးကပ် ပွေးမျတ်သံဃာ၊ ညစွဉ်းဒျား အလာတဆီ၊
 နမ်းကီသန္ဓေ ပိုခိုပေးလွှးလင်၊ အမဉ်းရင် အီးဖန်တင် အမ္ပိုးနပ်၊
 လောင်း ပွေးစောင်းသာရိပုတ္တရာနဲင်းယို-

“ဩဗွေး-

ခွေသွဉ်းပိုခိုပေးအတာ၊ ဖေးသော့ သိက္ခာပုဒ်ဖုံးနောင်၊ ပွေး
 သီးဩ”

“တကားမမူး ပိုခိုပေးနပ်၊ ဖန်ဖေးအမဉ်းနဲင်းမဲ့င်၊”

“ဩဗွေး-

ခွေသွဉ်းပိုခိုပေးနပ်၊ တယ်းစွဉ်းကအုံသန္ဓေကာ၊ မာဒုက္ခတမ်း
 လမ်းကိုသား တဖြာဖြာ၊ (သးချမ်းသား ပငါပရာ)တင်တော့၊
 အမဉ်းအီးရတွင်း ‘သုခကုမာရ’ နဲင်းနပ်၊ ပွေးဩ”

အမျိုးလောင်းနှင်းနပ်တင် ပွေးသာရိပုတ္တရားတဲ့ စူးဒျားအမျိုး
ကဖန်အတိုင်း၊ ဒင်းဖေးသိက္ခာ (အွဉ်းဖေးအတီး) “သုခကုမာရ-
ခွန်ပေးသုခ” နှင်းနပ်သွ။

အမျိုးနပ်၊ ချသ၊(ဆွံ၊ဖျတ်)ခါ၊ နှင်းယို-

“ခွေပိုခို ထာ၊လိုနပ်၊ ခွေခံးယားကွဲင်တင်း” တဉ်းတွေ့၊
အွဉ်းခြ၊ ချသ၊နှင်းနပ်၊ အပိုခို“ဒိုနားမင်္ဂလာ” စတင် နှင်းနပ်တဲ့
ဒေဉ်ဗွာသွမ်၊ဖျူး၊ လူးနှင်းပွိုင်းလဲင်းနပ်၊ အတိုင်းနပ်သွ။

သုခကုမာရ အသက်ကထင်းလ၊ နှိုတ်၊နောင်းနပ်၊ အဒေါ၊
နယ် အမျိုးနှင်းယို-

“မျိုးမျိုး-

ခွေမဉ်ပွဲင်ငါးသျင်း ပွေးသာရိပုတ္တရားထူး”

အမျိုးရိုး-

“လ၊ဒျားပိုခို၊ မျိုးတယားတင်း နာ၊ထာ၊လို” ရိုးနှင်းနပ်၊
ထွေတင် ပင်၊ပွေးသာရိပုတ္တရား၊ ကပ်သွမ်၊ထွေတွေ့၊ လောင်း
နှင်းယို-

“ဩဗွေ-

ခွေသွဉ်းပိုယိုနပ်၊ အမဉ်ပွဲင်သျင်း နီဗွေထူး၊ ခွေသွဉ်းပိုယို
နပ်၊ ဟန်းနီ၊ မွူးခွယ်တန်မ၊ ပသာထင်းကျောင်း နီဗွေထူးဗွေဩ”

လောင်းနှင်းနပ်တင် ပွေးသာရိပုတ္တရား ကျွဲသင်၊ခန်းဒျား
ကျောင်းနပ်သွ။

ဖူးဝေးပေါင်အာ အဝ်းဆချာနဝ်၊ တိုင်းပင်းလိုဝင်၊ ဗိုင်သျှင်း
ကိစ္စ အီးမာဒါးန အတွက်တာ၊ အမျိုးရိုး-

“ခွေပိုခိုယိုနဝ်၊ ကွဉ်က၊ခွမ်၊လာ၊လို၊လမ်း၊ ခြိုင်းဟးနမ်း
ဟန်းနီ၊ယိုလျှမ်း၊ အွဉ်းကွဉ်က၊ ခြိုင်းတရေ၊ရေ၊ဖေးကမ၊”ရိုးနိုင်း
နဝ်၊တင် ခြိုင်းတရေ၊ဖေးမွေးစွဉ်းအပို၊ တွမ်းစွိုးခွိုးဖူးဝေး နေးတွမ်း
ထာ၊ဖိုင်းထွား တဲတဲဝါးဝါးတွေ့၊ ရံးထင်းအပို၊ ပသာထင်းကျောင်း၊
ထင်းအပ်မွေးသာရိပုတ္တရာ၊ နဝ်၊သွ။

မွေးသာရိပုတ္တရာ၊ ဒေါ၊ဖေး “မောင်းပေးသုခ” နိုင်းယို-

“ယိုမောင်းပေး-

ထွာသျှင်းသာမဏော၊ ကရိုးနဝ်၊ အယပ်၊တန်ကွေး၊ အံ့ဗွီးဗွီး
အံ့ဟောင်ဟောင်ဟးမွေးစွဉ်းထာ၊ နာ၊အီးအံ့နွောင်၊နေဟောင်း”

“ဩဗွေး-

နီဗွေးသီး ကဆွံ၊မ၊အတိုင်၊ ခွေသွဉ်းလွောက်၊နားလွဉ်းချား
မွေးဩ”

လောင်းချာနိုင်းနောင်၊တင် ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ ကြော၊ဖေး
အကလူ၊ ကြော၊ကလူ၊တွင်၊ ထွဉ်းသွင်၊သ၊နိုင်းယို-

ဣမသ္မိ ကာယေ - နမ်းကိုယိုနဝ်၊

ကေသာ - ကလူ၊

လောမာ - အဆွဉ်း

နခါ - စူမီး ခင်းမီး

ဒန္တာ - တငါ
တစော - အပီ အဖြို့၊

အတ္ထိ- အဝံး။

“နမ်းကိုယိုနပ်၊ ကလူ့အဝံး၊ အဆွဉ်းအဝံး၊ စူမီး ခင်းမီး အဝံး၊ တငါအဝံး၊ အပီအဖြို့အဝံး၊ ယိုဖုံးနပ်(မဉ်းအဝံးသော့ဒဲဉ် ကို၊ မဉ်းအဝံးသော့ ဟန်းအိုကိုနပ်၊ မူးခိုအတား) ထွာထာပသို့၊ ခရားတန်သွ။” ကြော့ကလူ့တွင်၊ သွဉ်ဖေး“တစပဉ္စက-ကမ္မ ဌာန်” နိုင်းနပ်။

ကြော့ကလူ့ထွ။ အွဉ်းပိုင်သင်္ကန်း၊ အွဉ်းပိုင်သင်္ကန်းထွ။ ဖေးသရဏဂွံးသီးလ၊ သုခနပ်ခါ ထွာခန်းဒျား သားမဏေး၊ သျဉ်းပေးတပါးနပ်သွ။

ကထွာအမွိုးဖါ လိုအာစွိုးခွါ၊ သးသွိုးဟွိန်ပျေား ပူးဇေး သက္ကာရ မားဒါးနပ္ပယ်တန် အွိုးကျောင်ကို၊ ပင်ဗွေးဘုရားတွမ်း သံဃား ကပ်လူးစွဉ်းဒျား အရသားအွိုးနွိုး အစွိုးစွိုးအမျိုးမျိုး နွတ်နီလုမ်းလုမ်း၊ မွူးဟာဟာမ၊ သင်ချာလမ်းနပ်သွ။

တွိုးသွစ်နီကို ရဟန်းသံဃားအပေါင်၊ ကျွဲလွေ့လိုတွံးသွမ်၊ ဆချာ ဗွေးသာရိပုတ္တရာနပ်၊ လယ်ထွေးကျောင်ဖုံး၊ ကလိုမာ၊ ထာမာဖုံးနောင်၊ မာထွ။လိုမ၊ ထွဉ်းသျဉ်းပေးသုခ ထူးသပိတ် သင်္ကန်း၊ ကျွဲလွေ့တွံးသွမ်၊ ဒုံကိုနပ်သွ။

တွိုးတဖူးလောင်းတွေ့၊ “သျဉ်းသုခ” နောင်၊ ထီးစွေ့ခန်း

ထီမောင်းရောင်တင် ရီဗွေးသာရီပုတ္တရာနင်းယို-

“ဩဗွေး-

ယိုနပ်၊ ဝင်ဟဲ့ထမဲ့င်နဲဗွေး”

“ဝင်ဟဲ့ ထီမောင်းရောင်”

“ထီမောင်းရောင်နပ်၊ ဝင်မာအီ ထမဲ့င်နဲဗွေး”

“ထီနပ်၊ ဝင်အွဉ်းလော့လွေ့ခြံကို လုင်းကို၊ မူးရီလုပ်၊
အီထာ”

“ထီနပ်၊ အသု(အထာသေ) အဝ်းနေဟောင်းဗွေး”

“ထီနပ်၊ အသု(အထာသေ) အဲဉ်ထောင်း”

“အသု(အထာသေ)အဲဉ်ထဝ်း ထီယိုနပ်၊ ဝင်အွဉ်းထွတ်၊
လွေ့မဲ့င်၊ ထွတ်လွေ့နေဟောင်းဗွေး”

“ဝင်အွဉ်းထွတ်လွေ့မဲ့င်၊ ထွတ်လွေ့ဒျား”

“အသု(အထာသေ)အဲဉ်ထဝ်း ထီလဲးကျိမုဉ်းတဲ့ ဝင်၊
အွဉ်းထွတ်လွေ့မဲ့င်၊ ထွတ်လွေ့၊ နီလိုယို အသုအဝ်းထဲင်းဟ
ထွဉ်းလွေ့အားထွတ်တရာ၊ မဲ့င်ကိုတဲ့နပ်၊ လွေ့ဗားမတောင်၊ ပွိုး
ထမဲ့င်၊ မလွေ့တဝ်းတိုး” သျှင်းပေးသုခ- ရီနင်းနပ်။

ကျွဲလွေ့ငါဖျင် လွေ့ထီ၊ ပါမာစွဉ်းပြား။

“ဩဗွေး-

တကာသီးဖုံးသူနပ်၊ အမာထမဲ့င်နပ်ဗွေး”

“အပြားဖုံးနပ်၊ ထုထုလျားမေးတော့ အဗွေးဆိမ်မဲ့ တပင်

ယဲက်၊ အမာ၊စွဉ်း အပြား”

“ပြားနပ်၊ အသ၊အောင်းနေဟောင်းဗွေး”

“ပြားနပ်၊ အသ၊အဲဉ်ထောင်း”

“အသ၊အဲဉ်ထောင်း ပြားမဉ်းတဲ့ မာ၊စွဉ်းလ၊ဟ၊ သ၊အင်းလို၊
နပ်၊ အားထွတ်တရာ၊ မာ၊စွဉ်းသ၊ လ၊ဗားမတောင်၊ ပွိုးထမုဲင်၊
မာ၊စွဉ်းသ၊ လ၊တင်းနဲင်းမုဲင်၊ဟောင်း”

သျှင်းပေးသုခ-ရိုးဖျင်နဲင်းနပ်။

ကျွ၊လွေ၊ငါ လွေ၊ထီးဖျင် ပါရွာ၊သောင်းဖုံးတင် ရီဖျင်-

“ဩဗွေ-

တကာ၊သီးဖုံးယိုနပ်၊ အမာ၊ထမုဲင်၊နပ်၊ဗွေး”

“ရွာ၊သောင်း၊ မာ၊အီလော၊ မာ၊အီလောရား- စတင်နဲင်းနပ်။”

“သောင်းဖုံးနပ်၊ အသ၊အောင်းနေဟောင်းဗွေး”

“သောင်းဖုံးနပ်၊ အသ၊အဲဉ်ထောင်း”

“အသ၊အဲဉ်ထောင်း သောင်းဖုံးနပ်၊ မာ၊အီလော၊ မာ၊အီလော
ရား- စတင်နဲင်းနပ်၊ မဉ်းလ၊ဟ၊ သ၊ကအင်းလို၊နပ်၊ အားထွတ်
တရာ၊ မာ၊ဖေးကလ၊ မင်္ဂသ၊ဖိုလ်းဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ချမ်းသာ၊နောင်၊
လ၊ဗားမတောင်၊ ပွိုးထမုဲင်၊ လ၊တင်းတိုးဟောင်း”

သျှင်းပေးသုခနပ်၊ သေထွေ၊အကျောင်၊အခရား(“ ပေါးမာ၊မွေး
တဲ့ လ၊ဗား” ယွမ်းအံးချား နဲင်းနပ်၊တင်) မဉ်အားထွတ်သန်မွေး
ငါး တရာ၊တွေ့၊ လောင်းသာရိပုတ္တရားနဲင်းယို-

“ဩဗ္ဗေ-

နီဗ္ဗေမဉ်းထူးချာ နီဗ္ဗေသပိတ်သင်္ကန်းနဝ်၊ ခွေသွဉ်း မဉ်သင်၊
ချာဒျားကျောင်းဗ္ဗေဩ”

ကွပ်သျဉ်းပေးသုခ လောင်းနှိုင်းနဝ်တင် ဗ္ဗေသာရိပုတ္တရား
တဲ့ အဝ်းသေဒျား အခရားတွေ့၊ တယားထိုတဝ်း သျဉ်းပေးသုခ
ထာ၊လိုးဆန္ဒနဝ်သွ။ ကွပ်နဝ်မ-

“ဗ္ဗေသျဉ်းပေး-

ပေါးနဝ်တဲ့ ဖေးခွေသပိတ်သင်္ကန်းနဝ်ဟဲ့င်း”

ဗ္ဗေသာရိပုတ္တရား ရှိနှိုင်းနဝ်တင် ဗ္ဗေသျဉ်းကပ်သပိတ်
သင်္ကန်း၊ ဗ္ဗေသာရိပုတ္တရားထူးထွါ သျဉ်းပေးနောင်၊ ပဲ့င်းရိုးရိုး
သေးသေး ဗ္ဗေသာရိပုတ္တရား၊ ထိုင်းအီးသင်ချာ လောင်းပါနှိုင်းယို-

“ဩဗ္ဗေ-

မဉ်းအီသင်ဖေးပါ ခွေသွဉ်းတား အာဟာရဖုံးနဝ်၊ အီသင်၊
အာအာ၊ အီသင်၊ အအီးအီးစားဖုံးနဝ်၊ ဗ္ဗေဩ”

“အာဟာရအီးအီး နှိုင်းနဝ်စားဖုံးနဝ်၊ အီးလုနွောင်၊ အရပ်
မဲ့င်အီ”

“ဆရားနီဗ္ဗေ ကုသိုလ်းကံးအနေ မဉ်းတလုနွောင်တဝ်း
(စိန်စွေ့)တဲ့ ခွေသွဉ်းကုသိုလ်းကံးအနေ မဲ့လုသင်ဒျားကွေး
ဗ္ဗေဩ”

သျဉ်းပေးသုခ ယျမ်းအံးမွေးစွဉ်း အဘျူနံကံး လောင်းထန်း

စွဉ်း နိုင်းနပ်းသွ။

တို့းနပ်းခါ ဗွေးသာရိပုတ္တရားနပ်း ဖေးသျှင်းပေး “လုတ်ခန့်၊ တခါသော်”။ သျှင်းပေးတဲ့ သင်္ဃေ၊ ဝွေဗွေတဲ့ ကျွဲငါလွေတို့၊ ခန့်ဒျားသွမ်၊ ဒုံကိုနပ်းသွ။

သာမဏေသုခတဲ့ ကထင်းတို့းသင်ကျောင်နပ်း သင်စွဉ်း ဗွေးသာရိပုတ္တရားကျောင်တင် နို့လုတ်ခန့်ကို၊ ထိုင်ချာတခါ၊ ထွေထွေ-

“အံတပန်း

အွဉ်းတနွောင်းနွောင်း ငင်းဒေင်၊

နေးဉာဏ်း အွဉ်းဒင်းခန္ဓာ၊

ယူးစူဖိုးစွဉ်းဒျား ခန္ဓာလောင်း တထွောင်းထွောင်း

အနိစ္စ , ဒုက္ခ , အနတ္တ ”

နောင်တွင်းကာလ ကွပ်သျှင်းပေးသုခ ဂုဏ်ကေးဇူတေား အာနုဘော၊ အစွန်ယံတင် ခွန်သိကျာခင်းလမ်း လုံးသင်စံးပျား ပဏ္ဍုကမ္မလာနပ်း အပ်းအပ်းတင်ဆွေ၊ လျားစွေ့စွဉ်းထာ၊ ခွန်သိကျာရီး-

“ထွာထမဲ့င်ခရာဟောင်း”

ယူးဆောင်းဆင်းချင်း၊ သေခန့်ဒျား သျှင်းပေးသုခ၊ အာရဒ္ဒ ဝီရိယာ အားထွတ်မွေးတရာနပ်းသွ။

“သျှင်းပေးသုခနောင်၊ ဖေးချာအဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၊ သပိတ်

သင်္ကန်းထွူဝဲင်- ‘အားထွူတ်မွေးက ရဟန်းတရားမ၊’ ချ၊သ၊နဲင်း
နပ်၊တော့၊ သဲင်၊ချ၊၊ ယိုခါ အင်းအားထွူတ်တရား၊ ခွေဟောင်လွေ၊
ငါးနပ်၊ကို (ခွေယို အင်းလိုဗေးအားသျှင်းပေး)” ယူးနဲင်းနပ်၊သွူ။

ကွပ်နပ်၊မ၊ ခွန်သိကျာနပ်၊ ဟဲ့၊စတုမဟာရရာဇ် လူတန်
လစ်၊ဖြာထွူခါ ဒေါ၊ပါနဲင်းယို-

“လူတန်ဖုံးဟေး-

သီလင်၊သော့ လိုခမ်းသူ၊ဟဲင်း၊၊ ကျောင်းဇေးတဝွန်း အထူး၊
အသောင် ဝါးကရောင်တကိုင်ဒါးထာ၊ တခြာကိုဖုံးနပ်၊ ဝါးထို၊
ညာ၊ညာ၊သော့နော့”

ခွန်သိကျာထွဉ်း လူတန်လစ်၊ဖြာ လင်၊ပွေးသျှင်းပေး (ဖေး
ကအားထွူတ်ဗားဟောင်ဟောင်တရား) နဲင်းနပ်၊သွူ။

လူတန်လစ်၊ဖြာဖုံးတဲ့ ခွန်သိကျာ ကထွဉ်းအတိုင်း လင်၊
ပွေ၊ဖေး ကျောင်းသောင်လစ်၊ဖဲ့၊၊ ခွန်သိကျာနပ်၊ ထွဉ်းပါ ခွန်လာ
ခွန်မွူး နဲင်းယို-

“သီထွို့၊ငင်းခါ၊ သီလာဗိမာန်း၊ မွူးဗိမာန်းဖုံးနပ်၊ဟဲင်း” ထွဉ်း
နဲင်းနပ်၊။

ခွန်မွူးခွန်လာတဲ့ ခွန်သိကျာ ကထွဉ်းအတိုင်း (ဖေးလွေ၊ထင်း
တင်းလာ၊ ဖေးလွေ၊ငါတင်းမွူး) ထွို့၊ငင်းခါ၊ မွူးလာဗိမာန်း နဲင်း
နပ်၊သွူ။

ခွန်သိကျာနမ်းနမ်း အုံပွေ၊ဖေး သော်ကဝဲခါ၊ လုတ်၊တခါ၊ငါ၊

(ကွပ်ပွိုးလူ၊တန်လစ်၊ဖြာ၊ ခွန်သိကျာ၊သီး အုံပေါဖေးနဲင်းနပ်၊တဲင်)
ကျောင်၊တို့က်တန်နပ်၊ ဟိုန်တင်းငေါင်းထမဲ့င်၊မဲ့င်၊ ယေန်ယစ်
ဟောင်မွေးစွဉ်း၊ သားမဏော၊ သျင်းပေးသုခနပ်၊ နေးတွမ်းသ၊စူ၊စူ။
သမာဓိဟပ်ဟောင်တဲင် အားထွတ် ဝိပဿနားတရာ၊တွေ့၊

“ခန္ဓာယိုဟွေး-

တသေးတမယ်၊တင်း - အနိစ္စ ၊

ထာ၊ယပ်၊ထာ၊ဆင်၊ရယ်၊တန်ဒျား - ဒုက္ခ ၊

ကမည်အွဉ်းထွာအတိုင်းထွာတင်း - အနတ္တ ၊

အနိစ္စ - ဒုက္ခ - အနတ္တ ”

နေးတွမ်းဝိပဿနားဉာဏ်၊ သေဖြောင်နဲင်းနပ်၊တဲင် တအုံလင်၊
နပ်၊လွမ်း၊ တလဲင်းချင်၊ လ၊စွဉ်းသွံမက်သွံဖိုလ်း (ထွာစွဉ်းအရိယား
အနားဂါမ်းပုဂ္ဂိုလ်း)နပ်၊သွ။။

တွင်၊နပ်၊ချိန်ခါး ပွေးသာရိပုတ္တရားတဲ့ နေးတွမ်းဉာဏ်၊ ထုမ်း
ထွားနဲင်းယို-

“သားမဏော၊ သျင်းပေးသုခရို၊-

‘မဉ်းအိသင်၊ဖေးပါ ခွေသွဉ်းတာ၊ အာဟာရဖုံးနပ်၊ အိသင်၊
အာအာ၊ အိသင်၊ အအိုးအိုးစားဖုံးနပ်၊ ပွေးနော’ အလောင်းခွေခဲင်း
နပ်၊၊ အအိုးအိုးစားနပ်၊ဖုံးနောင်၊ အီးလ၊နွောင်၊ ပါ၊မဲ့င်၊လမ်းယို”
နေးတွမ်းဉာဏ်၊ထွားတဲင် ထီးခန်း ဝွေပွေးသွမ်းတကာ၊ တဖြာ၊
လမ်း၊ ကျွ၊လွေ၊တကာ၊နပ်၊လမ်း။

သဲစ်ကတို့လွေ၊ တကားနင်၊လမ်းငါတွေ၊ တကားလောင်း
ဒေါ၊နင်းယို-

“ဩဗွေ-

ဟန်းနီ၊ နီဗွေသီး ကျွဲလွင်လမ်းယိုနင်၊ ရော၊ဟောင်ငါး
ဗွေဩ” လောင်းနင်းနင်၊ထွဲတင် တကားဖုံနင်၊ သ၊ရောင်းသ၊ရေ၊
ထူးသပိတ် ပင်၊ထင်းလမ်းကီ၊ ပင်၊အုံလင်၊ထာ၊ဒါကိုထွဲတွေ၊
သွမ်၊အာဟာရဖုံနင်၊ လောင်၊သော့၊သပိတ်ကိုထွဲခါ လောင်းပါ
နင်းယို-

“ဩဗွေ-

(အချိန်းယိုနင်၊ အချိန်းသွံ၊သွမ်၊ လ၊တို့၊ဟောင်တင်းဒွိန်း)
တဲးယိုခါ ဗ၊တို့၊စွဉ်း အချိန်းကသွံ၊သွမ်၊သူ၊ ဟော်၊ဖေးသော့၊
နီသွဉ်းသီး တရာ၊ဗွေဩ”

တကားဖုံ တောင်၊ပြန်၊တရာ၊နင်းနင်၊တင် ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊
ဟော်၊ဖေးတကားသီး “တသက်လုမ်း ဟောင်ယူးလ၊ခါ၊”တရာ၊
နင်၊ထွဲ၊ ချိန်းခါးကာလ ရလ၊သွဲတွေ၊ အွဉ်းသွတ်၊တရာ၊
တကားသီး ကလူးခါ၊ဒါ၊ အရသာ၊အိ၊ဟောင် သွမ်၊ဖုံနင်၊(သွံ၊တင်း
နင်၊ကို) ကျုံးအီသင်၊ဒျားကျောင်၊ တကားဖုံထီး(ဗွေသာရိပုတ္တရာ၊
အိ၊ကျွဲ၊သင်၊)နင်၊မ၊ လောင်းလွနင်းယို-

“ဩဗွေ-

နီဗွေသွံ၊ဟော့၊ ယိုကိုဗွေဩ၊ နီဗွေသွံ၊မဉ်းထွဲမဲ့ လူးယင်း

ခေါ်ခေါ်ဗွေးအော်” လောင်းနဲ့င်းနပ်၊။

တကာကပ်ဟော့နပ်၊ ဗွေးသာရိပုတ္တရားတဲ့ သွံ၊ဟော့နပ်၊၊
ဝွေဗွေးသွံ၊ထွဲနပ်၊မ၊ တကာထူးသပိတ်၊ ပသေစင်စင်၊ လူးဗွေ
သော့၊ဖျင် သပိတ်ကိုနပ်၊သွ။။

ဗွေးသာရိပုတ္တရားနပ်၊ ထူးသွမ်၊သပိတ်နပ်၊ထွဲတင်-

“သားမဏေး သျင်းပေးသုခ၊ အချိန်းဟို၊ခိုးလဲဉ်း သွမ်၊
အာဟာရယို”

သ၊ကိုယူးနဲ့င်းနောင်၊တွေ့၊ နဲ့စ်သင်၊မြိုင်မွေးစွဉ်းကျောင်၊၊
အနီ၊နပ်၊-

နီဗွေးဘုရာ၊နပ်၊ အွိုးမွူးရောင်၊ခိုးစမ်းခါကာ၊ ထန်းအုံသတင်၊
သွံ၊သော့၊ “ဂန္ဓကုဋ်”(ကျောင်၊ပေး)ကို၊ ဆင်းချင်းနဲ့င်းယို-

“ဟန်းနီ၊-

သားမဏေး သျင်းပေးသုခနပ်၊ အပ်ချာအဥပဇ္ဈာယ်၊ဆရာ၊
သပိတ်သင်္ကန်း၊ ‘အားထွတ်က ရဟန်းတရာ၊မ၊’ ချ၊သ၊ထွဲခါ
သင်၊ချာအွိုးကျောင်၊၊ သျင်းပေးသုခနပ်၊ ရဟန်းကိစ္စ အီးထွဲလ၊
နေဟောင်း (အီးထွာလ၊နေ ရဟန္တာ့ဟောင်း)၊ ကထွိုင်းဆင်းချင်း
နပ်၊-

‘အော်- သျင်းပေးသုခ၊ လ၊လဲဉ်းသွံမင်သွံဖိုလ်း’

ကထွိုင်းဆင်းချင်းငါဖျင်ထင်းနပ်၊-

‘အော်- သျင်းပေးသုခ ဟန်းနီ၊ အီးထွာလ၊စွဉ်းရဟန္တာ့’၊

သာရိပုတ္တရာတဲ ‘သားမဏော သျှင်းပေးသုခ၊ အချိန်းဟို၊ ခိုးလဲဉ်း သွမ်းအာဟာရဟယို’ သ၊ ကိုယူးနဲင်းနဝ်၊ တွော့၊ နဲစ်သဲင်၊ မွိုင်မွေး စွဉ်းကျောင်၊ သျှင်းပေးထွာခွါန်း ရဟန္တာ၊ သာရိပုတ္တရာ မဉ်းလွေ၊ ဖေးသွမ်းနဝ်၊ ထွာထို၊ သျှင်းပေး(တရာ) အန္တရာယ်၊ (တန်းအီးလ၊ အရဟတ္တဖိုလ်းတဲ မဲ့အလ၊ တဝ်း၊ တန်းအီးထွာရဟန္တာတဲ မဲ့ အထွာတဝ်း) ခွေလွေ၊ အုံပွေ၊ ဆွမ်းက (ကျောင်၊ တလင်၊) တခါ၊ ငွါ သူမ၊” ယူးလ၊ နဲင်းနဝ်၊ တဲင် အဝ်းဂန္ဓကုဋ်ကျောင်၊ ကို ထန်းလွေ၊ လွေ၊ အုံပွေ၊ ဖေး တခါ၊ ငွါနဝ်၊ သွ။

အချိန်းဖေးကလို့ည သျှင်းပေးသုခ၊ ဖေးကထွာလ၊ ရဟန္တာ၊ နီဗ္ဗေဒဘုရာ၊ ကိန်းရီတောခန်း ဗွေးသာရိပုတ္တရာ၊ နဲင်းယို-

- ၁။ “သာရိပုတ္တရာ- နာလ၊ သဲင်၊ ထမဲ့င်၊”
“လ၊ သဲင်၊ အာဟာရ ဗွေးသြ”
- ၂။ “အာဟာရနဝ်၊ မာထွာအီဒါ၊ ထမဲ့င်၊”
“မာထွာအီဒါ၊ ဝွေးဒနာ၊ ဗွေးသြ”
- ၃။ “ဝွေးဒနာနဝ်၊ မာထွာအီဒါ၊ ထမဲ့င်၊”
“မာထွာအီဒါ၊ ရုပ်ဗွေးသြ”
- ၄။ “ရုပ်နဝ်၊ မာထွာအီဒါ၊ ထမဲ့င်၊”
“ရုပ်နဝ်၊ မာထွာအီဒါ၊ ဖဿဗွေးသြ”

သျှင်နယ်အဓိပ္ပါယ်

၂။ “အာဟာရ မာထွာအီဒါး ငွေဒနာ” ကရိုနဝ်-
ပေါဟိုခိုးဒဲဉ်တွဲ- ဒုက္ခ၊ ပေါးအံးဟး အာဟာရတွဲ ဟို၊
ကျိ၊ အာဟာရနဝ် အံးထွဲမဉ်းချမ်းသားတွဲ ထွာ “သုခငွေဒနာ”၊
အံးအာဟာရထွဲ ဟို၊ဗေ၊ ဟိုထို မဉ်းတွဲတင်း တမျိုမျိုတွဲ
ထွာအီ “ဒုက္ခငွေဒနာ”၊ အာဟာရနဝ် ထွာအီငွေဒနာနဲင်းနဝ်။

၃။ “ငွေဒနာ မာထွာအီဒါးရုပ်” ကရိုနဝ်-
မဉ်းထွာ သုခငွေဒနာတွဲ ရုပ်လျိုးပယျမ်း၊ တရေ၊ မဉ်းထွာ
ဒုက္ခငွေဒနာတွဲ ရုပ်လျိုးတပေး၊ တရေတင်း၊ ငွေဒနာ ထာအံး
ခံးစာမုနဝ် မာထွာအီဒါး ရုပ်အစိုးစိုး လျိုးအမျိုမျိုနဲင်းနဝ်။

၄။ “ရုပ် မာထွာအီဒါး ဖဿ” ကရိုနဝ်-
ရုပ်လျိုးမဉ်းပယျမ်းတွဲ အုံလင်ဟပ်၊ ဗေင်းဟပ်၊ “အခွေင်း
အရွ-ဖဿ”ဟောပ်၊ ထွာ “သုခသမ္မဿ”၊ ရုပ်လျိုးမဉ်းတပေး မဉ်း
ဆာတွဲ အုံလင်ဟောပ်တင်း၊ ဗေင်းဟောပ်တင်း၊ “အခွေင်း အရွ-
ဖဿ”ဟောပ်တင်း၊ ထွာ “ဒုက္ခသမ္မဿ”၊ ကွပ်နဝ်မ၊ “ရုပ်နဝ်
မာထွာအီဒါး ဖဿ” နဲင်းနဝ်သွ။

နီဗွေဘုရာရီ အကျောင်နဝ်လစ်ဟး၊ ဗွေသာရိပုတ္တရား
စေချာ(ဖြေးချာ) အကျောင်နဝ်လစ်စားထွဲ သားမဏေးသျှင်ပေး
သုခတွဲ ထွာစွဉ်းရဟန္တာ (ချိန်းခါးတွဲလ၊ တနုစွဉ်းလို့ဝင်)။

ကွပ်နပ်၊မ၊ နီဗ္ဗေဒဘုရားရိုး-

“သာရိပုတ္တရာ၊ ကျွဲလွေ့ခန်းလင်း၊ နာ၊တပဲ့၊ပေး
သားမဏေးသုခ၊ ဟို၊ခိုးလဲဦး ဒေဉ်သွမ်၊အာဟားရ၊ ကျွဲလွေ့ဖေး
ခန်းသွော့ဟိုင်း”

ဗ္ဗေဒသာရိပုတ္တရာ၊ ကျွဲလွေ့လုတ်၊ငါ၊ (ယေန်းဇဲမု၊အလ၊
ဗ္ဗေဒဇ္ဈေ၊စ၊နေးတင်း) တဒေါက်၊ဗ္ဗိဗ္ဗိတခါ၊ သျှင်းပေးသုခတဲ့
ဗ္ဗေဒယုယုတခါ၊ထန်းလွဉ်၊ ထူးသပိတ် ဗ္ဗေဒဆရာ၊စူကိုထွူတင်
လွေ့၊အွဉ်းဟောင်၊ မ၊ဖေးဥပဇ္ဈာယ်၊ဆရာ၊ ဝတ်ပေးဝတ်တန်၊
ဗ္ဗေဒသာရိပုတ္တရာ၊ရိုး-

“တပဲ့၊ပေး-

လွေ့၊သွံ၊ခန်း သွမ်၊သူ၊လင်း”

“နီဗ္ဗေဒ သွံ၊ထွူလဲဦးနဲ့ ဗ္ဗေဒဩ”

“ခွေသွံ၊ထွူလဲဦး၊ သွမ်၊သူ၊နပ်၊ အဝ်းကိုင်နာ၊တာ၊လွမ်း၊
လွေ့၊သွံ၊ခန်းဟိုင်း”

သျှင်းပေးသုခနပ်၊ သက်တော၊စလ၊ နွတ်၊နောင်းပေးဒျား၊
ထွာလဲဦးသွံ၊ရဟန္တာ၊ ယူးနီဗ္ဗာန်းချမ်းသာ၊ ဆင်းချင်းပါပစ္စဝေက္ခ-
ဏားတင် သွံ၊သွမ်၊ သွံ၊သွမ်၊ထွူ ပသေသပိတ်၊ ပသေထွူ
အွဉ်းဟောင်သပိတ်၊ အွဉ်းဟောင်သပိတ် သစ်ကထွူတဲ့ စတုမဟား
ရာဇ် လူ၊တန်လစ်၊ဖြာတဲ့ သင်၊ချာ၊ ခွန်သိကျာတဲ့ ပွေတခါ၊ငါ
ထွူ ထန်းသင်၊ ခွန်မွူးခွန်လာသီးဖုံးတဲ့ ထို့၊ငင်းခါ၊ဒွမ် အဗိမာန်း၊

ကွပ်နပ်မ၊ မွူးအဝ်းနွောင်းတဲးတဲးနပ်၊ “ပွန်းငါ-အာစွော့” ထိုစဉ်း
နပ်သွ။

ကွပ်နပ်မ၊ ရဟန်းသီးဖုံးရိုး-

“မွူးမွော့ခွယ်တန်စွော့တိုင်းထာနဲး၊ သျှင်ပေးသုခ သွံ့သွမ်၊
အာဟားရ သမ်းစထွ။ အီ၊ ထမဲ့င်၊ ခရားတန်နဲး၊ ဟန်းနီယို ‘မွူး
ရော်ခိုးအာ-မွူးယာခိုးဆွေ’ မထွာတိုင်း နဲင်းနပ်တန်နဲး”

ရဟန်းသီးဖုံး အုံပြုံးအဝ်းဒေါ့လွ နဲင်းနပ်တွင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊
ကျွလွဉ် ရီနဲင်းယို-

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

ခွေကကျွလွဉ် ယိုခါတွင်၊ သီအုံပြုံး ဒေါ့ငေါင်းအမျိုးမဲ့င်၊
ဟောင်း”

“ဟန်းနီယို ‘မွူးရော်ခိုးအာ-မွူးယာခိုးဆွေ’၊ မွူးခွယ်တန်
လဲဉ်းသွ။ သျှင်ပေးသုခ သွံ့သွမ်၊ အာဟားရ သမ်းစထွ။ ထမဲ့င်၊
ခရားတန်နဲး နီသွဉ်းသီး ဒေါ့လွဒျား နဲင်းနပ်ဗွေးသြ”

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး-

လိုဘွန်ကံးတန်သား ပေါးအားထွတ် ရဟန်းတရာချိန်
နပ်၊ သီကလောင်းခွေအတိုင်း မွေးဒျား၊ (ဟန်းနီယို သျှင်ပေးသုခ
အားထွတ်မွေးစဉ်းတရာ)၊ ကွပ်နပ်မ၊ လူတန်သီးလစ်ဖြာ ပွေါ
ဖေးဟား ကျောင်သောင်လစ်ဖဲ့၊ ခွန်မွူးခွန်လာသီးဖုံးနပ်၊ ထို့၊
ငင်းခါဟား အဗိမာန်၊ ခွန်သိကျာနပ်၊ ပွေါဖေးဟား လွှတ်တခါ၊ ငါ့၊

ဘုရားခွေတန်သွမ္ပမည်းတဲ့ လွေ့ပွေါဖေးဟး ကျောင်းတလင်း တခါ၊
ငါ့၊ ဟန်းနီ၊ သျင်းပေးသုခနပ်-

- ထီး ဝင်းကြောက်၊ ထီမောင်းရောင်း ၊

- ထီး ဝင်းမာစွဉ်းပြား ၊

- ထီး ဝင်းရွာသောင်း- ဖုံးတင် (အသ၊အဲဉ်ထမ်း နပ်ဖုံးနပ်၊
မည်းတဲ့ ဝင်းမာတို့လင်းလဟ၊ သ၊ကအင်းလိုနပ်၊ ယံဖေးကလ၊
မက်သ၊ဖိုလ်းဉာဏ်း နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာနပ်၊ အားထွတ်တရာ၊ မာမွေး
မို့င် ဝိပဿနာဟ လ၊ဟးမတောင်) ဆွဲမချာ အနမ်းတွေ့၊
အားထွတ်တရာ၊ မာမွေး(ဝိပဿနာ)နပ်မ၊ ယိုခါ လ၊လဲဉ်း
အရဟတ္တဖိုလ်း (ထွာလဲဉ်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်း)” မိန်းနင်းနပ်ထွဲခါ
ဟော်၊ပါတရာ၊ဂါးထား နင်းလယိုသွမ္ပ-

၁၄၅။ ဥဒကံ ဟိ နယန္တိ နေတ္တိကာ၊ ဥသုကာရာ နယန္တိ တေဇနံ။
ဒါရုံ နယန္တိ တစ္ဆကာ၊ အတ္တာနံ ဒမယန္တိ သုဗ္ဗတာ။

၁၄၅။ ဂါးထားအနက် -

နေတ္တိကာ- လိုကကြောက်၊ ထီသားဖုံးနပ်၊ နယန္တိ ဥဒကံ-
ထူးထီလ၊ချား၊ ဥသုကာရာ- လိုကမာစွဉ်း ပြားသားဖုံးနောင်၊
နယန္တိ တေဇနံ- မာစွဉ်းပြားလ၊ချား၊ တစ္ဆကာ- ရွာသောင်းသား
ဖုံးနပ်၊ နယန္တိ ဒါရုံ- ရွာပဲဉ်လ၊ချား၊ သုဗ္ဗတာ- လိုနားငေါင်းသား

ဖုံးနောင်၊ ဒမယန္တိ အတ္တာနံ- မဂ်ဖိုလ်းယံကလ၊ ဆွံ၊မ၊ချာဒျား
အနမ်းဖုံးသွ။

၁၄၅။ ဂါးထားပြန်ပအိုဝ်းခြင်ခြင် -

လို၊ကကြောက်၊ ထိသားဖုံးနပ်၊ ထူးထီလ၊ချား၊ လို၊ကမာ၊
စွဉ်း ပြားသားဖုံးနပ်၊ မာ၊စွဉ်းပြားလ၊ချား၊ ရွာ၊သောင်းသားဖုံးနပ်၊
ရွာပဲဉ်လ၊ချား၊ လို၊နားငေါင်းသားဖုံးနပ်၊ မဂ်ဖိုလ်းယံကလ၊ ဆွံ၊မ၊
ချာဒျား အနမ်းဖုံးသွ။

၁၄၅။ ဂါးထားအဝိပ္ပါယ်အရွှုတ် -

ကြောက်၊ထိသားတဲ့ လ၊ထီ၊ မာ၊စွဉ်းပြားသားတဲ့ ပြားစွဉ်း၊
ရွာ၊သောင်းသားတဲ့ လ၊ပဲဉ်၊ နားငေါင်းသားတဲ့ ဆွံ၊မ၊ချာသ၊လ၊။

နားဟားတရာ၊ယိုအကျို၊

နားတရာ၊ယိုထွူနောင်၊ လ၊လွတမဂ်တဖိုလ်း၊ (ထွာလ၊
သော့တားပန်းပုဂ္ဂိုလ်း) စတင်နှင်းနပ်၊ဖုံး အာတန်သွ။

ဟော်၊ထွားသွဉ်ဟား “သုခသားမဏေး”ဝတ္ထုယိုတင်
လ၊ဗဟုသုတ ၊ လ၊သတိ၊နှင်းယို -

၁။ လို၊ကမက်၊မွေး အအိုးအဟောင်နောင်၊ ပေါးထီးဟားအနမ်း
ပေါးနွမ်း၊ဟားအလွီးတဲ့ “ရသတဏှား ဆောင်းတဆွား”တင်
အုံဒါးဒီးဒွါမ်၊ မဉ်အံးမွေးစွဉ်း -

- ၂။ ပေါးမဉ်အံးမွေးမဲင်းသွၼ်တဲ အံးဟးငါမနံးထွၼ် မဉ်ထွာနဲင်းမဲင်း
ထွာ ယူးချာငါဒွၼ်ထာ၊ ဝင်၊သးဝင်၊သိ၊ဒွၼ်ပါ၊ -
- ၃။ ကွပ်ထာ(မဉ်)အံးတင် နမ်းတဲဒုက္ခ၊ ပိုမာတဲဒုက္ခဟး -
- ၄။ မဉ်းယူး ဘဝယိုလွမ်၊နဝ်၊ လိုးအံးအာအာ(နဲင်းဂန္ဓ)၊ မဉ်းယူး
ပါ ဘဝငါတားနဝ်၊ လိုးလူးအာအာ(နဲင်းဘတ္တဘတိက) -
- ၅။ အွဉ်းသးကြောင်းကြောင်းစင်စင် မဉ်းလူးနဝ်၊ ခွ၊ရၼ်းဆဲင်းဟး၊
ချမ်းသာထွာအာတန် -
- ၆။ ဒါးနကုသိုလ်းနဝ်၊ မာ၊ခြွဲခြားလို၊လွမ်၊ တကားတောင်း၊
ဖေးကလ၊မွိုင်မွိုင် မဂ်ဖိုလ်းတဲ ဝွေ၊ဖေးလွိုပို၊ အစွဲအကမ်း
တဲ အာတန် -
- ၇။ ပုဂ္ဂိုလ်းတပါးပါ၊ တောငါလးဒါး တရာ၊ငါ လူ၊သိကျာ၊ ဗွေ
ဘုရာ၊သီး ထွားကိုဒျား- စတင်နဲင်းနဝ်၊ သေ၊ထွ၊ လးအီ
သတိ၊အာတန်သွၼ်။

၁၄၅။ တရာ၊ဂါးထာ၊ ငေါင်းလင်္ကာ

- ၁။ ခူးဟံး ကြောက်၊ထီ၊ လိုးရာ၊အီ၊ ခွေသီ လးနှောင်၊ဒျား။
- ၂။ လဲမ်းမေး ပြားဝါး၊ ထွားယုတ်ဗျား၊ ဝွေပြား စွဉ်းနှောင်၊ဒျား။
- ၃။ ခွေသောင်းထွၼ်ခါ၊ ရွာ၊ဖးချာ၊ ပဲဉ်အာ လးနှောင်၊ဒျား။
- ၄။ နားငေါင်း ကျို၊-လး၊ မဂ်ဖိုလ်းသး၊ တွိုးဗး ရဟန္တာ။

၁၄၅။ တရာ၊ဂါးထား လင်္ကာကဗျာ

ရှုဟံး ကြောက်ထီ - သွံ့အီ လုဒျား
လဲမ်းမေး အပြား - ယဲက်ဒျား ထွာရာ၊
ခွသောင်းထွူခါ - ဖုချာ ရွာဒါး
နာ၊ငေါင်းငါး - နမ်းဒျား ဆွံ့မုချာ။

သုခသာမဏေးဝတ္ထု ထွူယိုသွူ

ထားယူး တွမ်း ထာလူး

- ၁။ ပထမ ပါတဖြာနဝ်၊ ယူးနိုင်းယို -
“ဖိုးပနားဖုံးသူ၊ အံးလယ်းကျိ၊ မိမဉ်းတဲ့ ထွာဒျားအား၊
အဝ်းမွန်ဒျားနိုင်းနိုင်း၊ ခွေတဲ့ ထွာအာငါ၊ မွန်အီငါ အံးဗား
နိုင်းမိုင်တဲ့ယဝ်း၊ ဘဝယိုနဝ်၊ တဘဝဒျား၊ ဘဝငါသူနဝ်၊
ဘဝအရေင်အရျာ၊ ယူးဒျား ဘဝအရေင်အရျာတာမု၊
ဘဝမိုင်တဲ့ယဝ်း မော့ဗားတဝ်း ထာဒုက္ခ”ယူးနိုင်းနဝ်တိုင်
ကားကထွိုက်ရာအံး၊ ကားကထွိုက်ရာကွဉ်က၊ “အံးအွ၊
မဉ်းကျိ-ကွဉ်ကဗဉ်းဖြူ”လုလဲဉ်းသွူ ယူးနိုင်းနဝ်တော့၊
လူးထားကိုင်၊ လူးထားရိုင်း။
- ၂။ ဒုတိယ ပါတဖြာနဝ်၊ ယူးနိုင်းယို -
“အဝ်းဆွေဆွေတဲ့ အံးဆွေဆွေ၊ လူးဆွေဆွေ၊ မဉ်း

အဝ်းအာအာတဲ့ အံးအာအာ၊ လူးအာအာ၊ ပေါးအဲဉ်ထဝ်း
တဲ့ အွဉ်းချာ အံးတားငါ၊ လူးတဝ်း၊ ထွာကဲထမဲ့င်၊”ယူး
နဲင်းနဝ်။

၃။ တတိယ ပါးတဖြာနဝ်၊ ယူးနဲင်းယို -

“လူးထာနဝ်၊ တထူချာတဝ်း၊ အံးအွယံယံ၊ ကွဉ်က၊
ဟပ်ဟပ်၊ မာလမ်းဟောင်ဟောင်၊ ထုမ်းကာဟပ်ဟပ်
မွေးထင်း” ယူးနဲင်းနဝ်၊ တွေ့၊ ဝင်မဉ်းကော်၊ ခွယ်တဲ့
သော့ဆော့ဆော့ပေးလွမ်း။

၄။ စတုတ္ထ ပါးတဖြာနဝ်၊ ယူးနဲင်းယို -

“မဉ်းအံးဟပ်တဲ့ မဲ့အလိုထို၊ မဉ်းလူးထာတဲ့ မဲ့အယွမ်း
ထို၊ ယူးချာအလို အယွမ်းထိုတင် အံးဟောင်ပွိုန်တဝ်း၊
လူးပွိုန်တဝ်း၊ ရွမ်ရွဉ်၊ သီမ်တမြို့၊ လိုစခါနဝ်၊ လိုဟံးကို
လိုခါယိုနဝ်၊ သော့တို့က်သောင်း၊ အွဉ်းထာဆောင်းထျ၊
ယူးခိုတော့အတို့က်၊ အဲင်းအရွဉ်ထွတ် သဲ့သဲ့သသ၊ ယယ
ယိယိ တအိုးတအား၊ တခိုးဖိုးနဲဉ်းထီ - ကဲ့င်ကဲ့င်ကီကီ၊
တအိုးတွတ်၊ တအိုးတတ်၊ ထဆဲင်မတ်၊ ရော်ရော်ရာရာ၊
ရွဉ်ကအာ၊ တမြို့ကအာတဲ့ အမွေးကထိုင်းသီ၊ တအီပါ
လွေတဝ်း တစိစိ၊ ထူးဇွေရွဉ်နဝ်၊ မာအီပွယ်၊ ဝင်လူး
ဖေးဆော့ဆော့၊ ခွေထူးတော့၊ နာသိပ်ထိုနဝ်အာအာ၊

အဗ္ဗေဒနံ၊ ဘဝယိဒ္ဓါ ဘဝငါသ္မိမံ။

ကွပ်နှံမ-

“ထာယူ၊ တွမ်း ထာလူ”ယို

ယူဒါဒါ၊ လူဒါဒါသောနော။

ယူမာမ္ဗိန္ဒိထာ၊ လူမာမ္ဗိန္ဒိပါနော။

ငေါင်းရီလွှာခန့်

၁။ (က) ရဟန်းချင်ချင် မဉ်းတွဲလိုဝင်နှံ၊ အပဲစ်(အာပတ်)
အမျိုမိုင်ဗား ၊ (ခ) ငမ်းတောင်းထာသီသား (၄)စားဖုံး
နှံ၊တဲ့ ထေနယ်ပါသော့လှဲင်း။

၂။ တဲမ်းသွပ်ဖေးသော့ ကလံးဖုံးယိုဟိုင်း -
(က) အင်းတဗုဇေး (လ) တဗုတင်းဝင်သွ။
(ခ) နီနမ်းအတာ၊ (လ) ချမ်းသားလတင်းသွ။

၃။ “ကောဏ္ဍဓာန”မထေရ်းဝတ္ထု မတ်စုအမိုင်(၂)တွမ်း
အမိုင်(၃)ဖုံးနှံ၊ တဲမ်းနယ်သော့ဟိုင်း။

၄။ (က) ပိုမိုးသက်တန်သား
(ခ) ပိုမိုးသက်ပေးသား ကဆောက်တယ်၊ ဥပုသ်ဖုံးနှံ၊
ရေးရွယ်အမျိုမိုင်။

- ၅။ (က) ရူးတလင်၊တန်ဝတ္ထုနဝ်၊ နီဗွေဘုရာ၊ အဝ်းအုံခမ်းမဲ့င်၊
(ခ) ကျောင်မဲ့င်၊ ၊ (ဂ) ကထွာဟးရူးပိတ္တာ၊ ဒုက္ခနဝ်၊
ဘဝကရီး မာ၊မားအမျိုးမဲ့င်။
- ၆။ (က) ဗွေမောဂ္ဂလာန်း၊ ကခံးဟး၊ စွန်သားဖုံး တွဲးနက်နဝ်၊
ဇာတ်ရီးပန်အွဉ် မာ၊မားလွဉ်ဖို အမျိုးမဲ့င်၊
(ခ) ဗွေမောဂ္ဂလာန်း၊ ကူ၊နီဗ္ဗာန်းအရပ်မဲ့င်။
- ၇။ ရဟန်းဗဟုဘဏ္ဍိက အတိတ်ဝတ္ထုကို-
(က) မွိုးတန်ပို ၊ (ခ) မွိုးပေးပို အမဉ်းဖုံးနဝ်၊
တဲမ်းနယ်မဲဉ်းမဲဉ်းသော့ဟဲ့င်း။
- ၈။ ပွိုင်းပွို၊တွမ်း အမတ်တန်သန္တတိ အီးထွာရဟန္တာနဝ်၊ ဟန်းနီ၊
ယို (က) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသား တွမ်း (ခ) သမ္မာဒိဋ္ဌိသား ထာ၊ယူးဖုံး
နဝ်၊ ကွားနဲင်းမဲ့င်၊ တဲမ်းငါအရေတန် အချက်ဖုံးနဝ်၊ငါနော။
- ၉။ (က) ပိလောတိက ဘဝပေးခါ အခွမ်၊လာ၊ယနဝ်၊ ယစွဉ်း
တကားမဲ့င်၊ (ခ) လွေ၊ထေ့ဆရာ၊ ကရိုးနဝ်၊ ရေးရွယ်း
ဆရာ၊ပါ၊မဲ့င်။
- ၁၀။ ဘတ္တဘတိက “ထာ၊ယူးတွမ်းထာ၊လူး”နဝ်၊ တဲမ်းနယ်
အအဲဉ်းချူတ်ငါဟဲ့င်း။

ငေါင်းရီလွှ၊ခန့်၊ ထွူယိုသွူ။

ငေါင်းရီလွှာခန့်၊ အဖြေပဲဉ်း

၁။ (က) ပါစိတ်

(ခ) ဆင်အားဇာနည်၊ သေအားဇာနည်၊ ဖိုးဥဿာ
အားဇာနည်၊ ရဟန္တာ၊

၂။ (က) အင်းတဗုဒ္ဓ၊ ထီးနုတ်ဟွေး၊ ငမ်းမွေး ယားဆာသွ။
စားနားနမ်းမ၊ ရက်ပဲင်လ၊ တဗု တမ်းဝင်သွ။

(ခ) နီနမ်းအတာ၊ ယံချမ်းသာ၊ ရေးဒျာ နှိုင်းနုတ်သွ။
ဝင်လိုချမ်းသာ၊ နီတွဲမား၊ ချမ်းသာ လ၊တမ်းသွ။

၃။ (၂) ပေါးမာပု၊ ဝင်လွောင်းပူ၊ ပေါးမာဟူ၊ ဝင်မေတ္တာ၊
ပေါးဗျာထို၊ ဝင်ထာရက်နုတ်၊ ယူပက်ဒုက္ခဆိုင်၊
ထဲဗားငါးရဲင်။

(၃) “ဝဋ်”ကရီနုတ်၊ နီကမာဝင်ပွဲစံးအတွိုင်၊ ခံးချာဗား
နုတ်အတွိုင်။

၄။ (က) ဖေးကအုံညီဗားမွှိုန်းတွမ်း၊ ဝါမာပေး

(ခ) မဉ်လ၊ ပိုခိုယင်း။

၅။ (က) ရားကျိုဟ်းခမ်း ၊ (ခ) ကျောင်ဝေဠုဝွန်း ၊

(ဂ) ဂန္ဓကုဋိဗွေးဘုရားကျောင်နုတ်၊ ဝွေလွဲမားတွမ်းမေး။

၆။ (က) တွဲးနက်ဖို မွိုးဖါ ၊

(ခ) ဣသိဂိလိကောင်ဖဲင်း တခြာကို။

၇။ (က) မွိုးတန်ပိုနပ်၊ “မဟိသ တွမ်း စန္ဒကုမာရ” ၊

(ခ) မွိုးပေးပိုနပ်၊ “သူရိယ”။

၈။ (က) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသားယူး-

“နေးတွမ်းမုသာဝါဒ-အမုအံးလဲဉ်ထာ၊ ဟန်းနီယိုမ၊
အီးစွတ်စွယ်ယူးပက်၊ အီးနိစွက်ဟးဟင်သွ။ ရဟန်းဂေါတမ
ယို”သးကို ယူးလွနဲင်းနပ်။

(ခ) သမ္မာဒိဋ္ဌိသားယူး-

“နီဗ္ဗေဒုရာ၊ ထာတင်းတယ်းတွဲနပ်၊ အမတ်တန်
သန္တတိ ထာတင်းတယ်းတွဲနပ်၊ အီးထီးဟးသွ။ ဟန်းနီယို”
သးကို ယူးလွနဲင်းနပ်။

၉။ (က) အခွမ်းလာယနပ်၊ အီးစဲစ်အီထိတာ၊ ပိတ်ယားဟောင်
ဟင်(တစူဟးယားတာငါတွဲ)အဲဉ်ထင်း၊ သဲ့သဲ့သသ၊ တိုတို
တာတာတန်၊ (ခ) ရေးရွယ်းဒျား အခွမ်းလာယဒျား။

၁၀။ ခွေမည်းအံးဒဲဉ်ယိုနပ်၊ အီးအုံဟိုလယ်းကျွဲ၊ တနီတွမ်းတနာ၊
လွမ်း၊ ခွေမည်းလူးဗွေးမျတ်နပ်၊ အီးအုံဟိုသေးသေး၊ အီး
ဖေးခွေ ထာချမ်းသား။

ငေါင်းရီလွှာခန်၊ အပြေးမဲဉ်းထွဲယိုသွ။

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး ကဗျာ

၁။ သွဉ်ဒါးထွူခါ - သင်ချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ နော - ကူးကေားအများ
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မဲ့လေ ချမ်၊ သား
 ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။

၂။ သွဉ်ဒါးထွူခါ - သင်ချာရပ်ရား
 သွဉ်ဖေးဝင်၊ ဩ - ကူးကေားအများ
 နီဒါး-ဝင်၊ သေ - မဲ့လေ ချမ်၊ သား
 ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။

၃။ ဓမ္မပဒ - ယံကျသွဉ်ထင်း
 ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃား ခွန် နင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ဝိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်၊ သား - လ၊ ဟား ပွန်ပီဝင်၊ ။

၄။ ဓမ္မပဒ - ယံကျထေထင်း
 ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရားသွူရင်၊
 နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ဝိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
 သွံချမ်၊ သား - လ၊ ဟား ပွန်ပီဝင်၊ ။

(၁၆၉)

ဓမ္မပဒ အမဲ့င် (၁၀)

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံးတွမ်း ငေါင်းဆုတောင်၊

ကတဲမ်းဖေးဖျင်ဒါး “ဓမ္မပဒ အမဲ့င်(၁၀)” ယိုတဲ့ ထွဲဖျင်
လဲဉ်းသွ။

ကွပ်နဝ်မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဒါး ကလ၊ဒါးထာ၊သေ
တရာ၊ယိုအတိုင်၊ နီတွက်ဝင်၊တား ချမ်းသာ၊ကထွာအီ အချက်ဖုံး
နဝ်၊ လွောက၊နားကျင်၊သွံ၊လွေ၊သွော့ ပငါပရာ၊ ။

မဉ်းလွောက၊နား ကျင်၊သွံ၊လွေ၊နဲင်းနောင်မ၊ လို၊ချမ်းသာ၊
လူ၊ချမ်းသာ၊ နီဗ္ဗာန်၊ချမ်းသာ၊ ချမ်းသာ၊ယိုသွံပါ၊ ကျို၊စာ၊အလွိုက်
ထွိုက်ရာ၊လ၊ဗားနောင်၊သွ။

ဓမ္မပဒသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နင်၊ ပွေးစင်၊ပွေးသျင်၊ ထွဲအောင်း
မျင်းလဲဉ်းသွ။တင် ခြိုင်းခြိုင်းသန်၊သန်၊ ချမ်းချမ်းသာ၊သာ၊ ကသေ
ကဒါးအတိုင်၊ လွောက၊နားထူးသွံ၊နွောင်၊ထွဲတွော့၊ ချမ်းသာ၊
သွံပါ၊ ကမဉ်လ၊ရာ၊အတိုင်၊ မွိုင်မွိုင်ခွေ၊သ၊ ယံကလ၊လွေသွော့
စွမ်းပီးစွမ်းပါ၊ စွမ်းပြီးစွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာ၊ကျို၊နဲ သွဉ်တန်၊ကထင်း
ပွေးသျင်၊ပွေးစင်၊ ခွန်နင်၊သီးယာဟွေး ။ ။

ပွေးဗွန် - ကောဝိဒ

ဝေနာရာမလိတ်သွဉ်တွိုက်

ဝေင်၊ (သထွံးပေး) သီးသဲင်း

ထွားအားကျိုး ပိဋကတ်ကျမ်း

၁။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ;

၂။ ပုံတော်စုံ - ဓမ္မပဒ ဝတ္ထုတော်ကြီး (ဒုတိယတွဲ)
(အရှင်ဓမ္မသာမိဘိဝံသ)

တွဲချိုး - စင်သုတာစာရ

စစ်ဆေး - ၁၃၈၀-ဗား၊ ဒေဉ်ရုတ်လောင်း (၁၁)နှိ၊

မျိုးနီ၊ - စနေ၊ (၁၂-၅-၂၀၁၈)

ကွန်ပျူတာ - ဗဟိုရိုမ်းကွန်ပျူတာ

ဝေင်၊ (သထုံပေး) သီးသဲင်း